РЕГИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНИ РАЗЛОГ,

БАНСКО, БЕЛИЦА И ЯКОРУДА

2021-2028 г.

2021 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I	Въведение	4
II	Анализи на състоянието на управлението на отпадъците на регионално ниво, изводи и препоръки	
2.1.	Анализ на състоянието относно отпадъците	13
2.2.	Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и на стратегическите /програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините	28
2.3.	Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво	39
2.4.	Анализ на дейността на Регионалното сдружение за управление на отпадъците	53
2.5.	Анализ на институционалния капацитет, в т.ч. прилагане на контролните функции съгласно националното законодателство и местните нормативни актове	61
2.6.	Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци и осъществени мерки за тяхното възстановяване	70
2.7.	Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа "Отговорност на производителя" и "Замърсителя плаща“	72
2.8.	Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците	78
2.9.	Анализ на приложените мерки и съществуващите практики по предотвратяване образуването на отпадъци	91
2.10.	Анализ на икономическите инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им	97
2.11.	Анализ на финансовите потоци по управлението на дейностите с отпадъците	114
2.12.	Прогнози	121
III	SWOT анализ	130
IV	Цели на Регионалната програма и алтернативи за постигането им	133
V.	План за действие в (изпълнение на изискванията на глава II, раздел III от ЗУО) за всяка една от общините от РСУО РАЗЛОГ	135
VI	Подпрограми с мерки за постигане на целите	
5.1.	Предотвратяване образуването на отпадъци	148
5.2.	Предотвратяване образуването на хранителни отпадъци	156
5.3.	Достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци	162
5.4.	Достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	166
5.5.	Достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО	170
5.6.	Управление на опаковките и отпадъците от опаковки	175
5.7.	Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци	180
VII	Координация с други планове и програми	184
VII	Наблюдение, отчет и контрол на изпълнението	187

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯ

ЕГО	Едрогабаритни отпадъци
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройството на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРО	Масово разпространени отпадъци
МС	Министерски съвет
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НСИ	Национален статистически институт
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ООп	Организации за оползотворяване на отпадъци
ОПОС	Оперативна програма "Околна среда"
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
РИОСВ	Регионални инспекции по опазване на околната среда и водите
РСУО	Регионално сдружение по управление на отпадъците
РОП	Разширена отговорност на производителя
СМР	Строително-монтажни работи
ТБО	Такса битови отпадъци

I.ВЪВЕДЕНИЕ

Регионалната програма за управление на отпадъците (РПУО) е един от най-важните инструменти за прилагане на законодателството за отпадъците на местно ниво. Тя се разработва в съответствие с нормативните изисквания на чл. 52 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), във връзка с чл.15, ал.1, т.3, чл.57 и чл.59 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС).

Настоящата Регионална програма за управление на отпадъците е разработена за територията на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда, обединени в Регионално сдружение за управление на отпадъците – Регион Разлог.

Програмата се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците.

В съответствие с НПУО настоящата Регионална програма се основава на следните основни принципи:

- "Предотвратяване" - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.
- "Разширена отговорност на производителя" и "замърсителят плаща" – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.
- "Превантивност" – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.
- "Близост" и "самодостатъчност" – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза.
- „Участие на обществеността" – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост, имат възможност да участват в разработването на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

Регионалната програма за управление на отпадъците на територията на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда 2021- 2028 г. е разработена за период, който съвпада с действието на Националния план за управление на отпадъците (НПУО 2021-2028 г.) и при необходимост ще бъде актуализирана при промяна във фактическите или нормативни условия. Изготвянето на програмата е продиктувано от обединяване на усилията на четирите общини, както за съвместно изпълнение целите на рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци и намаляване на биоразградимите битови отпадъци, така и за изграждане и ползване на общи съоръжения и инсталации за третирането им.

Националният план е съобразен с изискванията на Директива 2008/98/ЕО за отпадъците, като са отчетени общите принципи за опазване на околната среда като предпазни мерки и устойчивост, техническа осъществимост и икономическа приложимост, опазване на ресурсите, както и въздействие върху човешкото здраве, икономиката и обществото. Крайният срок на програмата съвпада с периода на програмиране и ползване на европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2021-2028 г.

Приоритет „Отпадъци" на Оперативна програма „Околна среда" за периода 2021- 2028 г. е насочен към специфична цел „Насърчаване на прехода към кръгова икономика" и ще се финансират мерки, чрез които отпадъците ще се подготвят за повторна употреба и поправка,

ще се рециклират или генерирането им ще бъде предотвратено, както и дейности, свързани с осведомеността на населението и промяна в нагласите му.

Законът за управление на отпадъците (ЗУО) въвежда изискванията на Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕС в българското законодателство и регламентира мерките и контрола за защита на околната среда и човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишава на ефективността на това използване

Географски, демографски и социално-икономически характеристики на Регион Разлог

- Територия: 1 603,824 кв.км.
- Население към 31.12.2020 г.: 50 723 души
- Средна гъстота на населението към 31.12.2019 г.: 31,6 души/кв.км.
- Население в градовете към 31.12.2019 г.: 31 184 души (61,48% от общото население на територията на регионалното сдружение)
- Общини: 4 бр.

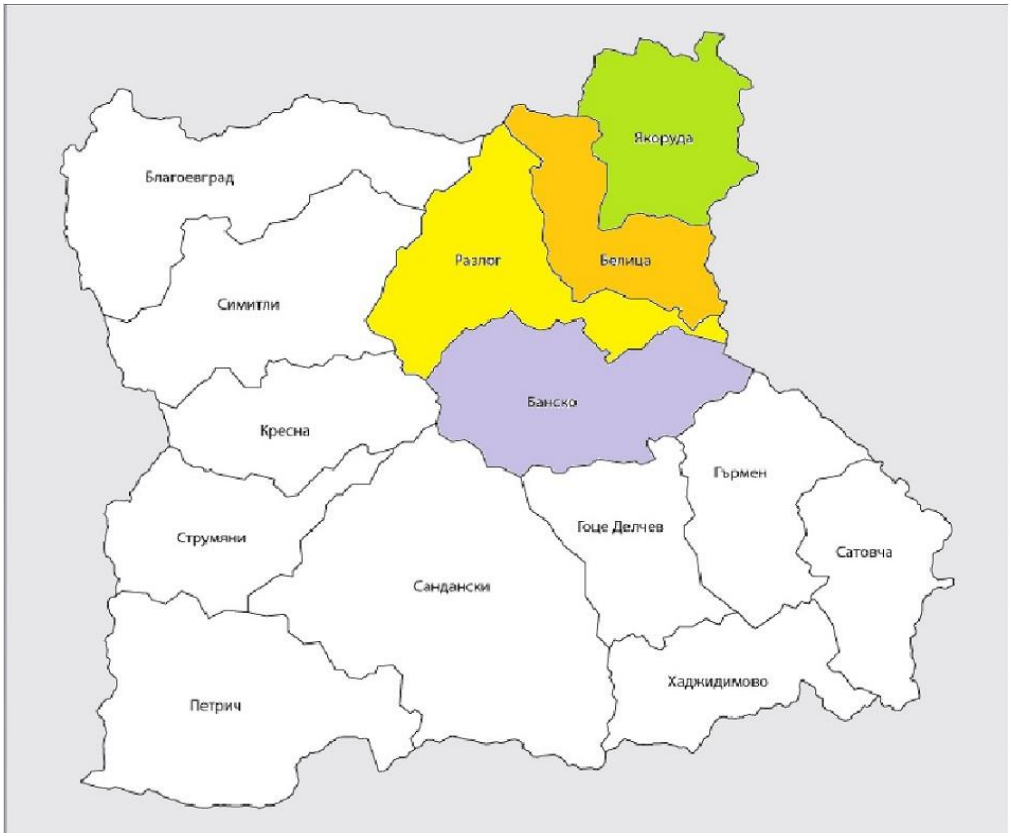

Общините, членки на Регионалното сдружение Регион Разлог са разположени в района на най-високата котловина в Южна България – Разложката. Разложката котловина е оградена от южните дялове на Рила и северните склонове на Пирин, а източна граница е р. Места. Тя е висока междупланинска котловина със средна надморска височина над 800 м. На територията на регионалното сдружение попада в местността Предела, мястото, където се срещат трите планини - Рила, Пирин и Родопите. Седловината, отделя Пирин от Рила и

същевременно свързва селищата от Разложкото поле (Разлог, Банско, Добринище, Белица) с тези от поречието на река Струма (Симитли, Благоевград, Кресна).

Общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда принадлежат административно на област Благоевград и Югозападния район за планиране.

Община Разлог

Община Разлог е разположена в Югозападна България в Разложката котловина, по поречието на река Места, в полите на Пирин, Рила и Родопите. През пролома "Момина клисура" на юг се свързва с Гоцеделчевската котловина, а на запад прехожда в седловината "Предел". По своето географско разположение тя може да се определи като относително затворена община.

Общината обхваща големи части от Националните паркове “Рила” и “Пирин”, чиято дивна природа изобилства от разнообразни биологични растителни и животински видове.

Общината е една от най-динамично развиващите се общини, шеста по територия и пета по брой на населението в Благоевградска област. Обхваща територия от 440,314 км^2 площ. Съседни общини са: Банско, Белица, Кресна и Симитли.

Община Разлог е съставена от 8 населени места - град Разлог, който е общински център и 7 села: Баня, Бачево, Годлево, Горно Драглище, Долно Драглище, Добърско и Елешница. Населението на общината към 31.12.2020 г. е 18 966 жители, от които 11 267 живеят в града и 7 699 в селата.

Климатът в Общината е умереноконтинентален със слабо изразено средиземноморско влияние, проникващо по долината на река Места. В температурно отношение районът се характеризира през зимното полугодие със студено време, особено във високопланинската част. Средната януарска температура за Разлог е -2° С. Лятото е сравнително кратко и прохладно. Средната юлска температура е 18.6° С. Средната годишна температура е 8.3° С.

Урбанизираните територии са благоустроени и с развита пътна, комуникационна, енергийна, водоснабдителна и канализационна инфраструктура.

Общинската икономика е отраслова структура, в която добре развити са електрониката, дървопреработващата и мебелна промишленост, машиностроенето, строителството, хранително-вкусовата и шивашката промишленост, търговията и услугите. Структурата и динамиката на местната икономика са повлияни благоприятно от инвестиционната активност и привлечените чуждестранни инвестиции най-вече в мебелната и шивашката промишленост. Увеличава се делът на продукцията за външните пазари.

Община Банско

Община Банско обхваща най-красивата част от величествената Пирин планина, част от Разложката котловина, от живописния пролом Момина клисура и от Дъбрашкия дял на Родопите.

Общината граничи с общините Разлог, Белица, Велинград, Гърмен, Гоце Делчев, Сандански и Кресна. Общата площ на община Банско е 496,21 км^2, което съставлява около 7,6 % от територията на областта (пета по големина между общините в област Благоевград). Населението на община Банско към 31.12.2020 г. възлиза на 13 006 души, в т.ч. 11923 души в градовете и 1083 души в селата.

Гр.Банско е административен център на община с 8 населени места – 1 град и 6 села.

Климатът е преходно-континентален с умерено средиземноморско влияние, а в по-високите части на общината – планински. Основно е повлиян от планинския релеф, значителната

надморска височина и североизточната експозиция на пиринския макросклон. Средиземноморският климат прониква от юг по долината на р. Места. Най-общо, лятото е кратко и прохладно, зимата – продължителна и студена, а преходните сезони са сравнително къси, с късна и хладна пролет и по- топла есен.
Природата е най-голямото богатство на Община Банско. В най-красивата част на Пирин планина е Национален парк „Пирин". От 1979 г. град Банско е обявен за уникално селище с международно значение за стопанския туризъм. Туристическият бизнес е най- динамичният и бързо-развиващ се отрасъл на икономиката на общината. Банско е най- оживеният център на зимните спортове в България и на летния рекреативен туризъм.
В икономическия профил на община Банско водещо място заема обслужващата сфера. Туризмът все по-отчетливо се превръща във водещ отрасъл в социално-икономическия профил на общината. Позициите си запазват и чисто социални отрасли като "Образование", "Хуманно здравеопазване и социални дейности", финансово-кредитните институции и др.

Община Белица

Община Белица е една от малките общини в Югозападна България с площ 382 км^2 и включва 12 населени места, гр. Белица и селата Бабяк, Горно Краище, Гълъбово, Дагоново, Златарица, Краище, Кузьово, Лютово, Орцево, Палатик и Черешово. Населението на общината към 31.12.2020 г. възлиза на 9 099 жители. Град Белица е главен административен център на общината с 2 936 жители, разположен по южните склонове на Рила планина.
Общината е разположена живописно в североизточната част на Разложката котловина и Благоевградския район, по долината на р. Места, между южните склонове на източна Рила и северните склонове на Велийшко-Виденишкия дял на западните Родопи.
Особен интерес за туристите и гостите на Община Белица представлява и единственият в България и Източна Европа Природозащитен резерват за реадаптация на танцуващи мечки. Разположен в красивата местност „Андрианов чарк" /на 12 км от Белица/. Икономическият сектор на общината е доминиран от дърводобива и дървопреработването. Произвеждат се дървени строителни материали, мебели, хартия и хартиени изделия. Разкрити са и шивашки цехове. Потенциал за развитие имат селското стопанство с въвеждането на алтернативни култури, пчеларството, селският туризъм и хранително-вкусовата промишленост.
Това е община с богата история и етнография с много добри условия за развитието на туризма във всичките му измерения – традиционен, еко, селски и др. Близостта на курорта "Семково", само 17 км. от града го прави подходящ и за зимен туризъм.

Община Якоруда

Община Якоруда е разположена в североизточната част на област Благоевград върху площ от 339,3 км^2. Обхваща южните разклонения на Източна Рила, части от Велийшко-Виденишкия дял на Западните Родопи и долината на река Места. Общината е съставена от осем населени места – общинският център гр. Якоруда и седем села, разположени в югоизточната част на общината – с. Аврамово, с. Бел камен, с. Бунцево, с. Конарско, с. Смолево, с. Черна Места, с. Юруково.
Населението на общината към 31.12.2020 г. е 9 652 жители, от тях 5 108 живеят в града и 4 544 в селата.
Релефът е планински и полупланински, обхваща части от Рила и Западните Родопи, както и тясната долина в горното течение на р. Места. Средната надморска височина е 1603 м., а средният наклон на терена е 11,1%, което влияе неблагоприятно върху общоикономическото и инфраструктурното развитие на общината, както и върху развитието на селищната мрежа.

Климатът е умерено-континентален със слабо изразено средиземноморско влияние, проникващо по долината на р. Места.

Близостта до курортите Банско и Велинград е възможност за развитие на интегриран регионален туристически продукт. Община Якоруда работи активно за превръщането на района в съвременен туристически център и съвместно с Община Белица подготвя проект „Семково – Андрианов чарк – Трещеник – Нехтеница – исторически царски път –минало, настояще, бъдеще".
Общинската икономика е слабо развита с аграрно-промишлена структура, като местната индустрия е доминирана от дърводобива, машиностроенето и шивашката промишленост. Енергетиката е представена от ВЕЦ "Белмекен" и ВЕЦ "Якоруда".

Население в общините в регион Разлог за периода 2016 -2020 г. по данни на НСИ

Година		Общо за страната	Област Благое	Община Разлог	Община Банско	Община Белица	Община Якоруда	Общо за РСУО
2016	Общо	7101859	310321	19697	12774	9541	10110	**52122**
	В градовете	5204385	185060	11590	11569	3107	5385	31651
	В селата	1897474	125261	8107	1205	6434	4725	20471
2017	Общо	7050034	307882	19627	12868	9426	10010	**51931**
	В градовете	5181755	184215	11592	11706	3055	5317	31670
	В селата	1868279	123667	8035	1162	6371	4693	20261
2018	Общо	7000039	305123	19294	12827	9316	9889	**51326**
	В градовете	5159129	183143	11423	11695	3024	8239	31381
	В селата	1840910	121980	7871	1132	6292	4650	19945
2019	Общо	6951482	302694	19086	12890	9199	9748	**50923**
	В градовете	5125407	182137	11295	11773	2968	5175	31211
	В селата	1826075	120557	7791	1117	9231	4573	19712
2020	Общо	6916548	301138	18966	13006	9099	9652	**50723**
	В градовете	5043186	181813	11267	11923	2936	5108	31234
	В селата	1873362	119625	7699	1083	6163	4544	19489

Видно от данните в таблицата е постепенното намаляване на населението на общините в Регион Разлог през периода 2016-2020 г. Такава е и демографската картина на Област Благоевград.

Изчисленията показват, че за разглежданите години, общо населението в региона е намаляло с 1399 души или с 2,68 %. Данните отчитат също, че средно населението намалява с около 280 души на година, като средногодишния темп на намаляване е 0,54%.

Нормативно основание за изработване на програмата и времеви хоризонт

Разпоредбата на член 52, ал.6 от ЗУО определя възможността кметовете на две или повече общини, включени в регионална система за управление на отпадъците, да разработят обща програма за управление на отпадъците, в случай че задълженията, отговорностите и мерките, засягащи отделните общини, са ясно разграничени в програмата. Регионалните програми за управление на отпадъците е необходимо да включват мерки за изпълнение на задълженията на общините, произтичащи от същия закон, да са разработени в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците (НПУО) и да обхващат период, съвпадащ с периода на действие на НПУО.

Програмата е изготвена в съответствие със Заповед № РД-883/23.09.2021 г. на Министъра на околната среда и водите за утвърждаване на „Методически указания за разработване на общински/регионални програми за управление на отпадъците“. Тя се базира на законодателството по управление на отпадъците.

Програмата обхваща периода 2021-2028 г. и съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците.

Разработването на регионалната програма за управление на отпадъците на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда се базира на наличните данни за отпадъците, изводите и препоръките от изготвените анализи на текущото състояние при управление на отпадъците в Регион Разлог и прогнозите за развитието на отпадъците и инфраструктурата за отпадъци за периода 2021-2028 г.

Програмата е разработена в съответствие с йерархията и основните принципи при управление на отпадъците, дефинирани в европейските и националните политики и законодателство в сектор отпадъци. Програмата е съобразена с действащото национално законодателство относно отпадъците. Освен нормативните изисквания при разработването ѝ са взети предвид и редица европейски и национални програмни и методически документи и изследвания, в т.ч:

- Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г. и Националната програма за предотвратяване на отпадъците, като част от него;
- Методически указания за разработване на общински/регионални програми за управление на отпадъците, МОСВ, август 2021 г.
- Изготвяне на план за управление на отпадъците, методологична обяснителна бележка, 2012 г., ЕК, Генерална дирекция „Околна среда";
- Ръководство за разработване на програми за предотвратяване на образуването на отпадъци, ЕК, Генерална дирекция „Околна среда";
- Насоки за изготвяне на програми за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци, ЕК, Генерална дирекция „Околна среда";
- Национален стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010–2020 г.;
- Национален стратегически план за управление на строителните отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради за периода 2011-2020 г.;
- Методология за стратегическо планиране в Р.България, април 2010 г., Съвет за административна реформа.

Програмата е отворен документ, който може да бъде допълван при следните обстоятелства:

- промяна на нормативната уредба
- промяна на фактическата обстановка - изменения на целите и приоритетите
- по препоръка на компетентните органи
- при конкретизация на инвестиционните проекти
- при изтичане на периода ѝ, което дава възможност за вземане на навременни и адекватни мерки при изпълнение на политиката, свързана с управлението на отпадъците.

Съдържание на Регионалната програма за управление на отпадъците

РПУО има следната структура и съдържание:

- Въведение
- Анализи на състоянието на управлението на отпадъците и основни изводи
- SWOT анализ (анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите)
- Цели и подцели
- План за действие с Програми от мерки за постигане на целите
- Координация с други планове и програми
- Система за контрол на изпълнението, оценка на резултатите, отчети актуализация на НПУО

Йерархия при управление на отпадъците

Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕО въвежда йерархия на управлението на отпадъците. Тя е крайъгълен камък на законодателство и политиката относно отпадъците. Тази последователност определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците. Спазването на йерархията на управление на отпадъците гарантира най-високо

ниво на съответствие с европейските документи за ефективно използване на ресурсите и кръгова икономика, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин. Йерархията задава пет възможни начина за институциите, бизнеса и домакинствата за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

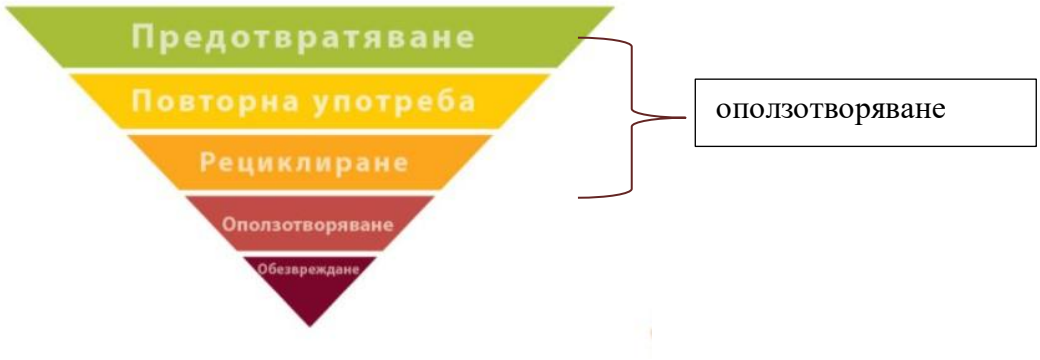

ОБХВАТ И ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Програмата включва в обхвата си отпадъците, за които общинските власти имат компетенции съгласно ЗУО.

- битови отпадъци
- строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради
- производствени отпадъци – утайки от ПСОВ
- опасни отпадъци – битови и строителни.

Програмата за управление на отпадъците има за цел да планира необходимите мерки и дейности за предоставяне на качествени услуги по управление на отпадъците на жителите на общините и да подобри управлението на отпадъците в съответствие с общо европейската йерархия за отпадъците.

Очаква се изпълнението на Програмата да окаже съществен принос за ефективно използване на ресурсите и намаляване на вредните въздействия на отпадъците върху околната среда в общините в Регионалното сдружение. Изпълнението й ще допринесе както за подобряване на управлението на отпадъците на територията на общината, така и за изпълнение на националните цели и политики в областта на отпадъците.

Главната цел на програмата за управление на отпадъците на територията на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда за периода 2021-2028 г. е

„Обединяване на населението и бизнеса за подобряване прилагането на йерархията за управление на отпадъците в общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда“

За постигане на Главната цел са формулирани стратегически цели, в унисон с НПУО 2021-2028 г.:

- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;
- Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци;
- Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други;

В рамките на РПУО са разработени подпрограми с мерки, които водят както до постигане на Главната цел, така и до постигането и изпълнението на разгледаните по-горе стратегически цели. Подпрограмите представляват на практика конкретен план за действие, които обикновено е представен в табличен вид.

Програмата обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на кмета на общината, съгласно Закона за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане.

Регионалната програма обхваща управлението на отпадъците на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда.

Във връзка с управлението на отпадъците на регионален принцип и съгласно изискванията на ЗУО на 05.11.2012 г. е създадено Регионално сдружение за управление на отпадъците – регион Разлог. В съответствие с изискванията на Регламент 1059/2003 на ЕС посочената област е включена в териториалния обхват на Северен централен район на планиране.

Основното предназначение на РПУО е да осигури практически инструмент на общините от региона за планиране и аргументиране в най-ранен етап на необходимите ресурси, мерки и действия, по управление на отпадъците за населението и бизнеса в т.ч да подобри управлението на отпадъците в съответствие с общоевропейската политика за управление на отпадъците.

Информация и резултати от процедурата за екологична оценка на програмата и от обществените консултации при разработване на програмата

Проведена е процедура за екологична оценка на проекта на Регионална програма за управление на отпадъците на територията на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда за периода 2021-2028 г. в съответствие с изискванията на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, приета с Постановление № 139 на Министерския съвет от 2004 г. (обн., ДВ, бр. 57 от 2004 г., посл. изм., бр. 70 от 2020 г.).

Издадено е становище по екологична оценка ..... на проекта на РПУО. Становището е качено на интернет страницата на МОСВ. (ще бъде допълнено след издаване на становище)

Органи за разработване и одобрение на Програмата за управление на отпадъците

Регионалната програма се приема от Общото събрание на Регионалното сдружение, който контролира изпълнението ѝ. Председателят организира изготвянето на ежегоден отчет за изпълнение на програмата, чиято цел е да се проследи напредъкът при изпълнението ѝ.

Регионалната програма за управление на отпадъците на територията на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда за периода 2021-2028 г. е приета с Решение № ..... на Общото събрание на Регионалното сдружение и Решения..... на Общинските съвети на общините в сдружението (ще се добави след приемане).

Информиране на обществеността

Програмата се разработва в консултации със заинтересованите страни от общината и задължително предвижда мерки за информиране относно хода на изпълнението ѝ.

В изпълнение на изискванията на чл. 52, ал.7 от ЗУО на интернет страниците на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда е публикувано съобщение за изготвен Проект на Регионална програма за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г. с посочен обхват, стратегически цели и програма с мерки. Даден е 30-дневен срок за предоставяне на становища по определените стратегически цели и подпрограми с мерки и предложения за включване на нови мерки свързани с управление на отпадъците на територията на общините в сдружението.

II.АНАЛИЗИ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ НА РЕГИОНАЛНО НИВО, ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

1.АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО ОТНОСНО ОТПАДЪЦИТЕ

1.1.Въведение

Анализирането на количествата и състава на отпадъците в общините от региона е от съществено значение при вземане на решения за промени в системите за управление на отпадъците, оптимизации на процесите и необходими инвестиции в сферата на управлението на отпадъците.

Процесите, свързани с генериране, събиране, транспортиране, предварително третиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, са в пряка зависимост от развитието и организацията на стопанската дейност, демографските особености на района и от природните условия.

Законът за управление на отпадъците разделя отпадъците на 4 основни категории:

- битови;
- производствени;
- строителни;
- опасни отпадъци.

ЗУО поставя еднакви изисквания за управлението на отпадъците както към малките, така и към големите общини. Общините в Регион Разлог следва да преодоляват почти пълната гама проблеми, свързани с управлението на отпадъците.

Големите количества отпадъци, образувани от жизнената дейност на хората от съвременното общество, производството и търговията, налага предприемането на мерки за намаляване на общото им количество, повторната им употреба и увеличаване рециклирането и оползотворяването им. Същевременно с развитието на технологиите за третиране на отпадъци, все повече се разширяват възможностите за използването на отпадъците като алтернативен суровинен и енергиен източник и намаляване на количеството, предназначено за депониране.

Потоци отпадъци, които се образуват на територията на страната, включително и на територията на общините от Регион Разлог:

- Битови отпадъци. В рамките на битовите отпадъци особено внимание е отделено на биоразградими битови отпадъци и отпадъци от хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло.
- Производствени неопасни отпадъци
- Строителни отпадъци
- Опасни отпадъци
- Специфични потоци отпадъци, които включват:
- Масово разпространени отпадъци (отпадъци от опаковки, негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), отпадъчни масла и нефтопродукти, излезли от употреба гуми)
- Утайки от ПСОВ
- Медицински и биологични отпадъци

Анализът на отпадъците включва анализ на битовите отпадъци, анализ на отпадъци от строителство и разрушаване и анализ на отпадъците утайки от ГПСОВ, анализ на производствени отпадъци, както потоци битови отпадъци, управлението на които изцяло или частично е от компетенциите на местните власти.

1.1.1. Анализ на битовите отпадъци

Анализът на битовите отпадъци е ключов анализ, предшестващ разработването на регионалната програма за управление на отпадъците. С настоящия анализ трябва да се даде отговор на следните въпроси:

- Какви са количествата и тенденциите на различните потоци отпадъци в общините от региона за анализирания период?
- Какви са количествата образувани отпадъци в общините от региона и каква е нормата на натрупване?
- Какъв е морфологичният състав на образуваните битови отпадъци в общините от региона?
- Какви са количествата повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци за разглеждания период и какви са тенденциите в третирането на битовите отпадъци?
- Каква е степента на изпълнение на целите, които са поставени пред общините от регионалното сдружение в съответствие с националното законодателство?

Информационно обезпечение на анализа

За целите на този анализ е необходимо набирането на голям обем информация. Източниците на информация:

- Наличната информация в общините, а именно информацията, предоставяна от общините на НСИ, МОСВ, ИАОС или други институции.
- Информация от НСИ, Евростат, ИАОС, РИОСВ;
- Организации за оползотворяване на МРО, оператори на съоръжения, с които общините имат договори, фирми и организации с които общините имат договори, отнасящи се до събиране и оползотворяване на отпадъци и др.

Определение за битови отпадъци

Съгласно Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците битови отпадъци са:

„а) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от домакинства,включително хартия и картон, стъкло, метали, пластмаса, биологични отпадъци, дървесина, текстил, опаковки, отпадъци от електрическо и електронно оборудване, отпадъци от батерии и акумулатори, както и обемни отпадъци, включително дюшеци и мебели;

б) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от други източници, когато тези отпадъци са сходни по естество и състав с отпадъците отдомакинства; Битовите отпадъци не включват отпадъците от производството, селското стопанство, горското стопанство, рибарството, септичните ями и канализационната система и от третирането на отпадъчните

води, включително утайки от пречистване на отпадъчни води, излезли от употреба моторни превозни средства или отпадъци от строителство и разрушаване.“

Битовите отпадъци не включват отпадъците от производството, селското стопанство, горското стопанство, рибарството, септичните ями и канализационната система и от третирането на отпадъчните води, включително утайки от пречистване на отпадъчни води, излезли от употреба моторни превозни средства или отпадъци от строителство и разрушаване. Битовите отпадъци се формират от жизнената дейност на хората, като количеството и състава им се влияе пряко от:

- Мястото на образуване;
- Стандарта на живот на населението и неговата култура;
- Степен на благоустроеност на населените места;
- Начини на отопление и други фактори.

Съгласно НПУО 2021 – 2028 г. основен източник на битови отпадъци в страната (около 90%) са домакинствата. Имайки предвид административно-териториалната и социално-икономическата характеристика на общините от Регион Разлог към основните източници на битови отпадъци следва да бъдат отнесени:

- Домакинствата;
- Промишлени предприятия;
- Търговски и обслужващи обекти.

Състояние и тенденции относно битовите отпадъци

Количеството на генерираните отпадъци може да се разглежда като показател за това, колко ефективно е обществото, специално по отношение на използването на природните ресурси, и за избора на най-подходящи методи за третиране на отпадъците.

Количества образувани битови отпадъци на територията на страната

За периода 2008–2018 г. общото количество на образуваните битови отпадъци в страната намалява с около 36 %.

Данните за количествата на общо образуваните битови отпадъци за разглеждания период на територията на Република България са представени в следващите таблица и графика:

Таблица 1.1.Общо образувани битови отпадъци в България (2008-2018 г.), хил. Тона

Година	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Общо образувани битови отпадъци, хил. тона	4486	4443	4068	3572	3249	3135	3193	3011	2881	3080	2862

Източник: НПУО 2021-2028, НСИ

Данните за 11 годишен период показват значително намаляване на количествата образувани битови отпадъци. В периода на анализ, образуваните в България количества битови отпадъци следват обща тенденция на понижаване, която е прекъсната през 2014 и 2017 г.

Количества образувани битови отпадъци на територията на общините от Регион Разлог

Образуваните твърди битови отпадъци (ТБО) на територията на общините се депонират на Регионално депо за неопасни отпадъци Разлог, което е въведено в реална експлоатация от 01.06.2017 г. Депото е изградено съгласно изискванията на приложимата нормативна уредба. При изграждането му са предвидени всички мерки и мероприятия за следене състоянието на околната среда в района на депото и за недопускане на замърсявания, произтичащи от експлоатацията на съоръжението. Отпадъците се обработват ежедневно и се запръстяват.

Изградена е и се експлоатира Клетка №1 с площ 18,78 дка, капацитет 190 162,80 тона. Поетапно ще се изграждат Клетки №2, №3, №4 и №5. Всяка клетка се запълва до достигане на проектната височина и завършва с полагане на горен изолиращ екран. Продължава изграждане на следващата клетка, която ляга частично върху предходната запълнена клетка. Същевременно се изграждат необходимите връзки с вече готовите съоръжения на депото.

Количеството на депонираните твърди битови отпадъци се определя чрез електронна везна/автокантар, която е поставена на входа на депото. Специализираните сметоизвозващи машини и самосвали преминават през нея при влизане и излизане от депото. Везната е свързана със специален софтуер и количеството на постъпилите неопасни отпадъци се отчитат ежемесечно.

Няма изградени претоварни станции на територията на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда. Няма изградена/и инсталация/и за предварително третиране на ТБО. От 2017 г. се извършва дейност по компостиране на разделно събрани зелени отпадъци от обществени паркове и градини. Няма разположени съдове за разделно събиране на „зелени отпадъци“ и отпадъци от пепел.

Количествата образувани битови отпадъци за дадена административна единица са в зависимост от броя на жителите и потребителските навици и възможности. За да се отчетат тези фактори е въведен терминът *„норма на натрупване“* (НН), отчитащ средното годишно количество образувани битови отпадъци, които се падат на един жител. Тази норма се използва при определянето на потенциала за образуване на битови отпадъци в дадена общност. След анализ на наличната информация и резултатите от морфологичните проучвания е определена норма на натрупване за 2020 г., от 0,524 кг/ж/год. е средна норма за Регион Разлог.

Таблица №1.2. Моментна снимка и прогноза на населението в Регион Разлог

Население бр. жители	2016	2017	2018	2019	2020
Община Разлог	19 697	19 627	19 294	19 086	18 966
намалява		-70	-333	-208	-120
Община Банско	12 774	12 868	12 827	12 890	13 006
нараства		94	41	63	116
Община Белица	9 541	9 426	9 316	9 199	9 099
намалява		-115	-110	-117	-100
Община Якоруда	10 110	10 010	9 889	9 748	9 652
нараства		-100	-121	-141	-96

Източник: НСИ

Таблица №1.3. Прогноза на населението в Регион Разлог

Население бр. жители	2021	2022	2023	2024	2025
Община Разлог	18 776	18 588	18 402	18 218	18 036
Община Банско	13084	13 162	13 241	13 320	13 400
Община Белица	8 990	8 882	8 775	8670	8 566
Община Якоруда	9 536	9 423	9 310	9 208	9 098

Прогноза, спрямо тенденциите установени 2016 – 2020

Население бр. жители	2026	2027	2028
Община Разлог	17 856	17 678	17 500
Община Банско	13 480	13 561	13 642
Община Белица	8 463	8 361	8 261
Община Якоруда	8 989	8 881	8 774

Прогноза, спрямо тенденциите установени 2016 – 2020

От представените данни за населението, публикувани от НСИ за 10 годишен период (2011 – 2020) се очертава ясна тенденция за намаляване на населението с около 1,2% на година за малките общини – Белица и Якоруда, и с около 1% за община Разлог. Община Банско е единствената община в регионалното сдружение, която бележи ръст с около 0,6 % на година за 10 годишен период.

В периода 2016-2020 г. 99% от населението на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда е включено в системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци.

Динамиката в количествата на общо образуваните битови отпадъци за разглеждания период, както и на количествата депонирани битови отпадъци са представени в следващата таблица.

Таблица 1.3. Общо образувани и депонирани битови отпадъци по общини, според НСИ и Общините от РС

Община Разлог	2016	2017	2018	2019	2020
Общо образувани битови отпадъци (т.), от тях:	2996,0	4606,586	6764,289	8114,814	8 457,5
Население бр. жители	19 697	19 627	19 294	19 086	18 966
НН кг./ж./г.	152	234	349	425	446
Количество директно депонирани битови отпадъци (т.)	2909,0	4524,149	6485,97	8094,00	8 358,63
Предадени за предварително третиране	0	0	169,094	181,368	65,92
Количество разделно събрани отпадъци (т.)	88,0	82,437	109,225	20,886	39,040
Община Банско	2016	2017	2018	2019	2020

Общо образувани битови отпадъци (т.), от тях:	5364,00	8003,682	10191,877	10841,374	12 032,6
Население бр. жители	12 774	12 868	12 827	12 890	13 006
НН кг./ж./г.	**420**	**622**	**794**	**841**	**925**
Количество депонирани битови отпадъци (т.)	5311,458	7947,146	10105,6	10699,05	11 985,04
Предадени за предварително третиране	40,909	17,186	43,957	105,45	-
Количество разделно събрани отпадъци (т.)	11,4	39,35	42,32	36,874	47,556
Община Белица	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Общо образувани битови отпадъци (т.), от тях:	4696,48	3537,664	2889,241	3374,312	3417,72
Количество депонирани битови отпадъци (т.)	4696,48	3536,449	2883,02	3365,417	3413,44
Население бр. жители	9 541	9 426	9 316	9 199	9 099
НН кг./ж./г.	**492**	**375**	**310**	**367**	**376**
Предадени за предварително третиране	1,0	2,3	6	3365,417	-
Количество разделно събрани отпадъци (т.)	0,46	1,3	3,92	4,36	4,28
Община Якоруда	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Общо образувани битови отпадъци (т.), от тях:	1843	2300,88	2252,64	2374	2464
Количество депонирани битови отпадъци (т.)	1843	2300,88	2246,4	2296	2459,53
Население бр. жители	10 110	10 010	9 889	9 748	9 652
НН кг./ж./г.	**182**	**230**	**230**	**242**	**255**
Предадени за предварително третиране	0	0	5,96	2,44	-
Количество разделно събрани отпадъци (т.)	0	0,750	4,278	0,993	4,473

Източник: НСИ-Битови отпадъци през ..... година. Данни за 2020 г. все още не са публикувани

Таблица 1.4. Общо образувани и депонирани битови отпадъци според НСИ

Община ОБЩО	2016	2017	2018	2019	2020
Общо образувани битови отпадъци (т.), от тях:	14899,48	18448,80	22098,05	24628,94	26589,94
Население бр. жители	52 122	51 933	51 326	52 508	50 923
НН кг./ж./г.	**286**	**355**	**431**	**469**	**522**
Количество депонирани битови отпадъци (т.)	14759,94	18308,62	15884,0	24454,47	26551,450
Предадени за предварително третиране	40,909	18,19	225,011	3654,68	132,91
Количество разделно събрани отпадъци (т.)	99,4	121,87	151,55	57,75	89,51

**Забележка: Данните за 2020 г. са предоставени от общините. За останалите години от обследваният период са съпоставени данните от общините и тези от НСИ*

При изготвяне на анализа са обследвани информациите предоставени от общините и публикуваните от НСИ, както и информация предоставена от ИАОС, гр. София по ЗДОИ.

Таблица 1.5. Общо образувани и депонирани битови отпадъци според общините в РС Разлог

Община ОБЩО	2016	2017	2018	2019	2020
Общо образувани битови отпадъци (т.), от тях:	14899,48	18448,80	22098,05	24628,94	26546,54
Количество депонирани битови отпадъци (т.)	14759,94	18308,62	21720,60	24454,47	26551,45
Предадени за предварително третиране, компостиране на зелени отпадъци			2,54	3,700	4,560
Количество разделно събрани отпадъци (т.) – хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	55,39	46,19	54,82	81,67	89,5

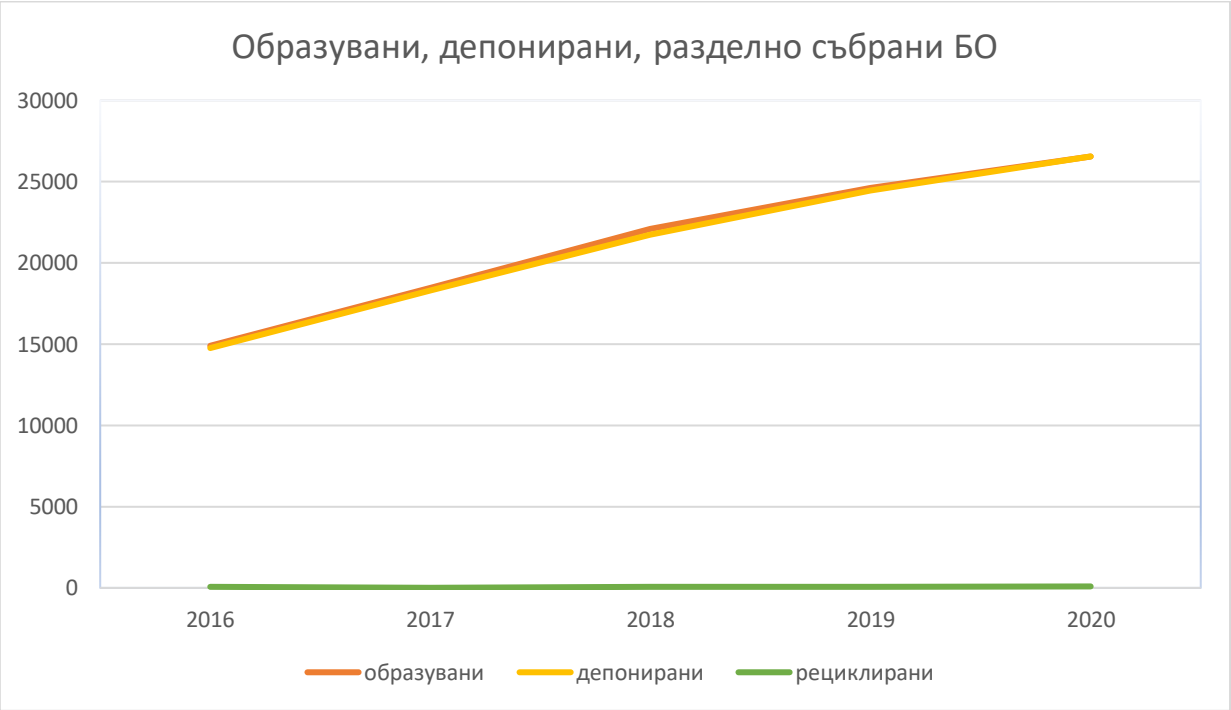

За обследвания период общата тенденция на образуваните спрямо депонираните отпадъци се запазва, като количествата са приблизително еднакви.

През 2018 г. е въведено разделно събиране и третиране на зелени отпадъци от обществени паркове и градини. Не е въведено разделно събиране на зелени отпадъци чрез контейнерна система, поради което населението не е включено в системата.

На териториите на общините от Регион Разлог е въведено организирано сметосъбиране и сметоизвозване, като системите обхващат 100 % от населението по населени места в общини Разлог и Банско и 98 % от по-малките общини Белица и Якоруда.

Отпадъците от рециклируеми фракции от хартия и картон, пластмаси, метал и стъкло отбелязват значителен, но не достатъчен ръст от 2016 до 2020 година, като чувствителен спад е отчетен през 2017 г. Ръста и колебанията в разделно събраните фракции на битовите отпадъци са посочени в следващата таблица.

За посоченият период образуваните и депонирани отпадъци са относително еднакви, т.к., с изключение на рециклируемите фракции, които са пренебрежимо малко, няма изградени и въведени в експлоатация инсталации за предварително третиране на битови отпадъци на територията на РС Разлог.

Таблица 1.6. разделно събрани отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло в тон/год., по данни на общините в РС Разлог.

Община Разлог	2016	2017	2018	2019	2020
Разделно събрани зелени отпадъци	-	-	10,44	40,400	59,840
Хартия и картон	9,659	7,704	8,472	11,072	12,415
Пластмасови опаковки	6,047	3,771	5,270	7,667	7,577
Стъклени опаковки	33,81	17,580	12,040	32,042	19,040
Община Банско					
Разделно събрани зелени отпадъци	-	-	6,8	18,08	4,2
Хартия и картон		3,896	5,613	6,733	17,761
Пластмасови опаковки		2,465	3,014	5,152	4,907
Стъклени опаковки		10,057	7,3	24,144	20,688
Община Белица					
Разделно събрани зелени отпадъци	-	-	-	-	-
Хартия и картон	0,230	0,760	1,24	1,32	1,22
Пластмасови опаковки	0,120	0,420	1,24	1,48	1,36
Стъклени опаковки	0,110	0,120	1,44	1,56	1,7
Община Якоруда					
Разделно събрани зелени отпадъци	-	-	-	-	-
Хартия и картон	-	0,290	0,375	0,462	0,386
Пластмасови опаковки	-	0,460	0,523	0,531	0,627
Стъклени опаковки	-	-	3,380	0	3,460

Отпадъците посочени в Таблица 1.6., представляват разделно събрани отпадъци от опаковки чрез системите от цветни контейнери, въведени от съответната организация по оползотворяване и не отчитат отпадъците събрани в пунктовете за т. нар. „вторични суровини“, които също влизат в състава на „общообразуваните битови отпадъци“.

Население и населени места с организирано събиране на битовите отпадъци

В териториално-административните граници на РС Разлог влизат 36 населени места и население 50 923 жители. Делът на населението обхванато от организираното сметосъбиране за периода на отчитане е 99 % за 2020 г. Населението, което не е обхванато от организираното събиране и транспортиране на битовите отпадъци е разположено в отдалечени населени места, при които е икономически неизгодно извършването на дейността.

От посочените данни се налага извода, че делът на разделно събраните отпадъци от опаковки за посоченият период 2016 – 2020 г. нараства, като изключение прави пандемичната 2020 г.

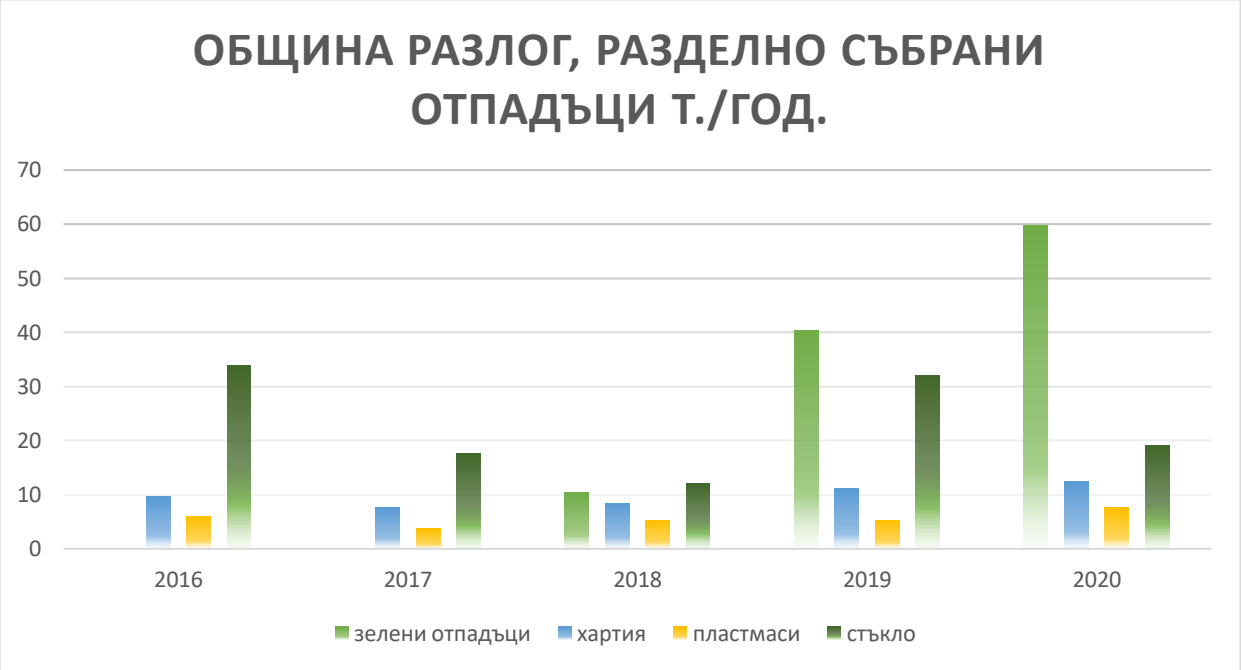

Норма на натрупване на отпадъците

Друг важен аспект на анализа на отпадъците е свързан с определянето на общо генерираните отпадъци и нормата на натрупване на отпадъци. За целта към количеството на събраните смесени битови отпадъци е необходимо да бъдат добавени количествата на разделно събраните отпадъци от опаковки от организацията за оползотворяване на отпадъци, с която общината има договор, както и количествата, събрани в т.нар. пунктове за вторични суровини и директно събирани от търговските вериги.

Таблица 1.7. Определяна на нормата на натрупване на отпадъци на жител за една година общо за общините в регионалното сдружение

Община ОБЩО	2016	2017	2018	2019	2020
Общо образувани битови отпадъци (т.), от тях:	14899,48	18448,80	22098,05	24628,94	26589,94
Население бр. жители	52 122	51 933	51 326	52 508	50 923
НН кг./ж./г.	286	355	431	469	522

Източник: ИАОС, НСИ, Общини от РС Разлог

Данните за региона като цяло сочат, че за периода 2016-2020 г. събраните битови отпадъци на човек са около и над от нивата за България през 2016 - 2020 г.

По данни на НСИ за 2018 г. и НПУО 2021-2028 г. средната норма на натрупване на отпадъци за населени места с население от 50-150 хил. ж. е 426 кг./ж./г., т.е. при общините от РС Разлог се наблюдават значително по-ниски и приблизително равни стойности на показателя спрямо средните за населени места в периода 2016 г. – 2018 г., със значително превишение през 2019 г. – 2020 г. Тази тенденция е валидна за голяма част от общините с природно-географски характеристики сродни на изследваните, като една от причините е привличането на повече хора в условията на пандемия, характерна за 2019 г. – 2020 г.

Морфологичен състав на образуваните количества смесен битови отпадъци

Трети важен аспект на анализа на отпадъците е свързан с морфологичният им състав. През 2019 г. МОСВ утвърди нова Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци. В методиката е направен задълбочен анализ на тенденциите в развитието на образуване на отпадъците, както и на тенденциите в развитието на материалите и връзката им с образуване на различните фракции. Определени са и основните параметри, влияещи върху нормата на натрупване и морфологичния състав на отпадъците.

Основните източници на битови отпадъци в общинит, приблизително 80% е от населението и около 20% – от търговски, административни, социални, фирмени и други подобни обекти.

По проект на ПУДООС „Определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в България“ е изготвен доклад е от проучване на морфологичния състав на битовите отпадъци на територията на Република България по Българо-Швейцарска програма за сътрудничество.

Основната цел на доклада е да представи поглед към морфологичния състав на битовите отпадъци на територията на Република България. Докладът включва задължителните количествени и качествени данни на общинско, регионално и национално ниво, също така описание на хода на изпълнение на работата през всички етапи на пробовземане, информация за осъществени срещи, протоколи и т.н. В него е изготвен Морфологичен анализ на битовите отпадъци образувани в общините от РСУО-Разлог. Обобщени данни за морфологията на образуваните битови отпадъци от доклада са представени в следващата таблица.

Таблица 1.8. Морфологичен състав на отпадъците в РС Разлог

Вид отпадъци	Разлог %	Банско %	Белица %	Якоруда %	Морфологичен състав %
Пластмаса	15,44	12,94	15,27	16,19	15,0
Ситна фракция <4см	9,91	12,86	12,33	11,39	12,0
Градински	14,75	18,22	17,10	15,05	16,0
Хранителни	13,67	11,43	12,05	11,58	13,0
Стъкло	6,22	7,73	6,88	6,26	7,0
Хартия	9,34	7,34	8,86	9,37	9,0
Текстил	7,35	5,76	8,31	5,62	7,0
Метали	7,87	5,30	5,51	5,90	6,0
Картон	5,62	4,29	5,41	5,99	5,0
Инертни материали	0,78	3,60	1,33	3,22	2,0
Други (пръст, сгурия, трудни за класифициране)	2,68	3,18	3,11	5,13	4,0
Дървесни	2,01	1,82	0,52	1,02	1,0
Гума	1,49	2,01	0,83	1,10	1,0
Опасни	1,50	1,52	1,55		1,0
Кожа	1,38	2,01	0,93	0,72	1,0
ОБЩО	100	100	100	100	100

**Източник – Национална морфология*

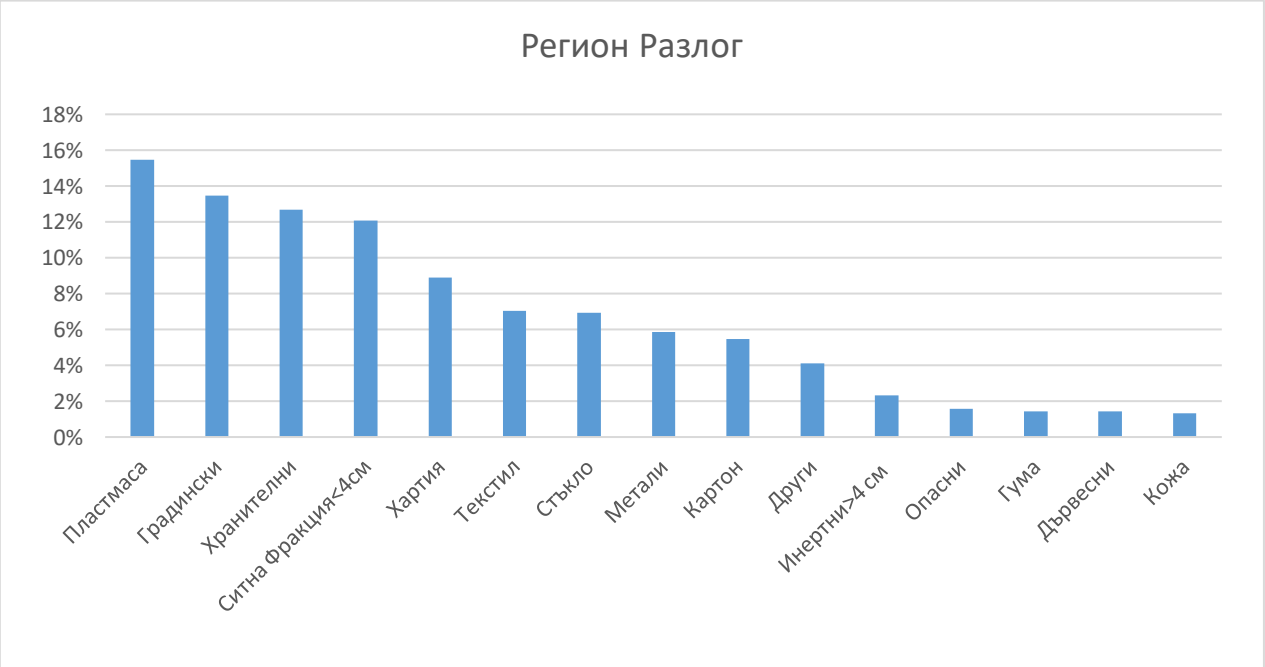

Съгласно направения морфологичен анализ за Регион Разлог биоразградимите отпадъци са близо 41%, а биоотпадъците – 26% от общо образуваните битови отпадъци на територията на региона, а рециклируемите фракции от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал 41% от битовите отпадъци.

Съгласно издадени заповеди на Изпълнителния директор на ИАОС, изпълнението на целта по чл. 31, ал.1, т. 1 на ЗУО от РСУО-Разлог са представени в следващата таблица.

Таблица 1.9. Изпълнение на целите по чл.31, ал.1, т1 от ЗУО по общини

№ РСУО	РСУО	2015	2016	2017	2018
27	Разлог	6%	2%	1%	2%

Както се вижда от представената информация общините от Регионално сдружение за управление на отпадъците - Разлог не успява да постигне целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници към 2016 г. (най-малко 25% от общото им тегло) и към 2018 г. (най-малко 40% от общото им тегло) съгласно ЗУО.

През 2022 г. общините от регионалното сдружение се очаква да изградят и въведат в експлоатация инсталация за предварително третиране на битови отпадъци и инсталация за компостиране на зелени отпадъци.

1.1.2. Анализ на строителните отпадъци

През 2020 г. в общините са извозени 49,420 тона строителни отпадъци, които са депонирани на регионалното депо. В следващата таблица е представена информация за събраните и депонирани количества строителни отпадъци за посочената 2020 г.:

Таблица 1.10. Количества строителни отпадъци, приети за депониране в регионално депо Разлог (тона)

	Разлог	Банско	Белица	Якоруда
Строителни отпадъци общо 2020 г.	31,200	18,220	0	0

Количествата строителни отпадъци, които се извозват от общините, изцяло се депонират на регионалното депо. Във връзка с изискванията на законодателството е препоръчително общините да предприемат следните действия:

- Да определят отговорните в общинските администрации лица, които следят за изпълнение на изискванията относно плановете за управление на строителните отпадъци и на отпадъците от разрушаване на сгради като част от строителната документация и инвестиционния процес, за одобрението на която общините са компетентен орган съгласно ЗУТ;
- Да предприемат действия за разделно събиране от домакинствата на строителните отпадъци от малки ремонтни дейности. Възможно е гражданите да се задължат да оставят в добре завързани чували такива отпадъци до контейнерите, които да се извозват от общините до депото или общините да определят площадка, на която гражданите да могат да оставят строителни отпадъци от ремонтни дейности до определени количества;
- Възможно е при разрушаване на сгради общините да предоставят възможности за безплатно приемане на определена площадка на разделно селектирани отпадъци при разрушаване, които могат да се ползват ползотворно, като например тухли, керемиди и др. и които да се предоставят безплатно на нуждаещи се граждани.

1.1.3. Анализ на отпадъците от утайки от ПСОВ

На територията на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда до края на 2020г. са изградени и въведени в експлоатация следните пречиствателни станции за отпадъчни води:

- Градска пречиствателна станция за отпадъчни води (ГПСОВ) гр. Разлог. Обектът е изграден през 2008г. в изпълнение на проект по Програма ФАР BG 2002/000-624-03 „Строителство на градска пречиствателна станция за отпадни води в Разлог", съгласно финансов меморандум № 2002/000-624 ФАР ТГС между България и Гърция, подписан между правителството на Република България и Европейската комисия. ГПСОВ Разлог е с капацитет 18 834 ЕЖ. Технологичната схема на ГПСОВ включва механично и биологично пречистване с удължена аерация и третиране на утайките. ГПСОВ се експлоатира от „ВиК" ЕООД гр. Благоевград. Експлоатационното дружество извършва собствен мониторинг на отпадъчните води. Съгласно Регионален генерален план за обособена територия на „ВиК" ЕООД – гр. Благоевград, утайките от ПСОВ гр. Разлог са годни и за оползотворяване в земеделието и за депониране на депа за неопасни отпадъци.
- По Оперативна програма „Околна среда" е изградена и въведена в експлоатация през 2018 г. Пречиствателна станция за отпадъчни води-Банско, с капацитет 29 980 ЕЖ.
- Въведени в експлоатация са и ПСОВ „Юруково" – Община Якоруда и „ПСОВ с. Дагоново и с. Горно Краище" – Община Белица с агломерации под 2000 ЕЖ, съответно с капацитет 1678 ЕЖ и 1980 ЕЖ.

През 2020 г. на Регионално депо -Разлог са обезвредени 40,600 т. отпадъци от решетки и сита. Утайките от ПСОВ след стабилизиране са годни за употреба в земеделието.

1.1.4.Анализ производствени отпадъци

Съгласно §1, т. 32 от Допълнителните разпоредби на ЗУО, Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г.

„Производствени отпадъци са отпадъците, образувани в резултат на производствената дейност на физическите и юридическите лица."

По данни на НСИ в България общото количество на образуваните производствени отпадъци за периода 2008-2018 г. е 177 995 хил. тона (от анализа са изключени данните за производствени отпадъци от Добивна промишленост, съгласно чл. 2 (2) ЗУО). Отпадъците от собствена дейност, оползотворени на мястото на образуването им, не се включват в количеството на образуваните отпадъци.

Като цяло в периода 2008-2018 г. се наблюдава тенденция на увеличаване на количеството на образуваните производствени отпадъци на територията на България въпреки колебанията в някои от годините, като нарастването през 2018 г. спрямо 2008 г. е с 35%.

Общините от РСУО-Разлог не събират информация за образуваните производствени отпадъци на тяхна територия. Данните се докладват от производствените предприятия в годишните отчети към ИАОС.

На Регионалното депо за неопасни отпадъци се приемат за депониране производствени отпадъци, които са охарактеризирани като неопасни.

Таблица 1.11.Количествата производствени отпадъци (неопасни), депонирани на РДНО-Разлог..

	2017	2018	2019	2020

Депонирани производствени отпадъци на РДНИО (тон)	0	0	0,560	40,600

Източник: Годишни доклади РДНИО

Данните показват драстично увеличаване на производствените неопасни отпадъци, които се депонират на регионално депо, което по всяка вероятност не е в корелация с икономическото развитие на региона, а по-скоро в контрола на образуваните и третирани отпадъци.

1.1.5. Анализ опасни отпадъци

"Опасни отпадъци" са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в приложение № 3 на ЗУО.

На национално ниво за периода 2008-2018г. в Република България общото количество на образуваните опасни отпадъци по данни на НСИ е 3965 хил. тона или средногодишно около 360 хил. тона., като за този период количеството на образуваните опасни отпадъци бележи значителен спад.

Опасните отпадъци, образувани на територията на общините, съставляващи РСУО-Разлог са част от потока на битовите, производствените, строителните, отпадъците от лечебните и здравните заведения и масово разпространените отпадъци.

През 2019-2020 г. общините са организирали събиране на опасни отпадъци от домакинствата с помощта на „Балбок инженеринг“ АД, „Екобултех“ АД, „Скрино“ ЕООД, „Норд Елрисайклинг“АД и др. лица Събраните отпадъци по време на организираните мобилни пунктове са малки количества – общо събраните отпадъци са както следва:

Таблица 1.12.Количествата (m) опасни отпадъци, за 2020 г. по общини

	Разлог	Банско	Белица	Якоруда
ИУЕЕО	0,010	0,370	0	0
ИУМПС	0	0	0	0
НУБА	0	0,050	0	0
ИУГ	0,920	0	0	0

Негодните за употреба пестициди, в т.ч пестицидите, които представляват устойчиви органични замърсители (УОЗ), се класифицират като опасни отпадъци по смисъла на действащото законодателство, като дългосрочното им съхраняване представлява заплаха за човешкото здраве и околната среда. Съгласно изискванията на Стокхолмска конвенция за устойчивите органични замърсители и Регламент (ЕО) № 850/2004 относно устойчивите органични замърсители, УОЗ-пестицидите следва да бъдат необратимо унищожени.

На територията на общините Разлог и Банско се съхраняват излезли от употреба препарати за растителна защита – в имоти с идентификатори, съответно:

- 61813.549.55 по одобрени кадастрална карта и кадастрални регистри на гр. Разлог, собственост „Нов път“ АД. Сградата е с ограничен достъп и в добро състояние. В склада

се съхраняват около 2055 литра течни и около 2300 кг. твърди пестициди. Имотът е частна собственост. В близост няма повърхностни водни обекти.

- Непосредствено до ПИ с идентификатор 02676.65.79 по одобрени кадастрална карта и кадастрални регистри на гр. Банско, в близост до рекултивирано депо за неопасни орпадъци на община Банско. Пестициди в общо количество от 16 тона се съхраняват в 2 броя ББ – кубове, разположени върху бетонирана /1 м. бетон/, изпълнена с армировка, непропусклив геотекстил и дебел полиетилен в основата, площадка общинска собственост. Не е осигурена охрана. ББ-кубовете са в добро състояние.

Отстояние на склада от населеното място - около 1600 метра.

1.2. Основни изводи и препоръки

В резултат от направения анализ на състоянието относно отпадъците в РСУО-Разлог могат да се правят следните основни изводи:

- Организирани са кампании за събиране на опасни отпадъци от домакинствата. Кампаниите не показват добри резултати и е препоръчително да се провеждат на по-кратък период и предварително утвърден годишен график, който да бъде оповестен;
- Целесъобразно е анализирането на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки, внедрена на територията на общината с цел нейното оптимизиране;
- Увеличаване обхвата на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки чрез поставяне на допълнителни съдове за разделно събиране на отпадъци или увеличаване на честотата на събиране;
- Препоръчително е създаване на информационна система за отчитане на количествата събрани отпадъци на територията на отделните общини.
- Общините от РСУО-Разлог са със значително по-добри стойности на показателя „норма на натрупване на битови отпадъци” в сравнение със средните за страната.
- Препоръчително е общините да предприемат действия за разделно събиране от домакинствата на строителните отпадъци от малки ремонтни дейности, в резултат на което ще се постигне намаляване на количествата на смесените битови отпадъци.

2. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ДЕЙСТВАЩОТО НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ/ПРОГРАМНИТЕ ДОКУМЕНТИ В КОНТЕКСТА НА ПРАВАТА И ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ОБЩИНИТЕ

2.1. Въведение

Анализът на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и стратегическите/програмните документи се разглежда на национално, регионално и общинско ниво. Основните цели на анализа са да отговори на няколко ключови въпроси:

- Какви са основните принципи на националното законодателство по управление на отпадъците и основните ангажименти на общината в сферата на управление на отпадъците, произтичащи от това законодателство.
- Кои са нормативните документи на местно ниво, приети във връзка с разпоредби на

националното законодателство по отношение на управление на отпадъците

- Кои национални програмни документи определят рамката на програмиране на управлението на отпадъците на национално ниво.
- Какво е нивото на изпълнение на предходната общинска програма за управление на отпадъците.
- Какви са основните изводи и препоръки от направения анализ.

Информационно обезпечаване на анализа

- Събиране и проучване на национални и местни нормативни документи, регламентиращи отговорностите на общините, свързани с управлението на отпадъците;
- Събиране и анализ на стратегически и програмни документи на национално ниво относно управлението на отпадъците;
- Проучвания и анализи във връзка с разработването на Националния план за управление на отпадъците с периода 2021 – 2028 г.

2.2. Принципи и политики по управление на отпадъците

Йерархия при управление на отпадъците

Рамковата директива за отпадъци (чл. 4 от РДО) определя пет стъпки за управление на отпадъците, класифицирани според въздействието им върху околната среда, обединени под общото наименование „йерархия за отпадъците“:

- Предотвратяване на образуването на отпадъци;
- Подготовка за повторна употреба;
- Рециклиране;
- Друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;
- Обезвреждане;

Предотвратяване образуването на отпадъци предлага най-добрите резултати за околната среда, и е най - приоритетна, следвана от подготовка за повторна употреба, рециклиране, друго оползотворяване и обезвреждане.

Чл. 6, ал. 2 и 3 от ЗУО определя, че отклонения от йерархията се допускат само за специфични потоци отпадъци, когато това се основава на съображения, свързани с жизнения цикъл на отпадъците, във връзка с цялостното въздействие на образуването и управлението на такива отпадъци.

При прилагането на йерархията се вземат предвид общите принципи за опазване на околната среда, като предпазни мерки и устойчивост, техническата осъществимост и икономическата приложимост, опазване на ресурсите, както и цялостното въздействие върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото в съответствие с общата цел да се предотврати или намали вредното въздействие от отпадъците върху човешкото здраве и околната среда при спазване изискванията на нормативните актове.

Принципи при управлението на отпадъците

Националното законодателство и политика в областта на управление на отпадъците се основават на следните основни принципи:

- Устойчиво развитие – основната цел на устойчивото развитие е да се достигне разумно и справедливо разпределение на нивото на икономическо благосъстояние, което да бъде продължено за много поколения. Устойчиво развитие в областта на управление на отпадъците означава използване на природни ресурси по начин, който не ги унищожава или уврежда и не ограничава възможността да бъдат използвани от бъдещите поколения. Това налага максимално използване на възможностите за предотвратяване на образуването на отпадъците.
- Най-добри налични техники, неизискващи прекомерни разходи (НДНТ) – консултативен процес за вземане на решения, в който се отчитат относителните преимущества на различни възможности за управление на отпадъците, имащи отношение към опазването на околната среда, на приемлива цена.
- Интегрирано управление на отпадъците – изисква вземане на решения и прилагане на ясно определени количествени цели в рамките на една система, състояща се от законови, технически, организационни и икономически мерки, идентифицирани източници на ресурси и определени отговорности на всички участници, изпълняващи тези цели. Интегрираното управление съчетава всички останали принципи на политиката по управление на отпадъци.
- Участие на обществеността – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на планове за управление на отпадъци и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им;
- Предотвратяване – образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно;
- Отговорност на производителя и замърсителя плаща – тези, които образуват или допринасят за образуването на отпадъците или замърсяват околната среда, трябва да покрият пълните разходи за своите действия.
- Превантивност – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.

Пакет за кръгова икономика

Като част от Европейската зелена сделка, през м. март 2020 г. ЕК публикува Нов план за действие към кръгова икономика с мерки, които да ускорят прехода към устойчив модел и възстановяването на природните ресурси и по този начин се намали въздействието върху околната среда и обществото.

Новият план за действие е насочен към: установяване на рамка за устойчива продуктова политика; ключови вериги за създаване на стойност в областта на продуктите; по-ефективна политика в областта на отпадъците, насочена към тяхното предотвратяване, повторно използване и оползотворяване; създаване на кръгови модели в полза на хората, регионите и градовете.

Кръговата икономика в контекста на управлението на отпадъците

През 2018 година България е на едно от първите места в Европейския съюз по образувани отпадъци на глава от населението и единица БВП.

Въпреки сравнително добре развитата рециклираща промишленост, страната отбелязва ниски нива на рециклиране на битови отпадъци (31.5%) в сравнение със средните за ЕС (47.4%) за 2018 г. А ако се разглежда общото равнище на рециклиране, с изкл. на отпадъци от добивната промишленост и от строителството, то през 2016 г. в България това равнище е 27%, докато средното за ЕС е 57%. Съществува явен риск за неизпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъци от домакинствата и с подобен характер, които трябва да бъдат постигнати през 2020 г. Притеснителен факт е, че по данни на НСИ в 202 общини в страната разделно събраните и предадени за рециклиране битови отпадъци са по-малко от 5%.

Рамковата директива за отпадъци от 2018 г. поставя нови и по-високи цели за повторна употреба и рециклиране на битови отпадъци и отпадъци от опаковки, които следва да се постигнат поетапно до 2035 г., както и цел за ограничаване депонирането на битови отпадъци до 10% от общо образуваните. Наличната и изграждаща се инфраструктура за третиране на битови отпадъци не биха могли да обезпечат постигането на тези цели за подготовка за повторна употреба и отклоняване на битови отпадъци от депониране. Привличането на частния сектор в дейностите по управление на битовите отпадъци се явява необходимост за постигането на тези високи цели в дългосрочен план.

Предстои сериозно предизвикателство пред местните власти– въвеждане на задължително разделно събиране на биоотпадъци от домакинствата през 2023 г.

Необходими са координирани действия между общините, бизнеса, системите за разширена отговорност на производителите и гражданите за изграждане на удобни и икономически ефективни системи за разделно събиране на отпадъци от домакинства и значително повишаване на ангажираността и участието на последните в тези системи.

2.3.Национално законодателство

Националната нормативна рамка има сходна конструкция на европейската нормативна рамка - рамков Закон за управление на отпадъците и пакет от подзаконови нормативни актове, адресиращи регулацията на потоци отпадъци, изисквания към инсталации и съоръжения и финансови инструменти. [1]

Държавната политика по управлението на отпадъците представлява съвременна концепция за ресурсна ефективност, насочена към предотвратяване на образуването на отпадъци, насърчаване на повторната употреба и оползотворяването чрез рециклиране, регенериране или друг процес на извличане на вторични суровини, обезвреждане и безопасно съхраняване на отпадъците, увеличаване на отговорността на производителите, стимулиране на инвестиции в сектора, в рамките на наличните финансови инструменти.

Законът за управление на отпадъците, приет през 2012 г., както и подзаконовите нормативни актове, основаващ се на закона, регламентират задълженията на органите на местно самоуправление и местна администрация по управление на отпадъците, и най-вече ангажиментите на общините по управление на битовите и строителни отпадъци, разработване на общински програмни и нормативни документи, както и контрол върху дейността по управление на отпадъците.

Закон за управление на отпадъците (ЗУО)

[1] Националните нормативни актове в сектор отпадъци могат да се намерят на интернет-страницата на МОСВ: https://www.moew.government.bg/bg/otpaduci/

Законът и подзаконовите актове към него се отнасят до следните видове отпадъци:

- битови отпадъци;
- производствени отпадъци;
- строителни отпадъци;
- опасни отпадъци.

Законът изрично изключва от обхвата си 8 вида отпадъци, в т.ч. радиоактивни; отпадъчни газове, изпускани в атмосферния въздух; земя (in situ), включително неизкопана замърсена почва и трайно свързани със земята сгради; незамърсена почва и други материали в естествено състояние, изкопани по време на строителни дейности, когато е сигурно, че материалът ще бъде използван за целите на строителството в естественото си състояние на площадката, от която е изкопан; излезли от употреба експлозиви; фекална материя, различна от странични животински продукти, слама и други естествени неопасни материали от селското или горското стопанство, използвани в земеделието и лесовъдството, или за производството на енергия от такава биомаса чрез процеси или методи, които не увреждат околната среда и не застрашават човешкото здраве; отпадъчни води и странични животински продукти, включително преработени продукти, попадащи в приложното поле на Регламент (ЕО) № 1069/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21.10.2009 г.; трупове на умрели, но не заклани животни, включително такива, които са убити, за да се прекрати разпространението на епизоотични болести, и които се обезвреждат в съответствие с Регламент (ЕО) № 1069/2009; отпадъци, получени от проучването, добива, обработката и съхранението на минерални суровини и при експлоатацията на кариери, попадащи в обхвата на Закона за подземните богатства; вещества, които са предназначени за употреба като фуражни суровини, по смисъла на чл. 3, параграф 2, буква "ж" от Регламент (ЕО) № 767/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13.07.2009 г.; седименти, преместени в повърхностни води с цел управление на водите и водните обекти или предотвратяване на наводнения, или намаляване на последствията от наводнения и засушаване, или рекултивация на земи, ако е доказано, че това не противоречи на други закони и седиментите нямат опасни свойства.

Ключови разпоредби, произтичащи от ЗУО:

Въвежда количествени цели за системите на разделно събиране, подготовка за повторна употреба и рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, осигуряващи като минимум изпълнение на следните цели:

- най-късно до 1 януари 2020 г. подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници на не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
- най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.;
- най-късно до 31 декември 2025 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 55 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
- най-късно до 31 декември 2030 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 60 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
- най-късно до 31 декември 2035 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 65 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
- най-късно до 31 декември 2035 г. количеството на депонираните битови отпадъци да е намалено до 10 на сто или по-малко от общото количество образувани битови

отпадъци (по тегло).

Въвежда детайлни правила и изисквания за сдружаване на общините в регионални сдружения за решаване управлението на битовите отпадъци на регионално ниво чрез регионални съоръжения и организация.

Въвежда количествени цели за системите за третиране на строителни отпадъци – да осигурят най-късно до 1 януари 2020 г. подготовка за повторната им употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци, включително при насипни дейности, чрез заместване на други материали с отпадъци в количество не по-малко от 70 на сто от общото им тегло, от което се изключват материали в естествено състояние, определени с код 17 05 04 от списъка на отпадъците съгласно Решение 2000/532/ЕО.

Въвежда изисквания към търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места над 5000 жители и курортните населени места да събират разделно отпадъците от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло и да ги предават на лица, притежаващи разрешение, комплексно разрешително или регистрационен документ по чл. 35 от ЗУО и/или на организация по оползотворяване.

Регламентира отговорността на собствениците на пътища за почистването от отпадъци на пътя, земното платно, пътните съоръжения, обслужващите зони, крайпътните обслужващи комплекси и опорните пунктове за поддържане по смисъла на § 1, т. 1 - 3, 6, 9 и 10 от допълнителните разпоредби на Закона за пътищата и осигуряването на съдове за събиране на отпадъците и транспортирането им до съоръжение за тяхното третиране.

Въвежда икономически инструменти:

- За извършване на дейности по обезвреждане на отпадъци чрез депониране всеки собственик на депо предоставя обезпечение, покриващо бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото.
- За обезвреждане на отпадъци на общинско или регионално депо за неопасни отпадъци или на депо за строителни отпадъци се заплащат отчисления за всеки тон депониран отпадък. Отчисленията имат за цел да се намали количеството депонирани отпадъци и да се увеличи рециклирането и оползотворяването им. При изпълнение на целите за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци отчисленията се намаляват с 50% - когато се изпълнят изискванията за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло и с 50% - когато се изпълнят изискванията за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци.

Регламентира изискванията и реда за предоставяне на информация за дейности, свързани с отпадъци.

Подзаконови нормативни актове, издадени на основание ЗУО

Приети са редица подзаконови нормативни актове, които регламентират задължения за институциите, физическите и юридическите лица. Основните актове, които имат отношение към дейностите на общините, са:

- *Наредба № 7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 81 от 17.09.2004 г.).* При избор от общините на площадки за разполагане на депа и други съоръжения за отпадъци трябва да се съобразят с техническите изисквания към площадките, посочени в Наредбата.
- *Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа*

и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (обн., ДВ, бр. 80 от 13.09.2013 г., в сила от 13.09.2013 г.,изм. и доп., бр. 13 от 7.02.2017 г.,изм. идоп. ДВ. бр.36 от 1 май 2021г.). При изграждане от общините на депа и други инсталации и съоръжения за отпадъци те трябва да включат в документацията за избор на изпълнители на договорите за изграждането и за последваща експлоатация на инсталациите и съоръженията съответните технически условия и изисквания, заложени в наредбата.

- *Наредба № 4 за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци (обн. ДВ, бр. 36 от 2013 г., изм. и доп. ДВ. бр.82 от 5 Октомври 2018г.).* Наредбата се отнася и за изгаряне на битови отпадъци в инсталации на общините. Определя реда за получаване на разрешения за дейностите по изгаряне на отпадъци, изискванията за приемане на отпадъци в инсталациите, условията за проектиране, изграждане и експлоатация, вкл. отпадъчните газове във въздуха и съответните емисионни норми, изискванията към остатъците от изгарянето и др.

- *Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (Приета с ПМС № 201 от 4.08.2016 г., обн., ДВ, бр. 63 от 12.08.2016 г.).* При оползотворяване на утайките от пречиствателните станции на общините за отпадъчни води от населените места, операторът на който е възложена с тази дейност трябва да осигури изискванията на наредбата относно качеството на утайките, когато се използват в земеделието, осигуряването на проби и мониторинг.

- *Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (Обн. ДВ. бр.111 от 27 декември 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.7 от 20 януари 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.26 от 22 март 2020г.).* Тази наредба е от съществено значение за общините, тъй като определя размера на отчисленията за депониране и за закриване на депата (т.нар. екотакси за депониране) до 2020 г. които заплащат общините, реда за тяхното превеждане и възможностите за използване на приходите от отчисленията от общините, както и случаите, в които общините се освобождават от заплащане.

- *Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци (приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., изм. и доп. ДВ. бр.2 от 8 януари 2021г.)*. С тази наредба се определят: изискванията към дейностите по събиране, в т.ч. разделно събиране и третиране на биоотпадъците; целите за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците. Наредбата задължава кметовете на общини във всеки от регионите за управление на отпадъци по чл. 49, ал.9 от ЗУО, да постигат целите за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци; методиките за изчисляване и докладване на целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО; редът за разпределението на целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО и по чл. 10, ал. 1 между отделните общини в регионите по чл. 49, ал. 9 от ЗУО;

- *Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС 267 от 5.12.2017 г. (Обн., ДВ, бр. 98 от 8.12.2017 г.).* Наредбата определя случаите, в които общините имат отговорности за отпадъци от строителство и от разрушаване на сгради, както и изискванията към

възложителите на строителни дейности, включително когато общините се явяват възложители на строителните дейности.

- *Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификация на отпадъците (обн., ДВ, бр. 66 от 08.08.2014 г., изм. и доп., бр. 32 от 21.04.2017 г., изм. ДВ. бр. 46 от 01.06.2018 г.).* Наредбата въвежда европейската класификация на отпадъците, задължителна за прилагане и от общините.

- *Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (обн., ДВ, бр. 51 от 20.06.2014 г.)*. Наредбата определя изискванията за водене на отчетност за дейностите с отпадъците, предоставяне на информация относно отпадъците и съоръженията и инсталациите за отпадъците, включително информация и от общините.

- *Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци(приета с ПМС № 53 от 1999 г., ДВ, бр.29/1999 г.).* Изискванията се отнасят и за общините, когато осъществяват/възлагат дейности с производствени и опасни отпадъци.

- *Шест отделни наредби за управление на масово разпространените отпадъците от: опаковки, електронно и електрическо оборудване, излезли от употреба моторни превозни средства, батерии и акумулатори, отработени масла, автомобилни гуми.* Наредбите поставят изисквания към производителите и вносителите на съответните продукти, които след тяхната употреба се превръщат в отпадъци, и определят възможните начини за прилагане на принципа „отговорност на производителя". В наредбите са посочени и известни ангажименти на кмета на община с оглед изграждане на системите за разделно събиране на посочените отпадъци и намаляване на количествата отпадъци, депонирани на общинските депа.

Национален план за управление на отпадъците (НПУО)

Националният план за управление на отпадъците има ключова роля за ефективното и ефикасно управление на отпадъците в Р България. С плана се цели намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и здравето на населението, както и постигане на максимално ефективно използване на ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни места. Важна част от Плана е създаването на максимални условия за предотвратяване образуването на отпадъци.

НПУО 2021-2028 г. е план на прехода от управление на отпадъците към ефективно използване на отпадъците като ресурс и устойчиво развитие чрез предотвратяване на образуването им.

НПУО е разработен в съответствие с чл. 28 и чл.29 от Рамкова директива за отпадъците и чл. 49 и чл.50 от ЗУО. При разработването на НПУО са взети предвид, освен законовите изисквания, и редица европейски и национални програмни и методически документи, в т.ч:

- Методологичните бележки на ЕК, ГД "Околна среда": „Изготвяне на план за управление на отпадъците", 2012 г.
- Методология за стратегическо планиране в Р.България, април 2010 г., Съвет за административна реформа

- Подходът за разработване на НПУО е съобразен и с изискването такъв вид документ да е достъпен за разбиране от страна на неспециалисти и на широката общественост и същевременно да предоставя възможност на тесните специалисти да получат по-подробна информация чрез приложения към основния текст на аналитичната част.

ЗУО включва конкретни изисквания за съдържание на Националния план за управление на отпадъците. Планът трябва да съдържа анализ на текущото състояние на управлението на отпадъците, мерките, които трябва да се предприемат за подобряване на съобразената с околната среда подготовка за повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, както и оценка на начина, по който планът ще подпомогне изпълнението на целите и прилагането на разпоредбите на закона.

НПУО трябва да включва и мерки за създаване на интегрирана и адекватна мрежа от съоръжения и инсталации за обезвреждане на отпадъците, както и на инсталации за оползотворяване на битови отпадъци: чрез прилагане на най-добрите налични техники; в най-близките съоръжения/инсталации, намиращи се до източника на образуване на отпадъците, като се използват най-подходящите методи и технологии, осигуряващи висока степен на защита на човешкото здраве и околната среда.

Планът трябва да предвижда и мерки за прилагане на системи за разделно събиране най-малко на следните отпадъци: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло, и мерки за изпълнение на целите за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на отпадъчни материали по чл. 31 и 32 от ЗУО.

Планът ще подпомага централните и местните власти за концентрация на ограничените ресурси към приоритетни за финансиране проекти в сферата на управление на отпадъците от национални и европейски източници на финансиране.

Националната програма за предотвратяване образуването на отпадъци (НППОО)

Програмата включва:

- съществуващи мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци;
- оценка на ползите от прилагане на примерните мерки за предотвратяване по приложение № 4 или от прилагане на други подходящи мерки;
- определяне на подходящи специфични качествени или количествени контролни показатели, приети за наблюдение и оценка на напредъка в изпълнението на мерките за предотвратяване на отпадъци;
- индикатори за оценка на изпълнение на мерките за предотвратяване образуването на отпадъци.

НПУО и Националната програма за предотвратяване образуването на отпадъци (НППОО) като неразделна негова част се отнасят за цялата територия на Република България. НПУО предоставя рамка за местните власти при разработването на политика за управление на дейностите по отпадъците на регионално и местно ниво. ЗУО изисква местните власти да разработят общинските програми в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците и насърчава общините да разработят и регионални планове за управление на отпадъците в териториален обхват на регионалните сдружения за управление на отпадъците (РСУО).

2.4. Нормативните документи на местно ниво, приети във връзка с разпоредби на националното законодателство по отношение на управление на отпадъците

Във връзка с процеса на програмиране, ЗУО съдържа няколко ключови изисквания:

Първо: Чл.52, ал.6 определя възможността кметовете на две или повече общини, включени в регион за управление на отпадъците да могат да разработят обща програма за управление на отпадъците, в случай, че задълженията, отговорностите и мерките, засягащи отделните общини, са ясно разграничени. Следователно разработването на програма на регионален принцип не е задължително, а препоръчително. По този начин общините обединяват усилията си за изготвяне на този документ във връзка със съвместно изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци и за намаляване на биоразградимите битови отпадъци и с изграждане и ползване на общи съоръжения и инсталации за третиране на битовите отпадъци.

Второ: Регионалната програма се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на НПУО 2021-2028 г., приет с решение на Министерски съвет през юни 2021 г.

Трето: Регионалната програма се разработва и приема за период, който следва да съвпада с периода на действие на НПУО. Периодът на приетия Националния план за управление на отпадъците е 2014-2020 г.

Четвърто: Регионалната програма трябва да включва необходимите мерки за изпълнение на задълженията на отделните общини, определени с решение на общото събрание на РСО, основаващи се на регламентираните в Глава втора, Раздел III на ЗУО, като се вземат предвид и Методически указания за разработване на общински/регионални програми за управление на отпадъците, публикувани септември 2021 г.

Пето: Да се осигури обществен достъп до Регионалната програмата за управление на отпадъците.

Съответствие на Регионалната програма със структурата, целите и предвижданията на НПУО.

В изпълнение на разпоредбите на чл.24 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО) на 05.11.2012 г. е създадено Регионално сдружение за управление на отпадъците - Регион Разлог. Регионалното сдружение на общините (РСО) е юридическо лице със седалище Община Разлог, която е собственик на терена, върху който е изградена регионалната система за управление на отпадъците. Системата, състояща се от регионално депо и инсталация за компостиране обслужва общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда, включени в регион Разлог, съгласно НПУО. Основната цел на сдружението е изграждане на устойчива система за управление на отпадъците, която да осигурява необходимата инфраструктура за третиране, оползотворяване и екологосъобразното обезвреждане на битови в т. ч. биоразградими, опасни отпадъци от домакинствата и строителни отпадъци, генерирани на територията на региона.

С въвеждане на регионалната система за управление на отпадъците (РСУО) от 2017 г. дейностите по управление на отпадъците се решават на регионално ниво. Новата общинска политика за управление на отпадъците налага както координиране с регионалната система, така и активно участие в установяването и развитието на регионалната организация. Чрез създаване на РСУО Разлог, четирите общини, участващи в него си поделят разходите по поддръжката, експлоатацията и мониторинг на съоръженията и вземат общи решения за бъдещото третиране на отпадъците си. Съгласно чл.26, ал.1, т.7 от ЗУО общото събрание на Регионалното сдружение за управление на отпадъците на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда е приело Инвестиционна програма за

развитието на РСУО за периода 2012-2042 г. Инвестиционната програма, включва първоначалните инвестиции, които се правят за изграждане на регионалната система за управление на отпадъците и последващите реинвестиции за периода на експлоатация на регионалното депо.
В съответствие с разпоредбите на чл.52, ал.6 от ЗУО за Регионалното сдружение за управление на отпадъците на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда е разработена Регионална програма за управление на отпадъците (РПУО). Регионалната програма е разработена и приета за период 2016-2020 г., който съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г.
Основното предназначение на РПУО е да осигури практически инструмент за общините в региона, който предвижда потребностите от бъдещи инвестиции за третиране на отпадъци на регионален принцип и финансовите изисквания към реализацията им.
В РПУО са включени мерки за предотвратяване образуването на отпадъците, събирането, транспортирането, третирането, оползотворяването и обезвреждането на различните потоци отпадъци, образувани от жизнената дейност на гражданите, както и от административни, търговски, промишлени и други източници на териториите на общините. При разработването ѝ е спазена йерархията за третиране на отпадъците, изградена съгласно изискванията на Европейският съюз.

Към програмата за управление на отпадъците в регион Разлог е разработена и подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци (ППОО) в съответствие с НПУО 2014-2020 г. В програмата задълженията, отговорностите и мерките, засягащи отделните общини, са ясно разграничени.
В Регионалната програма за управление на отпадъците са идентифицирани четири стратегически цели, чието постигане през периода на изпълнение на програмата (2016-2020г) ще допринесат за изпълнението на Генералната дългосрочна цел, а именно: „Ефективно използване на отпадъците като ресурси и намаляване на генерирането, и на депонирането им“. Отправна точка за определяне на стратегическите цели на Регионалната програма за управление на отпадъците 2016-2020 г. са целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г.:
Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;
Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирането им;
Стратегическа цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда;
Стратегическа цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.
Към всяка от стратегическите цели са разработени оперативни цели, които са пряко съотносими към съответната стратегическа цел и допринасят за нейното постигане. Регионалната програма, поставя десет оперативни цели за управление на отпадъците в периода 2016-2020 г. Посочени са и индикатори за изпълнение, които представляват количествено измерване на постиженията.
В обхвата на Регионалната програма за управление на отпадъците на териториите на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда 2016-2020г. са разработени девет подпрограми, с включени мерки, които водят до изпълнението както на оперативните цели на всяка от подпрограмите, така и на четирите стратегически цели:

- Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци;
- Подпрограма за постигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло;
- Подпрограма за постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци в т.ч. за биоотпадъците;
- Подпрограма за прилагане изискванията за строителните отпадъци и отпадъци от

строителство и разрушаване на сгради;

- Подпрограма за изпълнение задълженията с оглед изграждане на системите за разделно събиране на масово разпространени отпадъци;
- Подпрограма за подобряване на управлението на утайките от ПСОВ;
- Подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци.
- Подпрограма за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на Регионалното сдружение на общините за управление на отпадъците регион Разлог;
- Подпрограма за провеждане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците.

В регионалната програма е отделено внимание на чл.10, ал.1 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградими отпадъци, като неразделна част от нея, са включени мерки за предотвратяване образуването на биоотпадъци, разделно им събиране и оползотворяване на територията на общините, отчитайки специфичните условия на отделните видове населени места (големина, тип, брой жители и др.). Разделното събиране на биоотпадъците на територията на общините е една от предпоставките за постигане на количествените цели за оползотворяване на биоотпадъците.

Контролът върху изпълнението на програмата за управление на отпадъците се осъществява от Общото събрание на РСО. Председателят организира изготвянето на ежегоден отчет за изпълнението на програмата, чиято цел е да проследи напредъкът при изпълнението и да се идентифицират необходимите промени или адаптиране на програмата за текущата година, в случай на потребност.

За програмата е проведена процедура на екологична оценка в изпълнение на чл.2, ал.2, т.1 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, като РИОСВ-Благоевград се е произнесла с Решение № БД-14-ЕО/2017 г., с което е постановено *да не се извършва екологична оценка* на Регионална програма за управление на отпадъците на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда.

2.5.Основни изводи и препоръки

На основата на направените анализи на националната и местна нормативна рамка и програмни документи в областта на управлението на отпадъците, могат да се направят следните основни изводи:

- Националната правна рамка е цялостно съобразена с европейското законодателство по управление на отпадъците и включва конкретни разпоредби определящи обхвата, правата и задълженията на местните власти по отношение на управление на отпадъците в т.ч. ангажименти за поетапно увеличаване на количествата отпадъци, които се рециклират и оползотворяват, и намаляване на депонираните отпадъци;
- Националното законодателство ясно разграничава и регламентира отговорностите на институциите на централно и местно ниво по отношение извършването на инспекции и контрол на дейностите с отпадъци;
- Създадено е Регионално сдружение за отпадъците Регион Разлог, съгласно чл.26, ал.1 от ЗУО. Изградена е Регионална система за управление на отпадъците, обслужваща общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда. Определени са целите и насоките на Регионално сдружение за отпадъците Разлог за изпълнение на законодателството;

- Регионалното сдружение Регион Разлог е предприело мерки за поетапно изпълнение на целите и приоритетите за третиране на отпадъците на територията на общините;
- Разработена и приета е Регионална инвестиционна програма за управление на отпадъците за Регион Разлог с период 2012-2042 г.;
- Разработена Регионална програма за управление на отпадъците за Регион Разлог за период 2016-2020 г., съгласно чл.52, ал.6 от ЗУО, в съответствие със структурата, целите и предвижданията на НПУО 2014-2020 г.;
- Общините в Регион Разлог провеждат политика в областта на управлението на отпадъците на основата на разработени, ясни и детайлни стратегически програмни документи, одобрени от общинските съвети;
- Изготвят се периодични отчети за изпълнение на програмните документи, които е препоръчително да се публикуват на интернет страницата на съответната община;
- Общините изпълняват контрол, мониторинг на напредъка и периодичен отчет за изпълнение на програмните документи, които публикуват на интернет страницата си.

3.АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ПРИЛАГАНЕТО НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА МЕСТНО НИВО

3.1. Въведение

Анализът на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво има за цел да отговори на следните въпроси:

- Приета ли е нормативна уредба на местно ниво в съответствие с чл.22 от ЗУО, която да детайлизира правата и задълженията на общинската администрация, на гражданите и юридическите лица по отношение на управление на отпадъците и съдържа ли тя минималните изисквания на ЗУО;
- Има ли планирани/извършени промени в Наредбата по чл. 9 от Закона за местните данъци и такси, отразяващи изискванията за използването на основите за всяка от услугите по чл.62 от Закона за местните данъци и такси и отчитайки разпоредбата, че количеството битови отпадъци е водеща основа за определяне на размера на таксата за битови отпадъци (чл.67, ал.4, ЗМДТ);
- Кои други местни наредби имат отношение към управление на отпадъците.

Информационно обезпечаване на анализа

Необходимата информация за анализа е осигурена на база проучване на местните нормативни документи, регламентиращи отговорностите на общините в Регион Разлог, свързани с управлението на отпадъците.

3.2. Анализ на общинската нормативна рамка

За постигане на целите на екологосъобразното управление на отпадъците е необходимо детайлното регламентиране на задълженията на физическите и юридическите лица за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, както и

ангажимента на общинските структури и звена в разглежданата област. Водещ нормативен акт в сектор „Управление на отпадъците“ на местно ниво се явяват наредбите по чл.22 от ЗУО.

Настоящият анализ обхваща наредбите за управление на отпадъците на територията на общините от Регионалното сдружение за управление на отпадъците в Регион Разлог и съответствието им с изискванията на националната нормативна уредба.

В изпълнение на изискванията поставените в ЗУО, общините участващи в Регионалното сдружение за управление на отпадъците – Регион Разлог са разработили следните нормативни документи, в които са регламентирани правата и задълженията както на местните власти, така и на физическите и юридически лица, като са определени условията и реда за управление на отпадъците на територията на съответната община.

Нормативни актове на община Разлог, свързани с управлението на отпадъците:

Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Разлог, приета с Решение № 136/Протокол №5 от 29.05.2014 г. на Общински съвет – Разлог, изменена с Решение № 142 от 31.07.2019 г.

Наредбата за управление на отпадъците урежда условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, изискванията към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло и условията за тяхната регистрация, както и обществените отношения, свързани с поддържане на чистотата и опазването компонентите на околната среда на територията на Община Разлог. Наредбата разглежда задълженията на местната власт, правата и ангажиментите на физическите, юридическите лица и едноличните търговци на територията на Община Разлог. В наредбата подробно са обхванати условията, реда и начина, по които се извършва управлението на всички видове потоци отпадъци, генерирани на територията на общината. Изпълнението на регламентираните разпоредби е задължение на всички граждани, фирми и други организации, пребиваващи или осъществяващи дейност на териториалните граници на общината, както и за всички лица, които временно пребиват на територията на Община Разлог. При констатиране на административни нарушения по разпоредбите на Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Разлог, за нарушителите са регламентирани и въведени глоби и имуществени санкции. Сумите определени в Глава шестнадесета от Наредбата по чл.22 от ЗУО на Община Разлог, постъпват по бюджета на общината и се разходват по проекти и обекти, чиято дейност е свързана с управлението на отпадъците.

Действащата наредба отговаря на минимални изисквания за съдържание, произтичащи от ЗУО.

Наредба за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги на територията на Община Разлог. Наредбата е приета с Решение № 218 от 20.12.2012 г. на Общински съвет – гр.Разлог и изменена и допълнена с Решения №223, №224, №228, №237, №240 от 30.10.2013 г., Решения №290 и № 293 от 19.12.2013 г., Решение № 144 от 25.06.2015 г., Решение № 158 от 30.07.2015 г., Решение № 48 от 22.12.2015 г., Решение № 172 от 29.06.2016 год. , Решение № 33 от 26.01.2017 год., Решение № 105 от 27.04.2017 год., Решение № 137 от 27.06.2017 год., Решение № 75 от 29.03.2018 г., Решение № 582 от 29.03.2018 г. на Административен съд –Благоевград, в сила от 24.04.2018г., Решение № 98 от 26.04.2018 г. на Общински съвет – гр.Разлог, Решение № 187 от 27.09.2018 г. на

Общински съвет – гр.Разлог, Решение № 226 от 27.12.2018 г. на Общински съвет- гр. Разлог, Решение № 136 от 31.07.2019 г. на Общински съвет-гр.Разлог, Решение № 49 от 27.12.2019 г. на Общински съвет- гр. Разлог, Решение № 118 от 24.06.2020 г. на Общински съвет- гр. Разлог, Решение №53 от 08.04.2021г на ОбС- гр. Разлог, Решение №143 от 24.06.2021г. на ОбС-гр. Разлог.

Наредбата урежда отношенията, свързани с определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги (в т.ч. такса за битови отпадъци), предоставяни на физически и юридически лица, както реда и срока за тяхното събиране на територията на Община Разлог. Такса битови отпадъци е разгледана в Глава Втора, Раздел I. Съгласно наредбата такса битови отпадъци се заплаща за услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места. Размерът на таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка, включваща разходите за всяка от гореспоменатите услуги поотделно. Когато до края на предходната година Общинският Съвет не е определил размер на таксата за битови отпадъци за текущата година, таксата се събира на база действащия размер към 31 декември на предходната година.

Видът на предлаганите услуги на територията на общината, както и честотата на събиране и транспортиране на битовите отпадъци се определят със заповед на кмета на общината и се обявяват публично до 31 октомври на предходната година.

Всички относими за календарната година разходи на общината за извършване на дейности по предоставяне на услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места се включват в план-сметка за годината за всяка услуга.

Съгласно Наредбата размерът на таксата за битови отпадъци се определя, както следва:

- За жилищни и нежилищни имоти на граждани, както и за жилищни имоти на предприятия – пропорционално /в промил/ върху данъчната оценка на имота, изчислена по норми съгласно Приложение 2 към ЗМДТ;
- За нежилищни имоти на предприятия – пропорционално /в промил/ върху данъчната оценка на имота, определена съгласно чл.21 от ЗМДТ;
- Според количеството на битови отпадъци, респективно съобразно броя и вида на съдовете и честотата на сметоизвозване за кофа, тип „Мева” или за контейнер, тип „Бобър”.

Наредбата регламентира и начина за определяне на таксата за ползване на депо за битови отпадъци от други общини, която се определя на база количество депонирани отпадъци. Към момента определената такса за ползване на Регионално депо - Разлог е в размер на 27,80 лв. на тон депониран отпадък.

Не се събира такса за битови отпадъци за услугите предоставени на молитвени домове, храмове и манастири, в които се извършва богослужебна дейност от законно регистрираните вероизповедания в страната. Не се събира такса за сметосъбиране и сметоизвозване за незастроените парцели и дворни места и за имоти, които няма да се ползват през цялата година.

В действащата наредба, в частта си Глава Втора, Раздел I Такса битови отпадъци, са включени изискванията по отношение на определянето на такса битови отпадъци, произтичащи от ЗМДТ.

Наредба за принудителното изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи или части от тях от Община Разлог. *Наредбата е одобрена с решение на Общински съвет № 153/27.06.2013г., Протокол № 6 и изготвена на основание чл.225а, ал.3 от изменение на Закона за устройство на територията /ЗУТ/, обн., ДВ, бр. 82/26.10.2012г., в сила от 26.11.2012г.*

С тази наредба се уреждат условията и редът за принудително изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи или части от тях. Към принудително изпълнение на заповедите по чл.225а, ал.3 от ЗУТ, за премахване на незаконни строежи или части от тях се пристъпва, когато същите не са премахнати доброволно от адресата/адресатите на заповедта в определения с нея срок за доброволно изпълнение по реда определен в настоящата наредба.По реда на тази наредба принудително се изпълняват и разпореждания за поправяне или възстановяване на незаконно премахнати строежи, части от тях или отделни видове строителни работи, които поради естественото си износване и други обстоятелства са станали опасни за здравето и живота на гражданите, негодни са за използване, застрашени са от самосрутване, създават условия за възникване на пожар или са вредни в санитарно - хигиенно отношение и не могат да се поправят или заздравят.

Наредба се прилага за строежи четвърта, пета и шеста категория - незаконни по смисъла на чл. 225, ал.2 от ЗУТ, за които няма одобрени инвестиционни проекти и/или са без разрешение за строеж. Тази наредба не се прилага за обекти по чл.56 и чл. 57 от ЗУТ.

Съгласно Наредбата окончателното почистване на строителната площадка от строителните отпадъци, получени при премахването на строежа и възстановяването на терена се извършва от Община Разлог, като разходите са за сметка на адресанта/адресантите на заповедта. От представители на органите на общинската администрация и изпълнителя се съставя протокол, въз основа на който и влязлата в сила заповед за премахване на строежа се предприемат действия за издаване на заповед за незабавно изпълнение по реда на чл. 418 от Гражданския процесуален кодекс. Принудителното премахване е за сметка на извършителя и на:

- лицето, упражнило строителен надзор;
- строителя – в случай че строителството е продължило след издадена заповед за спиране на строежа от кмета на общината или заповед на лицето, упражняващо строителен надзор, вписана в заповедната книга на строежа;
- строителя – в случаите по чл. 225, ал. 2, т. 2 – 4;
- проектанта и лицето, оценило съответствието на инвестиционните проекти – при несъответствие на одобрения инвестиционен проект, по който се изпълнява строежът, с изискванията за безопасност по чл. 169, ал. 1, т. 1 – 4 и/или с предназначението на земята;
- възложителя на строежа.

Правилник за организацията и дейността на общинския съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация*. Приет с Решение № 4/27.12.2007г. на Общински съвет – гр.Разлог; Изменен с Решения №112/28.05.2009г. и №113/28.05.2009г. на Общински съвет – гр.Разлог; Изм. и доп. с Решение № 2 от 11.11.2011г. на Общински съвет – гр.Разлог , Изм. и доп. с Решение № 25 от 14.02.2014г., Изм. с Решение № 63 от 29.03.2018г.; Изм. с Решение № 231 от 29.12.2020г.*

Този правилник урежда организацията и дейността на Общински съвет-Разлог, отношенията му с Общинската администрация и условията за сдружаване на Община Разлог. Организацията и дейността на Общинският съвет Разлог се определят и осъществяват въз основа на Конституцията на Република България, Европейската харта за местното самоуправление, Закона за местното самоуправление и местната администрация, действащото законодателство и разпоредбите на този правилник. Общинският съвет е колективен орган на местното самоуправление, и осъществява своите правомощия при спазване принципите на законност, публичност, отговорност, гражданско участие. Общинският съвет определя политиката за изграждане и развитие на общината във връзка с осъществяване на дейности, в сферата на общинското имущество, общинските предприятия, общинските финанси, данъци и такси, общинската администрация; устройството и развитието на територията на общината и на населените места в нея; опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси и др. Общински съвет-Разлог изпълнява функциите по чл.21 от ЗМСМА, както и други задачи от местно значение, коитоне са от изключителната компетентност на други органи и не съставляват изпълнителна дейност. В изпълнение на своите функции Общинският съвет приема правилници, наредби, инструкции, декларации и решения. Председателят на ОбС Разлог нарежда и следи нормативните актове, приети от общинския съвет, да бъдат доведени до знанието на гражданите на общината чрез публикуване в местния печат или на официалната интернет страница на общината.

Нормативни актове на община Банско, свързани с управлението на отпадъците:

Наредба за поддържане и опазване на чистотата и управление на отпадъците на територията на Община Банско, *приета от Общински съвет – Банско с Решение №254 от Протокол №17/30.10.2020 г.*

Изготвената от общината наредба урежда екологосъобразното управление на отпадъците на територията на Община Банско с цел предотвратяване, намаляване или ограничаване вредното въздействие на отпадъците върху човешкото здраве и околната среда. Наредбата регламентира правата и задълженията на физическите и юридическите лица, включително по отношение на стопанисваните и управляваните от тях търговски обекти, производствени и стопански сгради, болници, училища, административни сгради, и други обекти за лично и/или обществено ползване, разположени на територията на Община Банско и взаимоотношенията между тях при управление на отпадъците. В наредбата са регламентирани правата и задълженията на физическите и юридическите лица, реда и условията за изхвърлянето, събирането включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на твърдите битови отпадъци, строителните отпадъци, излишните земни маси, биоотпадъците, опасните битови, производствени и масово разпространени отпадъци и поддържането на чистотата на територията на общината, съгласно изискванията на ЗУО и подзаконовите нормативниактове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги, съгласно Закона за местните данъци и такси. Описани са задълженията, отговорностите и взаимоотношенията между общината от една страна и от друга – специализираните общински и/или частни лица, които по договорни отношения извършват организирано сметопочистване, сметоизвозване, оползотворяване на отпадъци от опаковка и поддържане на чистотата на местата за обществено ползване в общината. Обхванати в отделни раздели саадминистративно - наказателните разпоредби при констатиране на нарушения, както и контролът по управлението на отпадъците на територията на общината. Изпълнението на регламентираните разпоредби е задължение на всички граждани, фирми и други организации, пребиваващи или осъществяващи дейност на териториалните граници на общината, както и за всички лица, които временно пребивават на

територията на Община Банско. С изменението на наредбата от 2018 г. са вменени отговорности и задължения на собствениците на ИУМПС, и задълженията на лицата и организациите, организиращи дейностите по събиране, транспортиране, съхраняване и третиране на ИУМПС.

Действащата в общината наредба отговаря на минималните изисквания за съдържание, произтичащи от ЗУО.

Наредба за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги на територията на Община Банско. *Наредбата е издадена на основание чл.9 от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ) и е приета с Решение №300 от Протокол №20/29.12.2020 г. на Общински съвет-Банско, изменена и допълнена с Наредба за изменение и допълнение на Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги и права на*

територията на Община Банско, приета с решение №386 от Протокол №26/31.05.2021г.

Наредбата урежда реда и начина за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги (в т.ч. такса за битови отпадъци), предоставяни на физически и юридически лица на територията на Община Банско, както и реда и сроковете за тяхното събиране. Такса битови отпадъци е разгледана в Глава II, Раздел I. Съгласно чл.17, ал.1 такса битови отпадъци се заплаща за услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места.

Размерът на таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общинския съвет ежегодно въз основана одобрена план-сметка, включваща разходите за всяка от гореспоменатите услуги поотделно. Когато до края на предходната година Общинският Съвет не е определил размер на таксата за битови отпадъци за текущата година, таксата се събира на база действащия размер към 31 декември на предходната година. Размерът на таксата за всяка от услугите по се определя пропорционално (в промил) върху данъчната оценка на имота, определена по реда на чл. 21 от Закон за местните данъци и такси. При наличието на обективна възможност,размерът на таксата за услугите 1) сметосъбиране (включително разделно събиране на битови отпадъци) и сметоизвозване и 2) обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения се определя според количеството битови отпадъци съобразно с вида и броя на съдовете за съхранението им и честотата на сметоизвозване.

До 30 октомври на предходната година Кметът на Община Банско издава заповед, с която определя границите на районите и видът на предлаганите услуги по чл.17, ал.2 в съответния район, както и честотата на транспортиране. Заповедта се обявява публично на интернет страницата на Община Банско и на информационното табло пред сградата на Община Банско.

Не се събира такса за услугите сметосъбиране (включително разделно събиране на битови отпадъци) и сметоизвозване за имоти, за които е декларирано, че няма да се ползват през цялата година.

Освобождават се от заплащане на такса за битови отпадъци молитвените домове, собственост на законно регистрираните вероизповедания на територията на Община Банско.

Не се облагат с такса за битови отпадъци поземлените имоти, заети от улици, пътища от републиканската и общинската пътни мрежи и железопътната мрежа до ограничителните строителни линии, поземлените имоти, заети от водни обекти, държавна и общинска собственост.

Наредба за принудителното изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи или части от тях на територията на Община Банско. *Наредбата е издадена на основание чл. 225а, ал.3 от ЗУТ и е приета с Решение №961 от Протокол №53/08.05.2015г. на*

Общински съвет – Банско.

С тази наредба се уреждат условията и редът за принудително изпълнение на заповеди на Кмета на община Банско за премахване на незаконни строежи или части от тях на територията на община Банско. Прилага се за строежите от четвърта, пета и шеста категория по чл. 137, ал. 1, т. 4, 5 и 6 от ЗУТ - незаконни по смисъла на чл. 225, ал.2 от ЗУТ. Към принудително изпълнение на заповеди по чл. чл.225а, ал.1 от ЗУТ се пристъпва, когато същите не са премахнати доброволно от адресата/адресатите на заповедта в определения с нея срок за доброволно изпълнение. Принудителното премахване на незаконни строежи или части от тях се извършва от изпълнител, избран по реда на Закона за обществените поръчки (ЗОП), които е отговорен и за окончателното почистване на строителната площадка от строителните отпадъци, получени при премахването на незаконния строеж или части от него и за възстановяването на терена, като разходите са за сметка на:

- лицето, което е упражнило строителен надзор (ако има такова);
- строителя - в случай, че строителството е продължило след издадена заповед за спиране/премахване на строежа от Кмета на общината или заповед на лицето, упражняващо строителен надзор, която да е вписана в заповедната книга на строежа;
- строителя - в случаите, когато строежът се изпълнява без одобрени инвестиционни проекти и/или без разрешение за строеж; при съществени отклонения от одобрения инвестиционен проект по чл. 154, ал. 2, т. 1, 2, 3 и 4; със строителни продукти, несъответстващи на съществените изисквания към строежите, или в нарушение на правилата за изпълнение на строителните и монтажните работи, ако това се отразява на конструктивната сигурност и безопасното ползване на строежа и е невъзможно привеждането на строежа в съответствие с изискванията на този закон;
- проектанта и лицето, оценило съответствието на инвестиционните проекти - при несъответствие на одобрения инвестиционен проект, по който се изпълнява строежът, с изискванията за безопасност по чл. 169, ал. 1, т. 1 – 4 от ЗУТ и/или с предназначението на земята;
- възложителя на строежа.

За извършените разходи по премахването от служителите за контрол по строителството в община Банско и изпълнителя се съставя протокол, въз основа на който и на влязла в сила заповед за премахване се издава заповед за незабавно изпълнение по реда на чл. 418 от Гражданскопроцесуалния кодекс. Когато извършителят на незаконния строеж е неизвестен, разходите по премахването са за сметка на общинския бюджет.

Управлението на строителните отпадъци, получени от принудителното премахване на незаконни строежи или части от тях е подробно обхванато в Наредбата за поддържане и опазване на чистотата и управление на отпадъците на територията на Община Банско.

Правилник за организацията и дейността на Общинския съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация. *Правилникът е приет с Решение № 914 по Протокол №47/05.02.2019г., изменен Решение №2/07.11.2019г. от Протокол №1/07.11.2019г. на Общински съвет-Банско*

Този правилник урежда организацията и дейността на общинския съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация. Правилникът има за цел да осигури ефективна организация на работата на общинския съвет, неговите комисии и общинските съветници, взаимодействието им с общинската администрация за осъществяване на местното самоуправление. Общинският съвет е колективен орган на местното самоуправление и осъществява своите правомощия при спазване принципите на законност, публичност, отговорност и гражданско участие. В изпълнение на своите правомощия общинският съвет

приема правилници, наредби, решения и инструкции по въпроси от местно значение и такива, които не са от изключителната компетентност на други органи. По въпроси, неуредени в този правилник, общинският съвет приема отделни решения.

Нормативни актове на община Белица, свързани с управлението на отпадъците:

Наредба за управление на отпадъците, поддържане и опазване чистотата на територията на Община Белица, приета с Решение №87 от Протокол №10 от 03.10.2013г. на Общински съвет-Белица, изменена с Решение № 833 от Протокол № 54 от 30.08.2019 год.

Изготвената от общината наредба урежда екологосъобразното управление на отпадъците на територията на Община Белица с цел предотвратяване, намаляване или ограничаване вредното въздействие на отпадъците върху човешкото здраве и околната среда. В наредбата са регламентирани правата и задълженията на общинска администрация, физическите и юридически лица, учрежденията и организациите, при чиято дейност се образуват и/или третират отпадъци. Подробно са разписани изискванията, задължения и отговорности по отношение на всички отпадъци, образувани от на територията на общината. Обхванати в отделни раздели са административно - наказателните разпоредби при констатиране на нарушения, както и контролът по управлението на отпадъците на територията на общината.

Действащата в общината наредба за управление на отпадъците, поддържане и опазване чистотата на територията на Община Белица, отговаря на изисквания за съдържание, произтичащи от ЗУО.

Наредба за определянето и администрирането на местните данъци, такси и цени на услуги на територията на община Белица. Наредбата е издадена на основание чл.9 от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ) и е приета с Решение № 421 от Протокол №31/14.12.2017 г., Изменена с Решение № 683 от Протокол №47/24.01.2019г., Изменена с Решение №41 от Протокол № 3 от 12.12.2019 г.; Изменена с Решение №59 от Протокол №4 от 31.01.2020 г.; Изменена с Решение №88, Протокол № 5 от 27.02.2020 год.; Изменена с Решение №101, Протокол № 6 от 19.03.2020 год.; Изменена с Решение № 236 от Протокол № 18/17.12.2020 г.; Изменена с Решение № 284 от Протокол № 21/25.03.2021 г.

Наредбата урежда отношенията, свързани с определяне размерите на местните данъци, такси и цени на услуги (в т.ч. такса за битови отпадъци), предоставяни на физически и юридически лица, както и реда и срока за тяхното събиране на територията на Община Белица. Такса битови отпадъци е разгледана в Глава трета: Местни такси, Раздел I. Съгласно чл.65 такса битови отпадъци се заплаща за услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места. Размерът на таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка, включваща разходите за всяка дейност, включваща необходимите разходи за:

- осигуряване на съдове за съхранение на битовите отпадъци – контейнери, кофи, улични кошчета и др.
- събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за тяхното третиране;
- проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации и съоръжения за обезвреждане на битови отпадъци;
- почистване на улични платна, площадите, алеите, парковете и други територии от

населените места, предназначени за обществено ползване.

Когато до края на предходната година Общинският съвет не е определил размер на таксата за битови отпадъци за текущата година, таксата се събира на база действащия размер към 31 декември на предходната година. Размерът на таксата се определя в левове според количеството на битовите отпадъци. Когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци, размерът на таксата се определя в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от Общинския съвет.

Не се събират такси за:

- сметосъбиране и сметоизвозване, когато услугата не се предоставя от общината;
- поддържане чистотата на териториите за обществено ползване – когато услугата не се предоставя от общината;
- обезвреждане на битовите отпадъци и поддържане на депа за битови отпадъци идруги съоръжения за обезвреждане на битови отпадъци – когато няма такива;
- сгради, предоставени на молитвени домове, храмове и манастири, в които се извършва богослужебна дейност на законно регистрирани вероизповедания в страната.

Наредба № 1 за обществения ред на територията на община Белица. *Наредбата е приета на основание чл. 21, ал. 2 и чл. 22, ал. 4, ал. 5 и ал. 6 от Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА) с Решение № 859 от Протокол № 56/26.09.2019 год. на Общински съвет -Белица.*

С наредбата се уреждат обществените отношения, свързани с осигуряването и опазването на обществения ред, опазването на публичната и частна собственост, създаване на условия за спокойствие, труд и отдих на гражданите и поддържане на естетичен вид, природосъобразна екологична среда и чистота на населените места, опазване на живота и здравето на хората на територията на община Белица. Наредбата се прилага по отношение на: всички лица, които живеят постоянно или временно пребивават на територията на община Белица; собствениците и наемателите на жилищни сгради; управителите на етажната собственост, по отношение на предназначените за общо ползване части на сгради и прилежащите терени; управителите на търговски дружества, едноличните търговци, занаятчиите, ръководителите на предприятия, учреждения и организации, развиващи дейност на територията на община Белица.

Наредбата урежда правомощията на общинската администрация и задълженията на лицата по ал. 2, свързани с осъществяване на дейността и целите, посочени в ал. 1, както и реда за констатиране на нарушения, определяне и налагане на санкции при неизпълнението им.

В Глава шеста на наредбата се урежда осигуряването на обществения ред и чистота при извършване на строителна и ремонтно-строителна дейност.

Наредба за принудителното изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи или части от тях на територията на Община Белица. *Наредбата е приета на основание чл.21, ал.2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА) и на чл.225а, ал.3 от Закона за управление на територията(ЗУТ) с Решение 52 по от 28.05.2013 г. на Общински съвет – Белица.*

С нея се уреждат условията и редът за принудително изпълнение на влезли в сила заповеди на Кмета на общината за премахване на незаконни строежи или части от тях от служителите за контрол по строителството на Община Белица на основание на чл.225а от ЗУТ. Наредбата е разделена в три глави, като всяка от тях е приета с Решение на Общински съвет – Белица.

Наредбата се прилага за строежи четвърта, пета и шеста категория – незаконни по смисъла на чл. 225, ал.2 от Закона за устройство на територията (ЗУТ). Към принудително изпълнение

на заповеди по чл.225а, ал.3 от ЗУТ за премахване на строежи от четвърта до шеста категория, незаконни по смисъла на 225, ал.2 Закона за устройство на територията (ЗУТ) или на части от тях се пристъпва, когато същите не са изпълнени доброволно от адресата/адресатите на заповедта в определения с нея срок за доброволно изпълнение.
Съгласно чл.15, ал. 1 от Наредбата за извършените разходи по премахването се съставя протокол, въз основа на който и влязлата в сила заповед за премахване на строежа се предприемат действия за издаване на заповед за незабавно изпълнение по реда на чл.418 от Гражданския процесуален кодекс. Когато извършителят на незаконния строеж е неизвестен, разходите по премахването са за сметка на общинския бюджет.
Правилник за организацията и дейността на общинския съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация. *Правилникът е приет с РешениеNo19/28.02.2008 год. на Общински съвет Белица и влиза в сила от деня на приемането му. Изменен и допълнен с Решения No139/05.12.2011г. и Решение No146/ 05.12.2011г., изм. и доп. сРешение 16/13.02.2014г., изм. и доп. с Решение No65/08.03.2016г. на Общински съвет – Белица; Изм. с Решение No219/24.01.2017Г.; Изм. с Решение No 511/26.04.2018 год. ; Изм. с Решение No 60 от Протокол No4/31.01.2020 год.*
Организацията и дейността на Общинският съвет се определят и осъществяват въз основа на Конституцията на Република България, Европейската харта за местното самоуправление, Закона за местното самоуправление и местната администрация, останалото действащо законодателство и разпоредбите на този правилник. Общинският съвет е орган на местното самоуправление, избран от жителите в общината при условия и по ред, определени от закона. Общинският съвет приема правилници, наредби, инструкции, декларации и решения. Окончателно приетият текст се подписва от Председателя на Общинския съвет и протоколчика и влиза в сила в 14 дневен срок от приемането му. Председателят на ОбС изпраща приетите решения, правилници, наредби и инструкции до всички заинтересовани лица и органи в 7 дневен срок от приемането им, освен ако в закон не е предвидено друго. Актовете на Общинският съвет се довеждат до знанието на населението чрез интернет страницата на общината и чрез таблото за обяви. Копие от актовете на Общинският съвет се съхраняват в подходящо помещение определено от кмета на Общината, където се осигурява възможност на гражданите да се запознаят с тях и или получат копие от даден акт срещу заплащане.

Нормативни актове на община Якоруда, свързани с управлението на отпадъците:
Наредба за условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци на територията на Община Якоруда, *приета с Решение No 57 от Протокол ОбС No 05/15.06.2017 год. и препотвърдена с Решение No 60 от Протокол ОбС No 06/12.07.2017 год. на основание чл. 21, ал. 2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация и чл. 22 от Закона за управление на отпадъците*
През програмния период 2015-2020г. е приета нова Наредба за условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци на територията на Община Якоруда. Изготвената от общината наредба урежда условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на отпадъците на територията на Община Якоруда. В наредбата е предвидено управлението на отпадъците съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците (ЗУО)(обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г .) и подзаконовите

нормативни актове по прилагането му: битови отпадъци, включително опасни битови отпадъци и биоотпадъци; строителни отпадъци; масово разпространени отпадъци – отпадъци от опаковки (ООп), излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), отработени масла и отпадъчни нефтопродукти (ОМОН), излезли от употреба гуми (ИУГ) и излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), както и поддържането и опазването на чистотата на територията на Община Якоруда. Подробно са разписани изискванията, задължения и отговорности по отношение на всички отпадъци, образувани от на територията на общината. Обхванати в отделни раздели са административно - наказателните разпоредби при констатиране на нарушения, както и контролът по управлението на отпадъците на територията на общината.

Действащата в общината наредба за управление на отпадъците, поддържане и опазване чистотата на територията на Община Якоруда, отговаря на изисквания за съдържание, произтичащи от ЗУО.

Наредба за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги, предоставяни от Община Якоруда. *Наредбата е приета с Решение №37 от Протокол № ОбС-04/02.07.2010 год.*

Наредбата урежда отношенията, свързани с определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги (в т.ч. такса за битови отпадъци), предоставяни на физически и юридически лица, както и реда и срока за тяхното събиране на територията на Община Якоруда. Такса битови отпадъци е разгледана в Глава Втора: Местни такси, Раздел I.

Такса битови отпадъци се заплаща за услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места. Размерът на таксата се определя по реда на чл. 11 от наредбата, за всяка услуга поотделно - осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци, сметосъбиране и сметоизвозване; обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения; чистота на териториите за обществено ползване.

Базата за определяне размерът на такса битови отпадъци е както следва:

- за жилищни и вилни имоти на граждани и жилищни имоти на предприятията – данъчната оценка, изчислена съгласно Приложение №2 от ЗМДТ;
- брой декларирани съдове;
- по-високата между отчетната им стойност и данъчната оценка, съгласно Приложение №2 от ЗМДТ за юридическите лица;
- за нежилищни имоти на гражданите със стопанско предприятие върху данъчната оценка, изчислена съгласно Приложение №2 от ЗМДТ.

Размерът на таксата се определя в левове, според количеството на битовите отпадъци. Когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци, размерът на таксата се определя в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от Общинския съвет, **която не може да бъде данъчната оценка на недвижимите имоти, тяхната балансова стойност или пазарната им цена**. При определяне размера на таксата, в зависимост от количеството на битовите отпадъци, не се включват разходите по почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии на населените места, предназначени за обществено ползване. При определяне на таксата, в зависимост от количеството на битовите отпадъци по брой декларирани съдове, определената годишна такса за ползване на брой съдове за битови отпадъци, включва и разходите за дейностите по сметосъбиране, сметоизвозване и обезвреждане на битовите отпадъци в регламентираните депа или други съоръжения.

Не се събира такса за битови отпадъци за услугите, предоставени на молитвени домове, храмове и манастири, в които се извършва богослужебна дейност от законно регистрираните

вероизповедания в страната.

Наредба за принудителното изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи или части от тях на територията на Община Якоруда. *Настоящата наредба е приета на основание чл.21, ал.2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА) и на чл.225а, ал.3 от Закона за управление на територията (ЗУТ) с Решение № 64 по Протокол № ОбС-06 от 22.07.2014 г.*

С нея се уреждат условията и редът за принудително изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи, категоризирани по чл. 137, ал.1, издадени на основание чл.225а от Закона за устройство на територията (ЗУТ) в четвърта, пета и шеста категория или части от тях, находящи се на територията на Община Якоруда. По реда на тази наредба принудителносе изпълняват и разпореждания за поправяне или възстановяване на незаконно премахнати строежи, части от тях или отделни видове строителни работи. Наредбата не се прилага за обекти: с поверителен характер; за които не се изисква разрешение за строеж, съгласно чл.151 от ЗУТ; по чл.56 и чл.57 от ЗУТ; други преместваеми съоръжения и при промяна на предназначението на сгради, съоръжения или части от тях, без извършване на строително-монтажни работи. Към принудително изпълнение на заповеди, издадени от Кмета на Община Якоруда по чл. 225а, ал. 1 от Закона за устройство на територията (ЗУТ), за премахване на незаконни строежи или части от тях се пристъпва, когато същите не са изпълнени доброволно от адресата/адресатите на заповедта в определения срок за доброволно изпълнение.

Когато извършителят на незаконния строеж е неизвестен, разходите по премахването са за сметка на общинския бюджет.

Правилник за организацията и дейността на общинския съвет- Якоруда, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация - Якоруда*. Правилника е приет на основание чл. 21, ал. 3 от Закона за местното самоуправление и местната администрация с Решение № 13 от Протокол №ОбС –03/30.12.2019 г. и влиза в сила от датата на приемането му от Общинския съвет.*

Правилникът урежда организацията и дейността на Общински съвет-Якоруда, неговите комисии, взаимодействието му с Общинска администрация гр. Якоруда отношенията му с органите на държавната власт, обществените организации, международни връзки и условията за сдружаване на Община Якоруда. Организацията и дейността на Общинския съвет се определят и осъществяват въз основа на Конституцията на Република България, Европейската харта за местното самоуправление, Закона за местното самоуправление и местната администрация, действащото законодателство и разпоредбите на този правилник. Общински съвет е орган на местното самоуправление, избран от жителите в Община Якоруда при условия и по ред, определени от закона. Общински съвет изпълнява функциите по чл. 21 от ЗМСМА, както и други задачи от местно значение, които не са от изключителната компетентност на други органи и не съставляват изпълнителна дейност. В изпълнение на своите функции Общинския съвет приема правилници, наредби, инструкции и решения.

В приетите наредби по чл.22 от ЗУО за управление на отпадъците общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда са предвидили съответните задължения, отговорности и ангажименти с оглед изграждане на системите за разделно събиране на МРО и намаляване на количествата депонирани отпадъци, включващи:

- осигуряване на места за поставяне на съдовете за разделно събиране на отпадъците от опаковки;
- договори с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки или с лице, притежаващо разрешително по ЗУО за изграждане на системите за разделно събиране

на отпадъците от опаковки на територията на съответната общината;

- участие в подготовката и провеждането на разяснителните кампании на организациите по оползотворяване;
- места за събиране на излезли от употреба гуми, когато се разполагат върху общински терен и информира обществеността за местоположението им и условията за приемането на гумите;
- съдейства за събирането и съхраняването на излезлите от употреба гуми и предаването им за оползотворяване и обезвреждането им, съгласно условията на договор с организация за оползотворяване на гуми или с лица, индивидуално изпълняващи задълженията си, ако общината е сключила такъв договор;
- определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци;
- организиране на дейностите по събирането на ИУМПС по чл. 143, ал. 7 и 8 от Закона за движение по пътищата и предаването им в центрове за разкомплектоване, за което уведомява звеното „Пътна полиция“ или областната дирекция на Министерството на вътрешните работи по месторегистрация на МПС;
- организира дейностите по разделно събиране на портативни и автомобилни НУБА.

Съгласно ЗУО системата за разделно събиране се организира в съответствие с принципа „разширена отговорност на производителя“ – чрез сключване на договори с организации по оползотворяване. На национално ниво са приети шест отделни наредби за управление на масово разпространените отпадъци (МРО):

- Наредба за опаковки и отпадъци от опаковки
- Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори
- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти
- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване
- Наредба за излезли от употреба моторни превозни средства
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми

3.3.Изпълнение на задълженията по чл.19, ал.3 от ЗУО

Член 19 от ЗУО детайлно регламентира задълженията на Кметът на общината по отношение на управлението на битовите и строителните отпадъци, образувани на съответната територия. Кметът на общината осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от лица по чл. 35 от ЗУО, на които е предоставено право да извършват дейности по тяхното събиране, транспортиране, оползотворяване и/или обезвреждане. ЗУО и подзаконовите нормативни актове към него регламентират детайлно редица ангажименти на общините, свързани с управлението на отпадъците.

Съгласно чл.19, ал.3 от ЗУО, кметът на общината отговаря за:

1. осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;

2. събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им;

3. почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;

4. избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци;

5. организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община;

6. разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;

7. организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци;

8. изпълнението на решенията по чл. 26, ал. 1 на общото събрание на регионалните сдружения по чл. 24, ал. 1 и съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;

9. организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане;

10. разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;

11. осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места;

12. почистването от отпадъци на общинските пътища;

13.осигуряването на информация на обществеността по т. 1 - 12, 14 и 15, както и информация относно мерките за предотвратяване образуването на отпадъци и предотвратяването на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин;

14. поддържането на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община;

15. предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им.

В общините Разлог, Банско и Якоруда организираното сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци, обхваща 100% от населените места. В Община Белица дела на обслужващото население от системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване е 98.1%. За домакинствата на двете населени места са осигурени чували, които се събират при необходимост (повикване от кметските наместници).

Община Разлог поддържа регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на общините Разлог (съгласно чл.19, ал.3, т. 14 от ЗУО).

На територията на регионалното сдружение се осигурява разделно събиране на биоразградими отпадъци и предаването им в инсталация за компостиране.

Организирано е почистването на отпадъците на общинските пътища.

Предприемат се мерки за предотвратяване нерегламентираното изхвърляне на отпадъци и почистване на незаконни сметища.

Сключени са договори с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки, като на територията на общините са разположени съответния брой съдове за разделно събиране на отпадъци от опаковки.

3.4.Основни изводи и препоръки

На основата на направения анализ на местната нормативна уредба в областта на управлението на отпадъците могат да се изведат следните изводи:

- Всички общини, членки на РСО – Регион Разлог имат приети наредби за управление на отпадъците в съответствие с чл.22 от ЗУО. Наредбите на общините Разлог, Банско и Белица са разработени, съгласно изискванията на действащата в страната национална нормативна уредба, като ясно детайлизират правата и задълженията на общинската администрация, физическите и юридическите лица, учрежденията и организациите, при чиято дейност се образуват и генерират отпадъци. Поставени са задължения и забрани свързани с управлението на отпадъците на територията на съответните общини. Наредбите се актуализират в съответствие с действащите нормативни документи на национално ниво;
- Община Якоруда е приела нова Наредба за условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци на територията на Община Якоруда, отговаряща на изискванията за обхват и съдържание съгласно ЗУО;
- С оглед изпълнението на задълженията на кмета на община, в съответствие с изискванията на чл.19 от ЗУО са сключени договори и се поддържат договори с организации за управлението на различни видове масово разпространени отпадъци;
- Дейностите по събиране, транспортиране, оползотворяване и/или обезвреждане се осъществява от лица по чл. 35 от ЗУО, на които е предоставено право да извършват съответните дейности;
- Общините осигуряват финансов ресурс за извършването на дейностите по управление на отпадъците на териториите им, както и за внасянето на отчисленията за депониране на отпадъците;
- По данни на ИАОС общините включени в регион Разлог за 2018 г. не са изпълнили целите за рециклиране на битовите отпадъци;
- Към настоящия момент количеството битови отпадъци не е водеща основа за определяне на размера на таксата за битови отпадъци (чл.67, ал.4, ЗМДТ) на територията на общините в Регион Разлог;
- Необходимо е подобряване на ефективността и разширяване на системите за разделно събиране на битовите отпадъци с оглед постигане на целите за рециклиране;

- Подобряване ефективността на системите за събиране на смесените битови отпадъци и въвеждането на системи за заплащане на такса за битови отпадъци на принципа на количеството изхвърлени отпадъци;
- Необходими са бързи и целенасочени мерки и инструменти, които да стимулират общините да подобрят резултатите в разделното събиране и рециклиране на битовите отпадъци различни от отпадъците от опаковки. Възможно е и разширяване на потоците отпадъци, за които да се създадат системи за разделно събиране, като биоотпадъци и текстил.

4. АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА НА РЕГИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

4.1. Въведение

Предмет на анализа на дейността на регионално сдружение за управление на отпадъците е участието на общината в РСУО. Анализът трябва да отговори на следните въпроси:

- Участва ли активно общината в работата на РСУО;
- Взети ли са важни за общината решения за управление на отпадъците от РСУО;
- Необходими ли са подобрения в работата и решенията на РСУО в интерес на общината.

Информационно осигуряване на анализа

За извършване на конкретния анализ са използвани следните информационни източници:

- Данните от анализите от НПУО 2021-2028 г.;
- Решения, одобрени от РСУО;
- Отчети на РСУО за дейността му;
- Други източници на информация.

4.2. Състав и ръководството на РСУО, промени.

Дейността на регионалните сдружения по управление на отпадъците е регламентирана в чл. 24 – чл. 28 от ЗУО, където са включени конкретни изисквания и правила за създаването и функционирането им, за да се подпомогнат общините за общо управление на битовите отпадъци, и особено за изграждането и експлоатацията на съоръжения за битовите отпадъци и подготовка и реализация на проекти с европейско и национално финансиране. Регионалното сдружение е юридическо лице със седалище в общината, която е собственик на терена, върху който е изградено или се предвижда изграждането на съоръжението за третиране на отпадъци, или която има учредено право на строеж. То възниква от датата на неговото първо общо събрание, протоколът от което се изпраща на министъра на околната среда и водите и на съответния областен управител. Членове на РСУО могат да бъдат само общини.

Във връзка с управлението на отпадъците на регионален принцип и в изпълнение на изискванията на законодателството в областта на управлението на отпадъците на 05.11.2012 г. е създадено Регионално сдружение за управление на отпадъците - регион Разлог, при провеждане на Общо събрание, състоящо се от кметовете на участващите в него общини –

Разлог, Банско, Белица и Якоруда.

Четирите общини, заемат североизточната част на Благоевградска област. Териториалния обхват и границите на регион за управление на отпадъците Разлог, спрямо останалите общини в областта са представени на следващата фигура.

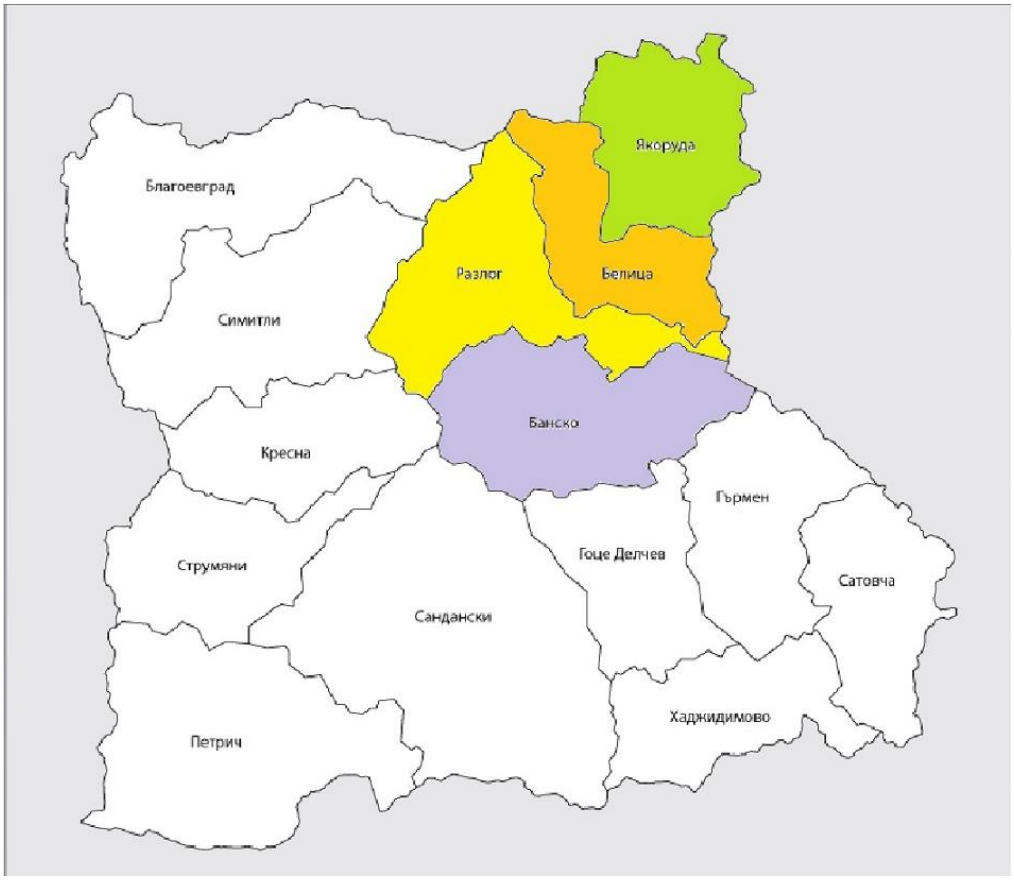

Регионалното сдружение на общините (РСО) е юридическо лице със седалище Община Разлог, която е собственик на терена, върху който е изградена регионалната система за управление на отпадъците.

Органи на управление на РСУО – регион Разлог са Общото събрание и председателят на сдружението (съгласно чл. 24, ал.9 от ЗУО). Общото събрание на регионалното сдружение се състои от кметовете на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда.

За Председател на регионалното сдружение е избран Кметът на Община Разлог. Председателят на РСУО е избиран измежду кметовете на общините, участващи в РСУО - Разлог, Банско, Белица и Якоруда, със срок, съвпадащ с мандата му като кмет. Правомощия на председателя на РСУО:

- представлява сдружението
- изготвя дневния ред за заседанията на общото събрание
- свиква и ръководи заседанията на общото събрание
- поддържа достоверна информация за броя на жителите на общините - членове на регионалното сдружение, на основата на официалните данни от НСИ

- организира и ръководи изпълнението на решенията на общото събрание
- извършва други дейности, възложени му от общото събрание.

Председателят на сдружението участва в гласуванията на общото събрание наравно с останалите кметове на общини.

Водеща община в сдружението е Община Разлог, собственик на терена, върху който е изградено съоръжението за третиране на отпадъци.

В Общото събрание на регионалното сдружение, но без право на глас, участва и Областният управител на Благоевградска област.

Правомощия на Общото събрание на РСУО

Общото събрание взема решения за:

- избор на председател
- приемане на нови членове в регионалното сдружение
- даване становище за присъединяване на община към РСУО
- определяне на отделните съоръжения за третиране на отпадъци, структурата и развитието на регионалната система за управление на отпадъци
- определяне на общините, които възлагат обществени поръчки за избор на доставчици и изпълнители по изграждането на елементите на регионалната система за управление на отпадъци, както и за представителността на общините в комисиите за провеждане на обществените поръчки
- разпределението на задълженията между отделните общини за изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от хартия и картон, пластмаса, метал и стъкло, както и целите за ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци и тяхното оползотворяване
- приемане на инвестиционна програма за развитието на регионалната система за управление на отпадъците
- определяне на реда и начините за събиране и разпределение на дължимата цена от потребителите на системата (общините - членове на РСУО)
- даване на съгласие и определяне на цените в случаите, когато регионалната система за управление на отпадъците се ползва от общини извън регионалното сдружение или от други притежатели на отпадъци
- осъществяване на контрола на експлоатацията на регионалната система за управление на отпадъците и дейността на избрания оператор/и
- собствеността на регионалното депо и/или на съоръженията за третиране на отпадъци
- вътрешни правила за работа на сдружението
- други въпроси, свързани с дейността на регионалното сдружение.

Общото събрание се провежда, ако на него присъстват кметовете на всички общини, членове на регионалното сдружение. При липса на кворум събранието се отлага за един час по-късно и се провежда, ако на него присъстват най-малко две трети от кметовете и те представлява най-малко две трети от жителите на всички общини - членове на регионалното сдружение.

За проведените заседания на Общото събрание се съставят протоколи, които се подписват от неговия Председател и от присъстващите кметове. Решенията на Общото събрание са неразделна част от протоколите, които се публикуват на страниците в интернет на общините, включени в регионално сдружение, в срок от една седмица след провеждане на заседанието и се изпращат на Министъра на околната среда и водите и на съответния Областен управител. Решенията на Общото събрание подлежат на обжалване само от заинтересованите общини по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Община, която не изпълни решение на Общото събрание в определения ѝ за това срок, отговаря за нанесените вреди и пропуснатите ползи на членовете на регионалното сдружение.

С решение на Общото събрание на Регионалното сдружение за отпадъци Регион Разлог са приети Вътрешни правила за работа на сдружението. Вътрешните правила имат за цел да регламентират и конкретизират правата, задълженията, правомощията и отговорностите на Общото събрание и Председателя на сдружението; организацията за работата им по вземане на решения, с оглед гарантиране на законност и ефективност в управлението на сдружението в съответствие с приетите решения, Закона за управление на отпадъците и приложимите норми на действащото законодателство в страната.

За анализирания период 2016 – 2020 г. в състава и ръководството на РСУО Разлог не са настъпили промени.

4.3. Анализ на дейността на РСУО

Дейността на регионалните сдружения по управление на отпадъците е регламентирана в чл. 24 – чл. 28 от ЗУО, където са включени конкретни изисквания и правила за създаването и функционирането им, за да се подпомогнат общините за общо управление на битовите отпадъци, и особено за изграждането и експлоатацията на съоръжения за битовите отпадъци и подготовка и реализация на проекти с европейско и национално финансиране.

Целта на РСУО Регион Разлог е да се постигне ефективно събиране, транспортиране и третиране на отпадъците в общините, включени в сдружението, съобразно изискванията на ЗУО, както и изпълнение на задълженията по ЗУО на общините при минимизирани съвкупни разходи.

Добрата организация на дейността на РСУО е основен фактор за постигане на целите от съставните общини за оползотворяване и рециклиране на отпадъците, тъй като съгласно ЗУО целите са регионални, изпълняват се съвместно от общините, които разпределят задълженията си за изпълнение на тези цели.

Към настоящият момент (2021 г.) общините, участващи в Регионалната система за управление на битовите отпадъци в регион Разлог използват едно общо регионално депо за неопасни отпадъци изградено на територията на Община Разлог в землището на с. Баня, местност „Кривосер“.

Чрез използването на общо депо от участващите в Регион Разлог общини, се цели намаляване на разходите по експлоатация, подобряване на качеството на услугите за събиране, транспортиране и обезвреждане на битовите отпадъци и намаляване на вредното въздействие върху компонентите на околната среда, както и предприемане на съответните действия за постепенно преминаване към други методи за третиране на отпадъците, освен депониране.

Водеща община в Регионалната система за управление на отпадъците е Община Разлог.

Като водеща община в регионалното сдружение, Община Разлог, отговаря за подготовката и управлението на проекта за изграждане на Регионална система за управление на отпадъците Разлог.

С Решение №4 от Протокол №1/05.11.2012г. на общото събрание на регионалното сдружение Регион Разлог са приети Вътрешни правила за работа на сдружението.
Общото събрание на сдружението се свиква от неговия председател (Кмет на община Разлог) веднъж на 6 месеца или по поискване на кметовете на останалите общините в сдружението или областният управител.
През периода 2016-2020 година Общото събрание на Регионалното сдружение е свикано 15 пъти, като по инициатива на председателя – Кмета на община Разлог 14 пъти и 1 път по инициатива на община Банско.
Поканите включват дневен ред и са изпратени до членовете на регионалното сдружение и до областния управител на Благоевградска област.
За проведените заседания на общото събрание са съставени протоколи, подписани от председателя и от присъстващите кметове/зам.-кметове на общините, част от сдружението.
Протоколите от проведените общи събрания са публикувани на интернет страниците на общините, членове на РСУО.
През 2020 г. членовете на РСУО-Разлог са взели следните решения:
1.Дадено е съгласие Община Симитли да ползва „Регионално депо за неопасни отпадъци – Разлог“;
2.Дадено е съгласие Община Разлог, в качеството си на собственик на Регионално депо за неопасни отпадъци – Разлог, притежаваща Комплексно разрешително № 519-НО/2015 г., да сключи договор с Община Симитли за срок от 01.02.2020 г. до въвеждане в експлоатация на Регионална система за управление на отпадъците, регион Благоевград, обслужваща общините Благоевград, Симитли, Рила, Кочериново и Бобошево
3.Определена е цена за депониране на 1/един/ тон отпадък на РДНО –Разлог, за общини, извън РСУО – Разлог, в размер на 27,80 /двадесет и седем лева и 80ст./ за тон отпадък;
4. Взето е решение за изготвяне на работен проект: „Изграждане на клетка № 2 за неопасни отпадъци в „Регионално депо за неопасни отпадъци-Разлог“;
5.Изготвяне на работен проект: „Изграждане на сепарираща инсталация на отредена площадка в „Регионално депо за неопасни отпадъци-Разлог“;
6.Решение за изпълнение на строително-монтажни работи за реконструкция на Клетка №5 за ТБО и прилежащи съоръжения на „Регионално депо за неопасни отпадъци-Разлог“;
7. Дадено съгласие за разходване до 30% от натрупаните средства по чл. 60, ал. 2, т. 1 и 2 и чл. 64, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО) за прилагане на мерки по чл. 63, ал. 4 и ал. 7 от Закона за здравето, свързани с изпълнението на изискванията на ЗУО, както следва:

- За Община Разлог – за разходване до 192 000 лева;
- За Община Якоруда – за разходване на 189 545,99 лева;
- За Община Белица – за разходване до 45 000 лева;
- За Община Банско – за разходване на 49 536 лева.

8. Взето решение за „Изграждане на СЕПАРИРАЩА ИНСТАЛАЦИЯ на ОБЕКТ: „Регионално депо за неопасни отпадъци – Разлог“ на обща стойност до 9 000 000 лв.

4.4.Участие на общините в дейността на РСУО Регион Разлог

Целта на РСУО Регион Разлог е взаимно подпомагане между общините в ефективно събиране, транспортиране, третиране и обезвреждане на отпадъците, генерирани на териториите им, съобразно изискванията на чл. 6, ал. 1 и изпълнение на задълженията по чл. 19 от ЗУО чрез участие на общините. Със създаването на Регионално сдружение се цели чрез общи финансови ресурси да се търси най-икономичния и екологичен начин за третиране на отпадъците.

Регионалната система за управление на отпадъците – Регион Разлог обслужва четири от общо 14-те общини в Област Благоевград - Разлог, Банско, Белица и Якоруда и обхваща 1569,324 км^2 или 24,3% от площта на Област Благоевград.

Регионалното депо за неопасни отпадъци е изградено на територията на Община Разлог в землището на с. Баня, местност „Кривосер“. С въвеждане на регионалната система за управление на отпадъците (РСУО) от 01.06.2017 г. дейностите по управление на отпадъците се решават на регионално ниво. Новата общинска политика за управление на отпадъците налага както координиране с регионалната система, така и активно участие в установяването и развитието на регионалната организация. Чрез създаване на РСО Разлог, четирите общини, участващи в него си поделят разходите по поддръжката, експлоатацията и мониторинг на съоръженията и вземат общи решения за бъдещото третиране на отпадъците си.
За взетите решения е издаден Протокол №1/05.11.2012 г.
Като водеща община, която да възлага обществени поръчки за избор на доставчици и изпълнители по изграждането на елементите на регионалната система за управление на отпадъците, както и представителността на общините в комисиите за провеждане на обществени поръчки е определена Община Разлог

В четирите общини в Регион Разлог са изградени и функционират системи за организирано събиране и извозване на битовите отпадъци. Отговорни за събирането, извозването и обезвреждането на битовите отпадъци от районите, включени в системата за организирано сметосъбиране и за поддържане чистотата на територията на общините, почистването на местата за обществено ползване, както и снегопочистването и зимното поддържане, са лицата, на които общините в региона са възложили, изпълнение на съответните дейности, въз основа на сключени договори. Нивото на покритие от общинските системи за сметосъбиране и сметоизвозване в четирите общини в сдружението е 100%.

Ежегодно, в изпълнение на изискванията на чл.66 от закона за местните данъци и такси общините в регионалното сдружение определят границите на районите, в които се организира събирането и сметоизвозването на битовите отпадъци, честотата и реда на тяхното събиране и сметоизвозване, както и местата, до които се извозват, за което се издава заповед на Кмета на съответната община, която се оповестява публично.
Общините в Регионалното сдружение са разположили в населените места съдове за събиране на смесените битови отпадъци по на територията, които са разпределени, съгласно разработената от Министерство на околната среда и водите Методика за определяне на броя и вида на необходимите съдове и техника за събиране и транспортиране на отпадъци.
Всяка година общинските администрации Разлог, Банско, Белица и Якоруда, закупуват нови съдове за събиране на смесени битови отпадъци за допълване на системата си по населените места в общините. Ежегодно се извършва ремонт на контейнерите, като някои от тях се подменят, поради тяхната амортизация.
Общините, включени в регион за управление на отпадъците Разлог, са обезпечени с необходимия брой съдове за събиране на отпадъци. При необходимост от поставяне на контейнери на нови точки в населените места за подобряване ефективността на системата,

общинската администрация към съответната община, закупува нови съдове за събиране на смесени битови отпадъци, за допълване на системата си по населените места в общината. Системно се извършва проверка за състоянието на съдовете, като някои от контейнерите се подлагат на ремонт, а други от тях се подменят, поради тяхната амортизация.

Съгласно чл.34, ал.1 и 2 от ЗУО биоотпадъците от поддържане на обществени площи, паркове и градини се събират разделно и да се третират чрез компостиране или анаеробно разграждане, по начин, който осигурява висока степен на защита на околната среда.

На територията на Регионалното депо за неопасни отпадъци в м. „Кривосер“, Община Разлог е изградена площадка за компостиране. С въвеждане на Регионалната система се предвижда компостиране на събираните от четирите общини зелени отпадъци, към които спадат:

- Отпадъци от градини и паркове (растителни остатъци, като листа, окосена трева, изрезкиот храсти и дървета от общинския сектор);
- Изрезки от дървета, храсти и окосена трева от частния сектор (градини на домакинства,овощни и зеленчукови градини);
- Зелени отпадъци от гробищни паркове;
- Крайпътна зеленина (растителни остатъци от поддържката на крайпътната зеленина).

Съгласно чл.9 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци (Обн. ДВ, бр.11 от 31.01.2017г.), кметът на общината осигурява разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците от поддържането на обществени площи, паркове и градини по чл. 34, ал. 1 от ЗУО на територията на съответната община. Събраните зелени отпадъци, генерирани на територията на всяка община членка в регионалното сдружение Разлог се извозват до площадката за компостиране на зелени отпадъци на Регионално депо – Разлог и се третират в съответствие с изискванията на Закона за управление на отпадъците и Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци.

Осигурени съдове за разделно събиране на биоразградими отпадъци и разделно събиране на отпадъците от паркове и градини, при източника на образуване в т.ч. домакинства, търговски и административни обекти и заведенията за обществено хранене.

В договора за създаването на сдружението не е разписано разпределение на задълженията между отделните общини в региона за изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО. Съгласно чл. 31, ал. 3 от закона, във всеки от регионите по чл.49, ал.9, целите се изпълняват съвместно от всички общини в региона, в съответствие с решението по чл. 26, ал. 1, т. 6 от ЗУО.

За анализирания период 2015-2020 г. общините в Регионално сдружение – Разлог, Банско, Белица и Якоруда не са изпълнили целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО.

Съгласно информация от Изпълнителна агенция по околна среда за периода 2016-2018 г. общините в Регионалното сдружение са постигнали изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО, както следва:

Таблица 4.1. Постигнати цели по чл.31, ал.1 от общините

Община	2016 г.	2017 г.	2018 г.
Разлог	8 %	3 %	4 %
Белица	0 %	0 %	0 %

Банско	0 %	1 %	1 %
Якоруда	0 %	0 %	0 %

Източник: http://eea.government.bg/bg/nsmos/waste/inf_izpalnenie_celit_chl-31

Съгласно Заповед № 185 от 22.07.2020 г. на изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по околна среда, за календарната 2018 г. общините в Регион Разлог са постигнали степен на рециклиране на биоразградими отпадъци по чл. 31, ал. 1, т.2 от Закона за управление на отпадъците както следва:

- Община Разлог – 46 %
- Община Белица – 56 %
- Община Банско – 0 %
- Община Якоруда – 64 %

Заповед № 139/15.06.2020 г. на Изпълнителния директор на Изпълнителна агенция по околна среда, за календарната 2018 г. общините в Регион Разлог постигнали следните цели по чл. 31, ал. 1, т.1 (подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници) от Закона за управление на отпадъците:

- Община Разлог – 4 %
- Община Белица – 0 %
- Община Банско – 1 %
- Община Якоруда – 0 %

Общините в регионалното сдружение изпълняват задълженията си по чл.60 и чл.64 от Закона за управление на отпадъците.

4.5. Основни изводи и препоръки

На основата на направения анализ на дейността на Регионалното сдружение за управление на отпадъците за Регион Разлог, могат да се направят следните основни изводи:

- Общото събрание на регионалното сдружение се свиква веднъж на година, което противоречи на изискването на чл.25, ал.3 от ЗУО, съгласно който Общото събрание на сдружението се свиква веднъж на 6 месеца;
- Не е разписано разпределение на задълженията между отделните общини в региона за изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО. Съгласно чл. 31, ал. 3 от закона, във всеки от регионите по чл. 49, ал. 9 целите се изпълняват съвместно от всички общини в региона в съответствие с решението по чл. 26, ал. 1, т. 6;
- Общините в Регионалното сдружение не изпълняват целите по чл.31, ал.1 от ЗУО;
- Не са осигурени съдове за разделно събиране на биоразградими отпадъци и разделно събиране на отпадъците от паркове и градини, при източника на образуване в т.ч. домакинства, търговски и административни обекти и заведенията за

обществено хранене;

- На територията на регионалното сдружение няма разработени и въведени в действие проекти за домашно/фамилно компостиране на растителни и биоразградими отпадъци;
- Общините активно участват в заседанията на Общите събрания на РСУО;

5. АНАЛИЗ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ, В Т.Ч. ПРИЛАГАНЕ НА КОНТРОЛНИТЕ ФУНКЦИИ СЪГЛАСНО НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И МЕСТНИТЕ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

5.1. Въведение

Анализът на институционалния капацитет има за цел да установи евентуални недостатъци и несъответствия в капацитета на общината в сферата на управлението на отпадъците и да изведе препоръки за оптимизиране и подобряване на институционалния капацитет в съответствие с общинските правомощия и функции.

Анализът следва да даде отговор на следните основни въпроси:

- Изпълняват ли се в пълен обхват правомощията и отговорностите на кмета в сферата на управление на отпадъците съгласно нормативните актове; кои звена в административната структура на общината имат функции в областта на отпадъците и съответстват ли техните функции на правомощията на кмета на общината; ясно ли са разграничени функциите между отделните звена.
- Какво е състоянието на човешките ресурси, натоварени с функции за отпадъци, и на тяхната техническа и информационна обезпеченост.
- Кои са основните препоръки за оптимизиране на функциите и организационното структуриране на администрацията с цел подобряване на капацитета.

Информационно обезпечаване на анализа:

За осигуряване на необходимата информация за анализа са използвани следните методи:

- Проучване на протоколи от заседания, сключени споразумения и други документи на РСО за управление на отпадъците;
- Информация от общините членки, относно персонала, ангажиран с функции за подпомагане на дейността на Регионалното сдружение.

5.2. Функции за управление на отпадъците

В голямата си част управлението на отпадъците е делегирано на основните административни единици в общините – дирекции и отдели. В ЗУО и по-специално чл. 19 са разгледани и подробно разписани задълженията на общините по управление на отпадъците. В съответствие с тези задължения е анализиран институционалния капацитет на общините от региона с акцент върху контролните им функции.

В обобщен вид, функциите за управление на отпадъците могат да бъдат групирани в следните направление на компетентност:

- *функции по политиката за отпадъците* – разработване на общински програмни и нормативни документи, стандарти и норми за мониторинг и оценка на общинската политика за отпадъците;
- *функции по предоставяне на услуги* – услуги по осигуряване на съдове за битовите отпадъци, събиране, транспортиране и третиране на отпадъците;
- *функции по финансово обезпечаване на дейностите* – планиране на разходи и определяне и администриране на такси за предоставяне на услугите;
- *функции по координация, наблюдение и контрол* – извършване на контрол и инспекции, в т.ч. превантивен, текущ и последващ контрол, координация с други органи и институции;
- *функции за информиране и привличане на обществеността* – информационни, образователни и разяснителни дейности за обществеността и бизнеса във връзка с управление на отпадъците.

Разработване на общински програми и нормативни документи

Съгласно изискванията на националното законодателство, общините в България са задължени да разработва следните документи в областта на управлението на отпадъците:

❖ *Програми за управление на отпадъците (ПУО)*

Кмета на общината, съгласно чл. 52 от ЗУО, има задължение да разработва и изпълнява програма за управление на отпадъците за територията на съответната община. Програмата е неразделна част от общинската програма за околна среда, като се разработва и приема за период, който следва да съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците. Програмата за управление на отпадъците се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия при които е създадена.

Програмата включва необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на община и изискванията по глава втора, раздел III от ЗУО . Кметовете на две или повече общини, включени в регион по чл. 49, ал. 9 от ЗУО, могат да разработят обща програма за управление на отпадъците, в случай че задълженията, отговорностите и мерките, засягащи отделните общини, са ясно разграничени в програмата.

Управлението на отпадъците в общините досега се осъществяват с програми, които са разработени в съответствие със ЗУО и Националния план за управление на отпадъците за периода 2014 -2020 г. Съгласно изискванията на законодателството в областта на управление на отпадъците за общините от региона е разработена и Регионална Програма за управление на отпадъците за „Регион Разлог“ с план за действие 2016 – 2020 г.

Плана за действие към програмата включва основни мерки и дейности, предвидени за изпълнение на поставените в програмата цели, ясно разграничаващи задълженията и отговорностите на общините членски в РСУО Разлог.

❖ *Наредба по чл. 22 от ЗУО*

Съгласно чл. 22 от ЗУО, Общинският съвет приема наредба, с която определя условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на територията на общината, разработена съгласно изискванията на този закон и

подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси.

С наредбата се уреждат и изискванията към площадките за предава на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките, както и условията за предаване на отпадъци на площадките по чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО.

Сега действащите наредби по чл.22 от ЗУО на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда, включват основните изисквания за управление на отпадъците на територията на общините, съгласно ЗУО и подзаконовите нормативни актове. Наредбите за управление на отпадъците за територията на общините от региона най-общо урежда:

- правата и задълженията на общинската администрация;
- изискванията към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките, както и условията за предаване на отпадъци на площадките по чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО.
- контролът, глобите и санкциите за нарушаване разпоредбите на наредбата.
- определят условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови (ТБО) и строителни отпадъци (СО), включително биоразградими отпадъци (БРО), биоотпадъци (БО), опасни битови отпадъци (ОБО), масово разпространени отпадъци (МРО), съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси.
- екологосъобразното управление на отпадъците на територията на съответните общини с цел предотвратяване, намаляване или ограничаване вредното въздействие на отпадъците върху човешкото здраве и околната среда при спазване на йерархията за управление на отпадъците;

Въз основа на направения преглед на общинските наредби за управление на отпадъците, извършен в анализа и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво показват, че същите отговарят на определените в чл. 22 от ЗУО най-съществени изисквания за съдържание на общинските наредби.

❖ *Наредба по чл. 9 от ЗМДТ*

ЗМДТ изисква общинският съвет да приеме наредба за администрирането на местните такси и цени на услуги, в т.ч. и таксата за битови отпадъци. Със ЗМДТ се регламентира механизмът за финансиране изпълнението на задълженията на общините по управлението на битовите отпадъци, възложени със ЗУО. Такса битови отпадъци се заплаща за услугите по събиране, транспортиране и обезвреждане в депа или оползотворяване в други съоръжения за битови отпадъци, както и за поддържане на чистотата на територииите за обществено ползване в населените места. Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за осигуряване на услугите.

С Решения на Общинските съвети са приети Наредба за определянето и администрирането на местни такси и цени на услуги на територията на четирите общини включени в Регионално сдружение за управление на отпадъците – Регион Разлог.

❖ *Основни функции свързани с управлението на отпадъците*

Основните функции, свързани с изготвянето на планови и нормативни документи в областта на управлението на отпадъците в общините част от РСУО Разлог са възложени на отделни дирекции и отдели. Административните звена към отделните общински администрации осъществяват взаимодействие с други компетентни органи във връзка с изготвянето и прилагането на планови и нормативи документи – МОСВ в т.ч. при планиране и изпълнение на проекти, финансирани от ОПОС, ПУДООС, относно финансиране на мерки и дейности по управление на отпадъците, с РИОСВ за съгласуване на програма за управление на отпадъците на общината; на инвестиционни предложения в областта на управлението на отпадъците и за преценка необходимостта от ЕО, ОВОС и ОС.

Цялостната координация на процесите по разработването, актуализирането и изпълнението на стратегии и програми, свързани с управлението на дейностите по отпадъците, както и на дейностите за изготвяне на актуализиране на Наредбите по чл.22 от ЗУО при промяна в нормативните изисквания се извършва от съответните административни звена. Контрол по населените места се извършва съгласно Заповед на Кмета на съответната община.

- *Дейности по събиране, транспортиране, оползотворяване и третиране на отпадъци*

Основна цел на дейността на общинските администрации а в тази област е да предоставят качествени услуги по управление на отпадъците за населението и бизнеса на територията на съответната община в съответствие с компетенциите, възложени ѝ в нормативната уредба.

Обезпечаването и изпълнението на функциите, свързани с управлението на битовите отпадъците, могат да се изпълняват чрез прилага на един или комбинация от следните подходи за организация:

- Чрез структурни звена на общинската администрация - Отговорностите на съответните звена и служители са определени в Устройствения правилник на общинските администрации и с длъжностните характеристики. Кмета на всяка община организира и контролира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на Закона за управление на отпадъците /ЗУО/ и Общинската Наредба по чл.22 от ЗУО, като осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от лица, на които е предоставено право да извършват дейности по тяхното събиране, транспортиране, оползотворяване и/или обезвреждане. В управленско – организационно отношение в общините, участващи в Регион Разлог е налице йерархична структура от функционален тип. Общинските администрации са структурирана в три нива. На първо ниво в структурата са обособени две основни направления – „Обща администрация“ и „Специализирана администрация“. На второ ниво са дирекции и на трето – отдели. Извън Обща и Специализирана администрация под прякото подчинение на Кмета са всички заместник кметове, кметове на кметства и кметски наместници в общините, както и Секретарят на общината, Обществен посредник, Гл. Архитект, Звено Вътрешен одит, Финансов контрольор и др. длъжности, съгласно установената структура на общинските администрации.
- Чрез сключване на договори с избран изпълнител по реда на ЗОП за дейностите - Всяка от общините е сключила договор с външен изпълнител по реда на ЗОП за събиране и транспортиране на битови отпадъци до депо, разполагане на съдове за събиране на битови отпадъци. Община Разлог, в качеството и на Водеща община в Регионалната система за управление на отпадъците регион Разлог е възложила обществена поръчка за експлоатация на регионално депо. Събиране и

транспортиране на битови отпадъци, разполагане и поддръжка на съдовете за битови отпадъци; зимно и лятно почистване на улици и други места на територията на общината;

- Организиране на системи за разделно събиране, приемане за последващо третиране и обезвреждане на опасни отпадъци от домакинствата;
- Чрез публично-частни партньорства

❖ *Контрол и инспекции*

Съгласно чл. 112, ал. 1 от ЗУО Кметът на общината или оправомощено от него длъжностно лице контролира:

- дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на битови и строителни отпадъци;
- дейностите по депониране на производствени и опасни отпадъци на общински и/или регионални депа;
- площадките за дейностите с ОЧЦМ;
- спазването на други изисквания, определени с наредбите по чл. 22 от ЗУО (Наредбата с която определя условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на територията на общината, разработена съгласно изискванията на този закон и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси);
- изоставянето на битови отпадъци и нерегламентираното им изхвърляне (от 2022г.).

Кметът на общината организира и контролира закриването, рекултивацията на терените и последващия мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци на територията на съответната община.

Съгласно чл. 118 кметът на общината по местонахождение на площадката за извършване на дейности с ОЧЦМ контролира спазването на условията и реда за извършване на дейностите с ОЧЦМ съобразно своите компетенции. За констатираните нарушения при проверките за спазване на условията и реда за извършване на тези дейности кметът на общината уведомява в 14-дневен срок директора на съответната РИОСВ, като му изпраща всички документи.

ЗУО регламентира също видове контрол, минимална честота на контролните проверки и актове, които се съставят от контролните органи. Контролът може да бъде разгледан в следните основни групи:

- Документален контрол - проверка на представени документи от задължените лица за спазване на изискванията на закона и наредбите;
- Проверка на място в обектите за спазване на изискванията на закона и наредбите.

Проверките по документи и проверките на място се извършват текущо от общините, като те могат да бъдат и с по-голяма честота от веднъж годишно. Това зависи най-вече от наличието на достатъчен брой общински служители, занимаващи се основно с управлението на отпадъците, както и от броя на подлежащите на контрол юридически лица. За това е от

особена важност общините да имат актуална информация за юридическите лица, подлежащи на контрол на територията им с цел прецизно планиране на проверките.

От гледна точка на целта на контролната дейност, контролът се ограничава в три групи:

- Текущ контрол – по предварително определен график периодично и превантивно се извършва на задължените лица по отношение на това дали спазват изискванията на закона и наредбите;
- Последващ контрол – за установяване от контролните органи дали са изпълнените от тях предписания качествено и в срок, в случаите, в които са констатирани нарушения на нормативната уредба;
- Проверки по сигнали – проверки, осъществявани при сигнали за нарушения, подадени от граждани, юридически лица и институции.

За спазване на изискванията на ЗУО като значим фактор за успеха на контрола по управление на отпадъците общините от региона, осъществяват сътрудничество с други контролни органи, а именно:

- Във връзка с контрола по изпълнение на изискванията за МРО – с РИОСВ, МОСВ;
- Във връзка с обекти и съоръжения, които генерират и третират отпадъци, както и замърсяване на околната среда с отпадъци - с РИОСВ, МОСВ, РЗИ;
- Във връзка със спазване на изискванията за опасни отпадъци от болнични заведения – РЗИ, РИОСВ;
- Във връзка с установяване на ИУМПС и техните собственици; оказване на съдействие при извършване на проверки и инспекции на юридически и физически лица, извършващи дейности, свързани с управлението на отпадъците – РП на МВР;
- Други;

Добрата организация на дейността на Регионалното сдружение е основен фактор за постигане на целите от общините за оползотворяване и рециклиране на отпадъците, тъй като съгласно ЗУО целите се изпълняват съвместно от общините, които разпределят задълженията си за изпълнение на тези цели.

Ключовата цел на регионалното сдружение е да се създаде субект, който да има устойчив институционален капацитет и управление на регионалната система за управление на отпадъците. Съгласно чл.24, ал.2 от ЗУО за участие на общините в регионално сдружение, Общинският съвет на съответната община приема решение, копие от което се изпраща на кмета на общината, на чиято територия се предвижда изграждането или са разположени съоръжения за третиране на отпадъците. Решенията на общинските съвети, с които всяка община в проектния Регион Разлог е взела решение да участва в Регионалното сдружение, са както следва:

- Решение № 137 от Протокол №7/23.09.2010 г. на Общински съвет Разлог;
- Решение № 766 от Протокол №37/28.10.2010 г. на Общински съвет Банско;
- Решение № 90 от Протокол №11/28.10.2010 г. на Общински съвет Белица;
- Решение № 59 от Протокол №06/19.10.2010г.на Общински съвет Якоруда.

Организационната дейност и функционалните задължения на органите на административните звена в общинските администрации на общините от Регион Разлог, са регламентирани в Устройствените правилници на общинските администрации.

В управленско – организационно отношение в общините, участващи в Регион Разлог е налице йерархична структура от функционален тип. Общинските администрации са структурирана в три нива. На първо ниво в структурата са обособени две основни направления – „Обща администрация“ и „Специализирана администрация“. На второ ниво са дирекции и на трето – отдели. Извън Обща и Специализирана администрация под прякото подчинение на Кмета са всички заместник кметове, кметове на кметства и кметски наместници в общините, както и Секретарят на общината, Обществен посредник, Гл. Архитект, Звено Вътрешен одит, Финансов контрольор и др. длъжности, съгласно установената структура на общинските администрации.

Общинската администрация в общините е разделена на обща и специализирана. Общата администрация подпомага осъществяването на правомощията на органите на местната власт, създава условия за осъществяване на дейността на специализираната администрация и извършва дейности по административното обслужване на физическите и юридическите лица. Специализираната администрация подпомага осъществяването на правомощията на органите на местната власт, свързани с техните компетентности. Дирекциите, отделите и секторите са структурни звена за ръководство, организация, координация и контрол в съответните сфери от работата на общинската администрация и осъществяват дейност в рамките на предоставените им правомощия и функции, определени в нормативните актове и в Устройствените правилници на общинските администрации. Структурните звена на общинската администрация участват в изготвянето и реализирането на проекти за привличане на средства от национални и международни програми и фондове, за развитие на инфраструктурата и подпомагане дейностите на общината, както и при разработване и реализиране на съвместни програми и проекти с неправителствени организации.

Анализът на създадената структурна организация показва, че общините прилагат всички разрешени от закона методи за извършване на тази група дейности. С цел оптимизиране на системите за управление на масово разпространените потоци отпадъци, общините са извели от административната структура функции за тяхното събиране, транспортиране, оползотворяване и третиране, чрез възлагане на външни изпълнители на част от правомощията във връзка с предоставяне на услугите на база сключени договори.

- *Функции по финансово обезпечаване на дейностите*

Икономическите инструменти в сектора на управлението на отпадъците са механизми, въведени от държавата, които правят по-изгодно за населението и бизнеса да рециклират и оползотворяват отпадъците, вместо да ги депонират. Изследванията показват, че въвеждането на такива механизми в различните европейски страни е довело до намаляване на депонираните количества отпадъци и до преминаване към по-високите нива в йерархията на управлението на отпадъците.

Общините разработват годишни план-сметки, определяне на годишните такси за свързаните с отпадъци услуги и други. В план-сметките се включват всички относими за календарната година разходи на общината за извършване на дейности по предоставяне на услугите по чл. 62 от ЗМДТ, а именно:

- събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до инсталации и съоръжения за третирането им, както и осигуряване на съдове за събиране на битовите отпадъци, с изключение на разделното събиране, предварителното съхраняване и транспортирането на битовите отпадъци, попадащи в управлението на масово разпространени отпадъци по Закона за управление на отпадъците - за услугата по чл. 62, т. 1 от ЗМДТ;
- третиране на битови отпадъци, необхванати в управлението на масово

разпространените отпадъци, както и проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци и/или други инсталации или съоръжения за оползотворяване и/или обезвреждане на битови отпадъци - за услугата по чл. 62, т. 2 от ЗМДТ;

- поддържане на чистотата на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места и селищните образувания в общината, предназначени за обществено ползване - за услугата по чл. 62, т. 3 от ЗМДТ.

План-сметката за годината се изготвя по образец и ред, определени с наредба на Министерския съвет и се одобрява с решение на общинския съвет

Разходите от план-сметката се финансират със средства от таксата за битови отпадъци и от други източници при спазване на изискванията, приложими за съответния източник на финансиране. Други източници на финансиране са средства от Оперативна програма "Околна среда", от Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда и от други публични източници, както и приходите на общината от оползотворяване на битови отпадъци и другите общински средства и приходи, различни от приходите от таксата за битови отпадъци.

В план-сметката на общините се включват и обезпеченията по чл. 60 и отчисленията по чл. 64 от Закона за управление на отпадъците като разход за дейности по ал. 1, т. 2 за годината, в която подлежат на превеждане от общината по съответната сметка.

Постъпленията от таксата имат целеви характер и не могат да се изразходват за финансиране на други публични услуги, предоставяни от общините. Целта на таксата битови отпадъци е прилагане на принципа „замърсителят плаща“, чието непълно прилагане е съществен недостатък, поради начина на формиране на таксата. Размерът на таксата се определя за всяка услуга поотделно.

Ежегодно общините в регионалното сдружение изготвят проект на план-сметки за дейностите по управление на отпадъците, същите се публикуват по реда на чл.66 от Административно-процесуалния кодекс и във връзка с чл. 66, ал. 3, т.2 от Закона за местните данъци и такси за обществено обсъждане.

- *Функции за информиране на обществеността и привличане на обществеността*

Чл. 19, ал. 2, т. 13 от ЗУО изисква кметът на общината да осигурява информация за обществеността за дейностите и предоставяните услугите относно отпадъците чрез интернет страницата на общината, както и по друг подходящ начин.

В Закона за администрацията функциите по връзки с обществеността (вкл. информиране) се дефинират като спомагателни, и в този контекст се изпълняват от общата администрация. Практиката в общините обаче е част от тези задължения да се изпълняват и от различни звена в специализираната администрация, предвид важността на тази дейност и спецификата на различните секторни политики.

На интернет страниците на общините се публикуват детайлните план-сметки за разходите на общините, на основата на които се определя таксата битови отпадъци, по елементи на разходите и видовете дейности, както е предвидено в ЗУО и ЗМДТ и отчета за разходите за управление на БО за предходната година спрямо одобрената план-сметка.

На интернет страницата на общините са обявени телефони, чрез който представители на обществеността да сигнализират за нарушения, вкл. и за такива, свързани с околната среда и управлението на отпадъците. Сигнали могат да бъдат подавани и на e-mail адресите на

общините. На всеки подаден сигнал се извършва проверка и се предприемат конкретни действия.

5.3. Състояние на човешките ресурси с възложени функции за отпадъци

В общините основните функции, свързани с политиката по управление на отпадъците, са възложени, така както следва:

Община Разлог: отдел „Екология, чистота и земеделие" към Дирекция „Икономически дейности, благоустрояване и екология" в Специализираната администрация. Във връзка с финансовото, правното, административното и друго обезпечаване на политиката за управление на отпадъците функции са възложени на дирекции от Общата администрация. Общ брой на служителите, които работят в отдела – 7 човека. В администрацията няма определени служители, които да са отговорни само за управлението на отпадъците.

Община Банско: отдел „Екология и чистота" към Специализираната администрация с 13 служители отговорни за управление на политиките по околна среда. Отговорни само за управлението на отпадъците са 3 служители. Финансовото, правното, административното и друго обезпечаване на политиката за управление на отпадъците, функции са възложени на дирекции от Общата администрация и на отдели от Специализираната администрация в общината.

Община Белица: Към Дирекция „Териториално устройство, общинска собственост, социални и инвестиционни дейности" е сформиран отдел „Екология и чистота". В отделя работят 3 служители, като те съвместяват и функциите за управление на отпадъците. Финансовото, правното, административното и друго обезпечаване на политиката за управление на отпадъците, функции са възложени на дирекции от Общата администрация.

Община Якоруда: отдел „Екология и чистота" към Специализираната администрация. В администрацията е определен 1 служител, който е отговорен само за управлението на отпадъците и 1 служител, отговарящ и за останалите политики по околна среда.

Служителите в администрациите имат необходимата квалификация и професионалния опит за извършване на дейности по управление на отпадъци и нужните познания за заемане на съответната длъжност. Чрез качествените характеристики се изследва наличие или липса на мерки за повишаване на квалификацията чрез обучение; практики и проблеми с набирането, назначаването и задържането на необходимите кадри; оценка за бъдещите потребности в краткосрочна и средносрочна перспектива.

Общините в РСО Разлог полагат непрекъснати усилия за повишаване капацитета на служителите по отношение на действащата нормативна уредба, прилагането ѝ на практика и своевременно идентифициране и предприемане ефективни действия по отношение нарушенията на нормативната уредба в областта на управлението на отпадъците. Най важните фактори за подобряване и повишаване на квалификацията на служителите в общините, в т.ч. и на служителите отговорни за подпомагане и осигуряване на дейността на Регионалното сдружение Разлог са провеждане на обучения, предвид интензивно сменящото се законодателство. Обученията подпомагат, както развитието на съответния експерт в областта, така и натрупването на опит и обмен на контакти и информация с други експерти от други Общини и/или институции.

По отношение на материално-техническата и информационната обезпеченост, служителите разполагат с добра техническа база. Осигурени са необходимите помещения, офис оборудване и техника за изпълнение на дейностите и услугите в областта на отпадъците. В резултат от работата на общинската администрация и упражнявания контрол, стриктно се

спазват графиците за събирането и извозването на битовите отпадъци до отреденото депо, редовно се извършва метене и почистване на улиците на териториите на общините, съгласно разработените планове.

5.5. Основни изводи и препоръки

На основата на направения анализ на дейността на Регионалното сдружение за управление на отпадъците за Регион Разлог, могат да се направят следните основни изводи:

- Разписаните функции за управление на отпадъците в общините в Регионалното сдружение осигуряват в голяма степен възложените с нормативната уредба правомощия.
- Предизвикателството пред Регионалното сдружение е да се анализират и вземат решения за разпределението на ангажиментите между общините, участващи в сдружението, за постигане на целите за рециклиране на отпадъците от хартия, метал, пластмаса и стъкло; за постигане на целите за намаляване на депонираните биоразградимиотпадъци по ЗУО;
- Финансирането на дейностите с отпадъците, се извършва от такса битови отпадъци и посредством въведените отчисления, които общините заплащат по реда на ЗУО. Въвеждането на отчисления за натрупване вобщините на средства за последваща рекултивация и мониторинг на депата за отпадъци се доближава в по-голяма степен до прилагане на принципа „замърсителят плаща";
- Относно правно-организационните форми, които общините използват за извършване на дейностите по сметосъбиране, вкл. разделно, сметоизвозване и последващооползотворяване или депониране на битовите отпадъци, общините в Регион Разлог разчитат на изпълнители, избрани по реда на Закона за обществените поръчки. Това е и най-често срещаната форма за извършването на тези дейности при различните поголемина общини;
- Броя на служителите за изпълнение на дейностите по управление на отпадъците за всички общини от регион Разлог е недостатъчен за изпълнение на възложените функции, съгласно законодателството;
- Необходимо е да бъдат назначени допълнителни служители, вкл. служители, занимаващи се основно с управление на отпадъците в общинските администрации;
- Необходимо е да се запази високото ниво на квалификация на служителите, чрез система на обучение за различни проекти.

6. АНАЛИЗ И ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

6.1. Въведение

Анализът на общинските депа за битови и строителни отпадъци с прекратена експлоатация или чиято експлоатация предстои да се преустанови до края на периода на програмата за

управление на отпадъците на общината следва да даде отговор следните въпроси:

- Какво е съществуващото състояние по отношение на закриването, рекултивацията и последващия мониторинг на общинските депа за отпадъци с преустановена експлоатация на територията на общината;
- Необходими ли са допълнителни мерки за изпълнение на изискванията на националното законодателство относно депата за отпадъци с преустановена експлоатация на територията на общината;
- Какви са основните изводи и препоръки от анализа.

Информационно обезпечаване на анализа:

На национално ниво към настоящият момент няма изградена цялостна информационна база данни, която да обхваща информацията за старите депа за отпадъци, обхващаща всички аспекти, както в регионален, така и в местен план. За целите на настоящият анализ е ползвана информация, предоставена от общините от региона, в т.ч. интернет страниците на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда; доклади, отчети на анализираните общини, както и информация от НПУО 2021 – 2028 г.

Законови изисквания

Законовите изисквания, свързани с извършване на дейности по рекултивация на депа за отпадъци са регламентирани основно в три закона (и съответните подзаконови нормативни актове към тях – наредби, правилници): Закон за устройство на територията (ЗУТ); Закон за управление на отпадъците (ЗУО); Закон за опазване на земеделските земи (ЗОЗЗ), включително и техническите изисквания относно закриването и рекултивацията на стари депа за отпадъци, регламентирани в Наредбата за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци.

6.2. Описание на общинските депа в обхвата на анализа

В настоящият анализ са включени депа и сметища за битови отпадъци разположени на територията на Регион Разлог: закрити и рекултивирани депа, депа с преустановена експлоатация, Депа, използвани по предназначение, експлоатацията на които ще бъде преустановена в рамките на програмния период на програмата.

На територията на общините от регион Разлог стари замърсявания се получават в резултат от локални (незаконни) сметища (струпване на всякакъв вид отпадък, най-вече битови и строителни) около население места. Една от причините за тяхното образуване е недостатъчната култура и липса на отговорно отношение от страна на някой недобросъвестни жители на общината. Образуват се периодично и своевременно се почистват.

- *Общинско депо за неопасни отпадъци Община Якоруда*

Общинското депо за неопасни отпадъци на гр. Якоруда е разположено на около 3 км. от регулацията на населеното място. Депото е на площ от около 10 дка. депото е с преустановена експлоатация. С Разрешение за строеж №2/16.05.2011г. на Главния архитект на Община Якоруда е стартирано затваряне и рекултивация на депо за твърди битови отпадъци. През 2015 г. е завършена биологична рекултивация.
Средствата за закриване и рекултивация на общинското депо за битови отпадъци на територията община Якоруда са осигурени от Държавния бюджет на Р България за 2010/2011 г. , както и от Оперативна Програма „Околна Среда 2007- 2013 г.“ посредством изпълнението

на договор за предоставяне на БФП за ПУДООС с договор номер DIR – 51222031 –C001 от 09.01.2013 г.

- *Общинско депо за неопасни отпадъци Разлог*

Общинско депо за неопасни отпадъци Разлог е разположено в м. „Седръч“, ПИ № 61813.670.233 по КККР на гр.Разлог, на площ от 17,540 дка. Депото е с преустановена експлоатация от 1996 г. Депото е рекултивирано през 2019г. (приемателна комисия на 10.01.2020 г.).

- *Общинско депо за неопасни отпадъци в землището на гр. Банско*

Депото в землището на гр. Банско е разположено местността „Свети Георги“, на около 3 км югоизточно от града. Депото е разположено на площ от около 57 дка. депото е изведено от експлоатация. Общинското депо е закрито и рекултивирано. Осъществява се мониторинг.

- *Общинско депо за неопасни отпадъци в землището на гр. Добринище*

Депото за неопасни отпадъци на гр. Добринище е разположено в местността „Белия рид“ и е с площ около 30 дка. депото е изведено от експлоатация.

- *Общинско депо за неопасни отпадъци в землището на гр. Белица*

Общинското депо за твърди битови отпадъци на Община Белица е разположено в м. „Валтата” , гр.Белица. Площта на депото е около 5 дка и представлява незастроен земеделски имот - публична общинска собственост, с начин на трайно ползване сметище. Депото е с преустановена експлоатацията. Предстои изготвяне на проект за рекултивация на депото и кандидатстване за финансиране.

6.3. Основни изводи и препоръки

На основата на направения анализ на дейността на Регионалното сдружение за управление на отпадъците за Регион Разлог, могат да се направят следните основни изводи:

- Общините в Регион Разлог за управление на отпадъците извършват всички необходими действия за закриване и рекултивация на общинските депа за отпадъци с преустановена експлоатация на територията си.
- Общините следва да спазват всички предвиждани изисквания и технологии в изготвените проекти и поддържане на постоянен контрол върху дейностите по закриването на депата. Общините трябва да осигуряват, в дългосрочна перспектива, всички необходими дейности, свързани със следексплоатационните грижи и мониторинг на рекултивираните депа;
- При ежегодното определяне на годишния размер на такса битови отпадъци в план-сметките, одобрени от Общинските съвети са предвидени средства за почистване и поддържане на обществени територии, в т.ч. и почистване на образувани замърсявания, както и за експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци;
- Ежегодно общинските администрации извършват проверки за наличието на изхвърлени отпадъци на закритите сметища в населените места, както и за образувани нови такива. При установяване на замърсявания се предприемат своевременни мерки за възстановяване на замърсените терени.

7. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ВЪВЕДЕНИТЕ СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ПРИНЦИПА НА „ОТГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ” И „ЗАМЪРСИТЕЛЯТ ПЛАЩА”

7.1. Въведение

Анализът има за цел да очертае основните схеми за управление на отпадъците и прилагането им на местно ниво, както и да изясни налице ли е ефективното прилагане на принципите „Разширена отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща”. общината трябва да се фокусира върху следните въпроси:

- Прилага ли се принципа „Замърсителят плаща” е заложен в Договора за функционирането на Европейския съюз (чл.191) и за кои отпадъчни потоци;
- Прилага ли се принципа "Разширена отговорност на производителя".

Информационно обезпечаване на анализа:

За целите на анализа е ползвана информация от:

- Правилници, наредби, решения, одобрени от общински съвет и заповеди на кмета на общината;
- Интернет страница на общината, на която следва да е налична информация за задълженията по сключените договори с организации по оползотворяване на масово разпространени отпадъци (МРО), напр. брой и местоположение на съдове за разделно събиране на съответните видове отпадъци; площадки за предаване на МРО и др.
- Договори и програми на организации за оползотворяване на МРО, с които общината има сключени договори за сътрудничество (опаковки, ИУЕЕО, ИУМПС, НУБА, ИУГ, отработени масла);
- Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа "Отговорност на производителя" и "Замърсителят плаща", разработен като част от анализите на състоянието на управлението на отпадъците в страната, като основа за разработването на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

7.2. Изясняване на същността на принципите „Замърсителят плаща” и "Разширена отговорност на производителя" и приложението им в общината

Принципът „Замърсителя плаща“ е заложен в договора за създаване на Европейската общност и най-общо изисква:

- Причинителят и притежателя на отпадъци да ги управлява по начин, който гарантира висока степен на защита за околната среда и човешкото здраве;
- Причинителите на отпадъци да поемат отговорност за отпадъците си;
- Разходите за опазване на околната среда и човешкото здраве , свързани с образуването и третирането на отпадъците, трябва да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и услугите;
- Разходите за третиране и транспортиране са за сметка на причинителите и

притежателите на отпадъци.

Принципът на схемата за „Разширена отговорност на производителя“, съгласно последните изменения на ЗУО е набор от мерки, предприети с цел да гарантират, че производителите на продукти носят финансова отговорност или финансова и оперативна отговорност за управлението на отпадъците като етап от жизнения цикъл на продукта след превръщането му в отпадък.

В България се прилагат успешно няколко основни схеми за управление на отпадъците в съответствие с националното законодателство в т.ч.: отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги; разширена отговорност на производителя относно 6 групи масово разпространени отпадъци; и схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци;

Разширена отговорност на производителя се прилага за 6 групи масово разпространени отпадъци:

- Отпадъци от опаковки - от 2004 г.
- Отпадъци от ИУМПС - от 2005 г.
- Отпадъци от ИУЕЕО - от 2006 г.
- Отпадъчни масла и нефтопродукти - от 2006 г.
- Отпадъци от батерии и акумулатори - от 2006 г.
- Отпадъци от гуми - от 2011 г.

При тази схема, лицата, пускащи на пазара продукти, които се превръщат в МРО, са задължени по силата на ЗУО и специфичните наредби за постигане на количествени цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на МРО, определени в Наредбите за всеки вид МРО. Създадени са и се поддържат съответните публични регистри на задължените по схемата лица. Цените на услугите, свързани с подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на МРО се формират изцяло на пазарен принцип при наличната конкуренция на национално ниво. Анализът на отпадъците показва, че най-добри постижения от гледна точка на йерархията на управление на отпадъците са постигнати за МРО. Това дава основание добрите резултати от прилагане на схемата за 6-те групи МРО схемата да се разшири и за други продукти. С оглед на новите европейски цели по отношение на текстилните отпадъци за 2025 г., е необходимо в схемата да бъдат включен и този отпадъчен поток.

Схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи МРО) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници. Задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Задължените лица заплащат „такса-битови отпадъци“, с приходите от която се финансира функционирането на схемата. Понастоящем размерът на таксата се определя масово като промил от данъчната оценка/отчетната стойност на имотите на гражданите, фирмите и институциите, което води до неспазване на принципа „замърсителят плаща“. През 2017 г. бе приет ЗИД на ЗМДТ, с който бяха въведени нови основи за определяне на такса битови отпадъци. След няколко отлагания, към настоящия момент за стартиране на новия механизъм за определяне на такса битови отпадъци е приета втората година, следваща публикуването на

резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г.

7.3. Схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци

Схемата се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на няколко групи МРО) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинства, но образувани от други източници – юридически лица. Подобни на битовите отпадъци се образуват най-вече в административни сгради, образователни институции, социални организации, пазари, търговски обекти, хотели и ресторанти и др. Битовите отпадъци се образуват и от производствени предприятия, но от жизнената дейност на служителите и работниците на тези предприятия. Домакинствата и други генератори на битови отпадъци заплащат такса битови отпадъци на общината, а с приходите от такса битови отпадъци общините от регион Разлог осигуряват услуги на домакинствата и други генератори на битови отпадъци по събиране, извозване и третиране на битови отпадъци.

При тази схема задължените лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Тези лица са отговорни за изхвърлянето, включително разделното събиране и изхвърлянето на битови отпадъци в определените за целта съдове и места, в съответствие с принципа „Замърсителя плаща“ – и за заплащането на пълните разходи за услугите по временно съхраняване, събиране, транспортиране, третиране на отпадъци, закриване, рекултивация и последващ мониторинг на депа и съоръженията за битови отпадъци в съответствие със Закона за местни данъци и такси, ЗУО и наредбите на общините за управление на отпадъците. Поради затруднения в определяне на точното количество отпадък, което изхвърля едно домакинства, принципът „замърсителя плаща“ не се прилага напълно за общините от регион Разлог.

Съгласно сега действащите наредби на общините от региона, размера на таксата за битови отпадъци се определя се определя за всяко населено място и за всяка дейност поотделно.

За услугите по събиране, извозване, обезвреждане на битови отпадъци в депа или други съоръжения и за поддържане чистотата на местата за обществено ползване, данъчно задължените лица на територията на общините от региона, заплащат такса за битови отпадъци, определена от общинския съвет за всяка една от четирите общини, въз основа на одобрена план-сметка, за разходите по поддържане на чистотата и размера на таксите за битови отпадъци, включваща най-общо разходи за:

- Осигуряване на съдове за съхранение на битови отпадъци – контейнери, кофи и др.
- Събиране, вкл. разделно на битови отпадъци и транспортирането им до депа или други инсталации и съоръжения за третиране;
- Проучване, проектиране, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депа за битови отпадъци или други инсталации и съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, вкл. отчисления по чл. 60 и 64 от ЗУО;
- Почистване на улични платна, площади, алеи, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Съгласно чл. 11 от ЗМДТ, данъчно задължените лица (собственици на сгради, ползватели, концесионери), заплащат такса по реда на Наредбите за определяне на администрирането на местните такси и цени на шестте общини от региона. Съгласно анализа на тези наредби,

общинските съвети на общините от региона определят местните цени и такси на предлаганите услуги по сметосъбиране и сметоизвозване на база количеството на битовите отпадъци. Когато не може да се определи количеството, размерът на такса битови отпадъци се определя в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет.

7.4. Схема за отговорност на домакинствата и на други лица, които генерират утайки от ПСОВ в резултат на отвеждането и пречистването на отпадни води

Схемата се прилага за утайки от ПСОВ, генерирани в резултат на отвеждането и пречистването на битови отпадъчни води от домакинствата и от други източници.

При тази схема лицата, които ползват услугите по отвеждане и пречистване на отпадъчни води в т.ч. и третиране на утайки от ПСОВ, в съответствие с принципа „замърсителя плаща“, заплащат пълните разходи за тази услуга. Задължените в схемата лица заплащат услугите чрез такса за отвеждане и пречистване на отпадъчните им води в т.ч. за третиране на утайките им, която се изчислява на базата на количеството на доведени и отведени отпадъчни води и разходи за дейността. Таксите се определят от оператора на ВиК системите и се утвърждават от Комисията за енергийно и водно регулиране, в съответствие с нормативната уредба на национално ниво.

Схема за разширена отговорност на производителя (РОП), относно някой групи масово разпространени отпадъци

На територията на общините част от регион Разлог функционират следните системи:

- Система за разделно събиране на отпадъци от опаковки – за хартиени и картонени опаковки, композитни, пластмасови, метални и стъклени, която се финансира от организацията по оползотворяване;
- С юридически лица за оползотворяване на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), включително с отпадъци от електрическо и електронно оборудване.
- С юридически лица за събиране, транспортиране, съхранение и разкомплектоване на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС);
- С юридически лица за събиране, съхраняване, транспортиране, оползотворяване или обезвреждане на излезли от употреба гуми (ИГУ).

Таблица 7.1. Сключени договори на територията на РСУО Разлог

Община			
Разлог	Банско	Белица	Якоруда
Отпадъци от опаковки			
„Екопак България“ АД	„Екопак България“ АД	„Унитрейд Благоевград“ АД	„Екопак България“ АД
Излезли от употреба моторни превозни средства			
ЕТ „Вера Бучкова-Надежда Бучкова“	„СКРИНО“ ЕООД	-	-
Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване			
ЕТ „Вера Бучкова-Надежда Бучкова“	„ЕКОБУЛТЕХ“ АД	„ЕКОБУЛТЕХ“АД „НАДИН ХОЛД“ ЕООД	„ЕКОБУЛТЕХ“АД

Негодни за употреба батерии и акумулатори			
ЕТ „Вера Бучкова-Надежда Бучкова“	„НОРД ЕЛРЕЦИКЛИНГ“ АД	„НУБА РЕЦИКЛИРАНЕ“АД	-
Отработени масла и отпадъчни нефтопродукти			
ЕТ „ВераБучкова-Надежда Бучкова“	-	„СКРИНО“ ЕООД	-
Излезли от употреба гуми			
ЕТ„Вера Бучкова-Надежда Бучкова“	-	„СКРИНО“ ЕООД	-
Отпадъци от текстил и обувки			
„Текстилно рециклиране“ АД	„Текстилно рециклиране“ АД	-	-
Опасни отпадъци			
„Балбок инженеринг“ АД	„Балбок инженеринг“ АД	-	-

На интернет страниците на общините Разлог, Белица и Якоруда са публикувани регистри с лицата, притежаващи разрешителни и регистрационни документи за извършване на дейности с отпадъци.

7.5.Отговорност на причинителя и притежателя на образуваните отпадъци чрез пряко заплащане на услугите по извозване и третирането им в сътрудничество с общините от регион Разлог

При тази схема производителя на определени продукти и стоки или доставчикът на дадена услуга е задължено лице и носи отговорност за съхраняването, събирането, транспортиране и третиране на отпадъците, генерирани при производството на съответните стоки и услуги, в съответствие с нормативните. Разглежданата схема е типичен пример за пълното прилагане на схемата „замърсителя плаща“.

По този начин се предоставя възможност на юридическите лица – фирми и други да организират сами извозването на битови отпадъци и подобни на битови отпадъци до инсталации и съоръжения за оползотворяване и обезвреждане на битови отпадъци. В този случай фирмите организират сами и заплащат дейността по транспортирането на отпадъците им.

Генераторите на ОСР на територията на общините от региона, организират сами и финансират съхранението, извозването и последващото им третиране. Генераторите на ОСР организират сами транспортирането на строителните отпадъци до депо. Като цяло в общините от регион Разлог е налице изоставяне на процеса на осигуряване на площадки, които трябва да бъдат осигурени съгласно ЗУО, на които домакинствата и фирмите да могат да оставят разделно събраните ОСР в малки количества от ремонтна дейност. Това често е една от причините тези отпадъци да се изхвърлят в контейнерите за битови отпадъци или до тях и съответно да водят до замърсяване на уличните пространства.

7.6. Изводи и препоръки

- В общините от РСУО Разлог се прилагат успешно няколко основни схеми за управление на отпадъците в съответствие с националното законодателство в т.ч.: отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги; разширена отговорност на производителя относно 6 групи масово разпространени отпадъци; и схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци;
- Схемата за отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги се прилага за производствени отпадъци, вкл. производствени опасни отпадъци, болнични отпадъци, ПСБ/ПСТ, утайки от ПСОВ, отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради (с изключение на строителните отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата и разрушаване на сгради в малки количества по критерии, определени в ЗУО). Създадени са публични регистри на лицата, притежаващи разрешителни и регистрационни документи за извършване на дейности с отпадъци;
- Схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци. Схемата се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи МРО) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници. Задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Задължените лица заплащат такса-битови отпадъци, с приходите от която се финансира функционирането на схемата.
- За община Банско – да се изготвяте и публикуват регистри с лицата, притежаващи разрешителни и регистрационни документи за извършване на дейности с отпадъци

8. АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

8.1. Въведение

Анализът на инфраструктурата по управление на отпадъците е ключов анализ. Той трябва да се стреми да отговори на следните въпроси:

- Какви са тенденциите и настоящата ситуация по отношение на осигуряване от общината на инфраструктура за отпадъци, чието управление е от компетенциите на местните власти.
- Осигурената, изградената и в процес на планиране, осигуряване и изграждане инфраструктура достатъчна ли е за третиране на отпадъците на територията на общината и за постигане на количествените цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, поставени пред местните власти.
- Необходима ли е допълнителна инфраструктура за подобряване на услугите и

постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, в т.ч. по потоци отпадъци.

- Какви са основните изводи и препоръки за бъдещи действия.

Част от анализа е инфраструктурата за управление на битовите отпадъци, утайките от ГПСОВ, инфраструктурата за третиране на отпадъци от строителство и разрушаване, отпадъци от ремонтна дейност на домакинствата, потоци отпадъци, които са от компетенциите на общините.

Информационно обезпечаване на анализа:

- За целите на анализа е ползвана информация от:
- Регионална програма за управление на отпадъците на територията на общините
- Разлог, Банско, Белица и Якоруда 2016-2020 г. и отчети за нейното изпълнение;
- Програми за опазване на околната среда на общините;
- Регистър на общините за пунктовете за изкупуване на рециклируеми битови отпадъци;
- Оператори на инсталации и съоръжения за битови отпадъци, строителни отпадъци;
- Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

8.2. Инфраструктура за битови отпадъци

Анализът на инфраструктурата за управление на битовите отпадъци включва относно два основни компонента на инфраструктурата:

1. Площадки, съоръжения и инсталации за третиране на битовите отпадъци

2. Съдове и техника за събиране и транспортиране на битовите отпадъци

Развитие на инфраструктурата за третиране на битовите отпадъци

Подходящата като тип и капацитет инфраструктура за третиране на отпадъците е от ключово значение за екологосъобразно третиране на битовите отпадъци от българските общини, като се отчита йерархията на управление на отпадъците, поради което анализът на наличната инфраструктура е много важен като необходима предпоставка за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци.

Единствения начин за третиране битовите отпадъци, генерирани на територията на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда е депонирането. Отпадъците от четирите общини се депонират на Регионално депо за неопасни отпадъци.

Регионално депо за неопасни отпадъци (РДНО)

Регионалното депо за неопасни отпадъци – Разлог е предназначението да осигури екологосъобразно обезвреждане на битови и производствени отпадъци, имащи характер на неопасни, генерирани от общините: Разлог, Банско, Белица и Якоруда.

Разположено е в имот с идентификатор 02693.108.295, местност “Кривосер”, землището на с.Баня, община Разлог на площ от 288,826 дка. Площадката е собственост на община Разлог – Акт за публична общинска собственост № 3467/21.02.2019 г. Площадката се намира извън регулацията на с.Баня, на разстояние около 2 км. В близост до площадката няма източници и съоръжения за питейно-битово водоснабдяване, няма защитени територии и паметници на културата. Изградена е прилежаща инфраструктура. Депото е въведено в експлоатация с Разрешение за ползване № СТ-05-363/28.03.2017 г. и се експлоатира в съответствие с Комплексно разрешително № 519-ПО/2015 г.

Таблица 8.1.Проектен капацитет на РДНО съгласно Комплексно разрешително

Наименование на инсталацията	Капацитет (м3)	Капацитет (т)
Регионално депо за неопасни отпадъци – Разлог, включващо:	752 718 (общо за депото)	903 261 (общо за депото)
- Клетка 1	158 469	190 162,80
- Клетка 2	214 762	257 714,40
- Клетка 3	214 096	256 915,20
- Клетка 4	81 306	97 567,20
- Клетка 5	84 085	100 902,00

Към настоящия момент на площадката на РДНО-Разлог са изградени и са в експлоатация следните функционални зони:

Приемна зона с обслужващи сгради и съоръжения, включваща:

- Сграда на КПП с електронен автомобилен кантар;
- Проходна инсталация за измиване на гумите на излизащите автомобили;
- Административна и битова сграда;
- Асфалтови пътища.

Входът към РДНО-Разлог се намира на югозападната страна на площадката до съществуващ асфалтов път за с.Добърско и мост за преминаване през р.Драглишка. В северната част на приемната зона е разположен КПП, където входящите сметовозни автомобили преминават през електронна везна за претегляне на товара, след което се насочват към зоната за депониране. Понастоящем отпадъците се депонират в Клетка 1. В района на РДНО е изградена и инсталация за компостиране на зелени (биоразградими) отпадъци.

Зона за депониране на отпадъци

Към настоящия момент в експлоатация е Клетка 1, която заема площ от 18,78 дка и обем 174 489 м^3 (експлоатационен обем на клетката – 158 469 м^3). Клетката се запълва поетапно чрез оформяне на работни хоризонти, съгласно план за експлоатация. На клетката са положен долен изолационен екран, включващ покриване на дъното с уплътнени минерални пластове, полимерен изолационен пакет – фолио PEHD 2мм и геотекстил за защита на фолиото, както и дренажна система.

Таблица 8.2.Годишното количеството депонирани отпадъци за периода от 2017-2020 г. на регионално депо

	от 01.06.2017	2018	2019	2020
Общо количество депонирани отпадъци за РСУО	**16 054**	**26169**	**25535**	**30869**
Банско	4 965	10 106	10 698	11 985
Белица	3 493	2 852	3 331	3 418
Разлог	4 550	6687	8139	8529
Якоруда	3 046	6 524	3 367	6 937

Фигура 8.1. Депонирани отпадъци по години от общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда

Инсталации за оползотворяване на сметищен газ

Процесът на биоразпадане, който минерализира органичните части на отпадъците произвежда инфилтрат и сметищен газ. Последният основно се състои от метан (CH4), въглероден двуокис (CO2) и водни пари и в по-малка степен в зависимост от обстоятелствата, също съдържа амоняк (NH3) и кислород (O2). Газът се образува при началото на анаеробното разпадане на отпадъците и това може да продължи десетилетия, до приключване на биоразпадането.

Ако не се контролират надеждно, емисиите на сметищен газ могат да предизвикат повишен риск от пожари и експлозии, токсичност, задушаване и други опасности както и измиране на растителността.

Необходимо е да се вземат мерки за недопускане на замърсяване на атмосферата с газови емисии. Успоредно с депонирането на отпадъците след запълване на първия работен хоризонт, е започнато поетапното изграждане на вертикален газоотвеждащ кладенец. Газовия кладенец се изгражда чрез полагане на габиони върху слоя покриващи почви над първия работен хоризонт. В последните габиони се вгражда газосъбирателна перфорирана тръба. В площния газов дренаж се поставят хоризонталните събирателни тръби. Съгласно КР се разрешава експлоатация пречиствателно съоръжение - факел за изгаряне на биогаз. Газовете ще се отвеждат от тялото на депото за последващо изгаряне във факел за изгаряне на биогаз от датата на изграждане на газоотвеждащата система.

Към настоящия момент не е изпълнена техническа рекултивация, съответно не са положени събирателните тръби към вертикалния газов кладенец. Завършването на газовия кладенец се изпълнява с техническата рекултивация на депото, т.е. изпълнителят на окончателната рекултивация на съответната клетка ще изпълни и завършването на газовия кладенец. Уловения биогаз от кладенеца ще бъде събран и отведен от събирателни тръби до инсталацията за изгаряне.

Претоварни станции

На територията на РСУО няма изградени претоварни станции и не се планира изграждане на такива. Претоварните станции се считат за целесъобразни, в случаите че е налице значително количество генерирани отпадъци, както и значително разстояние от депото. Местоположението на регионалното депо (при с.Баня) е съобразено по отношение с разстоянието за транспортиране на отпадъците, спрямо общините Разлог и Банско, които са основните генератори на битови отпадъци.

Инсталации за биоразградими и за биоотпадъци

Компостирането е форма на рециклиране, при която биоотпадъка се превръща в компост и чрез него може отново да се включи в естествения кръговрат на веществата, влизайки в изграждането на живата материя.

На територията на РДНО е изградена инсталация за компостиране. Съоръжението е част от регионалната системата за управление на отпадъците на Регион Разлог.

Експлоатира се откритата инсталацията за компостиране на зелени отпадъци. Инсталацията е с проектен капацитет 3583 t/y приети отпадъци или 18 t/24h. Тя включва:

- площадка за компостиране с площ 1250 м^2;
- навес за готов компост с площ с площ 456,25 м^2;
- мобилна дробилка;
- мобилно сито за пресяване на готовия компост.

Компостират се разделно събрани зелени отпадъци, главно от поддръжка на обществени площи, паркове и градини в община Разлог и община Банско. Доставят се и разделно събраните градински растителни отпадъци домакинствата в община Разлог. Шредират се и се оформят купове (6 броя редове на специално обособена бетонова площадка), които периодично се разбъркват с комбиниран багер и се оросяват. Компостирането е аеробно. Първите три реда са за първа фаза на компостиране – ферментация, а останалите три реда са за втора фаза на компостиране- зреене. Следи се температурата на куповете. След приключване на процеса на зреене, компостът се пресява с мобилно сито. Готовият компост се съхранява в навес за готов компост. Количеството готов компост, добит през 2020 година е 15,200 тона.

Инсталации за предварително третиране/сепариране, сортиране и други за битови отпадъци

„Предварително третиране” са всички физични, термични, химични или биологични процеси, включително сортирането, които променят характеристиките на отпадъците с цел да се намали обемът им или опасните им свойства, за да се улесни по-нататъшното им третиране или да се повиши оползотворяемостта им. Предварителното третиране има за цел отделяне на оползотворими компоненти от общия поток на отпадъците преди окончателното им депониране или подготовка за оползотворяването им.

Предварителното третиране на смесените битови отпадъци, образувани от домакинствата е отговорност на Общинските администрации, тъй като населението заплаща за тях „такса битови отпадъци”. Отговорността за третиране на останалите отпадъци, образувани извън организираната система по сметосъбиране и сметоизвозване е на причинителите и притежателите им.

В процес на реализация е сепарираща инсталация (с решение на общото събрание през 2020 г. е изготвен работен проект и за отпочване на строителство на инсталацията), която се предвижда да се позиционира в приемната зона на клетка № 1. За целта се предвижда да бъдат изградени следните сгради и съоръжения: технологична сграда, в която ще бъдат обособени

приемно отделение, зала бали/материали и една контролна кабина; складово хале, което ще представлява две различни по размери и едно до друго халета. Сепариращата инсталация ще бъде с капацитет 25000 т/год. или 85 т/ден за 8-часов работен ден.

Инсталацията ще бъде част от регионалната система за управление на отпадъците.

Площадки за предаване на разделно събрани битови отпадъци, които общината е осигурила за населени места над 10 000 жители

На територията на РДНО Разлог няма изградени площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци.

Пунктове за изкупуване на битови отпадъци от хартия и картон, метал пластмаса и стъкло, площадки/места за предаване на ИУЕЕО, излезли от употреба гуми, ОЧЦМ, ИУМПС и НУБА

С разделното събиране на отпадъци, целящо рециклиране и други форми на оползотворяване може да се постигне значително намаляване на количеството на депонираните отпадъци, което ще доведе до удължаване на полезния живот на регионалното депо за отпадъци и до съкращаване на разходите за събиране и обезвреждане на отпадъците. Освен екологичните ползи и намаляване разходите за общината, тези пунктове заплащат за предадените отпадъци от тези потоци.

Общините нямата изградени собствени пунктове за изкупуване на битови отпадъци от хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло.
Съгласно информацията публикувана от ИАОС, в следващата таблица са представени пунктовете за изкупуване на битови отпадъци от хартия и картон, метал пластмаса и стъкло, площадки/места за предаване на ИУЕЕО, излезли от употреба гуми, ОЧЦМ, ИУМПС и НУБА

Таблица 8.3.Регистър на площадките и пунктовете на територията на Регион Разлог

Фирма	Отпадък с код и наименование,съгласно Наредба №2/2014 г.
Вера Бучкова – Надежда Бучкова	15 01 01 - Хартиени и картонени опаковки 15 01 02 - Пластмасови опаковки 15 01 07 - Стъклени опаковки 15 01 10* Опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества или замърсени с опасни вещества 16 06 01* - Оловни акумулаторни батерии 16 01 03 - Излезли от употреба гуми 16 01 04* - Излезли от употреба превозни средства 16 06 05 - Други батерии и акумулатори 20 01 01 - хартия и картон 20 01 02 – стъкло 20 01 23* - Излязло от употреба оборудване, съдържащо хлоро-флуоровъглеводороди 20 01 33* - батерии и акумулатори, включени в 16 06 01, 16 06 02 или 16 01 03, както и несортирани батерии и акумулатори,

	съдържащи такива батерии 20 01 34 – батерии и акумулатори, различни от упоменатите в 20 01 33 20 01 35* - Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в 20 01 21 и 20 01 23, съдържащо опасни компоненти 20 01 36 - Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в 20 01 21 и 20 01 23 и 20 01 35 20 01 39 – пластмаси 20 01 40 - метали
Б&М - 07	16 06 01* - Оловни акумулаторни батерии 16 01 04* - Излезли от употреба превозни средства 16 06 05 - Други батерии и акумулатори 20 01 23* - Излязло от употреба оборудване, съдържащо хлоро-флуоровъглеводороди 20 01 35* - Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в 20 01 21 и 20 01 23, съдържащо опасни компоненти 20 01 36 - Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в 20 01 21 и 20 01 23 и 20 01 35 20 01 40 - метали

Източник: ИАОС

Инфраструктура за събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци

В четирите общини в Регион Разлог са изградени и функционират системи за организирано събиране и извозване на битовите отпадъци. Отговорни за събирането, извозването и обезвреждането на битовите отпадъци от районите, включени в системата за организирано сметосъбиране и за поддържане чистотата на територията на общините, почистването на местата за обществено ползване, както и снегопочистването и зимното поддържане, са лицата, на които общините в региона са възложили, изпълнение на съответните дейности, въз основа на сключени договори. Нивото на покритие от общинските системи за сметосъбиране и сметоизвозване и в четирите общините – Разлог, Банско, Белица и Якоруда е 100%.

Таблица 8.4. Обслужвани населени места от организираното сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци в общините

Община	Изпълнител / Дейност	Населени места в общината	Обслужвани населени места в общината	Дял, %
Разлог	"БЛАГОУСТРОЙСТВО И ЧИСТОТА-РАЗЛОГ" ЕООД и „ПИБ СЪРВИСИС-08“ ЕООД	8	8 населени места (1 град и 7 села) и 9 местности	100%
Банско	ДЗЗД „ЧИСТОТА – БАНСКО“	8	8 населени места (2 града и 6 села)	100%
Белица	„МУСАЛА 2004“ ЕООД	12	12 населени места (1 град и 11 села) и КК „Семково“	98.1%
Якоруда	„СТРОИТЕЛ 2001“ ЕООД	8	8 населени места (1 град и 7 села)	100%

Ежегодно, в изпълнение на изискванията на чл.66 от закона за местните данъци и такси общините в регионалното сдружение определят границите на районите, в които се организира събирането и сметоизвозването на битовите отпадъци, честотата и реда на тяхното събиране и сметоизвозване, както и местата, до които се извозват, за което се издава заповед на Кмета на съответната община, която се оповестява публично.

Честота на събиране и извозванена битовите отпадъци за общините от Регион Разлог за 2021 г. е:

Община Разлог:

- централна градска част – ежедневно;
- квартали на гр. Разлог– веднъж седмично;
- малки населени места (села) – веднъж седмично;
- местности: „Предела“, „Шипоко“, „Кулиното“, „Тишето“, „Бойков рид“, „Реденка“, „Бетоловото“, „Катарино“, „Кошольовото“ – веднъж седмично.

Община Банско:

- ул.Пирин, гр.Банско: за период декември, януари, февруари и март – 12 пъти месечно;
- ул.Пирин, гр.Банско: за период април – ноември – 4 пъти месечно;
- хотели с четири и пет звезди: за период декември, януари, февруари и март – 12 пъти месечно;
- хотели с четири и пет звезди: за период април – ноември – 4 пъти месечно;
- заведения за хранене и развлечения: за период декември, януари, февруари и март – 8 пъти месечно;
- заведения за хранене и развлечения: за период април – ноември – 4 пъти месечно;
- гр. Добринище – 4 пъти месечно;
- села Места и Филипово – 4 пъти месечно;
- села Осеново, Гостун, Кремен и Обидим – 2 пъти месечно;
- Селищни образувания – 4 пъти месечно;

Община Белица:

- гр. Белица, с. Краище и с. Дагоново – 2 пъти седмично;
- с. Горно Краище и КК „Семково“ – веднъж седмично;
- с. Бабяк, с. Лютово, с. Черешово, с. Орцево, с. Кузьово и с. Палатик – веднъж месечно.

Община Якоруда:

- гр. Якоруда – ежедневно;
- села – един път седмично;
- курортни местности и имоти, извън районите с организирано събиране и извозване на битовите отпадъци – един път месечно.

Общините в Регионалното сдружение са разположили в населените места съдове за събиране на смесените битови отпадъци по на територията, които са разпределени, съгласно разработената от Министерство на околната среда и водите Методика за определяне на броя

и вида на необходимите съдове и техника за събиране и транспортиране на отпадъци.
Всяка година общинските администрации Разлог, Банско, Белица и Якоруда, закупуват нови съдове за събиране на смесени битови отпадъци за допълване на системата си по населените места в общините. Ежегодно се извършва ремонт на контейнерите, като някои от тях се подменят, поради тяхната амортизация.

Таблица 8.5. Налични контейнери за събиране на смесени битови отпадъци в общините към 2020 г.

Видове съдове	Брой на съдовете за битови отпадъци			
	Община Разлог	Община Банско	Община Белица	Община Якоруда
Контейнери, с обем 4м^3	9	15	-	-
Контейнери тип „Бобър“, с обем 1,1м^3	341	897	641	460
Контейнери пластмасови, с обем 1,1м3	150	-	-	-
Контейнери тип „Мева“, с обем 0,11м^3	6868	6029	267	-
Контейнери тип „Ракла“, с обем 0,80м^3	41	-	-	-
Улични кошчета	48	120	150	*

Забележка *няма данни *Източник: ОбА Регион Разлог*

Съдове и транспортни средства за събиране на отпадъци от сгурия и пепел
На територията на общините от Регионалното сдружение няма разположени съдове за събиране на сгурия и пепел.

Инфраструктура за събиране на масово разпространени отпадъци
Общините от Регион Разлог имат сключени договори за потоците масово разпространени отпадъци, с цел насочването им към осигурена инфраструктура. За необхванатите потоци, е необходимо общините да предприемат мерки с цел организиране на необходимата инфраструктура.

Таблица 8.6. Сключени договори за сътрудничество за организирано събиране на МРО

Община			
Разлог	Банско	Белица	Якоруда
Излезли от употреба моторни превозни средства			
ЕТ „Вера Бучкова-Надежда Бучкова“	„СКРИНО“ ЕООД	-	-
Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване			
ЕТ „Вера Бучкова-Надежда Бучкова“	„ЕКОБУЛТЕХ“ АД	„ЕКОБУЛТЕХ“АД „НАДИН ХОЛД“ ЕООД	„ЕКОБУЛТЕХ“АД
Негодни за употреба батерии и акумулатори			
ЕТ „Вера Бучкова-Надежда Бучкова“	„НОРД ЕЛРЕЦИКЛИНГ“ АД	„НУБА РЕЦИКЛИРАНЕ“АД	-
Отработени масла и отпадъчни нефтопродукти			
ЕТ „Вера Бучкова-Надежда Бучкова“	-	„СКРИНО“ ЕООД	-
Излезли от употреба гуми			
ЕТ „Вера Бучкова-Надежда Бучкова“	-	„СКРИНО“ ЕООД	-
Опасни отпадъци			

„Балбок инженеринг“ АД	„Балбок инженеринг“ АД	-	-

Необходимо е да бъдат сключени договори с организации по оползотворяването на всички типове масово разпространените отпадъци от териториите на общините;

Контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки и на други битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса стъкло

Съгласно чл. 33, ал. 1 от ЗУО системите за разделно събиране на отпадъци по чл. 19, ал. 3, т. 6 и за разделно събиране на отпадъци от опаковки задължително включват всички населени места с население, по-голямо от 5000 жители, и курортните населени места.

На територията на общините в регионалното сдружение е създадена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, образувани от домакинствата, административните учреждения, търговските и промишлени обекти. Към 2020 г. на отпадъците от опаковки на територията на общини Разлог, Банско и Якоруда се събират на база договори с Организация по оползотворяване - „ЕКОПАК БЪЛГАРИЯ“ АД, с която всяка от общините имат сключен договор (споразумение). Отпадъците от опаковки на територията на община Белица се събират от Унитрейд Благоевград“ АД. На територията на общините са разположени сини, жълти и зелени контейнери тип „Иглу“ с обем 1,5 м^3. Система за разделно събиране на отпадъците от опаковки на териториите на общините, прилагайки система от 3 цветни контейнера: син - за хартия и картон, жълт - за пластмасовии метални опаковки и зелен - за стъкло. Тази система се основава на максимално разделяне на отпадъка от първоизточника, т.е. още в домакинството, офиса или магазина. Това гарантира събирането на по-голямо количество годни за рециклиране отпадъци от опаковки. Освен висока чистота на суровините, три-контейнерната система дава възможност за разумна себестойност на сепарирането им.

Таблица 8.7. Разположението на съдовете по населени места

	Обхванати населени места	Брой контейнери трицветната контейнерна система	Честота на събиране
Разлог	гр. Разлог, с. Бачево, с.Елешница и с.Баня	229	Сини и жълти – веднъж на месец; Зелени – веднъж на 6 месеца;
Банско	гр.Банско гр.Добринище	144	Сини и жълти – веднъж на месец; Зелени – веднъж на 6 месеца;
Белица	гр.Белица с.Краище с.Горно Краище	20	Сини и жълти – веднъж на месец; Зелени – веднъж на 6 месеца;

Контейнери и транспортни средства за разделно събиране на отпадъци от текстил и обувки

Към настоящия момент на територията на общините от регионалното сдружение няма разположени контейнери за разделно събиране на отпадъци от текстил и обувки.

Община Разлог е сключила договор за сътрудничество с „Текстилно рециклиране“ АД. Целта на договора е постигането на целите за кръгова икономика и рециклиране, като инвестира в планиране, организиране и изграждане на интегрирани системи за разделно събиране, сортиране и третиране на отпадъци от обувки и текстил, събирани от домакинства, търговски и обществени обекти. На територията на община Разлог са разположени контейнери за събиране на отпадъци от текстил и обувки.

Контейнери и транспортни средства за разделно събиране на зелени и хранителни биоотпадъци

През 2020 г. на територията на община Белица са разположени 24 броя контейнери с обем 1100 л. за разделно събиране на биоразградими отпадъци. Съдовете са разположени в гр.Белица на определени от кмета на общината места. Биоразградимите отпадъци се извозват на регионално депо.

На територията на община Банско няма разположени съдове за събиране на зелени отпадъци. Събирането на тези отпадъци се извършва чрез организиране на кампании, като се обявяват срокове за провеждането им, на населението се раздават чували и по график се извозват на инсталация за компостиране.

На територията на общините Разлог и Якоруда няма разположени съдове за разделно събиране на зелени отпадъци.

Домашно/фамилно компостиране

През 2017 г. по проект на Областна администрация-Благоевград ва община Разлог са предоставени 30 броя компостери, които са предоставени на домакинства от гр.Разлог – 27 броя и в с.Бачево – 3 броя.

В периода 2016-2018 г. на 50 домакинства в община Белица са предоставени компостери за домашна употреба по проект „Компостирай – насочени към природосъобразния начин на живот“ по Програма за трансгранично сътрудничество по ИПП „България -бивша Югославска Република Македония“.

На територията на община Банско през 2018 г. са раздадени 10 броя компостери на домакинства на случаен принцип.

Силно развитото земеделие и това, че голям дял от населението на общините в региона живее в жилища с ниско застрояване, с обособени към него площи за отглеждане на селскостопански култури и декоративни растения и храсти води до заключението, че би било целесъобразно предоставяне на съдове за събиране и компостиране на мястото на образуване на зелени отпадъци. Това би довело до намаляване на количеството смесени битови отпадъци.

Инфраструктура за разделно събиране на опасни отпадъци от бита

Опасните отпадъци от бита на територията на община Разлог и община Банско се събират чрез мобилни пунктове, съгласно сключен договор на общината с „БАЛБОК ИНЖЕНЕРИНГ“ АД.

За 2020 г. на територията на община Банско са събрани и 228,200 кг опасни отпадъци. Общината има сключен договор за събиране, транспортиране и термично унищожаване на странични животински продукти съгласно Регламент 1069/2009/ЕО с „Д.Д.Д.-1“.

8.3. Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушаване

В нормативната уредба поставените цели за оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци и от разрушаване на сгради са на национално ниво и няма поставени цели пред общините. ЗУО и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали поставят изисквания към възложителите на обществени поръчки за строителни дейности и за разрушаване на сгради, в т.ч когато общините са възложители на строителни дейности и на дейности по разрушаване на сгради:

- строителната документация да съдържа план за управление на строителните отпадъци;
- да контролират практическото изпълнението на този план;
- да контролират изпълнението на плана за управление на строителните отпадъци при въвеждане в експлоатация на обектите и в случаите, когато възложител на строителните дейности и за разрушаване на сгради не е общината, но тя е компетентна за приемане на строежите;
- да изискват влагане на рециклирани строителни материали в определени количества, когато общината е възложител на обществени поръчки, които са различни за различните строежи (пътища, сгради и др.).

Общините имат задължения и за управление на строителни отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата, когато са в малки количества.
Общините от Регион Разлог нямат отредени самостоятелни депа за депониране и инсталации за строителни отпадъци. За територията на община Банско контейнери с обем 4 м^3 се предоставят от фирмата до адреса на физическото лице, след което строителните отпадъци се извозват до Регионално депо за неопасни отпадъци Разлог
Община Белица извършва дейности по транспортиране на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинства, съгласно становище на РИОСВ-Благоевград.

На територията на регионалното сдружение няма изградена инсталация за рециклиране на строителните отпадъци. Все още не е наложена практиката и за селективно разрушаване на сгради с цел повторно използване на някои от годните материали.

Необходимо е да се предприемат действия за част от строителните отпадъци и от разрушаване на сгради да се предават на инсталация за рециклиране на такива отпадъци, а при събаряне на сгради отпадъците да се разделят селективно с оглед възможността за повторната им употреба.

Също така е възможно част от строителните отпадъци, в т.ч. и от ремонтни дейности на домакинствата, генерирани на територията на общината, да се съхраняват временно на определен и отреден за целта терен и впоследствие да се използват за обратни насипи, рекултивационни дейности и други подходящи начини на оползотворяване. Прилагането на такъв подход ще спести разходи на общината за извозване и депониране на строителни отпадъци на регионалното депо – както строителни отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата, които се изхвърлят в контейнерите за смесени битови отпадъци, така и от строителни дейности на общината като възложител на такива дейности.

Препоръчително е регионалното сдружение да обсъди поставянето и ползването на обща инсталация за рециклиране на строителни отпадъци, възможно на площадката на

регионалното депо или на друг подходящ терен, която инсталация да обслужва всички общини от региона.

8.4. Инсталации и съоръжения за третиране на утайките от ГПСОВ

Съгласно Директива 86/278/ЕИО методите и технологиите за третиране на утайките от ПСОВ, следва да отговарят на изискванията за ефективно и ефикасно използване на природните ресурси. Изборът на конкретен модел за управление на утайките трябва да води до минимално отрицателни въздействие върху околната среда и здравето на хората и да дава предимство на употребата им като ресурс. Понастоящем в света се използват няколко технологии за третиране на утайки, позволяващи да ги преобразуват в полезен ресурс, а именно:

- Анаеробно разграждане с производство на биогаз, което е част от технологичната схема на пречиствателните съоръжения;
- Аеробно компостиране;
- Директно влагане в почвата за земеделски и рекултивационни цели;
- Ко-генерация на биогаза с производство на електро и/или топлоенергия;
- Смесено изгаряне или моноизгаряне с цел оползотворяване на енергията.

Предвижданията за третиране на утайките, както на национално, така и на световно ниво са чрез употребата им в земеделието като почвен подобрител, чрез използването им за рекултивация на нарушени терени, енергийно оползотворяване и/или чрез компостирането им. При всички варианти е необходимо достигането на добро качество на утайката, преди използването ѝ за каквато и да било цел.

В световната практика използването на третирани утайки за рекултивиране на нарушени терени е много добре известна възможност. Внасянето на големи количества органични вещества с утайките води до полезно възстановяване на хумусния слой на терени и почви, засегнати от извличането на природните ресурси, открити мини, изоставени кариери, рекултивация на депа за отпадъци и др.

У нас един от най-често срещаните методи за обезвреждане на утайки е депонирането, което се явява най-неприемливото решение от екологична и финансова гледна точка. Все пак в последните години в България се наблюдава и положителна тенденция на нарастване на количествата на оползотворените утайки за рекултивация на нарушени терени и директно им използване в земеделието.

В Регион Разлог липсва инфраструктура за третиране на утайките от ГПСОВ. На територията на общините, и на областта няма изградени съоръжения и/или инсталации за третиране на тези отпадъци. Тенденциите за количеството на генерираните утайки е да се увеличават, предвид нововъведените и бъдещи проекти за въвеждане в експлоатация на пречиствателни съоръжения.

Предвижданията за третиране на утайките са чрез употребата им в земеделието като почвен подобрител, чрез използването им за рекултивация на нарушени терени, и/или чрез компостирането им. Възможност за оползотворяване на образуваните от ПСОВ в района, утайки е директната им употреба в земеделието. Използването на утайките в земеделието изисква готовност и предварително договорено съгласие на земеделските стопани. За да се работи в тази насока е необходимо популяризиране на ползите от употребата на утайки от пречистване

на отпадъчни води сред по големите земеделски производители. Най – важно за реализацията на тази възможност е доказване на качествените характеристики на третираните утайки, чийто агрохимически и микробиологични показатели трябва напълно да удовлетворяват изискванията на Наредбата за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистване на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието и успешно биха могли да бъдат прилагани в селското стопанство при спазване на законовите разпоредби.

8.5. Основни изводи и препоръки

На основата на направения анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците за Регион Разлог, могат да се направят следните основни изводи:

- Общините в Регионалното сдружение са обезпечени с необходимите съдове и техника за извозване на смесените битови отпадъци чрез възлагане на услугите по сметосъбиране и сметоизвозване на смесените битови отпадъци по реда на ЗОП. Съдовете се подменят и допълват ежегодно.
- Изградена е ефективна система за организирано сметосъбиране, чрез осигуряване на съдове и техника за извозване на смесените битови отпадъци, генерирани от общините. Специализирана техника за обслужването им е осигурена от фирмата, извършваща услугата, въз основа на сключен договор
- Организираното сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци във всяка от общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда, обхваща 100% от населените места.
- Осигурени са контейнери за разделно събиране на битовите отпадъци от опаковки и техника за извозване чрез сключване на договор с организации по оползотворяване до инсталация за допълнително сортиране;
- За опасните отпадъци от бита на територията на общините Разлог и Банско имат сключени договори с „БАЛБОК ИНЖЕНЕРИНГ“ АД. Община Белица предвижда периодично събиране, чрез мобилни пунктове на опасните отпадъци от бита, чрез сключване на договор с организация по оползотворяване;
- На територията на общините Разлог, Банско и Белица има раздадени компостери за домашно/фамилно компостиране на растителни и биоразградими отпадъци
- Общините не предоставят услуга за безвъзмездно извозване на строителни и едрогабаритни отпадъци от ремонтната дейност на домакинствата, която се осъществява при подаване на заявка за извозване на строителните отпадъци, генерирали от гражданите.
- Препоръчително е предоставянето на услуга за безвъзмездно извозване на строителни и едрогабаритни отпадъци, с която ще се постигне намаляване на количествата на депонираните смесени битови отпадъци и ще се даде възможност част от рециклираните строителни материали да се използват отново в строителството;
- Популяризиране на ползите от употребата на утайки от пречистване на отпадъчни води сред по големите земеделски производители;
- Необходимо въвеждане в експлоатация на инсталация за сортиране на битовите отпадъци, генерирани на територията на сдружението.

9. АНАЛИЗ НА ПРИЛОЖЕНИТЕ МЕРКИ И СЪЩЕСТВУВАЩИ ПРАКТИКИ ПО ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

9.1. Въведение

Предмет на анализа са приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците. С извършването на анализа трябва да отговори на следните въпроси:

- Има ли установени практики по предотвратяване на отпадъците в общините.
- Има ли планирани и приложени административни мерки, които са стимул за физическите и юридическите лица да прилагат предотвратяване на отпадъците.

Информационно обезпечаване на анализа

- информация за проекти на местно ниво, насочени към предотвратяване на отпадъците;
- преглед на нормативните актове на местно ниво, с цел установяване на наличието на подходящи условия стимулиращи прилагане на предотвратяването на отпадъците.

9.2. Приложени мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците

Предотвратяването на отпадъци е най-ефикасният начин за подобряване на ресурсната ефективност и за намаляване на въздействието на отпадъците върху околната среда.

Йерархия на управлението на отпадъците е крайъгълен камък на законодателство и политиката относно отпадъците. Тази последователност определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците. Спазването на йерархията на управление на отпадъците гарантира най-високо ниво на съответствие с европейските документи за ефективно използване на ресурсите и кръгова икономика, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин.

Предотвратяване на образуването на отпадъци е на най-високото място в йерархия на управлението на отпадъците.
Насърчаването на устойчивостта при производството и потреблението може да допринесе съществено за предотвратяването на образуването на отпадъци.

Целенасоченото и ефективно планиране на политиките за предотвратяване на отпадъците може да се осъществи чрез разработване на програми за предотвратяване на отпадъците на различни териториални и организационни равнища.

ЗУО изисква кметовете на общини да разработят и изпълняват програма за управление на отпадъците за територията на съответната община, съответстваща на структурата и съдържанието на Националния план за управление на отпадъците. Неразделна част от НПУО 2014-2020 г. е първата Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци, разработена съгласно изискванията на ЗУО. Съгласно изискването за съответствие на структура и съдържание, общинските програми за управление на отпадъците също трябва да съдържат програма за предотвратяване образуването на отпадъци.

Именно в изпълнение на това изискване на ЗУО като неразделна част от Регионалната програма за управление на отпадъците на територията на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда 2016-2020 г. е разработена Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци (ППОО). До изготвянето на РПУО 2016-2020 г. общините в сдружението не са планирали и изпълнявали целенасочени мерки за предотвратяване образуването на отпадъци и подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци е първата такава програма, в която се предвиждат конкретни взаимообвързани мерки за територията на общините.

В подпрограмата за предотвратяване образуването на отпадъците са определени следните оперативни цели за изпълнението й:

- *Намаляване на количеството на генерирани отпадъците;*
- *Намаляване на вредното въздействие на отпадъците.*

Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци включва следните мерки и дейности:

- Изпълнение на решенията на общото събрание на регионалните сдружения за управление на отпадъците на регионален принцип – ИЗПЪЛНЕНЯВА СЕ;
- Актуализиране на общинските нормативни уредби за управление на отпадъците на територията на общините, съгласно измененията на националното законодателство – ИЗПЪЛНЕНО;
- Изготвяне на Наредба за управление на отпадъците, съгласно чл.22 от ЗУО – ИЗПЪЛНЕНО;
- Създаване на организация за разделно събиране на растителни и биоразградими отпадъци от поддържането на паркове, градини,площади, от дейността на ресторанти, хотели,заведения за обществено хранене и др. – ИЗПЪЛНЕНО;
- Разработване на проекти и/или програми за насърчаване към домашно компостиране – ИЗПЪЛНЯВА СЕ;
- Закупуване на компостери за предоставяне на домакинства - ИЗПЪЛНЕНО;
- Изпълнение на решенията на общото събрание на Регионалното сдружение за управление на отпадъците на регионален принцип и съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба НЕ Е ИЗПЪЛНЕНО;
- Провеждане на информационни кампании за предотвратяването на битови отпадъци, ориентирани най-вече към: намаляване на образуваните отпадъци; устойчиво потребление; участие в разделното събиране (разделяне при източника) – ИЗПЪЛНЯВА СЕ;
- Поддържане на интернет страницата на общината и публикуване на графици за събиране на отпадъци, места за временно съхранение и предаване на различните потоци отпадъци – ИЗПЪЛНЯВА СЕ;
- Информиране на населението за начините и местата за изхвърляне/предаване на различни видове отпадъци – ИЗПЪЛНЯВА СЕ;
- Ежегодно оптимизиране на графици и схеми за събирането и транспортирането на отпадъците – ИЗПЪЛНЯВА СЕ.

Добри практики за предотвратяване на образуването на отпадъци от пластмасови продукти за еднократна употреба

Проучихме различни практики за прилагане на конкретни мерки за предотвратяване на отпадъци от пластмасови продукти за еднократна употреба. В примерите, които посочваме

по-долу, представяме въвеждането на такива мерки, както в институции, така и от общински организации от образователната система, също така при организирането на обществени събития с участието на граждани, както и в обекти от частния бизнес, и по-конкретно:

1.1.Мярка, въведена в Народното събрание – преустановяване използването на пластмасови чаши за кафе от Комисията по околна среда и води и замяната им с чаши за кафе, изработени от овесени ядки, които се изяждат след употребата им. Преустановено е използването и на вода в пластмасови бутилки. Мярката е представена пред медиите през 2018 г. по повод Световния ден на околната среда – 5 юни. Информация за добрата практика може да се намери на следните линкове:

https://www.facebook.com/cupffee/posts/823563304496276/

https://www.24chasa.bg/novini/article/6902088

https://offnews.bg/politika/ekokomisiata-v-parlamenta-zagarbva-plastmasata-shte-piat-kafe-i-voda-682149.html

1.2.Мярка, въведена в детски градини в община Варна и други общини за подмяна използването на пластмасови чаши за еднократна употреба за вода и други напитки за децата с метални чаши за многократна употреба. Детски градини на територията на община Варна са предприели голяма крачка към опазването на околната среда като чашките за еднократна употреба в детските заведения са заменени с иноксови чаши с индивидуална рисунка на чашата на всяко дете. Промяната носи екологични и икономически предимства. По данни на екоорганизацията „Обществен център за околна среда и устойчиво развитие“ годишно една средно голяма детска градина харчи около 5000 лева за чаши, а в една група от детска градина се използват 150-300 пластмасови чаши за вода дневно. В рамките на година и половина 19 детски градини от градовете София, Благоевград, Пазарджик, Търговище, Елин Пелин, Перник и Чепеларе са подкрепили екологичната кампания и са заменили пластмасовите чаши с иноксови с индивидуална рисунка върху тях за всяко дете и са успели да предотвратят отпадъците от 2 млн. броя пластмасови чаши за еднократна употреба (7 тона пластмасови отпадъци) като са спестили на обществото 60 000 лв., които щяха да отидат за закупуването на тези чаши. Информация за добрата практика може да се намери на следния линк: https://www.ngobg.info/bg/news/116618.html

1.3. Мярка, въведена от голяма търговска верига магазини. Веригата магазини прилага стратегия за ограничаване и предотвратяване използването на пластмаса. В изпълнение на стратегията веригата магазини вече предлага голям избор от продукти в опаковки за многократна употреба: много напитки и млечни продукти са в стъклени бутилки и буркани, вместо в пластмасови за еднократна употреба. Информация за добрата практика може да се намери на следния линк: https://zanas.kaufland.bg/otgovornost/kaufland-bitka-plastmasa.html

1.4. Добра практика за използване на чаши за многократна употреба по време на обществени събития на открито вместо пластмасови чаши за еднократна употреба с цел предотвратяване на пластмасови отпадъци, е приложена по време на фестивала ВАРНА ГРИЙН ФЕСТ, проведен през юли 2019 г. Информация може да се намери на следния линк: https://novavarna.net/2019/07/05/варна-грийн-фест-през-юли-2019-да-се-забавл/

1.5. Добра практика за провеждане на обществено събитие в планината без употребата на пластмасови продукти за еднократна употреба. Добрата практика е приложена праз март 2019 г. в Панчарево, където е проведен първия планински маратон без пластмаса. Според организаторите от спортен клуб "Бегач" спортната надпревара е първата в България,

която се провежда без употребата на пластмаса за еднократна употреба. Информация за събитието може да се намери на:

https://www.dnevnik.bg/sport/2019/03/29/3411859_pancharevo_shte_prieme_purviia_planinski_maraton_bez/

1.6.Две добри практики за намаляване и предотвратяване отпадъците от пластмасови продукти за еднократна употреба в хотели:

Заведенията в хотелски комплекс „Калиакрия“ са предприели сериозни действия за намаляване използването на пластмасови изделия за еднократна употреба до 95% през годината. Амбицията на комплекса е в следващите две години да се премахне напълно използването на такива изделия, което е в унисон и със забраната, приета от Европейския парламент. През март 2019 г. е преустановена продажбата на минерална вода и безалкохолни напитки в пластмасови бутилки, както и използването на всякакви найлонови торбички. Добрата практика е представена на: http://mikamagazine.com/без-пластмаса-за-еднократна-употреба

Хотел Рила в курортен комплекс Боровец е спрял напълно употребата на пластмасови продукти за еднократна употреба. В приключенския офис на хотела, например, е инсталирана чешма с рилска вода от водопровода с цел да се намалят пластмасовите отпадъци не само в курорта, но и в цялата планина, както и да се насърчат посетителите да използват алтернативни бутилки за многократна употреба. Информация за приложената мярка може да се намери на: https://vestnikpriatel.com/хотел-рила-в-боровец-премахва-плас/

1.7.Добра практика, която представлява нов управленски подход за предотвратяване образуването на отпадъци, е приложила община Бургас.

Администрацията на община Бургас разработва „План за ограничаване употребата на пластмасови продукти за еднократна употреба“. Целта е да се направят обстойно обследване за използваните в общинската администрация, общинския съвет, общинските предприятия и общинските търговски дружества пластмасови продукти за еднократна употреба, да се направят технически и финансово-икономически анализи за ограничаване и премахване използването на пластмасови продукти за еднократна употреба и да се изготви план с мерки, които да се приложат в организации под контрола на община Бургас за предотвратяване образуването на пластмасови отпадъци. Решението на Общинския съвет е взето по предложение на общински съветници от Общински съвет Бургас през месец ноември 2018г. и е със следното съдържание:

„Възлага на администрацията на Община Бургас да изготви план за ограничаване употребата на пластмасови продукти за еднократна употреба в сградите и помещенията, в които се извършват дейности на Общински съвет – Бургас и Общинска администрация – Бургас, общинските предприятия и търговски дружества с общинско участие.“

Информация за добрата практика може да се намери на следния интернет-адрес: https://burgascouncil.org/Zasedanie-Resheniya/3276

1.8.Добра практика за провеждане на кръгла маса като дискусионен форум със заинтересованите страни по отношение на политиките за кръговата икономика и отпадъците може да се намери на интернет страницата на Министерството на околната среда и водите:

https://www.moew.government.bg/bg/bulgariya-reciklira-blizo-edna-treta-ot-otpaducite/

1.9. Добра практика, която показва възможността на община Петрич да организира кръгли маси и да привлича различни заинтересовани страни, в т.ч. и представители на бизнеса, за да се дискутират различни обществено значими теми е представена на:https://dariknews.bg/regioni/blagoevgrad/bylgariq-i-makedoniq-obsyzhdat-turizma-v-petrich-150585

1.10.Добра практика за намаляване и предотвратяване отпадъците от пластмасови продукти за еднократна употреба – включва замяна на пластмасови бутилки за вода с бутилки за многократна употреба по време на две обществени събития.

На Световния ден на околната среда - 5 юни 2021 г. се проведе изкачването на връх Конгур, планина Беласица. Участниците получиха метални бутилки за вода за многократна употреба като част от кампанията на община Петрич за намаляване употребата на пластмасовите изделия за еднократна употреба.https://eco-petrich.eu/bg/news/provede-se-izkachvaneto-na-vruh-Kongur.html

2. Добри практики за подготовка за повторна употреба на отпадъци от текстил

В България системата за разделно събиране на текстилни отпадъци все още не е нормативно регламентирана и е по инициатива на общини в партньорство с различни организации на ниво пилотни проекти. Такива проекти се реализират, например в София, Стара Загора и Бургас. По пилотните проекти в тези градове са разположени специализирани контейнери на възможно най-удобни за гражданите и често посещавани места в градовете. Ангажимент на общината е да определи кои са подходящите места за поставянето на контейнери, като контейнерите се доставят от общината или от организациите, а ангажимент на бизнес организации, които се занимават със събиране на отпадъци от текстилни облекла е да събират тези отпадъци и след това да ги подготвят за повторна употреба.

По информация от интернет проучването, което проведохме за идентифициране на добри практики, установихме, че в пилотният проект за три от районите на София (Люлин, Слатина и Оборище) е поставен по 1 контейнер за текстилни отпадъци (общо три контейнера).За първите девет месеца на 2018г. са събрани разделно общо чрез трите контейнера 20 тона текстилни отпадъци, което означава приблизително 24 тона на година. Информация за пилотния проект може да се намери на: https://stolica.bg/mestna-politika/za-nad-10-kg-tekstilni-otpadatsi-ot-so-idvat-na-adres

Информация за пилотния проект за поставянето на пет специализирани контейнера в град Стара Загора може да се намери на интернет-страницата на общината: https://www.starazagora.bg/bg/novini/v-stara-zagora-zaraboti-parvata-obshtinska-sistema-za-razdelno-sabirane-i-opolzotvoryavane-na-drehi-obuvki-i-domashen-tekstil/

Информация за пилотния проект в град Бургас, където са разположени 19 специализирани контейнера за отпадъци от текстил, може да се намери на интернет-страницата на общината: https://www.burgas.bg/bg/news/details/1/35893

3. Добри практики за насърчаване и увеличаване на количествата висококачествено разделно събрани битови отпадъци от хартия и картон при източника на образуване(извън отпадъците от опаковки от хартия и картон) с цел предаването им за последващо рециклиране.

Добра практика за насърчаване разделно събиране на отпадъци от хартия при източника на образуване(извън отпадъците от опаковки) с цел висококачествено рециклиране е осъществена в община Велики Преслав. Непосредствено преди началото на новата учебна

година, ученици в гр. Велики Преслав са се включили в организираната от Община Велики Преслав и други организации еднодневна кампания за предаване на стари тетрадки, учебни помагала и друга непотребна хартия. Инициативата е предизвикала голям интерес и сред родителите на децата. Събрана е и предадена за рециклиране близо половин тон стара хартия само от тази кампания. Децата и възрастните, включили се в кампанията, са получили различни награди. Информация за добрата практика е представена на:

https://www.bulecopack.com/bg/detsata-na-veliki-preslav-sabraha-blizo-polovin-ton-stara-hartiya

Подобна добра практика е реализирана през 2018г. и в град Лом с участието на общината и три училища в града под надслов „Хартиена война“, като информация за добрата практика е публикувана на:

http://www.medianews.bg/bg/a/kampaniyata-za-razdelno-sbirane-na-otpadtsi-khartiena-voyna

Добра практика за информационно-образователна кампания „Сливи за смет“ е проведена в София. Кампанията цели да запознае деца и техните родители с разделното събиране на отпадъците и да ги въвлече в практическо участие в разделното събиране на отпадъци. За участие в кампанията децата са поощрени с награди. Повече информация е представена на:

https://m.peika.bg/Slivi_za_smet_informatsionno_obrazovatelna_kampaniya_l.e_i.94997.html

4. Добри практики за повишаване на осведомеността и общественото самосъзнание за прилагане на високите нива от йерархията за управление на битовите отпадъци и увеличаване на участието на гражданите в разделно събиране .

Добрите практики, чрез които да се разпространява интересна, полезна и достъпна за гражданите и други заинтересовани страни информация за управление на отпадъците, спазвайки йерархията за управлението им, са многобройни. Сред тях на европейско ниво може да се посочи интернет-страницата на Европейската комисия „Готови ли сте за промяна? Изкусителната сила на пластмасовите продукти за еднократна употреба“:

https://www.bereadytochange.eu/bg/

На ниво национални институции може да се посочи интернет-страницата на Министерство на околната среда и водите, където на ниво отпадъци има полезна информация за специфичните потоци отпадъци:

https://www.moew.government.bg/bg/otpaduci/

На ниво граждани и граждански организации може да се посочи интернет страницата на „Активни потребители“, където има много полезна и достъпна за разбиране за гражданите информация относно кръговата икономика, пластмасови продукти за еднократна употреба и др. подобни:

https://aktivnipotrebiteli.bg/статия/970/Кръговата-икономика-и-законодателството-в-областта-на-химическите-вещества,-продукти-и-отпадъците

5. Добра практика – нов управленски подход: община работи целенасочено и активно за прилагане на подхода „Нулеви отпадъци“.

По информация от интернет проучването, което направихме, община Свиленград работи за подхода „Нулеви отпадъци“, за да се придвижи към кръгова икономика и вече е на картата на Zero Waste Europe – Европейска мрежа за нулеви отпадъци (ZWE. Информацията е публикувана на:

https://haskovo.live/свиленград-в-мрежата-за-нулеви-отпадъ/

http://www.bta.bg/bg/c/BO/id/2028962

Тази добра практика беше в основата на концепцията ни за цялостното проектно предложение като принципно нов управленски подход за дейности на друга българска община да работи целенасочено в партньорство с различни заинтересовани страни за постигане на общество с нулеви отпадъци.

9.3. Основни изводи и препоръки

В резултат на прегледа на съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците могат да бъдат изведени изводи и препоръки, които да бъдат използвани в етапа на разработване на Подпрограмата за предотвратяване на отпадъците като отделна глава в РПУО 2021-2028 на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда:

- Общините са направили първи стъпки по отношение на прилагане на най-добри практики по отношение на предотвратяване образуването на отпадъци.
- Необходими са действия в посока повишаване капацитета на общинска администрация, по отношение на нормативните изисквания, процесите и практиките по предотвратяване образуването на отпадъци.
- Необходимо е повишаване на информираността на населението за ползите от предотвратяване на образуването на отпадъците чрез разпространяване на интересна, полезна и достъпна информация.
- Създаване на партньорства между институциите, бизнеса и научните среди за минимизиране на отпадъците и ресурсна ефективност е добра практика, която е подходящо да се насърчава.
- Изготвяне на подпрограма за предотвратяване на отпадъците.

10. АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В ОБЛАСТТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ И ЕФЕКТИВНОСТТА ОТ ДЕЙСТВИЕТО ИМ

10.1. Въведение

Анализът на икономическите инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им следва да даде отговор на следните основни въпроси:

- Кои са икономическите инструменти и стимули, които се прилагат в общината;
- Какви са общите приходи от ТБО и каква е структурата и събираемостта на приходите от такса битови отпадъци за периода най-малко на последната общинска програма за управление на отпадъците; прилагат ли се стимулиращи елементи за екологосъобразно управление на отпадъците при определяне на размера на ТБО;
- Какви са дължимите суми за обезпеченията и отчисленията по чл.60 и чл.64 от ЗУО и каква е степента на заплащане на дължимите суми по тези обезпечения и отчисления; какви суми са акумулирани по сметките в РИОСВ за периода най-малко на последната общинска програма за управление на отпадъците
- Какъв подход се прилага от общината за определяне на размера на цените и на таксите за услуги за управление на битовите отпадъци.

Информационно обезпечаване на анализа:

За осигуряване на необходимата информация за анализа са използвани:

- Анализите към НПУО 2021-2028 г.
- Правилници, наредби и решения, одобрени от съответния общински съвет, отнасящи се определяне на такси и цени, свързани с управление на отпадъците;
- Програми и отчети на общината относно управление на отпадъците, в т.ч. годишни планове и отчети за изпълнението на общинския бюджет;
- Информация, набрана от финансовия отдел и други структури на общината чрез предварително подготвен въпросник.

10.2.Икономически инструменти и стимули в сектора на управлението на отпадъците

Икономическите инструменти в сектора на управлението на отпадъците са механизми, въведени от държавата, които правят по-изгодно за населението и бизнеса да рециклират и оползотворяват отпадъците, вместо да ги депонират. Изследванията показват, че въвеждането на такива механизми в различните европейски страни е довело до намаляване на депонираните количества отпадъци и до преминаване към по-високите нива в йерархията на управлението на отпадъците.
Най-общо икономическите инструменти могат да бъдат обединени в няколко групи:

- Такса за депониране на битови отпадъци. Тази група инструменти включва разнообразни такси за депониране на отпадъци на депа, такси за изгаряне на отпадъци в инсинератори, както и различни по вид забрани за депониране и изгаряне на отпадъци;
- Схеми плащане при изхвърляне. Това са инструменти, при които населението и бизнеса заплащат за събирането, извозването и третирането на генерираните от тях отпадъци. Тези схеми са пряко свързани с количеството на генерираните от съответните лица отпадъци, като те заплащат на кг/чувал/контейнер и т.н.
- Схема за отговорност на производителя. Това са схеми, при които производителите и вносителите на дадени продукти, чиято употреба създава масово разпространени отпадъци, се задължават за финансиране и организиране на дейностите по оползотворяване на тези отпадъци;
- Банкови гаранции и застраховки – въвеждат се с цел покриване на риска от извършване на определени дейности, например за трансграничен превоз на отпадъци.

На базата на разгледаните схеми и форми за управление на отпадъците в общините на Регион Разлог в настоящия анализ ще бъдат анализирани икономическите инструменти, които са свързани с бюджета на общините:

- Такса – битови отпадъци (в т.ч. постъпления от таксата и разходи на общините за управление на отпадъците).
- Обезпечения за покриване на последващи разходи за затваряне на депата и отчисления за депониране на отпадъци (т.нар. отчисления по чл. 60 и чл.64 от ЗУО).

<u>Такса битови отпадъци</u>

Механизмът за финансиране изпълнението на задълженията на общините по управлението на битовите отпадъци, възложени със Закона за управление на отпадъците, е регламентиран със Закона за местните данъци и такси.

Възприетият подход за финансиране на дейностите по управление на отпадъците се основава на принципа „замърсителят плаща", който се въвежда с такса „Битови отпадъци" за населението, на основание чл. 62 и чл. 63 от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ). Общинският съвет на съответната община определя размера на такса „Битови отпадъци" за дейностите, предвидени със ЗМДТ. Общинският съвет приема наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги, в т.ч. и таксата „Битови отпадъци", на основание чл. 9 от ЗМДТ.

Размерът на таксата за битови отпадъци за всяко задължено лице е сумата от размера на таксата за всяка услуга по чл.62 от ЗМДТ, която се определя, като разходите за сметка на таксата за битови отпадъци за текущата година от план-сметката се разпределят, като се приложи съответният начин за изчисление в зависимост от приетите от общинския съвет ***основи*** за услугите по чл.62 от ЗМДТ:

- Количеството битови отпадъци е водеща основа за определяне на размера на таксата за битови отпадъци.
- Общинският съвет може да приеме основа или основи, различни от количеството битови отпадъци, при условие че съществуват обективни обстоятелства, възпрепятстващи прилагането и.

Размерът на таксата за единица основа се определя в левове за всяка календарна година и се приема с решението на общинския съвет за одобряване на план-сметката.

Общинският съвет приема основите за изчисляване размера на таксата за всяка от услугите по чл. 62 с Наредбата по чл. 9 от ЗМДТ. Решението за приемане или изменение на Наредбата по чл. 9 (обичайно това е Наредбата за местни такси и ценина услуги) съдържа и мотивите, придружени с анализ, за избор на определената основа, а в случаите когато количеството на битовите отпадъци не се използва като основа – мотиви за неприлагането на тази основа, както и вида и източника на информация за изчисляване размера на таксата за битови отпадъци.

Основите за определяне на размера на таксата за битови отпадъци, които общинските съвети могат да приемат, са:

(1) за услугата по събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране:

- индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост
- количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране
- брой ползватели на услугата в имота

(2) за услугата по третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации:

- индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост
- количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране
- брой ползватели на услугата в имота

(3) за услугата по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в

населените места и селищните образувания в общината:

- брой ползватели на услугата в имота
- разгъната застроена и/или незастроена площ на недвижимия имот.

Размерът на таксата за единица основа се определя в левове за всяка календарна година и се приема с решението на общинския съвет за одобряване на одобряване на план-сметката за дейността.
Ежегодно се разработва предложение за размер на такса битови отпадъци въз основа на годишна план-сметка за дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване, обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения, поддържане чистотата на териториите за обществено ползване. План-сметка за приходите от такса битови отпадъци и разходите за дейностите по събиране, извозване и обезвреждане на битови отпадъци, както и за почистване на обществени територии и размера на такса битови отпадъци се одобрява от Общински съвет.
В срок до 31 октомври на предходната година, съгласно разпоредбите на чл.63, ал.2 от ЗМДТ, Видът на предлаганите услуги на територията на общината, както и честотата на събиране и транспортиране на битовите отпадъци се определят със заповед на кмета на общината и се обявяват публично.

Механизмът с определяне на такса битови отпадъци пропорционално върху данъчната оценка на имота не е съобразен с принципа "замърсителят плаща" и води до диспропорции в таксата, която лицата заплащат на единица количество генерирани отпадъци, което е несправедливо. Това доведе до промени в ЗМДТ с цел прилагането на принципа "замърсителят плаща" и постигане на по-голяма справедливост.
С приетия през 2017 г. ЗИД на ЗМДТ влизат в сила нови изисквания по отношение определянето на размера на такса за битови отпадъци. Датата на влизането в сила на новите изисквания беше променяна няколко пъти поради невъзможност на общините да изградят капацитет и информационна осигуреност за прилагане на тези изисквания. Съгласно последните изменения на ЗМДТ тези изисквания ще трябва да влязат в сила на 1.01.2022 г.

С наредбите по чл.9 от ЗМСМА за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги общините в Регионалното сдружение Разлог е определена таксата за битови отпадъци съответно:
ОБЩИНА РАЗЛОГ
В Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Разлог (чл.18) е регламентирано определянето размера на такса битови отпадъци:
1.пропорционално /в промил/ върху данъчната оценка на имота или
2.според количеството на битови отпадъци, респективно съобразно броя и вида на съдовете и честотата на сметоизвозване
ОБЩИНА БАНСКО
За територията на община Банско съгласно чл.23 от Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги и права размерът на таксата за всяка от услугите се определя
1.пропорционално (в промил) върху данъчната оценка на имота, определена по реда на чл. 21 от Закона за местните данъци и такси.

2.При наличието на обективна възможност, размерът на таксата за услугите се определя според количеството битови отпадъци съобразно с вида и броя на съдовете за съхранението им и честотата на транспортиране.

ОБЩИНА БЕЛИЦА

Размерът на такса битови отпадъци за територията на община Белица съгласно чл.81 от Наредба за определянето и администрирането на местните данъци, такси и цени на услуги се определя

1.в левове според количеството на битовите отпадъци.

2.когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци, размерът на таксата се определя в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет, която не може да бъде данъчната оценка на недвижимите имоти, тяхната балансова стойност или пазарната им цена.

Таксата за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване в населените места се определя в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет.

ОБЩИНА ЯКОРУДА

За територията на община Якоруда съгласно чл.11а от Наредба за определяне и администриране на местни такси и цени на услуги, предоставяни от общината базата за определяне на размера на такса битови отпадъци, както следва:

1.за жилищни и вилни имоти на граждани и жилищни имоти на предприятията, и Нежилищните имоти на гражданите със стопанско предназначение върху данъчната оценка, изчислена съгласно Приложение №2 от ЗМДТ;

2.брой декларирани съдове;

Постъпленията от таксата имат целеви характер и не могат да се изразходват за финансиране на други публични услуги, предоставяни от общините. Целта на таксата битови отпадъци е прилагане на принципа „замърсителят плаща“, чието непълно прилагане е съществен недостатък, поради начина на формиране на таксата. Размерът на таксата се определя за всяка услуга поотделно.

Цената за третиране на тон отпадък, постъпил в Регионалната система за управление на отпадъците, е еднаква за всички членове на Регионалното сдружение и в нея не може да бъде калкулирана печалба за сдружението. Община, неучастваща в Регионалната система за управление на отпадъците, може да ползва същата или друга такава при условия и цени, определени от съответното Регионално сдружение.

Определената такса за третиране на тон отпадък, постъпил в регионалната система за управление на отпадъците – Регион Разлог, еднаква за всички членове на Регионалното сдружение за общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда е 48лв./т. Освен приходите, важно значение за оценка на управлението на отпадъците имат и правените от общините разходи, както и съотношенията между приходите и разходите, свързани с тази дейност.

Информация за постъпленията от такса битови отпадъци и разходите за управление на отпадъците по групи разходи се събира и обобщава на общинско ниво. В следващата таблица са представени приходите от постъпилите в общинските бюджети такса битови отпадъци в общините от Регион Разлог. Трябва да се отбележи, че приходите от такса битови отпадъци в общинските бюджети се използват изцяло за финансиране на дейности и проекти, свързани с битовите отпадъци, като се покриват всички разходи свързани с управлението на

отпадъците. Към момента е налично добро планиране на средствата от такса битови отпадъци и разходването им е съобразено с потребностите.

В следващата таблица е представена информация за приходите от такса битови отпадъци за домакинствата и физическите лица на територията на ОБЩИНА РАЗЛОГ за периода 2016-2020 г.

Таблица 10.1. Приходи от такса битови отпадъци за периода 2016 – 2020 г.

година	2016	2017	2018	2019	2020
Общо приходи от такса битови отпадъци (хил. лв.):	1 469 358	1 439 199	1 305 042	1 408 458	1 500 971
В т.ч. от:					
Домакинствата	548 388	600 873	618 428	598 410	627 148
Юридически лица	920 970	838 326	686 614	8100 48	873 823

В община Разлог приходите от такса битови отпадъци, генерирани от бизнеса е по-голям от този на домакинствата. Разпределението на дяловете от постъпленията от такса битови отпадъци е представено в следващата таблица:

Таблица 10.2. Структура на постъпленията от такса битови отпадъци за периода 2016 – 2020 г.

година	2016	2017	2018	2019	2020
Домакинствата	37,32	41,75	47,39	42,49	41,78
Юридически лица	62,68	58,25	52,61	57,51	58,22

Сравнителният анализ на данните от структурата на постъпленията от такса битови отпадъци, показва, че в община Разлог постъпленията от бизнес са с по-голямдял от постъпленията от домакинствата в сравнение с останалите общини от този тип. В анализа към НПУО данните за средни общини (10-50 хил. жители) постъпленията от бизнеса са в диапазон от 51-54%, каквато е тенденцията в община Разлог.

В следващата таблица е представена информация за приходите от такса битови отпадъци на 1 жител на община Разлог

Таблица 10.3. Приходи от такса битови отпадъци/жител и на тон отпадък за периода 2016 – 2020 г.

година	2016	2017	2018	2019	2020
Общо приходи от такса битови отпадъци (лв.):	1 469 358	1 439 199	1 305 042	1 408 458	1 500 971
Население	19 697	19 627	19 294	19 086	18 966
Приходи от ТБО/ 1 жител (лв.)	74,60	73,33	67,64	73,80	79,14
Количество отпадъци (т.)	2764,52	4549,75	6686,60	8139,33	8528,96
Приходи от ТБО/ 1 тон отпадъци	531,51	316,33	195,17	173,04	175,99

Приходите от такса битови отпадъци отнесени към населението показват сравнително близки стойности през годините. Приходите отнесени към количеството образувани отпадъци за разглеждания период рязко намаляват.

Тези показатели са изследвани в НПУО за период от 2015-2018 г. В следващата таблица е извършен сравнителен анализ на показателите само за съвпадащите три години.

Таблица 10.4.Сравнителен анализ за периода 2016-2018 г.

	2016	2017	2018
Приходи от такса битови отпадъци на 1 жител (в лв.)			
Приходи от такса битови отпадъци/1 жител средни общини (10-50 хил. жители) НПУО	58,64	62,06	66,24
Приходи от такса битови отпадъци/1 жител средно заБългария НПУО	77,59	79,40	84,10
Приходи от такса битови отпадъци/1 жител общинаРазлог	74,60	73,33	67,64
Приходи от такса битови отпадъци на 1 тон отпадък (в лв.)			
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадъци средни общини (10-50 хил. жители) НПУО	178,48	154.47	167,84
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадъци средно за България НПУО	173,54	166,90	186,57
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадъци община Разлог	531,51	316,33	195,17

От направеното сравнение на показателите може да се направи извода, че община Разлог се приближава до стойностите на тези показатели изчислени средно за България и са по-високи от изчислените в НПУО приходи за подобни общини.

В следващата таблица е представена динамиката и относителният дял на приходите от такса битови отпадъци в общите приходи от такси и в общите бюджетни приходи на общината.

Таблица 10.5.Динамика и относителен дял на приходите за периода 2016-2020 г.

	2016	2017	2018	2019	2020
Общо приходи от ТБО (лв.)	**1 469 358**	**1 439 199**	**1 305 042**	**1 408 458**	**1 500 971**
Общо приходи от такси (лв.)	2 299 272	2 279 100	2 701 634	2 824 826	2 946 717
Дял на приходите от ТБО в общоприходите от такси в %	63,91	63,15	48,31	49,86	50,94
Общо бюджетни приходи (лв.)	5 546 266	5 635 916	5 606 709	6 406 469	6 529 127

Дял на приходите от ТБО в бюджетните приходи на общинатав %	26,49	25,54	23,28	21,98	22,99

Видно от данните в горната таблица ТБО формира половината от приходите от такси на общината от 48 до 63% през годините. Делът на ТБО в общите бюджетни приходи наобщината е относително висок на нива 22-27 %, в сравнение с данните за дял на приходите от такса битови отпадъци в НПУО, където той е в границите между 7 и 10%.

В следващата таблица е представена информация за приходите от такса битови отпадъци за домакинствата и физическите лица на територията на ОБЩИНА БАНСКО за периода 2016-2020 г.

Таблица 10.6. Приходи от такса битови отпадъци за периода 2016 – 2020 г.

година	2016	2017	2018	2019	2020
Общо приходи от такса битови отпадъци (хил. лв.):	3 069 056	2 532 371	2 303 373	2 108 071	2 330 359
В т.ч. от:					
Домакинствата	661 948	611 395	566 155	512 547	451 227
Юридически лица	2 407 108	1 920 976	1 737 218	1 595 524	1 879 132

В община Банско приходите от такса битови отпадъци, генерирани от бизнеса е значително по-голям от този на домакинствата. Разпределението на дяловете от постъпленията от такса битови отпадъци е представено в следващата таблица:

Таблица 10.7. Структура на постъпленията от такса битови отпадъци за периода 2016 – 2020 г.

година	2016	2017	2018	2019	2020
Домакинствата	21,57	24,14	24,58	24,31	19,36
Юридически лица	78,43	75,86	75,42	75,69	80,64

Сравнителният анализ на данните от структурата на постъпленията от такса битови отпадъци, показва, че в община Банско постъпленията от бизнес са с много по-голям дял от постъпленията от домакинствата. В анализа към НПУО данните за средни общини (10-50 хил. жители) постъпленията от бизнеса са в диапазон от 51-54%, за разлика от тенденцията в община Банско, където тези постъпления са в рамките на 75-80%.

В следващата таблица е представена информация за приходите от такса битови отпадъци на 1 жител на община Банско

Таблица 10.8. Приходи от такса битови отпадъци/жител и на тон отпадък за периода 2016 – 2020 г.

година	2016	2017	2018	2019	2020

Общо приходи от такса битови отпадъци (лв.):	3 069 056	2 532 371	2 303 373	2 108 071	2 330 359
Население (брой)	12 774	12 686	12 827	12 890	13 006
Количество отпадъци (т)	6 598	4 965	10 106	10 698	11 985
Приходи от ТБО/ 1 жител (лв.)	240,26	199,62	179,57	163,54	179,18
Приходи от ТБО/ 1 тон отпадъци	465,15	510,04	227,92	197,05	194,44

Приходите от такса битови отпадъци отнесени към населението показват сравнително близки стойности през годините.

Тези показатели са изследвани в НПУО за период от 2015-2018 г. В следващата таблица е извършен сравнителен анализ на показателите само за съвпадащите три години.

Таблица 10.9.Сравнителен анализ за периода 2016-2018 г.

	2016	2017	2018
Приходи от такса битови отпадъци на 1 жител (в лв.)			
Приходи от такса битови отпадъци/1 жител средни общини (10-50 хил. жители) НПУО	58,64	62,06	66,24
Приходи от такса битови отпадъци/1 жител средно заБългария НПУО	77,59	79,40	84,10
Приходи от такса битови отпадъци/1 жител общинаРазлог	240,26	199,62	179,57
Приходи от такса битови отпадъци на 1 тон отпадък (в лв.)			
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадъци средни общини (10-50 хил. жители) НПУО	178,48	154.47	167,84
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадъци средно за България НПУО	173,54	166,90	186,57
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадъци община Разлог	465,15	510,04	227,92

От направеното сравнение на показателите може да се направи извода, че стойностите на тези показатели са много по-високи от изчислените средно за България и за подобни общини представени в НПУО.

В следващата таблица е представена динамиката и относителният дял на приходите от такса битови отпадъци в общите приходи от такси и в общите бюджетни приходи на общината.

Таблица 10.10.Динамика и относителен дял на приходите за периода 2016-2020 г.

	2016	2017	2018	2019	2020

Общо приходи от ТБО (лв.)	3 069 056	2 532 371	2 303 373	2 108 071	2 330 359
Общо приходи от такси (лв.)	3 866 942	3 311 595	2 998 165	2 857 274	2 898 659
Дял на приходите от ТБО в общо приходите от такси в %	78,96	76,47	76,83	73,78	80,39
Общо бюджетни приходи (лв.)	10 462 697	11 623 504	10 831 196	11 064 603	9 280 324
Дял на приходите от ТБО в бюджетните приходи на общината в %	29,33	21,79	21,67	19,05	25,11

Видно от данните в горната таблица ТБО формира основната част от приходите от такси на общината от 73 до 80% през годините. Делът на ТБО в общите бюджетни приходи наобщината е на средни нива от 19-30 %. Данните за община Банско са по-високи от данните за дял на приходите от такса битови отпадъци в НПУО, където той е в границите между 7 и 10%.

Информация за приходите от такса битови отпадъци за домакинствата и физическите лица на територията на ОБЩИНА БЕЛИЦА за периода 2016-2020 г. е представена в следващата таблица.

Таблица 10.11. Приходи от такса битови отпадъци за периода 2016 – 2020 г.

година	2016	2017	2018	2019	2020
Общо приходи от такса битови отпадъци (хил. лв.):	**192 897**	**196 000**	**184 000**	**180 000**	**388 000**
В т.ч. от:					
Домакинствата	69 924	71 000	89 000	86 000	126 000
Юридически лица	122 973	125 000	95 000	94 000	262 000

В община Белица приходите от такса битови отпадъци, генерирани от бизнеса е по-голям от този на домакинствата. Разпределението на дяловете от постъпленията от такса битови отпадъци е представено в следващата таблица:

Таблица 10.12. Структура на постъпленията от такса битови отпадъци за периода 2016 – 2020 г.

година	2016	2017	2018	2019	2020
Физически лица	36,25	36,22	48,37	47,78	32,47
Юридически лица	63,75	63,78	51,63	52,22	67,53

Сравнителният анализ на данните от структурата на постъпленията от такса битови отпадъци, показва, че в община Белица постъпленията от бизнес са с по-голямдял от постъпленията от домакинствата. В анализа към НПУО данните за малки общини (до 10 хил. жители) постъпленията от бизнеса са в диапазон от 51-54%, каквато е и приблизително тенденцията в община Белица.

В следващата таблица е представена информация за приходите от такса битови отпадъци на 1 жител на община Белица

Таблица 10.13. Приходи от такса битови отпадъци/жител и на тон отпадък за периода 2016 – 2020 г.

година	2016	2017	2018	2019	2020
Общо приходи от такса битови отпадъци (лв.):	**192 897**	**196 000**	**184 000**	**180 000**	**388 000**
Население	**9 541**	**9 426**	**9 316**	**9 199**	**9 099**
Приходи от ТБО/ 1 жител (лв.)	20,22	20,79	19,75	19,57	42,64
Количество отпадъци (т.)	**1 970,46**	**3 493,31**	**2 851,92**	**3 331,24**	**3 417,72**
Приходи от ТБО/ 1 тон отпадъци	97,89	56,11	64,52	54,03	113,53

Приходите от такса битови отпадъци отнесени към населението показват сравнително близки стойности през годините.

Тези показатели са изследвани в НПУО за период от 2015-2018 г. В следващата таблица е извършен сравнителен анализ на показателите само за съвпадащите три години.

Таблица 10.14. Сравнителен анализ за периода 2016-2018 г.

	2016	2017	2018
Приходи от такса битови отпадъци на 1 жител (в лв.)			
Приходи от такса битови отпадъци/1 жител малки общини (до 10 хил. жители) НПУО	48,23	52,42	56,56
Приходи от такса битови отпадъци/1 жител средно заБългария НПУО	77,59	79,40	84,10
Приходи от такса битови отпадъци/1 жител общинаБелица	20,22	20,79	19,75
Приходи от такса битови отпадъци на 1 тон отпадък (в лв.)			
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадъци малки общини (до 10 хил. жители) НПУО	90,40	89,23	100,95
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадъци средно за България НПУО	173,54	166,90	186,57
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадъци община Белица	97,89	56,11	64,52

От направеното сравнение на показателите може да се направи извода, че община Белица се приближава до стойностите на тези показатели изчислени средно за България и са по-високи от изчислените в НПУО приходи за подобни общини.

В следващата таблица е представена динамиката и относителният дял на приходите от такса битови отпадъци в общите приходи от такси и в общите бюджетни приходи на общината.

Таблица 10.15.Динамика и относителен дял на приходите за периода 2016-2020 г.

	2016	2017	2018	2019	2020
Общо приходи от ТБО (лв.)	192 897	196 000	184 000	180 000	388 000
Общо приходи от такси (лв.)	278 970	312 003	278 406	442 830	473 921
Дял на приходите от ТБО в общоприходите от такси в %	69,15	62,82	66,09	40,65	81,87
Общо бюджетни приходи (лв.)	967 556	929 879	1 052 369	1 038 402	1 233 462
Дял на приходите от ТБО в бюджетните приходи на общинатав %	19,94	21,08	17,48	17,33	31,46

Видно от данните в горната таблица ТБО формира основната част от приходите от такси на общината от 60 до 80% през годините, изключение прави 2019 г. Делът на ТБО в общите бюджетни приходи на общината е относително стабилен на нива от 17 – 21 %. Данните за община Белица са над данните за дял на приходите от такса битови отпадъци в НПУО, където той е в границите между 7 и 10%.

Информация за приходите от такса битови отпадъци за домакинствата и физическите лица на територията на ОБЩИНА ЯКОРУДА за периода 2016-2020 г. е представена в следващата таблица.

Таблица 10.16. Приходи от такса битови отпадъци за периода 2016 – 2020 г.

година	2016	2017	2018	2019	2020
Общо приходи от такса битови отпадъци (хил. лв.):	170 000	203 000	234 000	226 976	247 746
В т.ч. от:					
Домакинствата	86 000	97 000	115 000	116 648	133 106
Юридически лица	84 000	106 000	119 000	110 328	114 640

В община Якоруда приходите от такса битови отпадъци, генерирани от бизнеса и домакинствата са почти равни. Разпределението на дяловете от постъпленията оттакса битови отпадъци е представено в следващата таблица:

Таблица 10.17. Структура на постъпленията от такса битови отпадъци за периода 2016 – 2020 г.

година	2016	2017	2018	2019	2020
Физически лица	50,59	47,78	49,15	51,39	53,73
Юридически лица	49,41	52,22	50,85	48,61	46,27

Сравнителният анализ на данните от структурата на постъпленията от такса битови отпадъци, показва, че в община Якоруда постъпленията от бизнес и домакинства са равностойни. В

анализа към НПУО данните за малки общини (до 10 хил. жители) постъпленията от бизнеса са в диапазон от 51-54%, каквато е тенденцията в община Якоруда.

В следващата таблица е представена информация за приходите от такса битови отпадъци на 1 жител на община Якоруда

Таблица 10.18. Приходи от такса битови отпадъци/жител и на тон отпадък за периода 2016 – 2020 г.

година	2016	2017	2018	2019	2020
Общо приходи от такса битови отпадъци (лв.):	**170 000**	**203 000**	**234 000**	**226 976**	**247 746**
Население	10 110	10 010	9 889	9 748	9 652
Приходи от ТБО/ 1 жител (лв.)	16,82	20,28	23,66	23,28	25,67
Количество отпадъци (т.)	1 842	3 046	6 524	3 367	6 937
Приходи от ТБО/ 1 тон отпадъци	92,29	66,64	35,87	67,41	35,71

Приходите от такса битови отпадъци отнесени към населението показват сравнително близки стойности през годините.

Тези показатели са изследвани в НПУО за период от 2015-2018 г. В следващата таблица е извършен сравнителен анализ на показателите само за съвпадащите три години.

Таблица 10.19. Сравнителен анализ за периода 2016-2018 г.

	2016	2017	2018
Приходи от такса битови отпадъци на 1 жител (в лв.)			
Приходи от такса битови отпадъци/1 жител малки общини (до 10 хил. жители) НПУО	48,23	52,42	56,56
Приходи от такса битови отпадъци/1 жител средно за България НПУО	77,59	79,40	84,10
Приходи от такса битови отпадъци/1 жител общинаЯкоруда	16,82	20,28	23,66
Приходи от такса битови отпадъци на 1 тон отпадък (в лв.)			
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадъци малки общини (до 10 хил. жители) НПУО	90,40	89,23	100,95
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадъци средно за България НПУО	173,54	166,90	186,57
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадъци община Якоруда	92,29	66,64	35,87

От направеното сравнение на показателите може да се направи извода, че тези показатели за община Якоруда са под изчислените стойности средно за България и изчислените в НПУО приходи за подобни общини.

В следващата таблица е представена динамиката и относителният дял на приходите от такса битови отпадъци в общите приходи от такси и в общите бюджетни приходи на общината.

Таблица 10.20.Динамика и относителен дял на приходите за периода 2016-2020 г.

	2016	2017	2018	2019	2020
Общо приходи от ТБО (лв.)	170 000	203 000	234 000	226 976	247 746
Общо приходи от такси (лв.)	327 190	370 108	390 505	381 645	355 864
Дял на приходите от ТБО в общоприходите от такси в %	51,96	54,85	59,92	59,47	69,62
Общо бюджетни приходи (лв.)	6 106 012	7 703 335	8 250 297	9 411 616	10 665 826
Дял на приходите от ТБО в бюджетните приходи на общината в %	2,78	2,64	2,84	2,41	2,32

Видно от данните в горната таблица ТБО формира основната част от приходите от такси на общината от 51 до 69% през годините. Делът на ТБО в общите бюджетни приходи на общината е много нисък на нива от около 3%. Данните за община Якоруда са по-ниски от данните за дял на приходите от такса битови отпадъци в НПУО, където той е в границите между 7 и 10%.

Понастоящем, общините в регионалното сдружение разпределят приходите си от такса смет в няколко групи разходи за управление на отпадъците: както следва:

- Закупуване на съдове за битови отпадъци
- Сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци
- Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване имониторинг на депа за битови отпадъци
- Саниране, закриване и рекултивация на стари замърсявания
- Зимно и лятно почистване

Най-голям дял в разходите имат сметосъбирането и сметоизвозването. Друга голяма част от събраните средства се изразходват за зимно и лятно почистване и поддържане,експлоатация, закриване и мониторинг на депа за битови отпадъци.

Разходите, свързани с поддържането на дейностите по управление на отпадъците ще се увеличават през годините, предвид промените в нормативна уредба, касаеща управлението на отпадъците и въвеждането на нови методи и технологии за третирането им.
Значителна информация за оценка на системата за управление на отпадъците дава анализът на съотношението между приходи и разходи, свързани с тази дейност.

Обезпечения и отчисления по ЗУО

Към тази група инструменти се включват обезпечения за покриване на последващи разходи

за затваряне на депата и отчисления за депониране на отпадъци. Този финансов инструмент се прилага в страната от 1 януари 2011 г . съгласно действащия по това време Закон за управление на отпадъците. Новият Закон за управление на отпадъците (Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г., в сила от 13.07.2012 г. и с последни изменения от 15 октомври 2019 г.) отново въведе тези финансови инструменти с разпоредбите на чл.60 и чл.64.

Обезпечения по чл.60 от ЗУО

Те се правят на всеки тон депониран отпадък. Целта на обезпеченията е в периода на експлоатация на съответното депо да се акумулира финансов ресурс, който собственикът на депото да използва за неговото закриване и рекултивация, след изчерпване на капацитета му. Обезпеченията могат да бъдат под формата на:

- Месечни отчисления в банкова сметка за чужди средства на РИОСВ, на чиято територия се намира депото, или
- Месечни отчисления със специално предназначение, блокирана за периода до приключване и приемане на мерките по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото, с изключение на случаите, когато е разрешено тяхното ползване от директора на РИОСВ, или
- Банкова гаранция в полза на съответната РИОСВ, на територията, на която се намира депото

Задължението за обезпеченията по чл.60 се отнася и за общините, в случаите, в които те се явяват собственици на депо за отпадъци, независимо дали става въпрос за битови, строителни или опасни отпадъци, като обезпеченията не могат да бъдат под формата на банкова гаранция. В случаите, в които дадено депо за отпадъци се използва от няколко общини на регионален принцип, то обезпеченията се внасят пропорционално на количествата депонирани отпадъци. Важно е да се подчертае, че натрупаните средства остават притежание на собственика на депото.

Отчисленията се определяха първоначално в съответствие с *Наредба № 14 от 15.11.2010 г. за реда и начина за изчисляване на размера на отчисленията и разходване на събраните средства за дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадките на депата за отпадъци*, одобрена от Министъра на финансите и Министъра на околната среда и водите, а впоследствие – в съответствие с Наредба № 7 от 19 декември 2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци, издадена от министъра на околната среда и водите. Последното изменение на тази Наредба е от 22 март 2020 г.

Размерът на обезпеченията за закриване и следексплоатационни грижи на площадкатана депото в левове на тон отпадък се определя от собственика на депото (общината) въз основа на инвестиционния проект и/или проекта за рекултивация по формули, представени в приложението към Наредбата.

Размерът на обезпеченията на тон отпадък се актуализира от общината – собственик на депото на всеки три години в съответствие с индекса на потребителските цени, публикуван от НСИ, и/или при промяна в параметрите за определянето му, която води до изменение от над 15% от първоначално определения размер на отчисленията за тондепониран отпадък.

В случай че събраните средства в сметката в РИОСВ на общината са недостатъчни за приключване на дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото, общината осигурява остатъка от средствата. Когато след приключване на

дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото останат средства на общината в сметката в РИОСВ, същите подлежат на възстановяване на общината за извършване на дейности по управлениена отпадъците.

Отчисления по чл.64 от ЗУО

Те се правят на всеки тон депонирани отпадъци с цел натрупване на средства както за изграждане на нови съоръжения за третиране на битови и строителни отпадъци, осигуряващи изпълнение от общините на нормативните изисквания, така и за извършването на последващи експлоатационни разходи, свързани с изградените съоръжения и инсталации за рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци.

Целта на отчисленията като икономически инструмент е да стимулират общините да намалят количествата на депонираните отпадъци за сметка на рециклираните и оползотворени отпадъци и да се натрупат средства за изграждане на инфраструктура за третиране на отпадъците. В случаите, в които дадено депо за отпадъци се използва от няколко общини на регионален принцип, то отчисленията се внасят пропорционално на количествата депонирани отпадъци.

С последните изменения на Наредбата от 2020 г., размерът на отчисления по чл. 64 от ЗУО за регионални депа за неопасни отпадъци за всеки тон депониран е:

- (изм. - ДВ, бр. 26 от 2020 г.) за 2020 г. - 69 лв./т;
- (нова - ДВ, бр. 26 от 2020 г.) за 2021 г. - 82 лв./т;
- (нова - ДВ, бр. 26 от 2020 г.) за 2022 г. и всяка следваща година - 95 лв./т;

Промените в Наредба от 2020 г. имат за цел да се намали финансовата тежест върху общините, които следва да ги заплащат и нямат налична към момента изградена инфраструктура за третиране на отпадъците.

Отчисленията се заплащат от общините, когато са собственици както на депо за битови,така и на депо за строителни отпадъци. Изискването важи за:

1. регионални и общински депа за неопасни отпадъци, отговарящи на изискванията на Наредбата за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяванеи обезвреждане на отпадъци и притежаващи комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от Закона за опазване на околната среда, или разрешение, издадено по реда на чл. 37 ЗУО
2. съществуващи общински депа за неопасни отпадъци, които функционират след 2009 г., до въвеждане в експлоатация на съответното за общината регионално депо
3. общински депа за инертни отпадъци, когато отпадъците са от строителство и разрушаване на сгради.

Съществен икономически стимул за достигане на целите от общините е освобождаването от отчисленията за депониране. Целта на отчисленията е да се намали количеството на депонираните отпадъци и да се насърчи тяхното рециклиране и оползотворяване. Ако общините изпълнят двата вида цели повторна употреба и рециклиране и намаляване количеството на депонирани биоразградими отпадъци, те се освобождават 100% от заплащане на отчисленията за депониране. При неизпълнение на изискванията за осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци до

средата на 2014 г. таксите за депониране се увеличават с 15%. Ако общините депонират битови отпадъци на депа, които не отговарят на нормативните изисквания, таксата за депониране се заплаща в двоен размер.

С въвеждане и експлоатация на сепарираща инсталация на Регионалното депо за неопасни отпадъци Разлог, тенденцията е направените в тази връзка разходи да се компенсират от цялостното намаляване на количеството отпадъци, които ще се транспортират за крайно обезвреждане на депо, както и от реализацията на разделно събраните оползотворими компоненти.

Таблица 10.21. Отчисления по чл. 60 и чл.64 от ЗУО към 31.12.2020г.

Общини	Отчисления	2020
Разлог	Отчисления по чл.60, ал.1 от ЗУО	1 194 711
	Отчисления по чл.64, ал.1 от ЗУО	3 742 499
Банско	Отчисления по чл.60, ал.1 от ЗУО	675 619
	Отчисления по чл.64, ал.1 от ЗУО	2 266 951
Белица	Отчисления по чл.64, ал.1 от ЗУО	-
Якоруда	Отчисления по чл.64, ал.1 от ЗУО	-

Освен приходите, важно значение за оценка на управлението на отпадъците имат и правените от общините разходи, както и съотношенията между приходите и разходите, свързани с тази дейност.

Таблица 10.22. Изразходвани суми по години за анализирания период само от обезпеченията и отчисленията по ЗУО

Година	Сума в лв.	Финансирани дейности
2016 г.	361 320,00	отпуснати за доставка на машини за РДНО
2017 г.	81215,72	довършителни работи за РДНО
	76560,00	независим технически надзор
	6480,00	упражняване на авторски надзор
2018 г.	35976,00	за изготвяне на морфологичен анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда
2019 г.	35226,00	организиране на разяснителна кампания за популяризиране на разделното събиране на отпадъци, насочено към жители и деца, бизнес институции и гости на гр. Банско
	27 000,00	Закупуване на съдове за разделно събиране на отпадъци (извън задълженията на организациите по оползотворяване на масово разпространени отпадъци) за община Разлог

2020 г.	8 200,00	Закупуване на съдове за разделно събиране на отпадъци (извън задълженията на организациите по оползотворяване на масово разпространени отпадъци) за община Якоруда
	10 281,60	Закупуване на съдове за разделно събиране на отпадъци (извън задълженията на организациите по оползотворяване на масово разпространени отпадъци) за община Белица
	35520,00	Изготвяне на идеен проект за изграждане на сепарираща инсталация
	192 000 ,00	Възстановени във връзка с §41 от ЗИД на 33

10.3. Основни изводи и препоръки

В резултат на направения анализ на икономическите инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им, могат да се изведат следните изводи:

- Такса за битови отпадъци е икономически инструмент, който трябва да материализира прилагането на принципа „Замърсителят плаща“ по отношение на домакинствата и фирмите, генериращи битови отпадъци. Понастоящем, обаче, основно тази такса се определя като промил върху данъчната/отчетната стойност на имотите и не е обвързана с количеството на генерираните от лицата отпадъци.
- Основно такса битови отпадъци се заплаща от домакинствата и бизнеса пропорционално /в промил/ върху данъчната оценка на имота.
- Анализът и оценката показват, че в общините Разлог, Белица и Якоруда бизнесът и домакинствата заплащат почти наравно такса битови отпадъци, за разлика от община Банско, където бизнеса заплаща в пъти повече на 1 тон генериран отпадък спрямо населението т.е. такса за битови отпадъци понастоящем отчасти изпълнява ролята си на икономически инструмент.
- През 2017 г. със ЗИД на ЗМДТ влизат в сила нови изисквания по отношение определянето на размера на такса за битови отпадъци с цел превръщането на таксата в истински икономически инструмент. Поради липсата на информационна осигуреност и капацитет от страна на общините да въведат новите промени, стартовата дата на новите изисквания беше отлагана няколко пъти. В Държавен вестник, бр. № 14/17.02.2021 г. се обнародваха промени в Закона за местните данъци и такси, съгласно които новите основи за изчисляване на таксата ще се прилагат от началото на втората година след публикуване на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г.
- Приходите от такса битови отпадъци в общинския бюджет се използват изцяло за финансиране на дейности и проекти, свързани с битовите отпадъци, като се покриват всички разходи свързани с управлението на отпадъците.
- Към момента е налично добро планиране на средствата от такса битови отпадъци и разходването им е съобразено с потребностите.

11.АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВИТЕ ПОТОЦИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИТЕ

11.1.Въведение

Предмет на анализа е финансирането в общините от РСУО Разлог относно количествата и потоците отпадъци и дейностите, свързани с тяхното управление. Извършването на анализа трябва да отговори на следните въпроси:

- Какви са тенденциите в разходите на общината за анализирания период по години – общо и по категории разходи, съгласно отчетите за изпълнението на план - сметката за дейностите по чл. 66 от ЗМДТ
- Кои са източниците и формите на финансиране на управлението на битовите отпадъци и относителният им дял, тенденции, сравнения;

Информационно обезпечаване на анализа

Като методологична основа и насоки за извършване на анализа са използвани анализите към НПУО 2021-2028 г., публикувани на интернет страницата на МОСВ, както и:

- Правилници, наредби и решения на Общинските съвети на общините, отнасящи се до разходите на общината за управление на отпадъците;
- Отчети на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда относно разходите за управление на отпадъците, в т.ч. годишни планове и отчети за изпълнението на общинския бюджет;
- Отчет за изпълнението на план-сметки за дейностите по управление на битовите отпадъци по чл.66 от ЗМДТ.

Съгласно НПУО 2021-2028 г. през периода 2008-2013 г. разходите за управление на отпадъците имат най-висок дял в общите разходи за опазване на околната среда в България като този дял непрекъснато нараства през анализирания период и изпреварват всички останали сектори на околната среда.

Преобладаващата част от разходите по управление на отпадъците в страната през този период се формират от оперативни разходи. В сравнение с другия голям сектор на опазването на околната среда – управлението на отпадъчните води, при управлението на отпадъците делът на инвестициите в общата структура на разходите през този период е сравнително нисък.

В тази връзка общата динамика на разходите за управление на отпадъците в страната се определя от нарастващите оперативни разходи на бизнеса и общините в резултат от усилията им за постигане на различните нормативни изисквания и цели, свързани с управлението на отпадъците и др.

11.2. Анализ на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъците

Анализът на разходите за управление на отпадъците е изготвен въз основа на информация от общини Разлог, Банско, Белица и Якоруда, а именно разходите за услуги, свързани с околната среда – за обезвреждане на отпадъци, предоставяна на Националния статистически институт, като част от ежегодното отчитане на Разходите за придобиване на дълготрайни материални и нематериални активи с екологично предназначение.

Информация за постъпленията от такса битови отпадъци и разходите за управление на отпадъците по групи разходи се събира и обобщава на общинско ниво. Трябва да се отбележи, че приходите от такса битови отпадъци в общинския бюджет се използват изцяло за финансиране на дейности и проекти, свързани с битовите отпадъци, като се покриват всички разходи свързани с управлението на отпадъците.

Регионална програма за управление на отпадъците на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда е разработена и приета за периода 2016-2020 г., предвид което в настоящия анализ на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъците обхваща периода 2016-2020 г.

В съответствие с отговорностите, вменени им по силата на ЗУО, общините в Регионално сдружение за управление на отпадъците Регион Разлог предоставя и финансира следните услуги, свързани с управлението на отпадъците:

- осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други
- събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им
- проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци
- почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване

Разходите за предоставянето на тези услуги се финансират чрез постъпления от такса за битови отпадъци, която населението и бизнеса заплащат на годишна база. Тези разходи се отчитат в общинските бюджети по дейност 623 "Чистота" по Единната бюджетна класификация (ЕБК). В допълнение към тези разходи, общините отчитат и други разходи по дейност "627 "Управление на дейностите по отпадъците", включващи разходи по проекти (ОПОС и др.).
Като цяло най-голям дял има сметосъбирането и сметоизвозването. Друга голяма част от събраните средства се изразходват за зимно и лятно почистване и поддържане,експлоатация, закриване и мониторинг на депа за битови отпадъци.

Разходи за управление на отпадъците в общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда на жител и на тон.

Таблица 11.1. – Разходи за управление на отпадъците в абсолютна сума и на 1 жител, на тон отпадъци, тенденции.

Година	2016	2017	2018	2019	2020
Община Разлог					
Общо разходи за управление на отпадъци (лв.)	**499 584**	**711 139**	**1 487 042**	**1 454 918**	**1 069 176**
Население	19 697	19 627	19 294	19 086	18 966
Количество смесени битови отпадъци	2764,52	4549,75	6686,60	8139,33	8528,96
Разходи на един жител, лв.	25,36	36,23	77,07	76,23	56,37
Разходи на един тон, лв.	180,71	156,30	222,39	178,75	125,36
Община Банско					
Общо разходи за управление на отпадъци (лв.)	**1 507 633**	**1 681 913**	**2 231 135**	**2 236 448**	**2 199 369**

Население	12 774	12 686	12 827	12 890	13 006
Количество смесени битови отпадъци т.	11 997	13 458	10 106	10 698	11 985
Разходи на един жител, лв.	118,02	132,58	173,94	173,50	169,10
Разходи на един тон, лв.	125,67	124,97	220,77	209,05	183,51
Община Белица					
Общо разходи за управление на отпадъци (лв.)	**145 478**	**228 000**	**193 000**	**277 000**	**512 000**
Население	9 541	9 426	9 316	9 199	9 099
Количество смесени битови отпадъци	1 970,46	3 493,31	2 851,92	3 331,24	3 417,72
Разходи на един жител, лв.	15,25	24,19	20,72	30,11	56,27
Разходи на един тон, лв.	73,83	65,27	67,67	83,15	149,81
Община Якоруда					
Общо разходи за управление на отпадъци (лв.)	**352 000**	**415 000**	**484 000**	**478 000**	**490 000**
Население	10 110	10 010	9 889	9 748	9 652
Количество смесени битови отпадъци	1 842	3 046	6 524	3 367	6 937
Разходи на един жител, лв.	34,82	41,46	48,94	49,04	50,77
Разходи на един тон, лв.	191,10	136,24	74,19	141,97	70,64

Източник: Общини Разлог, Банско, Белица, Якоруда, собствени изчисления

Разходи за управление на отпадъците по категории.

В следващите таблици са представени данни за разходите за управление на отпадъците по категории разходи съгласно план-сметката за дейностите по чл. 66 от ЗМДТ и предвид отчетите за изпълнението на тази план - сметката– за всяка година на анализирания период 2016-2020 г. и общо за периода

Таблица 11.2. Разходи за управление на отпадъците за периода 2016 – 2020 г. на Община Разлог

	2016	2017	2018	2019	2020
Общо разходи за управление на отпадъците (лв.) в т.ч.:	**499 584**	**711 139**	**1 487 042**	**1 454 918**	**1 069 176**
- за осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други (лв.)	39 832	35 390	57 824	93 238	28 554

- за събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им (лв.)	306 000	455 669	589 316	475 531	453 229
- за проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците	31 465	57 991	688 886	886 149	587 393
- саниране, закриване и рекултивация на стари замърсявания	0	35 460	0	0	0
- за почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване	122 287	126 629	151 016	369 459*	462 637*

Източник: община Разлог
**включва и разходи за зимно почистване на пътна мрежа*

При сравнителен анализ между приходите от такса битови отпадъци и общо разходите за управление на отпадъците, може да се направи извода, че приходите покриват разходите за управление на отпадъците.

Таблица 11.3. Разходи за управление на отпадъците за периода 2016 – 2020 г. на Община Банско

	2016	2017	2018	2019	2020
Общо разходи за управление на отпадъците (лв.) в т.ч.:	**1 507 633**	**1 681 913**	**2 231 135**	**2 236 448**	**2 199 369**
- за осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци – контейнери, кофи и други (лв.)	31 798	7 320	23 962	33 840	38 520
- за събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата	657 577	624 429	710 402	709 214	891 170

или други инсталации и съоръжения за третирането им (лв.)					
- за проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците	0	0	0	0	0
- саниране, закриване и рекултивация на стари замърсявания	0	0	0	0	0
- за почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване	397 266	560 291	566 266	550 836	546 760

Източник: община Банско

При сравнителен анализ между приходите от такса битови отпадъци и общо разходите за управление на отпадъците, може да се направи извода, че приходите покриват разходите за управление на отпадъците през разглеждания период.

Таблица 11.4. Разходи за управление на отпадъците за периода 2016 – 2020 г. на Община Белица

	2016	2017	2018	2019	2020
Общо разходи за управление на отпадъците (лв.) в т.ч.:	145 478	228 000	193 000	277 000	512 000
- за осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други (лв.)	0	0	30 000	35 000	13 000
- за събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им (лв.)	145 478	145 000	158 000	213 000	228 000
- за проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и	0	83 000	0	0	246 000

мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците					
- за почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване	0	0	5 000	29 000	25 000

Източник: община Белица

При сравнителен анализ между приходите от такса битови отпадъци и общо разходите за управление на отпадъците, може да се направи извода, че приходите не покриват разходите за управление на отпадъците в община Белица, с изключение на 2016 г., когато приходите надвишават разходите от ТБО.

Таблица 11.5. Разходи за управление на отпадъците за периода 2016 – 2020 г. на Община Якоруда

	2016	2017	2018	2019	2020
Общо разходи за управление на отпадъците (лв.) в т.ч.:	**352 000**	**415 000**	**484 000**	**478 000**	**490 000**
- за осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други (лв.)	138 000	0	69 000	0	9 000
- за събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им (лв.)	190 000	245 000	259 000	323 000	258 000
- за проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на	0	0	140 000	140 000	221 000

отпадъците					
- саниране, закриване и рекултивация на стари замърсявания	0	0	0	0	0
- за почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване	22 000	32 000	16 000	15 000	11 000

Източник: община Якоруда

При сравнителен анализ между приходите от такса битови отпадъци и общо разходите за управление на отпадъците, може да се направи извода, че приходите не покриват разходите за управление на отпадъците в община Якоруда.

Източници на финансиране на разходите по управление на отпадъците по години на анализирания период

Съгласно НПУО 2021-2028 г. структурата на източниците на финансиране на оперативните разходи и на инвестиционните разходи в управлението на отпадъците в периода 2009-2013 г. съдържа:

- Собствени средства
- Средства от Републиканския бюджет
- Средства на общините
- Целеви средства за ОС, получени от държавата (субсидии)
- Национални фонд
- Оперативна програма "Околна среда"
- Заемни средства от източници в страната.

Оперативните разходи в управлението на отпадъците се поделят между организациите по оползотворяване на отпадъците и общините (за управлението на битовите отпадъци).

Средствата на общините включват средства от такса за битови отпадъци и собствени приходи (местни данъци, постъпления от наеми, продажба на имущество и т.н.), които след покриване на оперативните разходи по предоставянето на различни услуги, в случай на икономии насочват за инвестиционни цели.

Таблица 11.6. Финансиране на разходите по управление на отпадъците по години на анализирания период

Година	2016	2017	2018	2019	2020
Община Разлог					
Приходи от такса битови отпадъци	**1 469 358**	**1 439 199**	**1 305 042**	**1 408 458**	**1 500 971**
Разходи за управление на отпадъците	**499 584**	**711 139**	**1 487 042**	**1 454 918**	**1 069 176**
% от разходите финансирани от ТБО	100%	100%	87,76%	96,81%	100%
Финансиране от др. източници	0%	0%	12.24%	3.19%	0%
Община Банско					

Приходи от такса битови отпадъци	3 069 056	2 532 371	2 303 373	2 108 071	2 330 359
Разходи за управление на отпадъците	1 507 633	1 681 913	2 231 135	2 236 448	2 199 369
% от разходите финансирани от ТБО	100%	100%	100%	94,26%	100%
Финансиране от др. източници	0%	0%	0%	5,74%	0%
Община Белица					
Приходи от такса битови отпадъци	192 897	196 000	184 000	180 000	388 000
Разходи за управление на отпадъците	145 478	228 000	193 000	277 000	512 000
% от разходите финансирани от ТБО	100%	85,96%	95,34%	64,98%	75,78%
Финансиране от др. източници	0%	14,04%	4,66%	35,02%	24,22%
Община Якоруда					
Приходи от такса битови отпадъци	170 000	203 000	234 000	226 976	247 746
Разходи за управление на отпадъците	352 000	415 000	484 000	478 000	490 000
% от разходите финансирани от ТБО	48,30%	48,92%	48,35%	47,48%	50,56%
Финансиране от др. източници	51,70%	51,08%	51,65%	52,52%	49,44%

Източник: Общини Разлог, Банско, Белица, Якоруда, собствени изчисления

Разходите по управление на отпадъците приоритетно се финансират чрез приходи от такса битови отпадъци, обезпеченията и отчисленията по чл.60 и чл.64 от ЗУО, ОПОС 2014-2020, бюджет на общината (извън приходите от такса ТБО, обезпеченията и отчисленията по ЗУО), други източници на финансиране на разходите по управление на отпадъците.

11.3.Изводи и препоръки

На база разработения Анализ на финансовите потоци в управлението на отпадъците относно направените оперативни разходи на един жител и на тон отпадък през 2018 г. правим следните изводи:

- В средна по население (население от 10000 до 50000) община Банско разходите на 1 жител са по-високи от определените в НПУО 2021-2028 г. (89,05 лв.), докато в община Разлог разходите са значително по-малки.
- В средните общини – Разлог и Банско с население от 10000 до 50000 жители разходите на тон отпадък надвишават определените в НПУО 2021-2028 г. (102,88 лв.).
- В малките общини – Белица и Якоруда с население до 10000 жители разходите на 1 жител са по-ниски от определените в НПУО 2021-2028 г. (82,09 лв.)
- В малките общини – Белица и Якоруда с население до 10000 жители разходите на тон отпадък са по-ниски от определените в НПУО 2021-2028 г. (232,24 лв.).
- Малките общини с население до 10000 жители не покриват разходите си за управление на отпадъците в рамките на приходите от такса битови отпадъци.
- Общините с население над 10000 жители в по-голяма степен покриват разходите си за управление на отпадъците в рамките на приходите от такса битови отпадъци и се дофинасират от други източници.

- Общините не разполагат със собствени средства за извършвате на инвестиции в областта на управлението на отпадъците и са необходими други финансови източници. Такса за битови отпадъци, който населението плаща за управлението на отпадъци, са на прага на тавана на поносимост и са необходими допълнителни източници на средства, извън общинските бюджети.

12.ПРОГНОЗИ

Прогнозата на количеството образувани битови отпадъци за периода 2021 – 2028 г. в регион Разлог, включващ територията на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда е изготвена въз основа на два компонента:

- Брой на населението и демографска прогноза на 2021 – 2028 г.;
- Норма на натрупване на отпадъци на 1 жител.

12.1.Брой на населението и демографска прогноза

Демографската прогноза за населението на регион Разлог за периода 2021-2028 г. е изготвена на база информация от НСИ, въз основа на данните за населението на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда за последните години в периода 2016 – 2020 г. и официална демографска прогноза на НСИ за броя на населението в област Благоевград за периода до 2080 г. (при хипотеза на конвергентност)[2]. В следващата таблица е представен броя на население за област Благоевград и общините от регион Разлог за периода 2016 – 2020 г., според данни на НСИ.

Таблица 12.1. Население на област Благоевград и общините от регион Разлог за периода 2016 – 2020 г., бр. жители

Година	2016	2017	2018	2019	2020
Население област Благоевград (бр.)	310 321	307 882	305 123	302 694	301 138
Население община Разлог (бр.)	19 697	19 627	19 294	19 086	18 966
		-70	-333	-208	-120
Население община Банско (бр.)	12 774	12 868	12 827	12 890	13 006
		94	41	63	116
Население община Белица (бр.)	9 541	9 426	9 316	9 199	9 099
		-115	-110	-117	-100

[2] Вариант при конвергентност: Този вариант се определя като реалистичен и е съобразен с нормативните изисквания на ЕС за демографско и социално-икономическо развитие

Население община Якоруда (бр.)	10 110	10 010	9 889	9 748	9 652
		-100	-121	-141	-96

Източник: НСИ

Съгласно данни на НСИ, в общините Разлог, Белица и Якоруда от РСУО Разлог за предходните 5 години се наблюдава тенденция на постоянно намаляване на населението. Единствено за община Банско е характерен механичен прираст на населението за обследваният период. За предходни 5 години (периода 2016 – 2020 г.) населението на региона е намаляло с 1317 лица или 2.5%.Средно населението на региона намалява с 263 лица на година.

Към настоящият момент, относителния дял на населението на регион Разлог, спрямо населението на област Благоевград е 16,84 %. При спазване на сегашната демографска ситуация се очаква населението на общините в регион Разлог през следващите години да продължи плавно да намалява.

В следващата таблица е представена информация относно официална прогноза занаселението на НСИ за област Благоевград за периода 2020 – 2035 г., както следва:

Таблица 12.2. Демографска прогноза за населението на област Благоевград за периода 2020 – 2035, бр.жители

година	2020	2025	2030	2035
Област Благоевград	301 138	298 264	287 439	275 429

Източник: НСИ

За периода 2020 – 2025 г. населението на област Благоевград се очаква да намалее с 2874 лица или с 0,95 % или 0,19 % на година, т.к. населението на областта следва да намалява средно с 575 лица годишно.

За периода от 2025 – 2030 г., съгласно статистическите данни на НСИ, населението на област Благоевград ще намалява с по-големи темпове - 10825 лица или с 3,63 % или 0,73 % на година.

За периода от 2030 – 2035 г., съгласно статистическите данни на НСИ, населението на област Благоевград ще намалява с по-големи темпове - 12010 лица или с 4,18 % или 0,84 % на година.

Позовавайки се на горната статистика и следвайки аналогични изчисления за населението за общините в регион Разлог за периода 2021 – 2028 г., получаваме:

Таблица 12.3. Демографска прогноза за населението на общините в РСУО-Разлог за периода 2021-2028 г., бр. жители

Население бр. жители	2021	2022	2023	2024	2025
Община Разлог	18 776	18 588	18 402	18 218	18 036
Община Банско	13084	13 162	13 241	13 320	13 400
Община Белица	8 990	8 882	8 775	8670	8 566
Община Якоруда	9 536	9 423	9 310	9 208	9 098

Прогноза, спрямо тенденциите установени 2016 – 2020

Население бр. жители	2026	2027	2028
Община Разлог	17 856	17 678	17 500
Община Банско	13 480	13 561	13 642
Община Белица	8 463	8 361	8 261
Община Якоруда	8 989	8 881	8 774

Прогноза, спрямо тенденциите установени 2016 – 2020

12.2. Прогнозна норма на натрупване

Нормата на натрупване представлява средното годишно количество образувани битови отпадъци, които се падат на един жител. Тази норма се изчислява при определяне на потенциала за образуване на битовите отпадъци в дадена административна единица.
По данни на Евростат в повечето страни домакинствата образуват от 60% до 90% от битовите отпадъци, като останалите се образуват от търговски източници и административни единици. Изчислената прогнозна норма на натрупване е изчислена въз основа на следните допускания:

- Налични данни: използвани са данни за населението на общините от региона по данни на НСИ за периода 2016-2020 г., данни за нормата на натрупване за периода 2016-2020 г., изчислена на база на населението и общите количества образувани битови отпадъци в общините в регион Разлог по години;
- Използвани данни за прогнозата: брой на населението и демографска прогноза за периода 2021-2028 г., посочени в предходната таблица; Норми на натрупване за периода 2016-2020 г., изчислени на база на броя на населението и общите количества образувани битови отпадъци в общините от региона по години;
- Хипотеза на прогнозата: определяне на средната норма на натрупване на жител на година на общината; Норма на натрупване на отпадъците, като функция на икономическото развитие; намаляване на ръста на нарастване в следствие на мерките за предотвратяване образуването на отпадъци.

В следващата таблица е представена информация за нормата на натрупване, съгласно данни от НСИ за населението и количеството отпадъци в общините в регион Разлог за периода 2016 – 2020 г.:

Таблица 12.4. Норма на натрупване на битови отпадъци за периода 2016-2020 г., кг/жител/год.

Община Разлог	2016	2017	2018	2019	2020
Общо образувани битови отпадъци (т.), от тях:	2996,0	4606,586	6764,289	8114,814	8 457,5
Население бр. жители	19 697	19 627	19 294	19 086	18 966
НН кг./ж./г.	152	234	349	425	446
Община Банско	2016	2017	2018	2019	2020
Общо образувани битови отпадъци (т.), от тях:	5364,00	8003,682	10191,877	10841,374	12 032,6
Население бр. жители	12 774	12 868	12 827	12 890	13 006
НН кг./ж./г.	420	622	794	841	925

Община Белица	2016	2017	2018	2019	2020
Общо образувани битови отпадъци (т.), от тях:	4696,48	3537,664	2889,241	3374,312	3417,72
Население бр. жители	9 541	9 426	9 316	9 199	9 099
НН кг./ж./г.	492	375	310	367	376
Община Якоруда	2016	2017	2018	2019	2020
Общо образувани битови отпадъци (т.), от тях:	1843	2300,88	2252,64	2374	2464
Население бр. жители	10 110	10 010	9 889	9 748	9 652
НН кг./ж./г.	182	230	230	242	255

Определяне на норма на натрупване на жител на година

Средната норма на натрупване на жител на общините в регион Разлог се определя чрез екстраполация на нормата на натрупване за 2020 г. при увеличение от 1% годишно. Това увеличение се обосновава от нарастващият икономически растеж, който е основен фактор за нарастването на крайното потребление на домакинствата и съответно на количеството образувани битови отпадъци. В същото време, процентът не е по-висок, тъй като се очаква мерките по предотвратяване образуването на отпадъци да бъдат възпиращ фактор.

В съответствие с горните допускания, прогнозната норма на натрупване в общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда по години за периода 2021 – 2028 г. е както следва:

Таблица 12.5. Прогнозна норма на натрупване за периода 2021 – 2028 г.

Община	2021	2022	2023	2024	2025
Община Разлог, население	18 776	18 588	18 402	18 218	18 036
Норма на натрупване, кг/жител/година	450	455	459	463	467
Община Банско, население	13084	13 162	13 241	13 320	13 400
Норма на натрупване, кг/жител/година	934	943	952	961	970
Община Белица, население	8 990	8 882	8 775	8670	8 566
Норма на натрупване, кг/жител/година	380	384	387	390	393
Община Якоруда, население	9 536	9 423	9 310	9 208	9 098
Норма на натрупване, кг/жител/година	257	259	261	263	265

Прогноза, спрямо тенденциите установени 2016 – 2020

Община	2026	2027	2028
Община Разлог, население	17 856	17 678	17 500
Норма на натрупване, кг/жител/година	472	477	482

Община Банско, население	13 480	13 561	13 642
Норма на натрупване, кг/жител/година	980	989	998
Община Белица, население	8 463	8 361	8 261
Норма на натрупване, кг/жител/година	397	401	405
Община Якоруда, население	8 989	8 881	8 774
	268	271	274

Прогноза, спрямо тенденциите установени 2016 – 2020

12.3. Прогнозни количества битови отпадъци

Прогнозата на количествата образувани отпадъци е определена като произведение на броя на прогнозното население и прогнозната норма на натрупване, представено в следващата таблица:

Таблица 12.6. Прогнозни количества отпадъци за периода 2021 – 2028 г.

Количество отпадъци, тона	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Община Разлог	8449	8458	8447	8435	8423	8428	8432	8435
Община Банско	12220	12412	12605	12800	12998	13210	13412	13615
Община Белица	3416	3411	3396	3381	3366	3360	3353	3346
Община Якоруда	2451	2441	2430	2422	2411	2409	2407	2404

Забелязва се, че количествата смесени битови отпадъци за общините в регион Разлог, които се очаква да се образуват, плавно се увеличават, независимо от негативната демографска прогноза, дължащо се на повишаване на потреблението.

За определяне на прогнозния морфологичен състав образуваните смесени битови отпадъци на територията на общините за периода 2021-2028 г. са извършени следните допускания: морфологичния състав остава постоянен, а количествата от всеки вид отпадък се променят в зависимост от промяната на нормата на натрупване и броя на населението. Резултатите от прогнозата за общините са представени в следващата таблица.

Таблица 12.7. Прогноза за количествата образувани битови отпадъци в Регион Разлог за периода 2021-2028 г. по фракции съгласно морфологичния състав на отпадъците

Вид отпадък, тона	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Пластмаса	3980	4008	4032	4056	4080	4111	4141	4170
Ситна фракция <4см	3184	3207	3225	3245	3264	3289	3313	3336
Градински	4246	4276	4300	4326	4352	4385	4417	4448
Хранителни	3450	3474	3494	3515	3536	3564	3589	3614
Стъкло	1858	1871	1881	1893	1904	1918	1932	1946
Хартия	2388	2405	2419	2433	2447	2467	2484	2502

Текстил	1858	1871	1881	1893	1904	1918	1932	1946
Метали	1593	1603	1613	1622	1632	1644	1656	1668
Картон	1327	1336	1344	1352	1360	1370	1380	1390
Инертни материали	531	534	538	541	544	548	552	556
Други (пръст, сгурия…)	1061	1069	1075	1082	1087	1097	1104	1112
Дървесни	265	267	269	270	272	274	276	278
Гума	265	267	269	270	272	274	276	278
Опасни	265	267	269	270	272	274	276	278
Кожа	265	267	269	270	272	274	276	278
Общо	**26536**	**26722**	**26878**	**27038**	**27198**	**27407**	**27604**	**27800**

Таблица 12.8.Прогноза за количества разделно събрани отпадъци, които се предават за рециклиране/повторна употреба (полезна фракция), тона

Отпадъци т/г	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Хартия	2388	2405	2419	2433	2447	2467	2484	2502
Картон	1327	1336	1344	1352	1360	1370	1380	1390
Пластмаса	3980	4008	4032	4056	4080	4111	4141	4170
Стъкло	1858	1871	1881	1893	1904	1918	1932	1946
Метали	1593	1603	1613	1622	1632	1644	1656	1668
Текстил и обувки	1858	1871	1881	1893	1904	1918	1932	1946
Общо рециклируеми	**13004**	**13094**	**13170**	**13249**	**13327**	**13428**	**13525**	**13622**
Хранителни отпадъци	3450	3474	3494	3515	3536	3564	3589	3614
Градински т/год	4246	4276	4300	4326	4352	4385	4417	4448
Дървесни т/год	265	267	269	270	272	274	276	278
Общо за компостиране	**7961**	**8017**	**8063**	**8111**	**8160**	**8223**	**8282**	**8340**
	В РЕЗУЛТАТ:							
Компост	**4379**	**4409**	**4435**	**4461**	**4488**	**4523**	**4555**	**4587**

Загуби при третиране	2786	2806	2822	2839	2856	2878	2899	2919
Остатъци за депониране	796,1	801,7	806,3	811,1	816	822,3	828,2	834

Количествата биха могли да бъдат достигнати при подобряване работата на сепарирането на смесения битов отпадък и насърчаване на разделното събиране.

Прогнозните количествата са изчислени на база на морфологичния състав. При добро сепариране на отпадъците би могло да бъдат достигнати процентните количества.
Остатъкът след компостиране, предназначен за депониране е изчислен на 10 % от общо подложения за компостиране. Загубата на влага е приета средно за 35 %.

Отпадъци, предназначени за оползотворяване (извън рециклиране и повторна употреба) чрез оползотворяване на енергията или по друг начин
Общините от регион Разлог не планират на този етап да отделят и предават за изгаряне нерециклируемата фракция от смесения поток, която има енергийна стойност и е подходяща за изгаряне с оползотворяване на енергията.
Общините планират да събират и предават за оползотворяване чрез изгаряне на излезли от употреба гуми.

12.4. Прогноза за изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1, т.3 и т.4 от ЗУО

Таблица 12.8. Прогнози за изпълнение на цели по чл.31, ал.1, т.1 от ЗУО

Отпадъци- т/год	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Прогнози образувани битови отпадъци, т/год.	26536	26722	26878	27038	27198	27407	27604	27800
Цели за рециклиране, съгласно чл.31, ал.1, т.3 и т.4 от ЗУО, %	51	52	53	54	55	56	57	58
Прогнозирани количества, битови отпадъци за изпълнение на целите за рециклиране съгласно чл.31, ал.1, т.3 и т.4 от ЗУО, т/год.	13533,36	13895,44	14245,34	14600,52	14958,9	15347,92	15734,28	16124,0

Прогнозните количества на битови отпадъци включват:

- Разделно събраните отпадъци от търговски обекти, предадени на организациите за оползотворяване на отпадъци;
- Отделените количества за рециклиране отпадъци от хартия, пластмаса, стъкло и метали от състава на смесените битови отпадъци чрез инсталация за предварително третиране;
- Разделно събраните отпадъци чрез цветните контейнери;
- Предадените отпадъци на пунктове за вторични суровини от домакинства и фирми и организации;
- Разделно събраните и предадени безвъзмездно отпадъци на общинска площадка от граждани и фирми.

Изготвените прогнози показват, че общините следва да изпълнят и заложените цели за рециклиране на битовите отпадъци, като предприемат действия за увеличаване делът на разделно събраните отпадъци от общия поток смесените битови отпадъци.

Цели за намаляване на количествата битови отпадъци на депа съгласно чл.31, ал.1, т.6 от ЗУО

Таблица 12.9. Прогнози за постигане на цели по чл.31, ал.1, т.6 от ЗУО

Отпадъци- т/год	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Прогноза образувани битови отпадъци, т/год.	26536	26722	26878	27038	27198	27407	27604	27800
Цели за намаляване количествата битови отпадъци на депа за отпадъци, съгласно чл.31, ал.1, т.6 от ЗУО, %	65	60	55	55	50	45	45	40
Прогнозно количество на битовите отпадъци, които следва да се депонират, т/год.	17248,4	16033,2	14782,9	14870,9	13599,0	12333,15	12421,8	11120,0

Изготвената прогноза показва, че общините от РСУО-Разлог следва да постигнат заложените цели за отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата като предприемат действия за:

- предотвратяване образуването на зелени отпадъци от общински озеленени площи, чрез мулчиране на място;
- доставка на допълнителна техника и съдове за събиране на зелени отпадъци;
- разширяване на системата за събиране на зелени отпадъци;

проучване възможността за третиране на биоразградимите отпадъци в инсталации

12.5. Прогнози за образуваните строителни отпадъци

В Националния стратегически план за управление на строителни отпадъци 2011- 2020 г., одобрен от Министерския съвет са определени петте области (София, Варна, Бургас, Благоевград и Пловдив), в които е очаква количествата отпадъци от строителство и разрушаване на сгради да са най-големи. Основната причина за това е, че според данни на НСИ в тези области се извършва най-мащабно строителство на жилищни, административни и други сгради. Също така тези области са индустриални центрове, което допринася за генериране на строителни отпадъци от индустрията. Тези пет области са с развита пътна инфраструктура, което налага извършването на мащабни строително-ремонтни дейности, което води до образуване на строителни отпадъци.

12.7. Изводи и препоръки

- Изградената Регионална система за управление на отпадъците на територията на общините от РСУО-Разлог и настоящите мерки по разширяване на системата притежава необходимите елементи за достигане изпълнението на законодателните цели;
- Въпреки това са постигнати ниски резултати и целите не се изпълняват.
- Трябва да се увеличи ефективността на инсталацията за компостиране
- необходимо е изграждане на инсталация за сепариране на отпадъци.
- От изключителна важност е да се подобрят системите за разделно събиране на биоразградими отпадъци на територията на общината.

III. SWOT анализ

За определяне на целите и приоритетите за управлението на отпадъците в РСУО Разлог е направен анализ на силните и слабите страни на съществуващите условия и са посочени

факторите, които предоставят възможности за постигане на националните цели за предотвратяване, разделно събиране и оползотворяване на различни потоци битови отпадъци или обратно – фактори, които се явяват заплаха. Между елементите натози анализ има отделни взаимовръзки, които разкриват потенциала или проблемите, които стоят на преден план за разрешаване.

Методът цели да установи:

- Кои са най-важните силни и слаби страни на общините от РСУО Разлог т.е. характеристиките на вътрешната структура.
- Кой са най-важните възможности и най-сериозните заплахи пред развитието наРСУО Разлог т.е. характеристиките на външната среда.
- Какво е съотношението между силните и слабите страни, от една страна, и възможностите и заплахите, от друга страна.
- Кой са лостовете на развитие и каква е основата на стратегиите за бъдещо развитие.

Силни страни. Силните страни са ресурс, умение или друго предимство, което притежава регион Разлог в сравнение с други сходни общини и/или Региони, средното за страната. Силната страна е отличително качество, което показва кои са сравнителните предимства на региона.

Слаби страни. Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на общините от региона. Те характеризират изоставането на разглежданата област в спрямо други общности, с които се правят сравнения, или спрямо поставени изисквания.

Възможности. Те представляват най-благоприятните елементи на външната среда на ниво РСУО.

Заплахи. Това са най-неблагоприятните сегменти на външната среда за изследваната област. Те поставят най-големите бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

Матрица на SWOT анализа. Тя представлява таблица, която се състои от четири квадранта, в които се подреждат и визуално представят основните характеристики на управлението на отпадъците (вж. схемата по-долу). Обикновено попълването на четирите квадранта обобщава резултатите от аналитичната част на стратегическия документ и изводите и препоръките, направени в края на всеки анализ. При извършванена SWOT анализа могат да се разкрият множество силни и слаби страни, възможности и заплахи. За предпочитане е обаче да се подберат само най-важните от тях, които да попаднат в съответните квадранти на матрицата.

Резултатите от SWOT -анализа позволяват по-точно формулиране на приоритетите и целите за управлението на отпадъците на ниво регион, както и направата на периодична оценка и предприемането на мерки (дейности) за коригиране.

Сравнителният анализ на ниво РСУО Разлог е даден в следващата таблица:

СИЛНИ СТРАНИ	ВЪЗМОЖНОСТИ

Общините от региона са разработили необходимите, наредби и други нормативни документи (съгласно ЗУО и ЗМДТ), които се фокусират върху бъдещи действия с цел решаване на съществени проблеми.	Осигуряване на средства по оперативни и/или националнипрограми за финансиране на проекти за изграждане/доизграждане на елементи на регионалната система
Действащо Регионално депо за неопасни отпадъци Разлог.	Значителна промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразното и ефективно управление на отпадъците.
Функциониращa инсталация за компостиране на зелени отпадъци	Липса на организирано събиране на зелени отпадъци
Общините от региона предоставят услуги по управление наспецифични потоци отпадъците – организирани са системи за разделно събиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци в т.ч. отпадъци от опаковки;	Нови ефективни технологии, позволяващи рециклиране и оползотворяване на отпадъците.
Общините от РСУО Разлог са осигурили съдове и техника за събиране на смесени битови отпадъци , която обслужва 100% от населението на съответната община.	Създаването на партньорства между институции, бизнес и научните среди за минимизиране на отпадъците и ресурсна ефективност.
Всички общини участват в заседанията на РСУО Разлог	Повишаване на информираността на населението за ползите от предотвратяване на образуването на отпадъците чрез разпространяване на интересна, полезна и достъпна информация.
Общините от региона са предприели действия за прекратяване експлоатация на старите общински депа на тяхна територия, посредством осигурено финансиране от ОПОС 2014-2020 г., ПУДООС или от други финансиращи органи.	Няма изградена инфраструктура за отпадъците от строителство и разрушаване в региона и на утайки от ПСОВ
СЛАБИ СТРАНИ	**ЗАПЛАХИ**
Все още е голям делът на депонираните отпадъци, което обуславя необходимост от изграждане на допълнителна инфраструктура за депониране на отпадъци.	Значително увеличение на разходите за управление на битови отпадъци и необходимостта за повишаване на такса за битови отпадъци за населението
Липса на целенасочени мерки и стимули , които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци	Трудност на нискодоходните групи да отделят допълнителни средства за услуги и дейности, свързани с отпадъците

Липса на целенасочени мерки и стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци	Спиране финансирането по оперативните програми, с което да се затрудни реализацията на проекти на общините в РСУО
Малък брой информационни кампании за информиране на обществеността и насочване на вниманието към високите нива в йерархиятаза управление на отпадъците – предотвратяване образуването и рециклиране на отпадъците.	Налагане на санкции при неспазване изискванията нанационалното и европейско законодателство.
Към 2018 г. (последната отчетна година, налична в ИАОС), нито една община от региона не е изпълнила целите в изпълнение на изискванията на чл. 31, ал. 1, т.1 и 2 от ЗУО	Необходими допълнителни инвестиции за управление на отпадъците съобразно нормативните изисквания и достигане на набелязаните нови цели.
Липса на единна информационна система за отпадъците	Липса на разпределение на задълженията между отделните общини в региона за изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО
Смесване на строителните отпадъци с образуваните битови отпадъци.	
Недостатъчен административен капацитет зает с дейностите по отпадъците при някои от общините в РСУО	

IV.ЦЕЛИ НА РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Отправна точка за определяне на стратегическите цели на Регионалната програма за управление на отпадъците на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда за периода 2021-2028 г. са направените изводи от анализа на състоянието за управление на отпадъците на територията на общините от региона, инсталации и предоставяни услуги на регионалното депо, препоръките и SWOT анализът, както и целите на националната политика за управление на отпадъците и ефективно използване на ресурсите. В съответствие с това е идентифицирана една Главна цел и три стратегически цели на общинската програма, както следва:

Главната цел на програмата за управление на отпадъците на територията на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда за периода 2021-2028 г. е

„Обединяване на населението и бизнеса за подобряване прилагането на йерархията за управление на отпадъците в общини Разлог, Банско, Белица и Якоруда“

За постигане на Главната цел са формулирани стратегически цели, в унисон с НПУО 2021-2028 г.:

- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;
- Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци;
- Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други;

Предвижданията на настоящата програма е, целите да бъдат изпълнени чрез подпрограми. Подпрограмите имат за цел да подпомогнат изпълнението на стратегическите цели, чрез предлагане на мерки и подходи за постигането им, което да улесни общинските администрации в обхвата на регионалната система. Предвидено е за всяка конкретна цел да бъдат изпълнявани следните подпрограми, които са в синхрон с НПУО 2021 – 2028 г.:

Стратегически цели	Подпрограми
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	Подпрограма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовитеотпадъци Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци	Подпрограма за намаляване на количествата и на риска отдепонираните битови отпадъци

За да се постигнат стратегическите цели, заложени към настоящата програма, трябва да се изпълнят определен набор от дейности, приоритетно определени съгласно НПУО 2021 – 2028 г. Дейностите за постигане на целите са обособени в подпрограми, съгласно НПУО 2021 – 2028 г., представени по-долу в настоящият раздел.

Всяка от подпрограмите, която трябва да изпълняват общините част от РСУО Разлог е представена в текстов и табличен вид. Текстовата част съдържа кратко въведение, в което са представени ключови изисквания, стратегически цели, както и основни съображения свързани с постигането на целите. В табличен вид са представени мерки към съответните подпрограми, съгласно НПУО 2021 – 2028 г. и Методическите указания за разработване на общински/регионални програми за управление на отпадъците, одобрени със Заповед №РД-883/23.09.2021 г.

Някои от мерките имат т.нар хоризонтален характер, т.е те ще допринесат за постигането не само на целите на конкретната подпрограма, тъй като те са най-пряко свързани, а и за постигането на целите на други подпрограми. Мерките могат да се групират и като инвестиционни мерки или неинвестиционни мерки или често както сенаричат „меки мерки“. "Меките" мерки включват различни дейности в т.ч.: назначаване на служители към общинските администрации и РСУО; обучение на служители; изпълнение на контролни дейности; провеждане на информационни и разяснителни кампании; разработване и внедряване на информационни системи и др.

V. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ В (ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИЗИСКВАНИЯТА НА ГЛАВА II, РАЗДЕЛ III ОТ ЗУО) ЗА ВСЯКА ЕДНА ОТ ОБЩИНИТЕ ОТ РСУО РАЗЛОГ

Във връзка с прилагането на Регионалната програма за управление на отпадъците на Регион Разлог са изведени конкретни мерки, чието изпълнение е регламентирано в Глава II, Раздел III от ЗУО. Изпълнението на плана за действие е разписан на две нива:

- РЕГИОНАЛНО НИВО;
- ОБЩИНСКО НИВО;

Всяка от мерките, която трябва да изпълняват общините част от РСУО Разлог е представена в табличен вид (на ниво община и общо за РСУО).

РЕГИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ – РСУО РАЗЛОГ

№	Дейност (мярка)	Вид на мярката	Срок за изпълнение	Източник на финансиране	Необходим финансов ресурс (хил. лв)	Индикатор за изпълнение	Отговорен за изпълнението
1.	Участие в Регионално сдружение за управление на отпадъците в съответствие с чл. 24, ал. 2 от ЗУО.	Административна	Постоянен до приключване на правното и фактическото основание за съществуване на сдружението	НП	НП	Участие в Регионално сдружение, съгласно ЗУО	РСУО и Общинските съвет на общините в сдружението
2.	Определяне на реда и начините за събиране и разпределение на дължимата цена отпотребителите на системата (общини-членове на регионалното сдружение)	Административна и експертна	Постоянен до приключване на правното и фактическото основание за съществуване на сдружението	Собствени средства	Съгласно взето решение на общото събрание на РСУО и решение на ОбС.	Взето решение на общото събрание на сдружението	Кметове на общинитеот РСУО
3.	Разпределение на задълженията между отделните общини за изпълнение на целите за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци.	Административна и експертна	Постоянен до приключване на правното и фактическото основание за съществуване на сдружението	Собствени средства	Съгласно взето решение на общото събрание на РСУО и решение на ОбС.	Взето решение на общото събрание на сдружението	Кметове на общинитеот РСУО
4.	Даване на съгласие, определяне на цените в случаите, когато регионалната система зауправление на отпадъците сеползва от общини извън РСУО	Административна и експертна (изпълнява се едновременно	Постоянен до приключване на правното и фактическото основание за	Собствени средства	Съгласно взето решение на общото	Взето решение на общото събрание на сдружението	Кметове на общинитеот РСУО

		ст.3)	съществуване на сдружението		събрание на РСУО		
5.	Осъществяване на контрол на експлоатацията на РСУО и дейността на избрания оператор	Административна и експертна	Постоянен до приключване на правното и фактическото основание за съществуване на сдружението	НП	НП	Приет годишен отчет пред общото събрание на сдружението	Кметове на общинитеот РСУО
6.	Определяне на собственото финансово участие за съфинансиране принадграждането на елементите на РСУО	Административна и експертна	Постоянен до приключване на правното и фактическото основание за съществуване на сдружението	Собствени средства, ПУДООС, ОПОС 2021 – 2027 г.	Съгласно взето решение на ОС наРСУО и решение на ОбС.	Взето решение на общото събрание на сдружението	Кметове на общинитеот РСУО
7.	Изграждане на инсталация за третиране на строителни отпадъци от бита	АдминистративнаЕкспертна и финансова	До 2027 г.	ОПОС 2021 –2027 г.	Съгласно проект	Взето решение на общото събрание на сдружението	Кметове на общинитеот РСУО
8.	Изграждане на инсталация за предварително третиране /сепариране/ на битови отпадъци	АдминистративнаЕкспертна и финансова	До 2027 г.	ОПОС 2021 – 2027 г. и други източници на финансиране	Съгласно проект	Изградена инсталация	Кметове на общинитеот РСУО
9.	Изготвяне и приемане на Регионална програма за управление на отпадъците заРегион Разлог	Административна и експертна	След изтичане срока на РПУО2021-2028 г.	Собствени средства	Съгласно взето решение на ОС наРСУО и решение на ОбС.	Взето решение на общото събрание на сдружението	Кметове на общинитеот РСУО

10.	Информиране на обществеността относно съоръженията за третиране на отпадъци, тяхното въздействие върху околната среда и опазването на околната среда по достъпен за потребителя начин.	Административна експертна	Постоянен до приключване на правното и фактическото основание за съществуване на сдружението	Собствени средства	НП	Брой информационни събития	Кметове на общините от РСУО
11.	Разпределение на задълженията между отделните общини в региона за изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО	Административна	2023 г.	НП	НП	Определени задължения на общините, членове на РСУО	Кметове на общините от РСУО
12.	Създаване на информационна система за отчитане на количествата събрани отпадъци на територията на отделните общини.	административна	2023 г.	Средства на общините	ПН	Създадена информационна система	Кметове на общините от РСУО

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА
ОБЩИНА РАЗЛОГ

ДЕЙНОСТ(МЯРКА)	ВИД НА МЯРКАТА	СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	ИЗТОЧНИК НА ФИНАНСИРАНЕ	ФИНАНСОВ РЕСУРС (лв.)	ОТГОВОРЕН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО
1.Осигуряване на съдове за събиране на битовиотпадъци – контейнери, кофи и др.	Финансова	постоянен	Средства от такса „битови отпадъци“ пореда на чл.66 ал.1 отЗМДТ	Съгласно План-сметка	ОБЩИНА РАЗЛОГ
2.Събиране на битови отпадъци итранспортирането им до депа или други инсталации и съоръжения за оползотворяване и/или обезвреждането им.	Финансова	постоянен	Средства от такса „битови отпадъци“ пореда на чл.66 ал.1 отЗМДТ	Съгласно План-сметка	ОБЩИНА РАЗЛОГ
3.Почистване на уличните платна, площадите алеите, парковете и другите територии от населените места предназначени за обществено ползване.	Финансова	постоянен	Средства от такса „битови отпадъци“ пореда на чл.66 ал.1 отЗМДТ	Съгласно План-сметка	ОБЩИНА РАЗЛОГ
4.Организиране на събирането, оползотворяването и обезвреждане на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на община Разлог	Административна/ Финансова/ Експертна	до 2028г.	Общински бюджет, ОПОС 2021 – 2027 г. и др.	Съгласно План-сметка	ОБЩИНА РАЗЛОГ
5.Разделно събиране на битови отпадъци на територията на община Разлог най- малко на следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло.	Административна/ Финансова/ Експертна	постоянен	Общински бюджет, средства от такса битови отпадъци, ОПОС 2021 – 2027г.	Служебен ангажимент	ОБЩИНА РАЗЛОГ
6. Изпълнение на решенията на общото събраниена регионалното сдружение за управление на отпадъците	Административна/ Експертна/ Финансова	до 2028 г.	Средства от такса „битови отпадъци“	Служебен ангажимент	ОБЩИНА РАЗЛОГ
7. Разделно събиране и съхраняване на битови биоразградими отпадъци в т.ч. определяне на местата за разполагане на необходимитеелементи на системата за разделно събиране на отпадъци и предаването им за компостиране	Административна/ Финансова	до 2028 г.	Общински бюджет Средства от ПУДООС	Съгласно План-сметка	ОБЩИНА РАЗЛОГ

8. Почистването от отпадъци на общинските пътища в съответствие с чл. 12 от ЗУО -почистване на отпадъци от пътя, земното платно, пътните съоръжения, обслужващите зони, крайпътните обслужващи комплекси, както и осигуряване на съдове за събиране на отпадъците и транспортирането им до съоръжения за тяхното третиране;	Административна/ Финансова	постоянен	Общински бюджет	Съгласно План-сметка	ОБЩИНА РАЗЛОГ
9. Осигуряване на информация на обществеността по т. 1 - 12, 14 и 15 от ЗУО, както и информация относно мерките за предотвратяване образуването на отпадъци и предотвратяването на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци чрез интернет страницата на общината	Административна	постоянен	НП	Служебен ангажимент	ОБЩИНА РАЗЛОГ
10. Поддържане на регистър на площадките запредаване на отпадъци от пластмаса, стъкло, хартия, картон на територията на общината.	Административна/ експертна	постоянен	НП	НП	ОБЩИНА РАЗЛОГ
14. Предотвратяване на изхвърлянето на отпадъците на неразрешени за това места и/или създаване на незаконни сметища и организиранена почистването им.	Административна	постоянен	Собствени средства	НП	ОБЩИНА РАЗЛОГ
15.Изграждане на площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други	Административна/ Финансова	2028 г.	Общински бюджет, отчисления по чл.64 от ЗУО	Съгласно проект	ОБЩИНА РАЗЛОГ
16.Участие в Регионално сдружение на общините за изграждане на елементите на регионална система за управление на отпадъците.	Административна	постоянен	НП	НП	ОБЩИНА РАЗЛОГ Общински съвет - Разлог
17.Създаване на информационна система за отчитане на количествата събрани отпадъци на територията на отделните общини.					

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА
ОБЩИНА БАНСКО

ДЕЙНОСТ(МЯРКА)	ВИД НА МЯРКАТА	СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	ИЗТОЧНИК НА ФИНАНСИРАНЕ	ФИНАНСОВРЕСУРС (лв.)	ОТГОВОРЕН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО
1.Осигуряване на съдове за събиране на битовиотпадъци – контейнери, кофи и др.	Финансова	постоянен	Средства от такса „битови отпадъци“ пореда на чл.66 ал.1 от3МДТ	Съгласно План-сметка	ОБЩИНА БАНСКО
2.Събиране на битови отпадъци итранспортирането им до депо или инсталация им.	Финансова	постоянен	Средства от такса „битови отпадъци“ пореда на чл.66 ал.1 от3МДТ	Съгласно План-сметка	ОБЩИНА БАНСКО
3.Почистване на уличните платна, площадите алеите, парковете и другите територии от населените места предназначени за обществено ползване.	Финансова	постоянен	Средства от такса „битови отпадъци“ пореда на чл.66 ал.1 от3МДТ	Съгласно План-сметка	ОБЩИНА БАНСКО
4.Организиране на събирането, оползотворяването и обезвреждане на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на община Банско.	Административна/ Финансова/ Експертна	до 2028г.	Общински бюджет, ОПОС 2021 – 2027 г. и др.	Съгласно План-сметка	ОБЩИНА БАНСКО
5.Разделно събиране на битови отпадъци на територията на община Банско най-малко на следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло.	Административна/ Финансова/ Експертна	постоянен	Общински бюджет, средства от такса битови отпадъци, ОПОС 2021 – 2027г.	Служебен ангажимент	ОБЩИНА БАНСКО
6. Изпълнение на решенията на общото събрание на регионалното сдружение за управление на отпадъците	Административна/ Експертна/ Финансова	до 2028 г.	Средства от такса „битови отпадъци“	Съгласно проект	ОБЩИНА БАНСКО
8. Организиране на разделно събиране на опаснибитови отпадъци извън обхвата на Наредбите почл. 13, ал.1 и предаването им за оползотворяване и обезвреждане.	Административна/ Финансова	Постоянен	Общински бюджет ПУДООС	Съгласно План-сметка	ОБЩИНА БАНСКО

9. Разделно събиране и съхраняване на битови биоразградими отпадъци в т.ч. определяне на местата за разполагане на необходимитеелементи на системата за разделно събиране на отпадъци и предаването им за компостиране и закупуване на съдове *за разделно събиране набиоотпадъци и насърчаване на домашното компостиране*	Административна/ Финансова	до 2028 г.	Общински бюджет Средства от ПУДООС	Съгласно План-сметка	ОБЩИНА БАНСКО
10. Почистването от отпадъци на общинските пътища в съответствие с чл. 12 от ЗУО -почистване на отпадъци от пътя, земното платно, пътните съоръжения, обслужващите зони,крайпътните обслужващи комплекси	Административна/ Финансова	постоянен	Общински бюджет	Съгласно План-сметка	ОБЩИНА БАНСКО
11. Създаване и поддържане на регистър на площадките запредаване на отпадъци от пластмаса, стъкло, хартия, картон на територията на общината.	Административна/ експертна	постоянен	НП	Н.п.	ОБЩИНА БАНСКО
12. Предотвратяване на изхвърлянето на отпадъците на неразрешени за това места и/или създаване на незаконни сметища и организиранена почистването им.	Административна	постоянен	Общински бюджет	Н.п	ОБЩИНА БАНСКО
13.Организиране на кампании за събиране на хартия и участие в национални кампании за почистване	Административна	постоянен	Общински бюджет, ООп	нп	ОБЩИНА БАНСКО
14.Участие в Регионално сдружение на общините за изграждане на елементите на регионална система за управление на отпадъците	Административна	постоянен	НП	НП	ОБЩИНА БАНСКО Общински съвет - Банско

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА
ОБЩИНА БЕЛИЦА

ДЕЙНОСТ(МЯРКА)	ВИД НА МЯРКАТА	СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	ИЗТОЧНИК НА ФИНАНСИРАНЕ	ФИНАНСОВ РЕСУРС (лв.)	ОТГОВОРЕН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО
1.Осигуряване на съдове за събиране на битовиотпадъци – контейнери, кофи и др.	Финансова	постоянен	Средства от такса „битови отпадъци“ пореда на чл.66 ал.1 от ЗМДТ	Съгласно План-сметка	ОБЩИНА БЕЛИЦА
2.Събиране на битови отпадъци и транспортирането им до депа или други инсталации и съоръжения за оползотворяванеи/или обезвреждането им.	Финансова	постоянен	Средства от такса „битови отпадъци“ пореда на чл.66 ал.1 отЗМДТ	Съгласно План-сметка	ОБЩИНА БЕЛИЦА
3.Почистване на уличните платна, площадите алеите, парковете и другите територии от населените места предназначени за обществено ползване.	Финансова	постоянен	Средства от такса „битови отпадъци“ пореда на чл.66 ал.1 отЗМДТ	Съгласно План-сметка	ОБЩИНА БЕЛИЦА
4.Организиране на събирането, оползотворяването и обезвреждане на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на община Белица.	Административна/ Финансова/ Експертна	до 2028г.	Общински бюджет, ОПОС 2021 – 2027 г. и др.	Съгласно План-сметка	ОБЩИНА БЕЛИЦА
5. Организиране на разделно събиране на зелени и биоразградими битови отпадъци – закупуване на съдове и техника	Административна/ Финансова	До 2028 г.	Общински бюджет, ОПОС 2021 – 2027 г. и др.	Съгласно проект	ОБЩИНА БЕЛИЦА

6. Извършване на мониторинг и след експлоатационни грижи за закритото депо за неопасни отпадъци в землището на гр. Белица и нерегламентираните сметища.	Административна/ Финансова/ Експертна	постоянен	Общински бюджет, средства от такса битови отпадъци	Служебен ангажимент	ОБЩИНА БЕЛИЦА
7. Изпълнение на решенията на общото събрание на регионалното сдружение за управление на отпадъците	Административна/ Експертна/ Финансова	до 2028 г.	Средства от такса „битови отпадъци“	Служебен ангажимент	ОБЩИНА БЕЛИЦА
8. Организиране на разделно събиране на опасни битови отпадъци извън обхвата на Наредбите почл. 13, ал.1 и предаването им за оползотворяване и обезвреждане.	Административна/Финансова	Постоянен	Общински бюджет, ПУДООС	Съгласно План-сметка	ОБЩИНА БЕЛИЦА
9. Оползотворяване на утайките от ПСОВ гр. Белица	Административна/Финансова	Постоянен	Общински бюджет	нп	ВиК и ОБЩИНА БЕЛИЦА
10. Почистването от отпадъци на общинските пътища в съответствие с чл. 12 от ЗУО –почистване на отпадъци от пътя, земното платно, пътните съоръжения, обслужващите зони, крайпътните обслужващи комплекси	Административна/ Финансова	постоянен	Общински бюджет	Съгласно План-сметка	ОБЩИНА БЕЛИЦА
11. Поддържане на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаса, стъкло, хартия, картон на територията на общината.	Административна/експертна	постоянен	НП	Н.п.	ОБЩИНА БЕЛИЦА
12. Предотвратяване на изхвърлянето на отпадъците на неразрешени за това места и/или създаване на незаконни сметища и	Административна	постоянен	Общински бюджет	Н.п	ОБЩИНА БЕЛИЦА

организиранена почистването им.					
13. Подобряване на административния капацитет, чрез обучения и повишаване на квалификацията на експертите и специалистите, работещи по управление на отпадъците	Административна / финансова	постоянен	Общински бюджет, НСОРБ, АСЕКОБ	нп	ОБЩИНА БЕЛИЦА
14.Организиране и провеждане на разяснителни кампании относно управлението на отпадъците на територията на община Белица	административна	постоянен	Общински бюджет	нп	ОБЩИНА БЕЛИЦА
14.Създаване на секция „Отпадъци“ на интернет страницата на общината	административна	2022 г.	Общински бюджет	нп	ОБЩИНА БЕЛИЦА
15.Периодично провеждане на кампании за събиране на хартия и картон	административна	постоянен	Общински бюджет	нп	ОБЩИНА БЕЛИЦА
16.Участие в Регионално сдружение на общините за изграждане на елементите на регионална система за управление на отпадъците.	Административна	постоянен	НП	НП	ОБЩИНА БЕЛИЦА Общински съвет - Белица

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА
ОБЩИНА ЯКОРУДА

ДЕЙНОСТ(МЯРКА)	ВИД НА МЯРКАТА	СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	ИЗТОЧНИК НА ФИНАНСИРАНЕ	ФИНАНСОВ РЕСУРС (лв.)	ОТГОВОРЕН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО
1.Осигуряване на съдове за събиране на битови отпадъци – контейнери, кофи и др.	Финансова	постоянен	Средства от такса „битови отпадъци“ по реда на чл.66 ал.1 от ЗМДТ	Съгласно План-сметка	ОБЩИНА ЯКОРУДА
2.Събиране на битови отпадъци и транспортирането им до депа или други инсталации и съоръжения за оползотворяване и/или обезвреждането им.	Финансова	постоянен	Средства от такса „битови отпадъци“ по реда на чл.66 ал.1 от ЗМДТ	Съгласно План-сметка	ОБЩИНА ЯКОРУДА
3.Почистване на уличните платна, площадите алеите, парковете и другите територии от населените места предназначени за обществено ползване.	Финансова	постоянен	Средства от такса „битови отпадъци“ по реда на чл.66 ал.1 от ЗМДТ	Съгласно План-сметка	ОБЩИНА ЯКОРУДА
4.Организиране на събирането, оползотворяването и обезвреждане на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на община Белица.	Административна / Финансова/ Експертна	до 2028г.	Общински бюджет, ОПОС 2021 – 2027 г. и др.	Съгласно План-сметка	ОБЩИНА ЯКОРУДА
5. Организиране на разделно събиране на зелени и биоразградими битови отпадъци – закупуване на съдове и техника	Административна / Финансова	До 2028 г.	Общински бюджет, ОПОС 2021 – 2027 г. и др.	Съгласно проект	ОБЩИНА ЯКОРУДА

6. Изпълнение на решенията на общото събраниена регионалното сдружение за управление на отпадъците	Административна/ Експертна/Финансова	до 2028 г.	Средства от такса „битови отпадъци“	Служебен ангажимент	ОБЩИНА ЯКОРУДА
7. Организиране на разделно събиране на опаснибитови отпадъци извън обхвата на Наредбите почл. 13, ал.1 и предаването им за оползотворяване и обезвреждане.	Административна/ Финансова	Постоянен	Общински бюджет, ПУДООС	Съгласно План-сметка	ОБЩИНА ЯКОРУДА
8. Почистването от отпадъци на общинските пътища в съответствие с чл. 12 от ЗУО – почистване на отпадъци от пътя, земното платно,пътните съоръжения, обслужващите зони,крайпътните обслужващи комплекси	Административна/ Финансова	постоянен	Общински бюджет	Съгласно План-сметка	ОБЩИНА ЯКОРУДА
9. Поддържане на регистър на площадките запредаване на отпадъци от пластмаса, стъкло, хартия, картон на територията на общината.	Административна /експертна	постоянен	НП	НП	ОБЩИНА ЯКОРУДА
10. Предотвратяване на изхвърлянето на отпадъците на неразрешени за това места и/или създаване на незаконни сметища и организиранена почистването им.	Административна	постоянен	Общински бюджет	НП	ОБЩИНА ЯКОРУДА
11. Подобряване на административния капацитет, чрез обучения и повишаване на квалификацията на експертите и специалистите, работещи по управление на отпадъците	Административна / финансова	постоянен	Общински бюджет, НСОРБ, АСЕКОБ	НП	ОБЩИНА ЯКОРУДА

12.Организиране и провеждане на разяснителни кампании относно управлението на отпадъците на територията на община Якоруда	Административна	постоянен	Общински бюджет	НП	ОБЩИНА ЯКОРУДА
13.Създаване на секция „Отпадъци“ на интернет страницата на общината	Административна	2022 г.	Общински бюджет	НП	ОБЩИНА ЯКОРУДА
14.Участие в Регионално сдружение на общините за изграждане на елементите на регионална система за управление на отпадъците.	Административна	постоянен	НП	НП	ОБЩИНА ЯКОРУДА Общински съвет - Якоруда
15.Периодично провеждане на кампании за събиране на хартия и картон и участие в национални кампании за почистване	административна	постоянен	Общински бюджет	НП	ОБЩИНА ЯКОРУДА

VI.ПОДПРОГРАМИ С МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

I.ВЪВЕДЕНИЕ

Управлението на отпадъците трябва да се усъвършенства непрекъснато и да се превърнев устойчиво управление на материалите с цел да се опазва, съхранява и подобрява качеството на околната среда, да се опазва човешкото здраве, да се гарантира разумнотои ефективно използване на природните ресурси, да се насърчават принципите на кръговата икономика, и да се намалява зависимостта на ЕС и на страните-членки от вносни ресурси, като по този начин се осигуряват нови икономически възможности и дългосрочна конкурентоспособност. За постигането на този екологичен приоритет Директива(ЕС)2018/851 от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците отделя специално приоритетно място на политиките по предотвратяване на отпадъците, като насочва вниманието към следните основни аспекти:

- Предотвратяването на отпадъци е най-ефикасният начин за подобряване наресурсната ефективност и за намаляване на въздействието на отпадъците върху околната среда.
- Насърчаването на устойчивостта при производството и потреблението може да допринесе съществено за предотвратяването на образуването на отпадъци (ПОО).
- Някои суровини са от голямо значение за икономиката на Съюза и снабдяванетос тях е

свързано с голям риск. С оглед на сигурността на доставките на тези суровини и в съответствие с инициативата за суровините, установена от Комисията, в нейното съобщение от 4 ноември 2008 г. относно „Инициатива за суровините: посрещане на нашите основни потребности от растеж и работни места в Европа“ и целите и целевите стойности на Европейското партньорство за иновации в областта на суровините, държавите-членки следва да предприемат мерки за насърчаване на повторната употреба на продукти, съдържащизначително количество суровини от изключителна важност, с целпредотвратяване на превръщането на тези материали в отпадъци.

В България изискването за разработване на Национална програма за предотвратяване на отпадъците се въведе в Закона за управление на отпадъците, приет през 2012 г., а първата за страната програма се разработи от МОСВ и одобри от МС в края на 2014 г. като част от Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г.
Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъците за периода 2021-2028 г. е втората за страната програма. В НППОО е заложена мярка/дейност „Разработване на програми за предотвратяване на отпадъците като част от общинските програми за управление на отпадъците“.

II.МЯСТО НА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕТО НА ОБРАЗУВАНЕ НА ОТПАДЪЦИ В ЙЕРАРХИЯТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕО въвежда йерархия на управлението на отпадъците. Тя е крайъгълен камък на законодателство и политиката относно отпадъците. Тази последователност определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците. Спазването на йерархията на управление на отпадъците гарантира най-високо ниво на съответствие с европейските документи за ефективно използване на ресурсите и кръгова икономика, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин. Йерархията задава пет възможни начина за институциите, бизнеса и домакинствата за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:
а) Предотвратяване на образуването на отпадъци б) Подготовка за повторна употреба
в) Рециклиране
г) Друго оползотворяване, напр. оползотворяване за получаване на енергия
д) Обезвреждане (контролирано депониране, изгаряне без оползотворяване на енергията и др.).

При прилагането на посочената по-горе йерархия на отпадъците, държавите членки предприемат мерки за насърчаване на вариантите, които обезпечават най- благоприятните за околната среда резултати като цяло.
Предотвратяването на образуване на отпадъци е определено в Член 3, точка 12 от РДО, респективно в §1, точка 28 от ДР на ЗУО, като:
“Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;
- вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или

- съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите”.

Имайки предвид съдържанието, дадено в определението на предотвратяването на отпадъците и високите екологични цели, които се поставят, мотото на предходната и на настоящата програма за предотвратяване на образуването на отпадъците е: „Най- полезният отпадък е този, който въобще не е възникнал!“.

Един от ефективните начини за предотвратяване на отпадъците е "повторна употреба" на продуктите, за което в РДО е дадено следното определение: „Всяка дейност, посредством която продуктите или компонентите, които не са отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени”. Повторната употреба е средство за предотвратяване на отпадъците и не е дейност по третиране, тъй като се осъществява преди продуктът да е изхвърлен/предаден като отпадък. Типични действия за повторна употреба са действията на домакинствата да ремонтират домакински електрически електроуреди, дрехи, обувки, вместо да ги предадат за подготовка за повторна употреба, оползотворяване или в най-лошия случай-да ги изхвърлят с общия битов отпадък за депониране.

Повторната употреба следва да се разграничава от действието "подготовка за повторна употреба", за което определението е следното "проверка, почистване или ремонт, операции по оползотворяване, посредством които продуктите или компонентите на продукти, които вече са предадени като отпадък/излезли от употреба продукти, се подготвят, така че да могат да бъдат повторно използвани без всякаква друга предварителна обработка".

Основната разлика между "повторна употреба" и "подготовка за повторна употреба" е, че в първия случай материалът или предметът не е станал отпадък, докато в случаите на "подготовка за повторна употреба", въпросният материал е изхвърлен/предаден като отпадък/непотребен продукт и след това се ремонтира и обработва, за да бъде пуснат на пазара като продукт втора употреба или дарен като такъв.

Количества отпадъците, преминали действие за подготовка за повторна употреба се отчитат при изчисляване на целите за рециклиране на битовите отпадъци, поставени пред държавите членки, като право да отчитат тези количества за рециклирани има държавата, от които са събрани съответните отпадъци, а не в държавата, в която са преминали операцията „подготовка за повторна употреба“ .

III. ЦЕЛИ И МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ ЗАПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Настоящата Програмата за ППО си поставя стратегическа и оперативна цели, които имат приемственост с целите на Националната програма за предотвратяване на отпадъците 2014-2020 г. и адресират принципите и препоръките на европейското законодателство в областта на предотвратяване на отпадъците[4]. По-конкретно целите на настоящата програма са:

Стратегическа цел

Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето нахората и околната среда.

Оперативна цел

Намаляване на количеството на образуваните отпадъци и на количествата на вредни вещества, съдържащи се в отпадъците.

Мерки

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата подпрограма. За всяка мярка са посочени срок за реализация, стойност и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни институции (водеща и партньор/и).

Включени са различни по характер мерки, които могат да се обособят като информационно-образователни, икономически, административно-регулаторни, нормативни. Някои от мерките са насочени към повече целеви групи, а някои към конкретна целева група (домакинства, бизнес, ученици и др.).

IV. ОПИСАНИЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩИ/ПРИЛОЖЕНИ МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ И ОЦЕНКА НА ПОЛЗИТЕ ОТ ПРИЛАГАНЕ НА МЕРКИТЕ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО

Анализът на изпълнението на Националната програмата за предотвратяването на образуването на отпадъците 2014-2020 г. показва, че към последната година за която има налични отчетни данни, редица мерки от плана за действие към програмата са изпълнени, като по-важните от тях са:

Изготвени са препоръки относно предотвратяване образуването на отпадъци в указанията на МОСВ за изработване на общински и регионални програми за управление на отпадъците. Представени са указания за разработване на подпрограма за предотвратяване на образуването на отпадъци, тъй като досегашният опит на общините в изготвянето на такава програма липсва в сравнение с опита им при изготвяне на общи програми за управление на отпадъците.

Приета е нова Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса за пластмасови торбички за пазаруване, която транспонира Директива (ЕС)

2015/720 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2015 година за изменение на Директива 94/62/ЕО по отношение на намаляване на потреблението на тънки пластмасови торбички за пазаруване, в т.ч. въвеждане на изискване същите да не бъдат предлагани безплатно.

Голяма част от българската администрация преустанови хартиения обмен на документи, което беше основна мярка за предотвратяване на отпадъците. Повече от 700 централни, областни и общински структури преминават към изцяло електронен документооборот помежду си. Мярката, заложена в законодателството, ще доведе до 6-кратно увеличение на ефективността на административния обмен. На годишна база се спестяват повече от 100 тона хартия годишно, значително намаляват разходите за закупуването ѝ, както и за печатни консумативи, куриерски услуги и др., намаляват се административната тежест за гражданите, бизнеса и за самите администрации.

От МОСВ е утвърдена Методика за попълване на заявление за издаване на комплексни разрешителни съгласно §3 от Наредбата за условията и реда за издаване на комплексни разрешителни. Съгласно нея, операторите на нови инсталации следва да представят информацията за планираните мерки за предотвратяване и където това е невъзможно - за

оползотворяване на образуваните отпадъци.

Министерство на икономиката, в рамките на приоритетна ос 3 на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност" 2014-2020, обяви процедура BG16RFOP002-3.004 „Подкрепа за пилотни и демонстрационни инициативи за ефективно използване на ресурсите“. По процедурата се подкрепиха проекти, които са насочени към внедряването на технологични решения и методи, които са пилотни за България и водят до подобряване на ресурсната ефективност на предприятията и намаляване на отпадъците. Проектите са базирани на предварително изготвен одит за ресурсна ефективност.

ОПОС 2014-2020 г. отправи покана и получи 95 проектни предложения за демонстрационни проекти по приоритетна ос „Отпадъци“ от общини, НПО и юридически лица.. Сключени са общо 27 административни договора за БФП и проектите са в процес на изпълнение.

Съществена мярка, водеща до прилагането от общините на политики за намаляване образуването на отпадъците, е непрекъснато увеличаващата се в отчетния период такса за депониране на битовите отпадъци, която представлява икономически стимул за мерки в разглежданата област.

Също така увеличаването на целите за рециклиране на МРО имаше ефект и за предотвратяване на образуването на отпадъците, тъй като управлението на тези отпадъци се основа на бизнес модели. Например все по-високите изисквания за разделно събиране и рециклиране на пластмасовите бутилки за еднократна употреба за безалкохолни напитки и нарастващите разходи за целта на производителите доведе до масово намаляване на теглото на този вид опаковка и/или използване на стъклени бутилки за многократна употреба – и оттам до предотвратяване образуването на този вид пластмасови отпадъци.

В резултат на изпълнените целенасочени мерки, включени в програмата, както и прилагани икономически инструменти и бизнес модели доведоха до редица ползи и резултати.

За периода 2014-2018 г. общото количество на образуваните битови отпадъци в страната намалява от 3193 хил. тона на 2862 хил. тона или общото намаление е 331 хил. тона.

План за действие към Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци

Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв.)	Източницина Финансира-не	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Стратегическа цел 1: НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ЧРЕЗ ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО ИМ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОВТОРНОТО ИМ ИЗПОЛЗВАНЕ								
Подпрограма ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ								
1.Насърчаване на домашното компостиране. Безвъзмездно предоставяне на домакинствата на компостери за зелени и други биоотпадъци	Съгласно проект (при единична цена на компостер 109 лв. и 5 % домакинства от региона обща прогнозна стойност 400 хил. за общините от региона)	Бюджет на община, ПОС 2021-2027, безлихвен заем ПУДООС	Ежегодно до 2028	Предотвратен и зелени и други биоотпадъци	Брой предоставени компостери на домакинствата през всяка от годините на програмата	Броят на домакинствата, на които са предоставени компостери	Общини в РСУО Разлог Банско Белица Якоруда	Домакинства
2.Повишаване информираността на населението за ползите и изискванията за разделното събиране и третиране на биоотпадъците	При единична цена от 5 хил. лв на кампания и 10 бр. кампании – 50 хил. лв. прогнозна стойност	Бюджет на община,	Ежегодно до 2028	Увеличено количество разделно събрани и третирани биоотпадъци	Информационни кампании	Брой проведени информационни кампании	Общини в РСУО Разлог Банско Белица Якоруда	Домакинства
3.Разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците от обществени зелени площи, паркове и градини	Съгласно проект за всяка община	Бюджет на община, ПОС 2021-2027, безлихвен заем ПУДООС	Ежегодно до 2028	Увеличено количество разделно събрани и третирани биоотпадъци	Организирана система за разделно събиране на биоотпадъци	Организирана система за разделно събиране на биоотпадъци	Общини в РСУО Разлог Банско Белица Якоруда	Домакинства
4.Намаляване на отпадъците от хартия и други офис консумативи, чрез изпълнение на националните и секторни програмни документи за „електронно управление“.	Съгласно проект за всяка община	Бюджет на общини	12/2028	Мерките за „електронно управление” са реализирани в пълен обхват	Изпълнени проекти за електронно управление	Предотвратени отпадъци от офис хартия и съпътстващи консумативи, материали и услуги	Общини в РСУО Разлог Банско Белица Якоруда	Държавни и общинска администрация

Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв.)	Източницина финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
5.Изготвяне и прилагане на планове от общините за предотвратяване образуването на отпадъци в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия.	Съгласно проекти – обща прогнозна стойност за общините от региона 30 хил. лв	Бюджет на общините, програми	12/2022 – 12/2027	Предотвратен и битови отпадъци от общински звена като пример за останалите организации в общините	Брой разработени планове/изпълнен и мерки за ПО в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия	Всички общински звена са разработили планове и прилагат мерки от тях	Общини в РСУО Разлог Банско Белица Якоруда	Общински звена
6.Разработване на проекти за финансиране на мерки за предотвратяване образуването на отпадъци.	Съгласно проекти – обща прогнозна стойност за общините от региона 50 хил. лв.	Бюджет на общините	01/2021 – 12/2028	Финансово подпомагане на общината за реализация на проекти за ПОО като част от финансирани мерки за подобряване управление на отпадъците	Брой подадени проектни предложения; брой сключени договори	Всички одобрени проекти са изпълнени в срок	Общини в РСУО Разлог Банско Белица Якоруда	Общински звена, НПО
7.Определяне на патентния данък по ЗМДТ до допустимия минимум за данъчно задължени лица, чиято дейност пряко води до повторна употреба на дадени продукти (напр. ремонт на обувки, мебели, дрехи, домакински уреди и пр.) и оттам и до ПОО;	Н.п.	Бюджет на общините	12/2021	Диференциран патентен данък за предоставяне на услуги, свързани с ПОО	Промяна на наредбата за МДТв частта, в която саизброени дейностите с патентен данък, с оглед диференцианетоим в отделни позиции за патентния данък запредоставяне на услуги, свързани с ПОО	Брой лица, възползващи се от минимална ставка за патентния данък за услуги, отнасящи се до повторна употреба на продукти и оттам – до прилагане на политиките за ПОО	Общини в РСУО Разлог Банско Белица Якоруда	Лица, чиято дейност пряко води до повторна употреба на дадени продукти

Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв.)	Източницина финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
8.Изпълнение на целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на информация за политиките по ПОО.	При единична цена от 5 хил. лв на кампания и 10 бр. кампании – 50 хил. лв. прогнозна стойност	Бюджет на общини	01/2021-12/2028	Гражданите са запознати с ползите от ПОО и възможните действия от страна на домакинствата за прилагане на мерки за ПОО в ежедневието	Брой реализирани кампании на общинско ниво	До края на програмата са проведени поне четири кампании на общинско ниво	Общини в РСУО Разлог Банско Белица Якоруда	НПО, медии, други
9.Ограничаване на ползването на прибори за еднократна употреба при обществени мероприятия	Прогнозна стойност – 20 хил.лв. на община	Бюджет на общината, отчисления по чл. 64 от ЗУО, ОПОС 2021-2027	01/2022-12/2028	Предотвратяване на образуването на пластмасови отпадъци	Брой проведени събития	Количество на събраните пластмасови отпадъци трябва да бъде намаляващо	Общини в РСУО Разлог Банско Белица Якоруда	Общински звена
10. Участие на общините в Европейската седмица за намаляване на отпадъците	Прогнозна стойност – 5 хил.лв. на община	ПУДООС, бюджет на общината	Ежегодно до 2028 г.	Разширяване познанията на гражданите и на обществото като цяло за ползите от ПО и начините за прилагане на действия в дома и на работното място	Брой участия	Участие всяка година	МОСВ (за разпространяване на информация за инициативата и за обобщаване на информацията)	Общини в РСУО Разлог Банско Белица Якоруда
11.Разполагане на контейнери за текстилни отпадъци	нп	Сключване на договор с ООп	2023	Предотвратяване образуването на текстилни отпадъци	Брой поставени контейнери	Количество събрани текстилни отпадъци	Общини в РСУО Разлог Банско Белица Якоруда	ООп

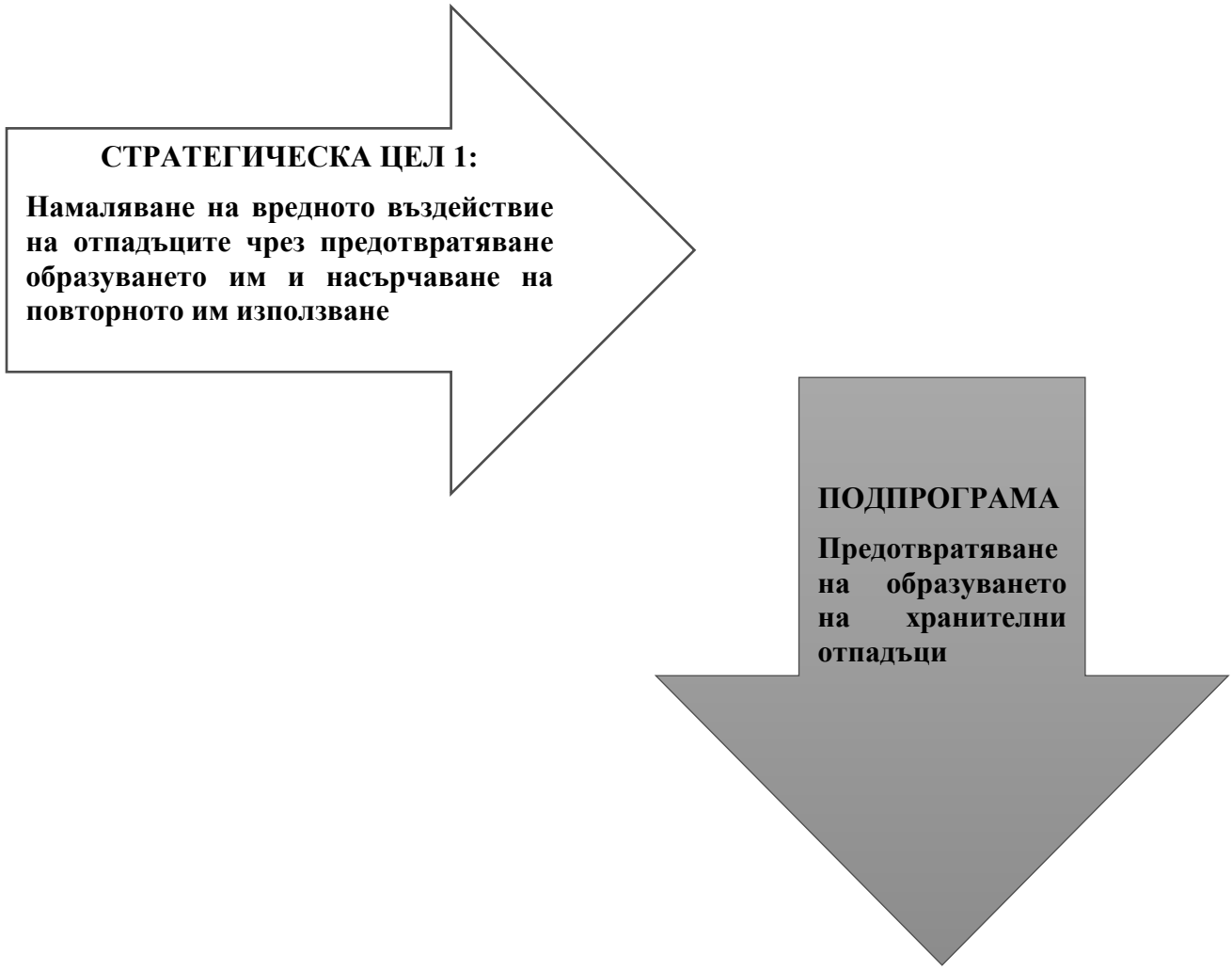

I.ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за устойчиво развитие до 2030 г., приета от Общото събрание на Организацията на обединените нации на 25 септември 2015 г., поставя цел за намаляване наполовина на хранителните отпадъци на глава от населението в световен мащаб при търговията на дребно и потребителите, както и за намаляване на загубите на храни по веригите на производство и доставки до 2030 г. Тези мерки следва да са насочени към предотвратяването и намаляването на хранителните отпадъци в първичното производство, преработването и промишленото производство, при търговията на дребно и разпространението по друг начин на храни, в ресторантите и заведенията за хранене, както и в домакинствата.

Предвид поставените цели на глобално ниво и значителното разхищение на храни в европейските страни, в Директива 2018/851 от 2018 г. за изменение на Рамковата директива за отпадъците от 2008 г., се призовава държавите от ЕС да намалят хранителните отпадъци на всеки етап от веригата на доставки на храни, да наблюдават нивата на хранителните отпадъци и да докладват за постигнатия напредък с цел постигане на целта за намаляване на хранителните отпадъци на територията на целия ЕС с 30 % до 2025 г. и с 50 % до 2030 г. За предотвратяване на хранителните отпадъци държавите членки следва да предвидят стимули за събиране на непродадените хранителни продукти на всички етапи от веригата на доставка на храни, както и за тяхното безопасно преразпределяне, включително на благотворителни организации. С цел намаляване на хранителните отпадъци от особено значение е да се повиши информираността на потребителите относно значението на датата на трайност („годно до“ и „най-добър до“).

За да помогне страните членки на ЕС в постигането на целите за намаляване на половина на хранителните отпадъци, с Директива 2018/851 от 2018 г. ЕК се ангажира да:

- разработи обща методология на ЕС за измерване на количеството на хранителните отпадъци и определяне на подходящи показатели;
- създаде платформа с участието на страните членки и заинтересованите страни с цел да допринесе за постигането на целите за устойчиво развитие по отношение н хранителните отпадъци чрез обмен на най-добри практики и оценка на постигнатия във времето напредък;
- предприеме мерки за разясняване на законодателството на ЕС относно отпадъците, храните и фуражите и за улесняване на даряването на храна, както и на използването на продукти, които вече не се използват за храна;
- проучи начини за подобряване на използването на посочените дати, особено „най-добър до“, върху храните от участниците в хранителната верига и тяхното разбиране от потребителите.

Законът за управление на отпадъците не включва определение за „хранителни отпадъци“, а хранителните отпадъци са включени в определението за „биоотпадъци“. Съгласно това определение хранителните отпадъци обхващат: „хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително- вкусовата промишленост.“

Директива ЕС 2018/851 дава следното определение: „хранителни отпадъци“ са всички храни, които са се превърнали в отпадъци“ и препраща към определението за „храни“ в член 2 от Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета:

„По смисъла на настоящия регламент „храни“ (или „хранителни продукти“) означава всяко вещество или продукт, независимо дали е преработен или не, частично преработен или непреработен, който е предназначен за или основателно се очаква да бъде приеман от хора.“. Понятието „храни“ включва напитки, дъвки и всякакви вещества, включително вода, които са умишлено вложени в храните по време на тяхното производство, приготовление или обработка. То включва водата след точката на съответствие, съгласно определението в член 6 от Директива 98/83/ЕО и без да се засягат изискванията на Директиви 80/778/ЕИО и 98/83/ЕО.

Проектът на Закон за изменение и допълнение на ЗУО14 привежда в съответствие определението за хранителни отпадъци в съответствие с Директива 2018/851.

В България (както и в останалите държави членки) все още не са налични прецизни данни относно генерирането на хранителни отпадъци по сектори, съгласно общоевропейската методика, приета през 2019 г. Въпреки това на основата на данни от ИАОС и предвид Наредба № 2 за класификация на отпадъците са направени оценки за количествата на хранителните отпадъци в страната.

Общото количество на хранителните отпадъци в страната през 2018 г. възлиза на близо 500 хил. тона, от които близо 57% са хранителните отпадъци с битов характер.

Основният източник на образуване на хранителни отпадъци в страната и в ЕС са домакинствата, следвани от сектора на преработка и производство на храни, т.е.намаляването на количествата хранителни отпадъци е необходимо по всички източници на образуване и най-вече хранителните отпадъци с битов характер и от преработка и производство на храни.

II. ЦЕЛИ И МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НАХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.

Настоящата Подпрограма за предотвратяване образуването на хранителните отпадъци си

поставя стратегическа и оперативна цел, съвместими с целите на Националнатапрограма за предотвратяване на образуването на отпадъци 2021-2028 г. и Програмата за управление на отпадъците на общините от РСУО-Разлог, и адресират принципите и препоръките на европейското законодателство в областта на предотвратяване на хранителните отпадъци[19]. По-конкретно целите на настоящата програма са:

Стратегическа цел

Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на хранителните отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда.

Оперативна цел

Намаляване на количеството на образуваните хранителни отпадъци.

Действия/мерки

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата програма. За всяка мярка са посочени срок за реализация, стойност и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни институции (водеща и партньор/и).

Основните действия/мерки са формулирани в резултат на прегледа на препоръки, насоки, законодателни актове на европейско ниво, на основата на преглед на добри практики в разглежданата област, а така също и на ситуацията в страната.

Понастоящем в България няма внедрена методика за измерване на хранителните отпадъци с произход, различен от домакинствата. Също така на национално ниво няма действаща стратегическа рамка по отношение предотвратяване образуването на хранителните отпадъци със съответните мерки и действия, които да обхванат всички етапи на хранителната верига – първично производство, преработката на храни, търговията на едро и дребно, общественото хранене и домакинствата.

Основните предизвикателства, с които държавата и общините трябва да се справят, за да осигури цялостна политика по предотвратяване образуването на хранителни отпадъци, могат да се идентифицират по следния начин:

- събиране на информация за количествата образувани хранителни отпадъци от бита;
- подобряване на между-секторното сътрудничество във връзка с прилагането на новото законодателство в областта;
- идентифициране на заинтересованите страни на всички етапи от хранителната верига;
- разработване от МЗХГ и приемане на Национална програма за предотвратяване и намаляване на загубата на храни;
- повишаване информираността на населението за предприетите от държавата мерки;
- изготвяне на методологически наръчници и информационни материали за предотвратяване образуването на отпадъци с цел повишаване на обществената

ангажираност;

- осигуряване на необходимото финансиране за изпълнението на посочените в подпрограмата мерки.

В Подпрограмата за предотвратяване образуването на хранителните отпадъци са предвидени основно меки мерки. В преобладаващата си част те имат информационно-образователен и административно-регулаторен характер. Мерките са насочени към различни целеви групи, в т.ч. публични институции, домакинства и бизнес.

Изпълнението на мерките ще допринесе за:

- подобряване на качеството на информацията и проследяването по отношение на количествата образувани, повторно използвани, рециклирани и оползотворени хранителни отпадъци;
- повишаване на осведомеността на обществото за проблема със загуба и разхищението на храни;
- повишаване на информираността на различни целеви групи (общини, НПО, бизнес, домакинства и др.) по отношение предотвратяване образуването на хранителни отпадъци;
- стимулиране на даряването на храни.

План за действие към Подпрограма за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци

Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв.)	Източницина финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очакванирезултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Стратегическа цел 1: НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ЧРЕЗ ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО ИМ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОВТОРНОТО ИМ ИЗПОЛЗВАНЕ								
Подпрограма ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ								
1.Осигуряване на надеждна информация за количествата образувани хранителни отпадъци.	Съгласно проекти – обща прогнозна стойност за общините от региона 10 хил. лв	Бюджет на община	2021	Събрана и докладвана към ЕК информацияза количествата образувани хранителни отпадъци	Брой изпратени въпросници до заведения за хранене.	2 бр. изготвени доклада	Общини в РСУО Разлог Банско Белица Якоруда	Общински звена, браншови асоциации и сдружения на производите лии търговци на храни
2.Изготвяне и прилагане на планове от общините за ПО хранителни отпадъци в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия, общински пазари и др. където се образуват хранителни отпадъци	Съгласно проекти – обща прогнозна стойност за общините от региона 30 хил. лв	Общински бюджет, програми	12/2022 за изготвянето; 12/2028 за прилагането	Предотвратени хранителни отпадъци от общински звена като пример за останалите организациив общините	Брой разработени планове	В края на програмния период всички звена генериращи хранителни отпадъци, са разработили планове и прилагат мерки от тях	Общини в РСУО Разлог Банско Белица Якоруда	Общински звена

3.Изпълнение на непрекъснати целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на информация за ПО на хранителни отпадъци на общинско ниво, в т.ч. относно значението на "Най-добър до" и "Годен до" натърговските хранителни продукти.	При единична ценаот 5 хил. лв на кампания и 10 бр. кампании – 50 хил. лв.прогнозна стойност	Бюджет на община в т.ч. отчисления по чл.64 от ЗУО, Европейск ипрограми	01/2021-12/2028	Гражданите и бизнеса са запознати с ползите от ПО на хранителните отпадъци и възможните действия за ПО на хранителните отпадъци	Брой реализирани кампании на общинско ниво	До края на програмата са проведени поне четири кампании на общинско ниво	Общини в РСУО Разлог Банско Белица Якоруда	НПО, медии, други
Дейности (мерки)	**Бюджет (хил.лв.)**	**Източницина финансиран е**	**Срок за реализация (месец и година)**	**Очакванирезултати**	**Индикатори за изпълнение**		**Отговорни институции**	
					Целеви	**Водеща**	**Целеви**	**Водеща**
4.Изпълнение на демонстрационни проекти за предотвратяване на хранителните отпадъци	Брой проекти -2 бр., при единична стойност – 120 хил. лв. на проект	Бюджет на община, "Програма заоколна среда 2021-2027"	01/2022-12/2026	Изпълнени проекти за предотвратяване на хранителни отпадъци от бита, ресторантьорство и туризъм, и реализирании разпространени добри практики	Брой подадени проектни предложения; брой сключени договори	Брой изпълнени проекти	Общини в РСУО Разлог Банско Белица Якоруда	Общински звена, юридически лица със стопанска цел
5.Подкрепа на дейността на организация/и, които организират и осъществяват даряването на храни преди изтичането на срока на годност	Н.п.	"Програма за храни и/или основно материално подпомаган е "2021-2027	01/2021-12/2028	Институционално обезпечаване на дейноститепо организиранеи осъществяване даряването на храни	В проекта на "Програма за храни/или основно материално подпомагане" 2021-2027 е включена мярка зафинансиране дейността на организация/и в сферата на даряване на	" Програма захрани и/или основно материално подпомагане " 2021-2027 г. е сключила договор за безвъзмездна финансова помощс организация/и в сферата на даряване на храни преди изтичане срока на годност,	Общини в РСУО Разлог Банско Белица Якоруда	Българска хранителна банка; други организации, които имат капацитет и значителен опит с дейности по събиране и даряване на храни преди изтичане

					храни преди изтичане срока на годност, възможно с директен бенефициен тБългарска хранителна банка	вкл.широка информационна кампания		срокана годност

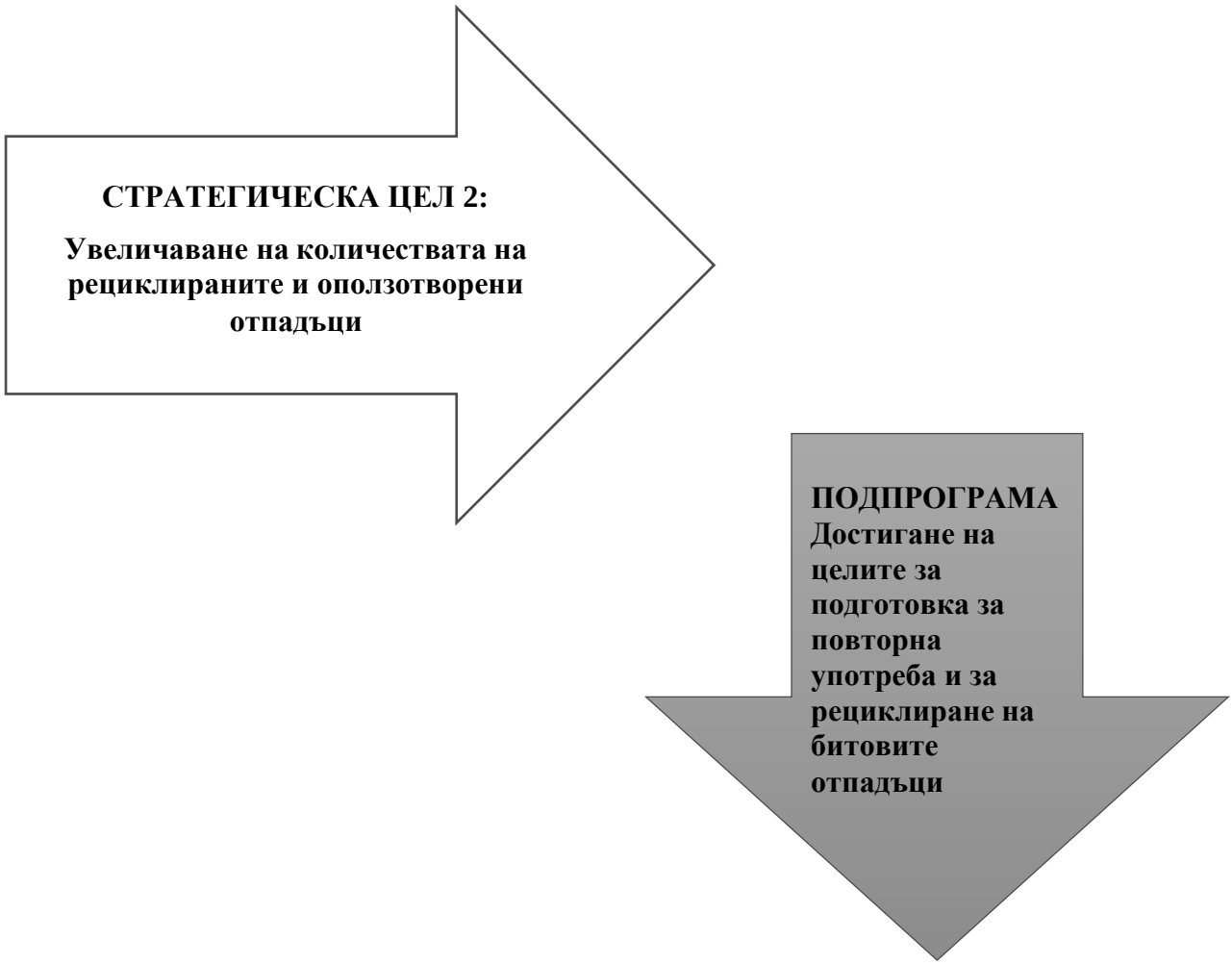

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Целите за рециклиране на битовите отпадъци, които страната си е поставила да постигне поетапно до 2035 г., са както следва:

- до 1 януари 2020 - най-малко 50 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2025 - най-малко 55 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2030 - най-малко 60 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2035 - най-малко 65 на сто от общото им тегло

Целите се изпълняват от общините в РСУО, в съответствие с решението, взето от Общото събрание на съответната регионална система.

Важна предпоставка за постигане на целите за намаляване количествата на депонираните отпадъци и увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци са и част от действията, предприети през последните години в това направление, а именно:

- ясно определената отговорност на общините за управление на битовите отпадъци, включително поставените цели за рециклиране;
- определянето на задължителни количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартияи картон, метал,

пластмаса и стъкло;

- въведеното законово изискване към административните, стопанските, образователните, търговските и други подобни обекти, които генерират битови отпадъци, да събират разделно отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъклои метал и да сключват договори за предаването им на оторизирани за такава дейност фирми и организации;
- въвеждането на икономически инструменти, стимулиращи общините да подобрят показателите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци (отчисления за депониране на всеки тон битови отпадъци), като тези от тях, които изпълнят посочените цели за рециклиране на битовите отпадъци се освобождават от 50% от дължимите отчисления за депониране;
- осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от гражданите и фирми е освобождаването на общините от допълнително заплащане с 15% завишение надължимите отчисления за депониране, за общини, които не изпълнят задължението си за осигуряване на посочената инфраструктура;
- нормативно осигурената възможност общините да използват натрупаните суми от заплатените от тях отчисления за депониране за финансиране на инвестиционни разходи за рециклиране и друго оползотворяване на битовите отпадъци.

II. ЦЕЛИ И МЕРКИ КЪМ ПОПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ

Стратегическа цел

Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци.

Оперативна цел

Увеличаване на количеството на рециклираните и оползотворени битови отпадъци и намаляване на количествата на вредни вещества, съдържащи се в тях.

Мерки

В Програмата за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци са предвидени мерки, които условно могат да бъдаткласифицирани като инвестиционни мерки и неинвестиционни (меки) мерки.

Инвестиционните мерки са насочени основно към реализация на проекти за създаване на центрове за подготовка за повторна употреба и др. „Меките" мерки са насочени към осъществяването на различни тематични проверки, провеждане на информационни и разяснителни кампании и обучения, различни нормативни промени и др.

В резултат от изпълнението на мерките от програмата до 2030 г. минимум 55% от общото тегло на битовите отпадъци ще бъдат подготвени за повторна употреба и рециклиране.

План за действие към Подпрограма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източницина финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Стратегическа цел 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ								
Подпрограма ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ								
1.Създаване на центрове за подготовка за повторна употреба и поправка, и/или друг начин за предотвратяване на отпадъците.	Съгласно проект за изграждане на център към РСУО Разлог с прогнозна стойност 600 хил. лв.	Оперативна програма за околна среда 2021-2027 г., общински бюджет	01/2022 - 12/2025	Създадени центрове за подготовка за повторна употреба и поправка	Брой изготвени проекти; брой изпълнявани проекти	Брой създадени центрове за подготовка за повторна употреба и поправка	Общини в РСУО Разлог Банско Белица Якоруда	юридически лица със стопанска цел
2.Създаване на информационна система за отчитане на количествата битови отпадъци събрани на територите на общините в РСУО	нп	нп	01/2022-12/2028	Създадена информационна система за отпадъци		Създадена информационна система за отпадъци	Общини в РСУО Разлог Банско Белица Якоруда	
3.Широко информиране на населението за точните местонахождения на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци, вид и количество на отпадъците, които да се оставят на тези площадки и др.	При единична цена от 2 хил. лв на кампания и 5 бр. кампании – 10 хил. лв. прогнозна стойност	Общински бюджет	01/2022 - 11/2028	Обществеността е информирана относно местонахождението на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци и вида и количествата на отпадъците, които могат да бъдат предавани	Публикуване на интернет страницата на общината информация за местонахождението на площадките за разделно събрани отпадъци и вида и количествата на събираните отпадъци до 12.2021 г. и актуализирането ѝ	Публикуване на интернет страниците си информация за местонахождението на площадките за разделно събрани отпадъци и вида и количествата на събираните отпадъци	Общини в РСУО Разлог Банско Белица Якоруда	

Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източницина финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
4.Провеждане от общините на информационни кампании за разделно събиране, подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци като ресурси в съответствие с мерките, предвидени в общинските програми за управление на отпадъците	При единична цена от 5 хил. лв. на кампания и 10 бр. кампании – 50 хил. лв. прогнозна стойност	Общински бюджет, "Програма за околна среда 2021-2027"	Ежегодно до 2028 г.	Гражданите и фирмите са информирани за реда, начина и ползите от разделното събиране и оползотворяване на битовите отпадъци	Проведена поне една информационни кампании за разделно събиране и подобряване управлението на битовите отпадъци на година	Ежегодно провеждани информационни кампании за разделно събиране и подобряване управлението на битовите отпадъци	Общини в РСУО Разлог Банско Белица Якоруда	
5.Ежегодно провеждане на поне две кампании за разделно събиране на отпадъци от хартия и други материали (напр. в края и в началото научебната година)	При единична цена от 2 хил. лв. на кампания и 14 бр. кампании – 28 хил.	Общински бюджет	Ежегодно до 2028 г.	Допълнителни количества разделно събрани отпадъци от общините	Проведени поне две кампании за разделно събиране на стара хартия и други отпадъци в годината	Провеждат се ежегодни информационни кампании за разделно събиране на стара хартия и други отпадъци	Общини в РСУО Разлог Банско Белица Якоруда	Училища, НПО, ОО
6.Осигуряване на необходимото техническо оборудване за общинската администрация, с което служителите отговарящиза отпадъците да извършват проверки.	Съгласно проект при единична цена 6хил. лв. на община– обща прогнозна стойност 35 хил. лв.	Общинскибюджет	12/2023	Повишена ефективност и възможност за извършване на планови и извънпланови проверки	Брой предоставено оборудване	Техническото оборудване е повече спрямо2020 г.	Общини в РСУО Разлог Банско Белица Якоруда	
7.Прилагане от общинатана изисквания на ЗМДТ относно формиране на такса битови при новите бази за отделните услуги в рамките на план-сметката на общината	Н.п.	Общинскибюджет	01/2022	Приложен е принципа "замърсителят плаща" по отношение определяне размера на такса битови отпадъци	Приложени нови изисквания на ЗМДТ	Приложени нови изисквания на ЗМДТ		

*Бюджетът е индикативен

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2:

Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци

ПОДПРОГРАМА
Достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

I.ВЪВЕДЕНИЕ

Строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради се характеризират с висок потенциал за рециклиране и повторна употреба, като някои от техните компоненти имат висока ресурсна стойност. Правилното управление на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради допринася за постигането на устойчивост и подобряване качеството на живот. Според РДО до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. В националното законодателство заложената крайна цел за рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване до 1 януари 2020 г. от най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците също не е променяна и се запазва и за периода на НПУО 2021-2028 г.

Важна предпоставка за постигане на целите са част от действията, предприети за постигане на тези цели до момента, а именно одобрените нормативни разпоредби в ЗУО и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали от 2017 г. - в тях са разграничени ясно отговорностите на общинските, регионалните и централните институции, като са поставени следните ключови изисквания:

Възложителят на инвестиционен проект е отговорен за изпълнението на целите за рециклиране на строителните отпадъци.

- Възложителят е длъжен да разработи План за управление на строителните отпадъци като задължителна част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж и се одобрява заедно с целия проект. Изпълнението на Плана за управление на строителните отпадъци осигурява проследимост на количествата на отпадъците от момента натяхното образуване до предаването им за оползотворяване или крайно обезвреждане. Въвеждането на този механизъм улеснява осъществяването на контрол от страна на компетентните органи за изпълнение на изискванията на наредбата, както превантивно – на етап издаване на разрешение за строеж, така и последващо – при контрол на изпълнението на строителните дейности и в процедурата на въвеждане в експлоатация на обекта.
- Възложителите на инвестиционни проекти, финансирани с публични средства, са отговорни за влагане в строежите на определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратнинасипи.
- Възложителите на СМР и/или премахването на строежи извън предходната точка осигуряват селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества.

II.ЦЕЛИ И МЕРКИ КЪМ ПОПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ НА СГРАДИ

Стратегическа цел

Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци

Оперативна цел

Увеличаване на количеството на рециклираните и оползотворени битови отпадъци и намаляване на количествата на вредни вещества, съдържащи се в тях.

Мерки

Подпрограмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради съдържа както инвестиционни мерки, така и „меки“ мерки.

Меките мерки са основно насочени към успешното прилагане на практика на нормативната уредба, както и към повишаване на информираността и капацитета в разглежданата област.

Инвестиционните мерки по подпрограмата са свързани с реализацията на процедура за финансиране на проекти и изпълнение на проекти за системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване настроителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали.

Възможни източници на финансиране са:

- средства, осигурени от Оперативна програма за околна среда 2021-2027 г. (ОПОС 2021 – 2027 г.);

- публично – частно партньорство между бизнеса и общината, включително чрез предоставяне на подходящи общински терени за изграждане на съоръжения.

План за действие на Подпрограмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори заизпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Стратегическа цел 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ								
Подпрограма ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ НА СГРАДИ								
1.Реализация на проект за системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци	Съгласно проект, при единична прогнозна стойност – 3 мил. лв. (общо за РСУО)	ОПОС 2021 – 2027 г., Invest EU и др. финансови инструменти	01/2023-12/2028	Намален риск за околната среда и човешкото здраве от вредното въздействие на тези групи отпадъци	Изготвено проектно предложение и сключен договор	Изградена система, съоръжение и инсталация	Общините в РСУО (когато общината е възложител)	Юридически лица със стопанска цел
2.Разделно събиране и рециклиране на строителни отпадъци, вкл. в индустриални зони при доказана необходимост;	Съгласно проект, при единична прогнозна стойност – 160 хил. лв.	ОПОС 2021-2027; общински бюджет	01/2023-12/2028	Намален риск за околната среда и човешкото здраве от вредното въздействие на тези групи отпадъци	Изпълнен проект за Разделно събиране и Рециклиране на строителни отпадъци	Изпълнен проект	Общините в РСУО (когато общината е възложител)	Юридически лица със стопанска цел
3.Прилагане на контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци	Н.п	Общински бюджет	01/2021-12/2028	Осъществен контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци	В годишните планове за извършване на контролна дейност на компетентните органи са включени тематични проверки относно спазване на изискванията за строителни отпадъци; Бр.извършени проверки; бр.наложени санкции; брой съставени предписания	Спазени са всички изисквания на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителни отпадъци	Общините в РСУО (когато общината е възложител)	Възложители на инвестици онни проекти

Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори заизпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
4.Включване в тръжните документи за строителство на сгради на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	Н.п.	Бюджет на възложителите на обществени поръчки	12/2028	В строителството на сгради се влагат рециклирани строителни материали	2021-2023 - 2%; 2024-2028 - 2,5%	2028 - 2,5%	Общините в РСУО (когато общината е възложител)	Строители
5.Включване в тръжните документи за рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	Н.п.	Бюджет на възложителите на обществени поръчки	12/2028	При ремонтите на пътища се влагат рециклирани строителни материали	2021-2023 - 2%; 2024-2028 -3%	2028 - 3%	Общините в РСУО (когато общината е възложител)	Строители
6.Включване в тръжните документи за строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали		Бюджет на възложителите на обществени поръчки	12/2028	В строителството на други строежи от техническата инфраструктура се влагат рециклирани строителни материали	2021-2023 - 5%; 2024-2028 -8%	2028 - 8%	Общините в РСУО (когато общината е възложител)	Строители
7.Включване в тръжните документи за строителство на изискването за оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи		Бюджет на възложителите на обществени поръчки	12/2028	Строителни отпадъци се оползотворяват в обратни насипи	2021-2022 - 8% 2023-2024 - 9% 2025 - 10% 2026-2028 - 11%	2028 - 12%	Общините в РСУО (когато общината е възложител)	Строители

*Бюджетът е индикативен

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2:

Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци

ПОДПРОГРАМА Достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО

I.ВЪВЕДЕНИЕ

Съгласно ЗУО "Масово разпространени отпадъци" са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Съгласно националното законодателство са поставени годишни количествени цели за рециклиране и оползотворяване на шест групи масово разпространени отпадъци.

- Отпадъци от опаковки
- ИУМПС
- ИУЕЕО
- Отпадъчни масла и нефтопродукти
- Отпадъци от гуми
- Отпадъци от батерии и акумулатори

Целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, ИУМПС, ИУЕЕОи от батерии и акумулатори са заложени на общоевропейско ниво, а в България са поставени и се изпълняват национални количествени цели и за отпадъци от гуми и за отпадъчни масла и нефтопродукти. Целите за оползотворяване и рециклиране на шестте групи МРО на територията на цялата страна се изпълняват успешно чрез въведените схеми за разширена отговорност на производителя. Поставени са изисквания за ясно определяне на ролите на отделните заинтересовани страни, ефективността на разходите, определянето на вноските, които производителитезаплащат, изисквания за прозрачност, както и системи за отчитане и

ефективен контролна дейността на схемите.

Заложените цели за МРО по години са следните:

Група МРО	Цели
Отпадъци от опаковки	До 2025 г.: 65% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклира, в т.ч. Пластмаси: 50% Дърво: 25% Черни метали: 70% Алуминий: 50% Стъкло: 70% Хартия и картон: 75% До 2030 г.: 70% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклират, в.т.ч.: Пластмаси: 55% Дърво: 30% Черни метали: 80% Алуминий: 60%
	Стъкло: 75% Хартия и картон: 85%
ИУМПС	**Ежегодно:** ниво на повторна употреба и оползотворяване,не по-ниско от 95% от теглото на всяко ИУМПС **Ежегодно:** ниво на повторна употреба и рециклиране, не по-ниско от 85% от теглото на всяко ИУМПС
ИУЕЕО	**Ежегодно:** разделно е събрано мин. 65% от средното теглона пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години
Отпадъци от отработени масла	**Ежегодно:** мин. 40% от количеството масла, пуснати на пазара през съответната година
Отпадъци от гуми	**Ежегодно:** не по-малко от 50% от количеството гуми, пуснати на пазара на РБ през текущата година се регенерират и/или рециклират
Отпадъци от портативни батерии и акумулатори (ПБА)	**Ежегодно:** разделно са събрани мин. 45% от пуснатите на пазара ПБА с изключение на ПБА, които са били пуснати на пазара, но са изнесени или изпратени от територията на страната

Отпадъци от индустриални батерии и акумулатори	Ежегодно: разделно са събрани мин. 25% от пуснатите на пазара индустриални батерии и акумулатори
Отпадъци от автомобилни батерии и акумулатори	Ежегодно са събрани разделно 100% от пуснатите на пазара автомобилни батерии и акумулатори

II.МЕРКИ КЪМ ПОПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МРО

Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО включва основно „меки" мерки, които имат административно-регулаторен и информационно-образователен характер. Предвидени са мерки за повишаване на административния капацитет.

В Плана за действие към настоящата програма не са включени специфични мерки и дейности за подобряване на системите и достигане на целите относно рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, тъй като те са включени в Плана за действие към Подпрограмата за управление на опаковките и отпадъците от опаковки.

План за действие към Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО

Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Стратегическа цел 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ								
Подпрограма ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МРО								
1.Провеждане на информационните кампании сред обществеността, относно ОО и МРО	При единична цена от 5 хил. лв. на кампания и 10 бр. кампании – 50 хил. лв. прогнозна стойност	Общински бюджет	Ежегодно до 2028	Увеличаване на количествата разделно събрани отпадъци	Брой проведени информационни кампании	Повишена информираността на обществеността по въпросите на управлението на МРО, отчетена при проучвания на общественото мнение	Общини РУСО Разлог Банско Белица Якоруда	Организации по оползотворяване
2.Обобщаване и публикуване на информация за местата за събиране на ИУЕЕО, НУБА, ИУГ и изготвяне на годишна справка за количества отпадъци.	При единична цена от 2 хил. лв на кампания и 7 бр. кампании – 14 хил.лв.	нп	Ежегодно	Прозрачност и информиране на обществеността относно управлението на МРО	Публикуване на информация	Информиране на населението	Общини РУСО Разлог Банско Белица Якоруда	Организации по оползотворяване
3.Сключване на договори за разделно събиране на ОО и МРО;	нп	нп	2021 – 2028 г.	Увеличаване на количествата разделно събрани хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали, вкл. отпадъци от опаковки от същите материали	Сключен договор	Повишаване Количествата разделно събрани отпадъци от опаковки и МРО.	Общини РУСО Разлог Банско Белица Якоруда	Организации по оползотворяване

Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източницина финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
4. Оптимизиране на системитеза разделно събиране на МРО	нп	Фирма или организация	ежегодно	Увеличаване на количествата разделно събрани отпадъци	Справка за разположени е на системата	Достъпност на системата за гражданите	Общини РУСО Разлог Банско Белица Якоруда	ООп
5.Увеличаване на контрола от страна на общината, относно спазването на забраната за изхвърляне на МРО на нерегламентирани за целта места.	нп		2021-2028 г.	Увеличаване на количествата разделно събрани отпадъци	Извършени проверки и предприети мерки	Създадена ефективност за използване на системата	Общини РУСО Разлог Банско Белица Якоруда	ООп

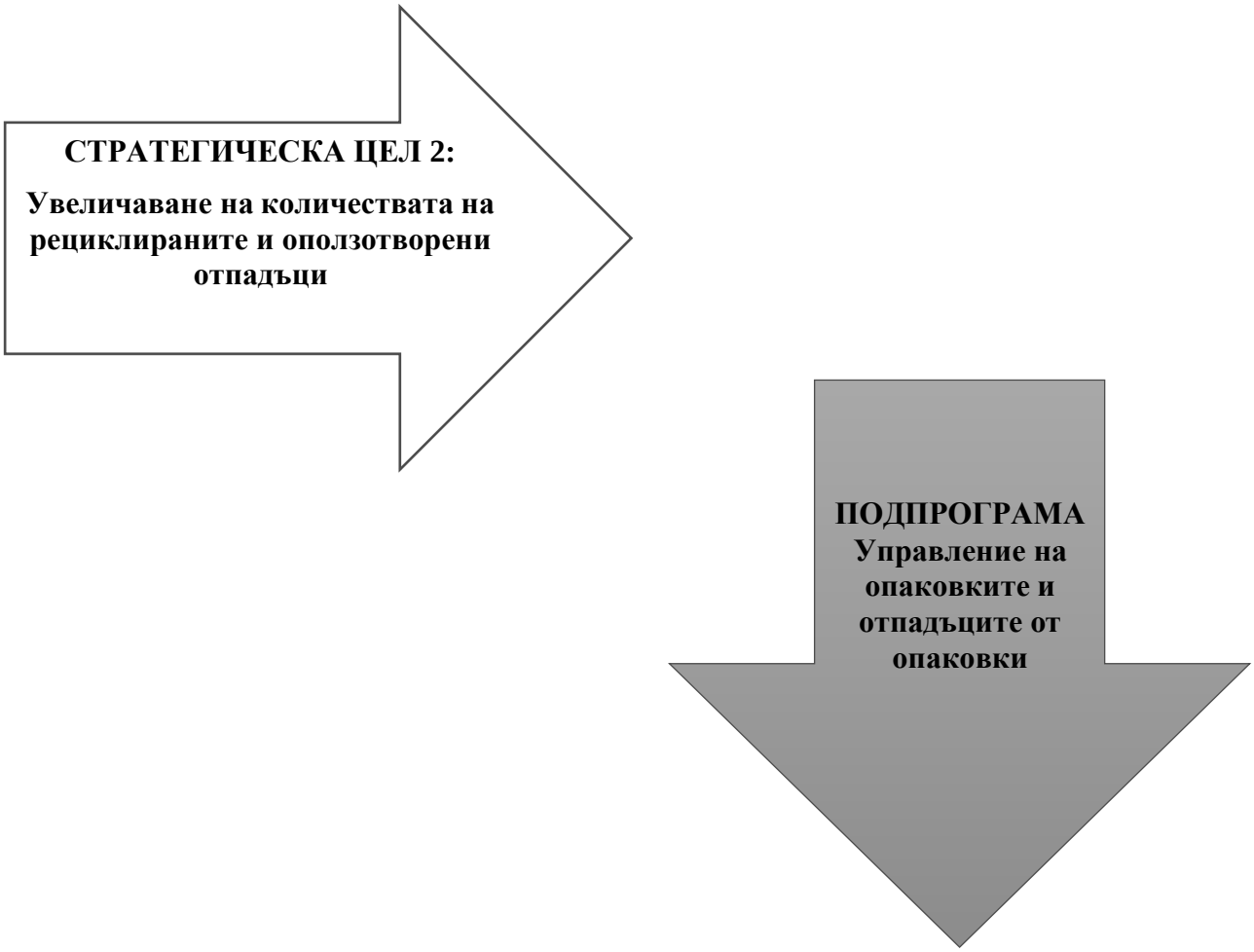

I.ВЪВЕДЕНИЕ

Необходимостта от разработването на настоящата подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки произтича от следнитеосновни причини:

- Нормативно изискване - съгласно чл. 49, ал. 4, т. 13 от ЗУО, Националният план за управление на отпадъците трябва да съдържа отделна глава за управлението на опаковките и отпадъците от опаковки, включваща и мерки запредотвратяване и повторна употреба, респективно и за регионалните програми;
- За разлика от останалите МРО, в управлението на отпадъците от опаковки общините имат значително по-активно участие и задължения като една от основните заинтересовани страни, което изисква много по-добра координация между всички участници в процеса на управление на отпадъците от опаковки. В случай че нямат сключен договор с организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки, общините са длъжни да разработват и изпълняват сами програми за разделно събиране на отпадъци от опаковки и да предоставят ежегодно информация на МОСВ в тази връзка.
- Всички МРО, с изключение на отпадъците от опаковки, се образуват в резултат на употребата на самия продукт, пуснат на пазара, който след употребата се превръща в отпадък. Отпадъците от опаковки са резултатът от употребата на продукти, които са опаковани и именно опаковките, а не самите продукти са предмет на изискванията за рециклиране и оползотворяване. В допълнение при

опаковките става въпрос за изключително широк диапазон от опаковани продукти – десетки хиляди вида, от които се генерират отпадъците от опаковки, което допълнително усложнява организирането на системите за разделното им събиране.

Настоящата подпрограма си поставя задачата да идентифицира ключовите тенденции по отношение на количествата на опаковките, на генерираните отпадъци от опаковки, от потреблението на опакованите стоки и нивото на рециклиране, и да набележи основни мерки и действия, които да подпомогнат предотвратяването на образуването на тези отпадъци, повторната употреба и постигането на заложените количествени цели пред страната за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки и за влагане на рециклирани материали в някои видове опаковки.

Количествените цели, които страната ни си поставя по отношение на рециклирането и оползотворяването на отпадъците от опаковки през следващите години, са посочени в Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО. В допълнение към тези цели наскоро приетото европейско законодателство от пакета „Кръгова икономика“ поставя по-специални изисквания към едни от най-широко разпространените пластмасови опаковки, а именно пластмасовите бутилки за напитки за еднократна употреба. По-конкретно се поставя изискването всяка държава членка да гарантира, че:

- от 2025 г. някои бутилки за напитки трябва да съдържат най-малко 25% рециклирана пластмаса, а от 2030 г. - най-малко 30%.
- държавите членки да осигурят разделното събиране с цел рециклиране на пластмасови бутилки за еднократна употреба до 3 литра на ниво най-малко 77%до 2025 г. и до 2029 г. - 90%.

На европейско ниво се приеха и нови разпоредби за докладване на данни за отпадъците от опаковки, които страната ни трябва да прилага.

II.ОСНОВНИ ТЕНДЕНЦИИ И ИЗВОДИ

Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки е първата от всички системи за разделно събиране на отпадъците, създадена след приемането на Закона за управление на отпадъците през 2003 г. С приемането на Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки през 2004 г. и измененията ѝ впоследствие в националното законодателство се регламентира цялостната схема за управление на този поток отпадъци, която непрекъснато се разширява и подобрява ефективността си в годините. На територията на страната работят няколко организации за оползотворяване на отпадъците от опаковки, които имат ангажимента да изпълняват целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки от името на лицата, които пускат на пазара опаковани стоки. Системата е с широко покритие на територията на цялата страна (както е посочено в Раздела „Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа на „Отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща”).

Специфичен показател, измерващ ефективността на работа на системата за управлението на отпадъците от опаковки, е процентът на рециклираните отпадъци от опаковки спрямо генерираните. Средно за страните от ЕС стойността на този показател е 60,4% за 2008г. и 67,5% 2017 г. За страната ни този процент нараства от 50.3% през 2008г. на 65,6% през 2017

г., като от 2010 до 2017 г. стойността на показателя се движи около средната стойност на показателя за държавите от ЕС. През десетгодишния период 2008-2018г. България изпълнява, дори преизпълнява, целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки. Ежегодно ИАОС подготвят и публикуватна интернет страницата си доклад за степента на достигане на целите и за управлението на отпадъците от опаковки с богати информация и илюстрации, и на напълно достъпен за обществеността език.

Друг специфичен показател, измерващ ефективността на работа на системата за управление на отпадъците от опаковки, е количеството рециклиран отпадък на жител за година. За 2017 г. този показател за България е 42 кг/жител, като с всяка изминала година за последните десет години се увеличава процентът на рециклираните отпадъци от опаковки от общо образуваните. Средно за ЕС за същата година стойносттана показателя е приблизително 120 кг/жител рециклирани отпадъци от опаковки, което е три пъти повече от стойността в България.[39]

През десетгодишния период 2008-2018 г. непрекъснато нарастват количествата на опаковките на опакованите стоки, пускани на пазара в страната.

През 2012 г. с приемането на новия Закон за управление на отпадъците се въведе изискването ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места с над 5 000 ж. и курортните места да събират разделно получените от дейността им отпадъци от хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали на територията на обекта и да ги предават в съответствие с изискванията на наредбата по чл. 22 ЗУО – общинските наредби за управление на отпадъците. Изключение от посоченото изискване се допуска за населени места, вкоито няма изградена система за разделно събиране на същите отпадъци от домакинствата. Редица общини въведоха това изискване в общинските си наредби за управление на отпадъците, но на практика не са въвели механизми за прилагането иму и липсва информация доколко посочените обекти изпълняват (доброволно) това изискване. Доколкото част от отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали, генерирани от ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради са отпадъци от опаковки от посочените материали, в Плана за действие към Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки се включват мерки, произтичащи от посоченото законово изискване.

Независимо че страната ни е в много по-благоприятна ситуация от средното европейско ниво по отношение на количествата генерирани отпадъци от опаковки, е необходимо да се провеждат много по-целенасочени мерки за предотвратяване образуването на отпадъци от опаковки и повторно използване на опаковки, където това е възможно. Особено важно е провеждането на широки информационни кампании сред обществеността, предвид многобройните източници, които ежедневно генерират такива отпадъци на територията на цялата страна.

Необходимо е да се подобрят и разширят системите за разделно събиране на отпадъците от опаковки, предвид нарастването на количествените цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, както и специфичните цели за разделно събиране на пластмасовите бутилки за еднократна употреба до 3 литра.

Общините следва да фокусират вниманието си върху прилагащите и контролните механизми за спазване на изискванията от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради да събират разделно отпадъците си от опаковки ида ги предават

на оторизирани за целта лица за последващо рециклиране иоползотворяване. Това ще доведе не само до екологични ползи (нараснали количества разделно събрани отпадъци от опаковки), но и до намаляване на разходите на общините за третиране на битовите отпадъци поради намалени количества битови отпадъци, извозването и третирането на които общините трябва да финансират.

Бизнесът за производство на пластмасови бутилки за еднократна употреба трябва да пренастрои производството си с оглед достигане на целите за влагане на рециклирана пластмаса при производството на пластмасови бутилки за еднократна употреба. Следва да се определи компетентният държавен орган за контрол спазването на това изискване, като на този орган се осигури обучение, методически ръководства за контрол и други необходими ресурси – човешки, финансови, технически и др.

План за действие към Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Стратегическа цел 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ								
Подпрограма ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МРО								
1.Включване в наредбата по чл.22 от ЗУО наизисквания за търговските и други подобни обекти за разделно събиране на отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали, вкл. отпадъци от опаковки от същите материали, и осъществяване на контрол и налагане на предписания/глоби.	нп	Бюджет на общината	2021-2028	Увеличаване на количествата разделно събрани хартия икартон, стъкло, пластмаси, дърво и метали, вкл. отпадъци от опаковки от същите материали	Разработванена конкретни механизми за общината;	Всички задължени търговски и други подобни обекти прилагатизискванията за разделно събиране на отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали, вкл.отпадъци от опаковки от същите материали	Общините в РУСО Разлог Банско Белица Якоруда	Търговски и други подобни обекти
2.Поемане на доброволни ангажименти от бизнеса за прилагане на практики за предотвратяване генерианетона отпадъци от опаковки от стоки, които предлагат на пазара	нп	Бюджет на организацииите, поели доброволно ангажимента	2021-2028	Предотвратени количества отпадъци от опаковки	Планирани мерки за предотвратяване на отпадъците от опаковкиот бизнеса	Изпълненимерки за предотвратяванена отпадъци от опаковки от бизнеса	Общините в РУСО Разлог Банско Белица Якоруда	Бизнес организаци и (търговски обекти и др.)
3.Провеждане на информационни кампании/обучение сред училищата, детските градинии общинските звена за разделното събиране на ОО иМРО на територията на общината	При единична ценаот 2 хил. лв на кампания и 7 бр. кампании – 14 хил.	Бюджет на общината	2021-2028	Увеличаване на количествата разделно събрани отпадъци	Брой проведени информационни кампании	Повишена информираността на обществеността по въпросите науправлението на МРО, отчетена при проучванияна общественото мнение	Общините в РУСО Разлог Банско Белица Якоруда	ООп

	лв.							

**Бюджетът е индикативен*

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3:

Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други

ПОДПРОГРАМА Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други

I.ВЪВЕДЕНИЕ

В резултат на изпълнението на подпрограмата за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци се очаква до 2040 г. количеството на депонираните битови отпадъци да се намали до 10% или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци. По-конкретно:

- ще бъде осигурен капацитет за депониране на остатъчните битови отпадъци и надруга площадкова инфраструктура
- ще бъдат рекултивирани и закрити всички общински депа
- ще бъде осигурена инфраструктура за стабилизиране на биоразградимата фракция на отпадъците
- ще бъдат разработени иновативни продукти и технологии, чрез които се подобрява йерархията на управление на отпадъците
- ще бъдат изготвени практически решения за проблемите с най-широкогенерираните производствени опасни отпадъци
- ще бъде повишен капацитетът на институциите да осъществяват контрол на трансграничен превоз на отпадъци, вкл. за откриване на незаконни превози на отпадъци.

II.ЦЕЛИ И МЕРКИ КЪМ ПОПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ

Стратегическа цел

Намаляване на количествата и на риска от депонирани битови отпадъци

Оперативна цел

Намаляване на количествата на депонираните битови отпадъци и увеличаване дела на рециклираните и оползотворените такива;

Мерки

Предвидените мерки са както инвестиционни, така и "меки" мерки. Инвестиционните мерки са насочени основно към изграждане на площадкова инфраструктура за битови отпадъци, закриване и рекултивация на общински депа, третиране на утайки от ПСОВ, устойчиво управление на излезли от употреба препарати за растителна защита и др.

„Меките” мерки са насочени към реализация на публични, бизнес и научни проекти за разработване/внедряване на различни иновативни методи за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци. Предвидени са мерки за повишаване на капацитета на публичната администрация по отношение трансграничния превоз на отпадъци и др.

План за действие към Подпрограма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци

Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Стратегическа цел 3: НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ И ДРУГИ								
Подпрограма Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци								
1.Изграждане допълнителни клетки и друга площадкова инфраструктура за РСУО Разлог	Съгласно проект, прогнозна стойност - 4 мил.лв.	Общински бюджети, отчисления почл. 64 от ЗУО, ПУДООС, ДБ	12/2028 г.	Осигурен капацитет за депониране на остатъчните битови отпадъции на друга площадкова инфраструктура	Сключен договор с външен изпълнител по реда на ЗОП за изграждане на допълнителна инфраструктура	Намален рискза околната среда в резултат от депониране на отпадъцина депа, отговарящина всички изисквания	Общините в РСУО Разлог, Банско Белица Якоруда	ПУДООС, МОСВ
2.Изпълнение на етап „техническа“ и „биологична“ рекултивация от проекта за закриване и рекултивация на стари общински депа за общините част от РСУО Регион Разлог	Съгласно проект за рекултивация на депата за всяка община	Отчисления по чл. 60 от ЗУО; ОПОС 2021-2027 г.	Съгласно проект	Рекултивирано общинско депо, съгласно нормативните изисквания		Изпълнение на етап „техническа“ и „биологична рекултивация“	Общините в РСУО Разлог, Банско Белица Якоруда	ПУДООС
3.Мониторинг и следексплоатационни грижи на общински депа за общините от РСУО Разлог	Съгласно плана за мониторинг	Отчисления почл. 60 от ЗУО; Общинскибюджет	Постоянен	Контрол и последващ мониторинг на параметрите на закритото общинско депо	Информираност на населението зазакриване на депото	Създадена организацияза контрол	Общините в РСУО Разлог, Банско Белица Якоруда	
4.Периодично почистване на локално образувани натрупвания на отпадъци на нерегламентирани за целта места.	Приблизителна стойност – 50 хил. годишно (за всички общини от региона)	Общинскибюджет	Постоянен	Предотвратяване замърсяването с отпадъци	Брой нерегламентиран и замърсявания	% или брой намаление нерегламентирани замърсявания	Общините в РСУО Разлог, Банско Белица Якоруда	

Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
5.Създаване на общински системи за разделно събиране на опасните отпадъци отбита	Съгласно проект, приблизителна единична стойност 200 хил. лв.	Общински бюджет	12/2028 г.	Намален риск за околната среда от депонирани опасни отпадъци	Брой общини, създали системи за разделно събиране на опасни отпадъци от бита	Всички общини от РСУО са създали системи за разделно събиране наопасни отпадъци от бита	Общините в РСУО Разлог, Банско Белица Якоруда	Домакинства и бизнес
6.Изграждане на инсталация за предварително третиране (сепариране) на битови отпадъци	Съгласно проект	ОПОС	2022-2023 г.	Изградена инсталация за предварително третиране	Сключен договор за изпълнение на СМР	Намаляване количеството на депонирани отпадъци	Общините в РСУО Разлог, Банско Белица Якоруда	
7.Изграждане на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, и други разделно събрани отпадъци във всички населени места с население по-голямо от 10 000 жители на регионално ниво	Съгласно проект	Отчисления по чл.64 от ЗУО	2022-2024 г.	Изградени площадки за безвъзмездно предаване на отпадъци от домакинства	Брой общини изградили площадки	Намаляване количество депонирани отпадъци	Общините в РСУО Разлог, Банско Белица Якоруда	
7.Обезвреждане на УОЗ пестициди и залежали пестициди, намиращи се в склад в ПИ 56126. 452.2		ПУДООС	2028	Обезвредени УОЗ пестициди и залежали пестициди	Количество обезвредени пестициди	Количество обезвредени пестициди	Община Разлог Община Банско	ПУДООС

**Бюджетът е индикативен*

VII.КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

Регионалната програма за управление на отпадъците на територията на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда 2021-2028 г. е разработена в координация с програмните документи в сектор отпадъци на национално ниво и с общинските програмни документи за развитие на общините в регионалното сдружение.

6.1.Координация с програмни документи на национално ниво

- *Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г.*

Националният план за управление на отпадъците (НПУО) има ключова роля за постигане на ефективно използване на ресурсите и устойчиво управление на отпадъците, тъй като анализите на съществуващата ситуация показват, че в България съществува значителен потенциал за подобряване на предотвратяването и управлението на отпадъците, по-добро използване на ресурсите, като същевременно бъдат намалени вредните въздействия на отпадъците върху околната среда.

Генералната стратегическа цел на страната в сферата на управление наотпадъците е: „Общество и бизнес, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси.“

Формулирани са три стратегическите цели в синхрон за настоящата програма, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел, като следва:

Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяванеобразуването им и насърчаване на повторното им използване

Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци

Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъциНаправени са прогнози и финансови разчети за необходимите инвестиции за постиганена целите на НПУО.

Изпълнението на програмите с мерки от НПУО ще осигури достигане на националнитецели за управление на отпадъците, произтичащи от европейското законодателство и ЗУО.

- *Национална програма за развитие: България 2030 г. приета с протокол на Министерски съвет №67.25 от 02.12.2020 г.*

Националната програма за развитие на БЪЛГАРИЯ 2030 (детайлизирана стратегия) е рамков стратегически документ от най-висок порядък в йерархията на националните програмни документи, детерминиращ визията и общите цели на политиките за развитие във всеки сектор на държавното управление, включително техните териториални измерения.

Отчетена е визията на НПР БЪЛГАРИЯ 2030, в която е посочено, че през 2030 г. България е държава с висок жизнен стандарт и конкурентноспособна, нисковъглеродна икономика. Намаляването на депонирането на отпадъци е пряко свързано с намаляването на емисиите на парникови газове, а конкурентоспособността на икономиката е обусловена от ресурсната производителност – един от трите индикатора на Стратегическа цел „Ускорено икономическо развитие“ в НПР БЪЛГАРИЯ 2030, а именно:

Индикатор	Текуща стойност	Целева стойност	Средно ниво в ЕС
Ресурсна производителност, евро/кг	0.4	1.5	2.2

Източник: Евростат

Поставените цели и предложените програми в НПУО 2021-2028 г. водят пряко до постигане на целевата стойност на индикатора на НПР БЪЛГАРИЯ 2030 за подобряване на показателя ресурна ефективност чрез мерките за предотвратяване образуването на отпадъците, повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъците вместо използването на първични суровини.

Една от петте оси на развитие, заложени в НПР БЪЛГАРИЯ 2030 е *„Зелена и устойчива България“,* в рамките на която са определени три национални приоритета, първият от които е: *„Кръгова и нисковъглеродна икономика“.* Основната цел на приоритета е повишаването на ресурсната – и в частност енергийната – производителност. Специално се подчертава, че фокус ще бъде поставен върху преминаването от депониране към предотвратяване, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на голямата част от формираните отпадъци в индустриалните процеси и бита. Тяхното рационално и отговорно използване ще бъде основна предпоставка за подобряването на околната среда и за постигането на устойчив ръст на икономиката. Поради това, че икономиката на България е най-ресурсоемката в рамките на общността, фокусът ще бъде поставен върху трансформирането на линейната икономика на страната в кръгова. Ще бъдат предприети действия за повишаване на нормата на кръговото (вторично) използване на материалите в икономиката. С цел постигането на по-добри резултати ще бъде осъществено въвеждането на нисковъглеродни, ресурсно ефективни и безотпадни технологии. Внедряването на екоиновационни дейности, включително нови екологични продукти и технологии, ще заема важно място при подкрепата за предприятията от различни програми. Едновременно с това, ще бъдат положени усилия за създаването на нови работни места в областта на екологосъобразната и синята икономика.

В НПР БЪЛГАРИЯ 2030 се поставят и ключови действия: при управлението на отпадъците ще бъде увеличен делът на компостираните био отпадъци и рециклираните битови, производствени и строителни отпадъци. Ще бъдат предприети мерки за подобряване на достъпа на гражданите и бизнеса до системите за разделно събиране и рециклиране на отпадъци, като се надграждат и разширяват съществуващите изисквания. Осигурено ще бъде предоставянето на финансови стимули за подпомагане на разделното събиране на отпадъци, както и за употребата на рециклирани суровини. За постигане на по-добра ефективност на рециклирането и повишаване на количествата рециклирани битови отпадъци ще бъде въведено допълнително задължително разделно събиране на биоотпадъците и отпадъците от текстил. Ограничаването на депонирането ще продължи да бъде стимулирано и чрез задължителните и до момента режими на разширена отговорност на производителите по отношение на масово разпространените отпадъци с фокус върху повишаване на количествата рециклирани отпадъци и стимулиране на многократната употреба. Същевременно ще продължи приоритетно рекултивацията на депата за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания, като ще се предприемат мерки за предотвратяване на незаконното изхвърляне на отпадъци и произтичащото замърсяване. Посочените приоритети и ключови действия са конкретизирани като мерки в Плановете за действие към програмите на НПУО 2021-2028 г.

6.2.Координация с програмни документи на регионално ниво

- *Интегрирана териториална стратегия за развитие на Югозападен регион за планиране от ниво 2 за периода 2021-2027 г.*

ИТСР на Югозападен регион за планиране от ниво 2 е средносрочен стратегически планов документ, който определя политическата, икономическата, пространствената и тематична рамка на развитието на региона в годините на новия програмен период 2021-2027 г. Стратегия за развитие на Югозападен регион за планиране от ниво 2 за периода 2021-2027 година е разработена в съответствие с Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. (Актуализация 2019 г.) и отчита предвижданията на секторните стратегии на регионално ниво в областта на икономическото развитие, здравеопазването, образованието, науката, социалните услуги, транспорта, водния сектор, енергетиката, широколентовите комуникации, туризма и околната среда. Визията и пакетът от стратегически приоритети на ИТСР на Югозападен регион от ниво 2 за периода 2021-2027 г. са формулирани на основа на анализа на състоянието и съществуващите тенденции в социално-икономическото, екологичното, културното, инфраструктурното и пространствено развитие на областите в региона.

ИТСР на Югозападен регион, включва 3 основни приоритета за развитие на региона към които са формулирани специфични цел.

В Приоритет 3: По-добре свързан и устойчив район, са включени:

Специфична цел 3.2 Подобряване качествата на околната среда чрез изграждане и подобряване на екологичната инфраструктура;

Специфична цел 3.3 Запазване на биологичното разнообразие.

- *Регионална програма за управление на отпадъците на територията на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда 2016-2020 г.*

Регионалната програмата за управление на отпадъците е елемент от цялостната система за планиране на развитието на региона.

Програмата представя в дългосрочен план достигането на Националните цели за рециклиране на отпадъците, както и намаляване количеството на депонираните отпадъци на депата за отпадъци. Тя е инструмент, чрез който се цели достигането на екологосъобразно третиране на отпадъците и чрез която оползотворяването и рециклирането на образуваните отпадъци са основен принцип в изграждането на политиката по управление на отпадъците. Изпълнението на програмата допринася за подобряване на управлението на отпадъците на територията на региона, изпълнение и на регионалните цели за рециклиране на отпадъците, както и намаляване количеството на депонираните отпадъци.

РПУО на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда с поставените цели (стратегически и оперативни) и тяхното да даде принос към изпълнението на целите на посочените национални програмни документи, тъй като поставените цели през общините в регионалното

сдружение са в пълен синхрон с националните цели, приоритети и мерки в областта на управление на отпадъците.

VIII.СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ

В настоящият раздел подробно да разгледани следните нормативни изисквания, във връзка с прилагане на Регионалната програма на РСУО Разлог за периода 2021-2028 г.:

- Наблюдение на изпълнението на програмата за управление на отпадъците
- Контрол и отчитане на изпълнението на програмата за управление на отпадъците
- Процедура за актуализация на програмата

1.Наблюдение на изпълнението на програмата

Наблюдението и оценката на изпълнението на Регионалната програмата за управлениена отпадъците на общините от РСУО Разлог е от ключово значение, с оглед проследяване на напредъка по постигане на поставените цели, срокове и ресурси и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките, а при необходимост - предприемане на действия за актуализация на Програмата.

Наблюдението на Програмата за управление на отпадъците ще се осъществява чрез периодично събиране на информация, свързана с напредъка по изпълнение на включените в Програмата мерки и степента на постигане на индикаторите, както и анализ на събраната информация и на възникнали проблеми при изпълнението и причините за тях. В допълнение, за всяка мярка ще се наблюдава и спазването на планирания график и степента на изразходване на ресурсите.

Дейностите по прилагане изпълнението на общински планове и стратегии в областта на околната среда и управлението на отпадъците се извършват от съответветите административни звена към общинските администрации на шестте общини включени в региона.

2.Контрол и отчитане изпълнението на програмата

Контролът върху изпълнението на Регионалната програма следва да се осъществява от Общото събрание на Регионалното сдружение. Председателят организира изготвянето на ежегоден отчет за изпълнение на програмата, чиято цел е да се проследи напредъкът при изпълнението и да се идентифицират необходимите промени или адаптиране на програмата за текущата година, в случай на потребност.

Целесъобразно е годишният отчет за изпълнение на програмата за управление на отпадъците да се изготвя в следния формат:

- Въведение
- Общи условия за изпълнение и промени в социално-икономическите условия в общината

- Действия, предприети от общината за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението
- Напредък по изпълнение на целите и мерките в Програмата
- Заключение

3. Процедура за актуализация на програмата

Регионалната програмата за управление на отпадъците ще бъде актуализирана в случай на промени в законодателството, които налагат съществени промени в заложените стратегически и оперативни цели и в планираните мерки за тяхното постигане. Процедурата на актуализация ще включва изготвяне на актуализиран вариант на Регионалната програмата за управление на отпадъците на територията на общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда, след решение на общото събрание на РСУО, провеждане на публично обсъждане, прилагане на законодателството за екологична оценка на планове и програми, внасяне на актуализираната програма за одобрение и приемане от Общинските съвети на гр. Разлог, гр. Банско, гр. Белица и, гр. Якоруда